

SIMON
ÁRKÁD

KRISZTUS
A·TE·
PÉLDAKÉPED!

·A·SZENT·ISTVÁN·TÁRSULAT·KIADÁSA·

Simon Arkád O. S. B.

*

KRISZTUS A TE PÉLDAKÉPED!

KRISZTUS A TE PÉLDAKÉPED!

(SZENTBESZÉDEK AZ IFJÚSÁG SZÁMÁRA)

IRTA

SIMON ÁRKÁD

O. S. B.

BUDAPEST

A SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

1940

966/1940. Imprimi permittitur. In S. Monte Pannoniae, die 19. Septembris 1940. *Chrysostomus Kelemen*, archiabbas.

Nihil obstat. *Dr. Michael Marczell*, censor dioeceseanus. Nr. 7583/1940. Imprimatur. Strigonii die 22. Octobris 1940. *Dr. Joannes Drahos*, vicarius generalis.

Stephaneum nyomda Budapest. Felelős: ifj. Kohl Ferenc.

ELŐSZÓ.

Ez a kis kötet legnagyobbbrészt valóban elhangzott ifjúsági szentbeszédeket, exhortációkat tartalmaz. Hat éven keresztül nyitogattam velük az esztergomi bencés diákok szemét, hogy megismerjék az Úr Jézus Krisztust, az ifjúság örök isteni Barátját. Tágítottam velük a tekintetüket, hogy ráfeledkezzenek isteni Példaképükre és az ő erényeit utánozzák. És Krisztus megáldotta ezeket a kis beszédeket: nem voltak minden hatás és eredmény nélkül.

Ezért gondoltam, hogy ne maradjanak csak az esztergomi diákok útmutatói, hanem szórják el a kis könyvecske útján minden magyar ifjú számára az Élet igéit. Talán ez lesz a kegyelem útja szívükhöz. Ha csak egyetlen diákot tartanak is vissza a bűntől és vezetnek el Krisztushoz, munkám nem volt hiábavaló.

Az ifjúság isteni Barátja áldja meg és kísérje útján ezeket a lapokat minden magyar fiú szívéhez!

Simon Árkád O. S. B.

TARTALOMJEGYZÉK.

I. Az egyházi év vasárnapjai.

	Lap
1. Az Úr Jézusba öltözöttek	9
2. Készülj!	12
3. Az ismeretlen Krisztus	16
4. Hűséget hűségért	20
5. Öt betű	24
6. Arany, tömjén, mirha	28
7. Az ács Fia	31
8. Vannak-e ma is csodák?	35
9. A te királynéd	39
10. Szürke diák-hétköznapok	43
11. Van-e élő hited?	47
12. Uram, nem vagyok méltó	51
13. Mit félsz, kicsinyhitű?	55
14. A gonoszság titka	59
15. Légy hű az Egyházhoz!	64
16. A munka törvénye	68
17. A legfontosabb munka	72
18. Lélekföldek	76
19. Mit hirdet a szenvedő Krisztus-arc?	79
20. Nemcsak kenyérrel él az ember	82
21. Sportszerű életet!	86
22. Az Isten hegye	90
23. Szent bosszú	93
24. A jó gyónás	98
25. A gyümölcsöző szentáldozás	103
26. Én Uram, én Istenem!	107
27. A Jó Pásztor	111
28. Ti majd sírtok és jajgattok	114
29. Búcsúzik az Üdvözítő	118
30. Tégy tanúságot Krisztusról!	122
31. Amik odafönt vannak, azokat keressétek!	126
32. A legelhanyagoltabb Isten	129
33. Ne légy templomromboló!	134
34. Az Isten fiainak élete	138
35. Az Élet Kenyere	142
36. Jézus vendégsége	146
37. A bűnösök áldozata	151

38. Emberek halása	155
39. Vissza a tízparancsolathoz!	161
40. Felebaráti szeretet — aprópénzben	165
41. Légy hálás!	170
42. Isten tenyerén	175
43. Ifjú, mondom neked, kelj föl!	180
44. Megfigyelések	184
45. Krisztus ellenségei	189
46. A megszentelő kegyelem	193
47. A menyegzős ruha	198
48. A hit próbái	202
49. A legnehezebb erény	207
50. Az adógaras	212
51. Farizeus lelkek	218
52. A nagy számadás	222
53. Az élet-híd	226

II. Az egyházi év ünnepei.

1. Jézus legszentebb hajléka	230
2. A te életgyertyád	233
3. Mindent Isten dicsőségére!	237
4. Hajnali szép csillag	241
5. Hármias rózsakoszorú	247
6. A mi Királyunk	252
7. Amikor megáll az óra	256
8. A liliomos Herceg	260
9. Szent Erzsébet	264

III. Alkalmi beszédek.

1. Isten hozott!	268
2. Új kereszteshadjárat	272
3. Jöjjön el a te országod!	276
4. Nagytakarítás	279
5. A kereszttetés	283
6. Jó vakációt!	290

I. AZ EGYHÁZI ÉV VASÁRNAPJAI.

1. Az Úr Jézusba öltözötte.

«Az éjtszaka előrehaladt, a nappal pedig elközelgett.»

Az Egyház Szent Pál ezen szavait tűzte az egyházi év remekbekészült épületének kapujára, ezeket a szavakat olvastatja a szentleckében ádvent első vasárnapján. Az Egyház készül a karácsonyra, a kis Jézus ünnepére, mint ahogyan az emberiség is készült évszázadokon, évezredekken keresztül. Várta Krisztust, a Szabadítót, a Megváltót, sötétségben, bűnben. De ez az éjtszaka is végetért és elközelgett a nappal. Közelgett Krisztus, a Világosság Fejedelme...

De Szent Pál tovább folytatja: «Vessük el tehát a sötétség cselekedeteit és öltük magunkra a világosság fegyvereit. Mint nappal, járjunk tisztességesen, nem tobzódásban és részegeskedésben, nem bujálkodásban és kicsapongásban, nem civódásban és versengésben, hanem öltözték magatokra az Úr Jézus Krisztust.»

Igen, Krisztus, a Világosság Fejedelme ezt hozta a «sötétségben és a halál árnyékában» ülő emberiségnek: a világosság cselekedeteit. A kétségbeesetteknek hozta a reményt és a vigasztalást, az elnyomottaknak, a rabszolgaságban sínylődőknek meghozta a felszabadulást, a bűn posványjaiban megrekedteknek az evangélium tisztaságát, a gyűlölet és vérbosszú helyett hozta a szeretetet. Ezek a világosság cselekedetei. Ezekbe öltöztette Jézus a fázó, didergő, cél nélkül ténfergő emberiséget.

Az Egyház minden évben újra meg újra rágondol erre

és ádventben ünnepli az emberiség beteljesült vágyait, megvigasztalt sóhajtásait, célját elért reménységeit. De mégsem pusztá emlékezés csupán ez az ádvent. Sokkal több ennél: életprogram mindannyiunk számára. Mert ma is sokan vannak, akiknek hiába jött el Krisztus, akik még ma is cél nélkül bolyonganak a világban és ugyanakkor mégis epedve sóvárognak valami több, nagyobb, szebb élet után.

Te nem tartozol-e ezek közé, kedves fiam?

Furcsa kérdés, gondolod. Hiszen én eleget tanultam már a hittanból. Már egy elsős elemista is pontosan meg tud felelni arra a kérdésre: mi végre vagyunk a földön? Én ne tudnám hát, mi az én életcélom? Elvégzem az iskolát, a gimnáziumot, majd beiratkozom az egyetemre, és ha készen leszek, híres ember lesz belőlem. És aztán? Aztán boldogan élem majd a magam életét. Akkor gondtalanul szórakozom, élvezem majd a élet ezer szépségét és élvezetét és... és boldog leszek.

És aztán?... Felelj most, mi lesz azután?... Hallgatsz? Nem mered kimondani, mi lesz azután? Amikor már nem lesz több *azután*?

Akkor jön a halál és a számadás a halál után. Akkor nem azt fogják kérdezni tőled, hogy milyen híres ember voltál; nem arról kell majd beszámolnod, mennyi örömet élvezted ki az életnek, hanem hogy a világosság cselekedeteit vitted-e végbe, megtagadtad-e a sötétség cselekedeteit, ellene mondtál-e a Sötétség Fejedelmének, tehát az Úr Jézus Krisztusba öltöztél-e?

Mikor a szerzetest beöltöztetik rendi ruhájába, a szertartás vezetője leveszi róla jelképesen világi ruháját és ezt mondja: «Vesse le rólad az Úr a régi embert minden cselekedetével.» Azután ráadja a szerzet ruháját ezekkel a

szavakkal: «És öltöztessen fel az Úr az új emberbe, aki Isten szíve szerint teremtett az igazságban és az igazság szentségében.»

Mikor megkeresztelték, te is ilyen beöltözési szertartáson vettél részt. Esküvel ígérted, hogy ellenemondasz az ördögnek és minden cselekedetének. Ezzel örökre hadat üzentél a Sötétség Fejedelmének és magadra öltötted a Világosság Fejedelmének fegyvereit, beöltöztél az Úr Jézus Krisztus ruhájába, a megszentelő kegyelembe. De mikor elkövetted az első halálos bűnt, kibujtál lelked ünneplő ruhájából, a királyi köntös helyett koldusrongyokat vettél magadra. Megszegted esküdet és a sátán szennyes köntösébe bujtál. És azóta vajjon milyen köntösben jársz? Ünneplőbe, Krisztusba öltöztetn-e, vagy a sátán gúnyjában?...

A té adventi programmod is legyen: Öltések magatokra az Úr Jézus Krisztust! Dobd el a sátán szennyesét, vedd ki a lelkedből a bűnt és öltsd magadra Krisztus királyi ruháját, a megszentelő kegyelmet! Illata a tisztaság, a szeretet és megbocsátás, melytől messze fut a sátán. Csak ebben a ruhában érzed igazán jól magadat, mert lelkedben szétömlik a békesség, melyet Krisztus hozott erre a világra az egész szenvedő emberiségnek.

«Itt az óra, hogy felkeljünk az álomból... Az éjtszaka előrehaladt, a nappal pedig elközelgett,»

2. Készülj!

Az ádventi időszak: előkészület. Jelszava: Parate viam Domini. «Készítsétek el az Úr útját!» Az Egyház Keresztelő Szent János alakját állítja elének: ő intézi ezeket a szavakat hozzánk. Ő, aki az Üdvözítő szavai szerint prófétánál is nagyobb volt, akit Jézus angyalnak nevez, mert amint ez a görög eredetű szó hírnököt, követet jelentett, ugyanúgy ő is arra volt hivatva, hogy előkészítse az Úr ösvényeit: követe legyen a Megváltónak az emberiséghez. Az Egyház meg is fogadja a Keresztelő intelmét. Magára ölti a bűnbánat ruháját, a violaszínt. Vár valakire. Ezt a sejtelmes várakozást árulják el imádságai, erről epednek énekei.

Igen, kedves fiam: a karácsonyra készülni kell.

Az első karácsonyra évezredek át készült az emberiség. Hosszú-hosszú évszázadokon át tévelygett az ádventi sötétségben: a sötét pogányság babonáságai között. Mikor az első osztályba jártál, már akkor is megmosolyogtad azt a sok-sok istent, akikről már az első latin olvasmányokban hallottál. Mennyi istenük volt a pogány rómaiaknak! Külön istene volt az erdőnek, mezőnek, a családnak, sőt még a házi tűzhelynek is. Te, aki olyan áhítattal tudsz letérdelni a tabernákulum előtt, ahol az Úr Jézus lakik, kacagsz ezeken a szerencsétleneken. Pedig ők is hittel borultak le a házi tűzhely oltára előtt, tehát a fából, kőből faragott bálványok előtt és buzgón kérték őket, fordítsanak el házukról minden veszedelmet. Később is egyre szapo-

rodott az istenségek száma. Görögországból is betelepítettek egy csomót, majd a császárokat is kezdték isteníteni, tehát gyalró, bűnös embereket, akik sokszor valósággal félőrrültek, emberi szörnyetegek voltak. Íme, eddig jutott az emberiség Ádám bűne miatt, amikor eltaszította magától az Istent. A pogány bölcsek, filozófusok sem tudtak világosságot gyujtani ebben a sötétségben, amelybe már-már belevesztett az emberiség. Mennyi bűn, mennyi könny, mennyi erkölcsi eltévelyedés kísért ezen a keserves vezeklési úton, ebben a sötét, vigasztalan ádvntben! Csak valami vágy nem akart kiveszni az emberek szívéből: vágy a világosság, az igazság, a Szabadító után. Ez hajtotta őket az igazság kutatásában.

De végre elérkezett az idők teljessége, eljött a karácsony. Végre felkelt a betlehem-i csillag. Az emberiség nem várt hiába.

Ma is minden karácsonyra készülni kell. Az emberek milliói évezredekén át készültek az első karácsonyra. Nekünk is el kell készíteni a lelkünket, hogy eltaláljuk a karácsony hangulatát és ne legyünk hamis hang az angyalok glóriás énekében.

Karácsony hangulata a béke, öröm és szeretet. Ezt hirdették az angyalok is az első karácsony-éjtszakán. És valóban, az első karácsony békét jelentett az elkínzott emberiségnek. Fényt gyujtott a sötétségben, bevilágított az ádvnt homályába. — Örömet is hozott, mert hiszen maga a Szeretet jött el erre a világra, gögicsélő, síró, kacagó kisgyermek képében. Kicsi kezébe vette a kihűlt emberi szíveket. Megtanította őket a rég elfeledt nyelvre, a szeretet nyelvére, amely egységet tud teremteni a világ bábeli zúrzavarában is. Mert a szeretet nyelvét mindenki megérti. A szeretet kulcsa minden szív zárához jó.

Neked is ezekre az érzelmekre kell hangolnod a lelkedet, hogy jól elő tudj készülni a karácsonyra.

A lélek békéjének legnagyobb ellensége: a bűn. Sok bűn annyira feldúlja a lélek nyugalma, annyira hatalmába keríti a lelket, hogy az ilyen ember nem találja helyét. Igen, mert a bűn elszakít az Istentől, a béke örök kútforrásától. Ezért mondja a Szentírás: Non est pax impiis. Az istenteleneknek, a bűnösöknek nincs nyugalma. Ezt a nyugalmat csak egy-egy jól végzett szentgyónás szerezheti vissza. Csak a bűnbánat könnyei tudják lecsillapítani a bűnös lélekben háborgó vihart.

Nem kell azért minden jó gyónáshoz a bánat könnye. Van könnyek nélkül is töredelmes gyónás. Vannak olyan könnyek is, melyek befelé hullanak, a lélekre, nem a szemből gördülnek alá.

Csakhogymilyen nehéz az út a gyóntatószékig! Nehéz, mert az ördög ilyenkor visszaadja a szégyenérzetet, melyet a vétkezésakor elrabolt. De érdemes megtenni ezt az utat azért a békéért, melyet a léleknek szerez. Ez a béke a tiszta, csendes karácsonyi éjtszaka békéje. Sok gyóntatónak szokása, hogy ezzel a szép köszöntéssel búcsúzik el gyónójától: Pax tecum! «Béke veled!» Az Úr békéje, mely most előmlik a lelken, kísérjen minden utadon és szent kegyelme segítsen megőrizni egész életedben!

Kedves fiam, ha az iskolai fegyelem karácsony előtt nem is ír elő szentgyónást, te mégis ezzel készülj a szent estére. Biztosítsd előre lelkedben a karácsonyi békét.

Mindenkor nagy és felemelő dolog a szentáldozás, de különösen az szent karácsony napján vagy vigiliáján. Mikor a pap feléd nyújtja a kis ostyát, mintha a kis Jézus közélitene feléd. Kitarja két kicsi karját és te szívedre szoríthatod a Gyermeket. S ekkor beköltözik lelkedbe a karácsony

másik érzelme: az öröm. Ugyanaz az öröm, mely ujjongásra készítette az angyalokat azon a szent éjszakán. Ugyanaz, mely betöltötte a pásztorok szívét, mikor rátaláltak a Kisdedre.

Így készülj karácsony ünnepére! Fogadd meg Keresztelő Szent János intelmét: Parate viam Domini. «Készítétek el az Úr útját!» Ha az Úr készen találja útját szívedhez, akkor bizonyos, hogy boldog lesz a te karácsonyestéd. Ha majd aztán ott állsz a csillogó karácsonyfa alatt, szemedben villogva tükrözik az apró gyertyácskák fénye, akkor lelked békéje és öröme kiárad majd szüleidre, egész környezetedre is és te a szeretet ünnepén az angyalok tisztaságával, ártatlanságával énekeled az angyalok glóriás énekét!

3. Az ismeretlen Krisztus.

Mikor Szent Pál apostoli útjai alkalmával Athénbe is ellátogatott, az Areopagoson mondott híres beszédét így kezdte: «Athéni férfiak! Szerfölött vallásosaknak látlak titeket minden tekintetben. Amikor ugyanis körüljártam és szemléltem a bálványképeiteket, olyan oltárra akadtam, melyen ez a felirat volt: Az ismeretlen istennek. Amit tehát ti nem ismertek s mégis tiszteltek, azt hirdetem én nektek.» Ezután olyan meggyőzően hirdette nekik Krisztust és feltámadását, hogy sokan megtértek az athéniek közül.

Szent Pál joggal kezdhette így beszédét. Az athéniek valóban nem is hallottak akkor még Krisztusról, mert bálványokat imádtak. De ma, hogy kerül ebbe a beszédbe ez a két szó: «ismeretlen» Krisztus? Hiszen ma már alig van olyan része a földnek, amelyen meg ne fordultak volna a katolikus misszionáriusok. Hát még akkor Európában hogy lehet beszélni «ismeretlen» Krisztusról?

Pedig én mégis, a XX. században, Európa kellős közepén is azt mondom: sokan még ma sem ismerik Krisztust, még a keresztények között sem. Nem ismerik eléggé vagy téves fogalmaik vannak róla.

Az ádvent nagy prófétája, Keresztelő Szent János, azt mondja a zsidóknak, akiket a farizeusok küldtek hozzá kíváncsiságból: «Köztetek áll az, kit ti nem ismertek. Ő az, ki utánam jöendő, ki megelőzött engem, kinek nem vagyok méltó saruszíját megoldani.» A Keresztelő ma is

kiállhatna a modern világváros forgalmas sivatagába és fülébe döröghetné az embereknek: «Köztetek áll az, kit ti nem ismertek.» Hány autó, villamos dübörög végig a pesti utcákon, hány, de hány ember siet el a templom előtt ügyes-bajos dolgai után és kinek jut eszébe közülük, hogy rágondoljon Krisztusra, aki csendesen, szerényen ott virraszt a templomban éjjel-nappal, ugyanezeknek az embereknek a kedvéért és várja, hívja, vonzza őket magához, a tabernákulum elé! Hányan hallják meg hívó szavát? Hányan ismerik meg Krisztust? Köztünk lakik és mégis ismeretlen. . .

Te ismered-e Krisztust?

Hogyne, hiszen én havonként áldozom, minden vasárnap elmegyek a szentmisére, néha még a templomban is meglátogatom. Én ne ismerném Krisztust? Ismerem élet-történetét, tudom, miért jött le ide a földre. Hittanból még mindig egyesem volt! Kívánhat-e még többet tőlem? — Pedig Krisztus még többet kíván. Szent Ágoston forró vágya volt: Noverim Te, noverim me! «Bárcsak megismernék Téged, bárcsak ismerném magamat!» Jézus is azt szeretné, ha még jobban ismernéd: belelátnál szentséges Szívébe és osztoznál Szíve érzelmeiben. Azt is szeretné, ha jobban megismernéd önmagadat is, hogy annál jobban megismerhessed Őt.

Most jöjj és próbáld meg egy kissé megismerni önmagadat: mennyire ismered te Krisztust és meglátod, jobban meg fogod ismerni!

Vasárnap, a szentmise után tedd meg egyszer és gondold végig: mit tettem az alatt a félóra alatt, míg a szentmise folyt? Mit mondott nekem Jézus? Mit mondtam én neki? Hogyan énekeltem? Hogyan imádkoztam? És ha végeztél, nézd végig számadásodat. Azt hiszem, arra az

eredményre jutsz, hogy — semmire sem emlékszel. Nem emlékszel arra, hogy Jézus mondott volna neked valamit. Persze, te sem válaszoltál neki. Arra az ocsmány tréfára emlékszel ugyan, amellyel a szomszédod szórakoztatott és együtt kuncogtál vele imádságoskönyved mögé bujva. Arra is emlékszel még biztosan, hogy a szomszédod milyen finom zsebkendőt tett a térde alá, hogy megkímélje elegánsan vasalt nadrágját, de te okosabb voltál: le sem térdeltél egészen, mert poros lett volna a nadrágod. Hát térdeltél is a szentmise alatt? Igen, hiszen úrfelmutatáskor mindenki letérdel! Az éneklésből arra is emlékszel, milyen furcsán vontatta az éneket az az egyszerű néni, akire a szomszédod figyelmeztetett és mennyit nevettek rajta.

Krisztus pedig ezalatt ott vonaglott az oltáron, mint egykor ott fenn a Golgotán, a kereszten: szeretetből a bűnös emberekért, akik nem ismerik, nem törődnek vele... Fájdalmas tekintete végigsiklott a diákokon: egy pillanatra rajtad is megnyugodott, de aztán lesiklott rólad, nem találkozott a te tekinteteddel. Szeretettől lángoló Szíve ott dobogott a tabernákulumban és te nem hallottad. Telve volt a templom és Krisztus mégis egyedül érezte magát, mindenkitől elhagyottan...

Így megy egyik szentmise a másik után. És Krisztus marad ismeretlen, elhagyatott, elfelejtett Isten...

És ő mégis itt marad, örökre, a tabernákulumban. Végtelen szeretetének örök foglya, örök áldozata. Az emberek alig törődnek vele és ő mégis szereti őket, örök, nagy, végtelen szeretettel. Te sem szóltál hozzá egy szót sem, talán rá sem gondoltál jelenlétére, hiszen a kereszttelvetéstől a térdhajtásig mindent szinte gépiesen, majdnem öntudatlanul végzel: mégis szeret téged is. Lehet, hogy nem vagy bűnös, de jó sem vagy: közömbös. Nem ismered

Krisztust, nem gondolsz rá, nem törödsz vele... «Köztetek van az, akit ti nem ismertek...»

Ezután más lesz ügye a szentmisehallgatásod? Ezután inkább azt figyeld, ami az oltáron történik, nem pedig, amivel a szomszédod szórakoztat. Ezután hódolat és imádás legyen a térdhajtásod, áhítat az éneked, a kereszttetésed. Ha elmégy a templom előtt, még ha nincs is időd betérni isteni Barátodhoz, egy szerető gondolat, egy tekintet a tabernákulum felé kedvesebb Jézusnak, mint száz régi misehallgatásod. Jézus megértő tekintetre vár, meleg szívekre, melyek együtt tudnak dobogni az ő Szívének ritmusára. Milyen kevéssel beéri s milyen kevésbe kerül! El sem tudod gondolni, hogy mennyire hálás érte mégis. Próbáld meg egyszer!

Ezen a héten ez legyen jelszavad: Noverim Te, noverim me! Hogy ne érhessen a Keresztelő vádja: «Köztetek van az, kit ti nem ismertek.»

4. Hűséget hűségért.

Minél közelebb érünk a karácsonyhoz, annál melegebb lesz az Egyház imádsága, annál forróbb lesz könyörgése. Valami boldog izgalom vesz erőt rajta, mint a kisgyermeken, mikor számlálgatja, hányat kell még aludnia szent karácsony éjjeléig. Az utolsó ádventi vasárnap miseszövegei mind ezt a boldog, izgalmas várakozást lehellik: «Harmatozatok, egek, onnan felülről, és csepegjék a felhők az igazat; nyíljék meg a föld és teremje a Szabadítót... Az egek Isten dicsőségét beszélik és az égbolt keze művét hirdeti.» «Közel van az Úr... Jöjj, Uram, ne késsél!» Szent Pál is ígéri a szentleckében: «Jön az Úr!» Az evangélium még mindig Keresztelő Szent Jánosról szól, de most már nemcsak követel tőlünk: bűnbánatot, magunkbatérést. Most már ígér is: «Meglátja minden ember az Isten üdvösségét.» Emlékszel még úgye, kiskorod boldog karácsonyaira? Hogy vártad te is azt a napot! Talán leveleztél is a Jézuskával és olyan meghatóan tudtad kérni azt a puskát, kardot, azt a szép képeskönyvet, csillogó karácsonyfát. És milyen boldog pillanat volt az, mikor feltárult az ajtó és a fenyőillatos szobában ott állt előtted minden, amit csak kívántál! Most, hogy már felvilágosultabb vagy és tudod, hogy az ajándékokat nem a kis Jézus hozza, hanem szüleid szeretetét érzed belőlük, mintha egy kicsit hidegebb volna a karácsony, mintha már nem is volna olyan csillogó, ragyogó az a karácsonyfa. Gyerekmese volt az egész, ez is csak olyan

ünnap, mint a többi. Még az a jó benne, hogy szünet van, nem kell iskolába menni és nyugodtan elolvashatja az ember a karácsonyi ajándékkönyvet...

Én azt szeretném, ha a te karácsonyod most is olyan meleg, bensőséges ünnep lenne, mint egészen kicsi korodban, amikor még nem tompult el a karácsonyfadíszek ragyogása, nem tépte szét álmaidat életed első nagy csalódása. Szeretném, ha az Egyház karácsonyi hangulata, izgatott várakozása reád is kiáradna. Nem, nem úgy, mint kiskorodban, amikor Jézuska ajándékait vártad. Valami többet, nagyobbat, szebbet várhatsz te már a szentestétől.

Jer velem, menjünk ki sétálni karácsony estéjén. Nézzünk be a gőzmozdony gépházába. A szegény mozdonyvezető bizony ma szolgálatban van, nem mehet haza a családjához. De ma, mintha vidámabban végezné a dolgát. A fűtő is fürgébben lapátolja a szenet. A postán, a hivatalokban is ma valahogy más az emberek arckifejezése: türelmesebbek, szívesebbek. A sarki rendőr egész lényéről is az a tudat sugárzik, hogy ő ma az emberek boldogságára vigyáz a posztján. Minden embernek sietős ma a dolga. Csomagokkal megrakodva sietnek hazafelé, hogy minél előbb élvezhessék a legnagyobb örömet ezen a földön: másnak örömet szerezni, mást boldoggá tenni. Mit jelent hát mindez? Mi ömlik ma szét az egész földön? — A szenteste varázsa.

Ma békesség, boldogság lakik az emberszívekben. Hisz ezt már a próféta megjövendölte: Et erit Iste pax. A Megváltó érkezése a békességet hozza. Az angyalok csak megerősítették ezt: Békesség a földön a jóakarátú embereknek... Ez a béke ma is árad a betlehem-i barlangból, a barlang jászolából, a jászolban fekvő Gyermekek kicsi kis Szívéből. Akárhogy fenekedjenek is egymásra az emberek,

még ha parancsszóra halomra gyilkolják is egymást a csatatereken vagy a védővonalak állásai mögül: a karácsonyestét a lövőárókban, a tengeralattjárón is megünneplik. Mert a szeretet nagyobb úr a gyűlöletnél is és a kis Jézus ünnepe a szeretet ünnepe.

Nézd a jászolban fekvő Kisdedet és láthatod, mire képes a szeretet. Mikor Ádám bűnével eljátszotta az emberiség jogát a boldogsághoz, a második Isteni Személy végtelen szeretetében megszánta őt és lehajolt hozzá. Ott hagyta inkább dicsősége trónusát és «szolga alakját vette magára», — mint Szent Pál mondja. Szinte kiüresítette önmagát, lemondott dicsőségéről, az angyalok hódolatáról, a szentek imádásáról. Emberi testbe öltözött, mert egészen hasonló akart lenni hozzánk, — a bűnt kivéve. A kis Jézus ugyanúgy sírt, ha fájt neki valamije, mint te csecsemőkorodban. Tehetetlen kis gyermek volt: a végtelen Bölcseségnek meg kellett tanulnia beszélni, a Mindenható járni tanult. A végtelen Főlség, akinek tekintetétől rettegtek az angyalok, engedelmeskedett édesanyjának. Mennyi mindent mond a betlehemi Kisded, ha hittel térdelünk eléje! Némaságában is beszédes tanujele annak, mire képes a Szeretet.

És milyen érzelmek tölthetik el ennek a Kisdednek a lelkét? Végtelenül boldog. Boldog, hogy vállalta ezt az áldozatot. Boldog, mert örömet szerezhet, boldoggá teheti az embereket. Ez a karácsonyi öröm igazi forrása. Az emberek boldogok, mert megszületett nekik a Krisztus; a Kisded boldog, mert boldogokká teheti az embereket.

Úgye, mennyivel több az a szenteste, mint a csillogó karácsonyfa, mint az ajándékok, mint a vakáció? Át kell élned, mit jelent Krisztus a te számodra is. Mennyi mindent kapsz tőle! És te mivel háláltad meg? Mit adtál

érte Jézusnak cserébe? Hiszen mondtam előbb, hogy a legtisztább, legnemesebb öröm, mikor másoknak adhatunk, másoknak szerezhetünk örömet. Arról nem is beszélek, hogy szüleidnek iparkodsz-e ilyenkor, karácsony estéjén örömet szerezni. Mert nem lehet jó fiú az, aki még ilyenkor sem gondol rájuk és nincs annyi leleménye, hogy valami magakészítette aprósággal kedveskednék nekik. Hiszen ők úgysem azt az «ajándékot» nézik, hanem azt a figyelmet és szeretetet, mellyel viszonzni iparkodsz az ő sok, rád pazarolt szeretetüket. Hanem — iparkodtál-e már örömet szerezni Jézusnak is?

Krasznahorkán, az Andrássy-mauzóleum kertjében van egy kis szobor. Egy kis kutyát ábrázol: a grófné kedves kutyáját. A gróf márványba faragtatta a kedves kis állatot és ezt vésette alá: «Hűséget hűségért.» Ha az a gróf ennyire megbecsülte azt az oktan állatot és ennyire őrizte emlékét, mit kell akkor neked tenned, hogy viszonzni tudjad Jézus végtelen szeretetét! Pedig milyen jól esnék neki, milyen örömet szerezhetnél Szívének, ha jóságáért nem mindig csak hálátlansággal, szeretetéért nem mindig csak bűnnel fizetnél! És ő olyan kevéssel beéri: csak a szívedet kéri, de azt egészen! Ő akar benne lakni a sátán helyett, az ő virágai-val akarja feldíszíteni a bűn dudvái helyett.

Karácsony estéjén add hát oda neki a szívedet. Arról nem is akarok szólni, mit kapsz érte cserébe: magad érzed majd a legjobban. «Minden ember meglátja az Isten üdvösségét.» Ha látod majd a karácsonyfát, a friss fenyő illata és üde zöldje juttassa eszedbe: «Szeretet szeretetért.»

5. Öt betű.

Mikor a meleg családi otthonban, szerető szüleid körében kigyulladtak a karácsonyfa gyertyái, mikor e gyertyácskák fénye visszatükrözött örömtől, boldogságtól csillogó szemedben, ugyanakkor torpedólövegek siklottak az Atlanti-óceán hullámhegyein át, aknák romboltak, bombavető repülőgépek dübörögtek, emeberéletet oltva szent karácsony éjtszakáján. Mikor te önfeledt boldogsággal énekelted: Békesség földön az embernek, — ugyanakkor ott fenn északon tankok recsegték, ágyúk dörögtek, bombák ezrei rombolták szét a városokat, falvakat.

Rég kialudtak már a karácsonyfa gyertyái, rég kilobbant már szemedben a karácsonyi öröm fénye. Újra elkezdődtek a szürke hétköznapiak, új évet kezdtünk az Úr Jézus nevében. Új küzdelmek, új nehézségek tornyosulnak elénk, melyeket csak ezzel az öt szent betűvel lehet legyőznünk: *Jézus.*

Odakünn csikorog a hó a lábunk alatt. Mintha csak jelleképezni akarná azt a hidegséget, mely az emberek szívét dermedteti. Az egymással szembenálló nemzetek még most is, karácsony után is ugyanúgy csikorgatják a fogukat, rázzák egymás ellen fegyvereiket. A világban hideg, fagyos hidegség uralkodik. Pedig jaj nekünk, ha megfagy szívünkben a szeretet, melyet a karácsonyi kis Jézus hozott a földre! Jaj nekünk, ha a világot megváltó Kisdéd nem talál meleg otthonra a szívünkben!

Ki tudná megmondani, vajjon az elmúlt karácsony éjszakáján nem talált-e a kis Jézus hidegebb, fagyosabb fogadtatásra az embereknél, mint az első karácsony éjjelén? Ki tudná, hány, de hány fagyos emberszív csukódott be ridegen az édes Jézuska szelíd kopogtatása előtt? Hányan, de hányan űzték ki szívükből a kis Jézust és szeretetét, melyet pedig azért hozott a földre, hogy felengedjen az a kemény jégkéreg, mely ma talán vastagabb páncéllal veszi körül az emberszíveket, mint valaha?

Én hiszem, hogy te meleg otthont készítettél a kis Jézusnak szívedben karácsony ünnepére. Hiszem, hogy még most is ott lakik szívedben ennek a kis Jézusnak szeretete. De mégis, hányszor hagyja el ajkadat az Ő neve a nélkül, hogy rágondolnál, mit köszönhetünk e név viselőjének! Hányszor hangzik el ajkadról a Laudetur tiszteletlenül, mint valami sziszegés, mormogás! Sőt hányszor voltam magam is tanuja annak, hogy egyik-másik fiú gúnyt űzött ebből a köszöntésből, amely pedig Megváltónk legszentebb nevének dicsérete! Pedig a papnak járó köszöntés, minden egyes Laudetur az Úr Jézus legszentebb nevének dicsérete, azé a névé, melyet egyedül illet meg minden tisztelet és dicsőség mindörökké. Azé a névé, melyben egyedül adatott üdvösség mindnyájunknak, amelyben mindnyájan üdvözülünk.

Aki ezt a nevet tiszteletlenül ejti ki, aki ennek a névnek köszöntését nevetség tárgyává teszi, magát az Úr Jézust gúnyolja ki. Az nem tudja, mit köszönhetünk Jézusnak, a Megváltónak.

Már elméltünk arról, mit köszönhetünk a kis Jézusnak, mit jelent a te számodra is az ő neve. Pedig ő még annál is többet tett értünk: nemcsak emberré lett, született, hanem keresztyével megváltott, újra Isten kedves gyer-

mekeivé és a mennyország örököseivé tett bennünket. Mert ne felejtsd el: csak azért kellett a karácsony, hogy nagy-péntek és húsvét is lehessen. Az Istenembernek azért kellett erre a földre születnie, hogy szenvedhessen és meghallhasson értünk. Ezért olyan nagy ünnepe a megváltottnak minden karácsony. Hálás is érte az emberiség! Lapozd fel a világtörténelem nagy könyvét: Jézus nevének öt szent betűjét minden lapjára felírva találod. Az ókori népek őt várták, az újkori népek neki hódolnak vagy őt üldözik. Az ő neve a világtörténelem középpontja. Az ő születése a legnagyobb esemény a világtörténelemben, minden mást őhozzá viszonyítunk, őtőle számítunk. Mert ez a Jézus a mi Megváltónk, példaképünk, barátunk, testvérünk, mindenünk. Ha valaki édesapád vagy édesanyád nevével tréfálkoznék, tiszteletlenül szólna róluk vagy gúnyt űzne belőlük, nem vágnál-e szeme közé az illetőnek, nem igyekeznél-e megtorolni a sérelmet? Hát akkor miért tűröd el, hogy diáktársad gúny tárgyává tegye a legszentebb katolikus köszöntést, sőt miért állsz néha magad is azok közé, akik kigúnyolják Jézus legszentebb nevét?

Ha a kis Jézus szeretete igazán él szívedben, akkor megbecsülöd ezt a drága szent nevet, százszor inkább, mint szüleidét és szeretteidét, mert neki végtelenül többet köszönhetünk. Akit szeretünk, annak a neve is kedves előttünk. Ha Jézust igazán szereted, az ő neve is kedves lesz előtted és mindig áhítattal ejted ki. Nézd, mennyire tiszteli az Anyaszentegyház Jézus szent nevét: valahányszor kiejti, mindig fejet hajt előtte, tisztelete, szeretete jeléül. Külön ünnepet szentel e szent név tiszteletére, litániában dicséri. 50 napi búcsút engedélyez mindazoknak, akik ilyen tisztelettel és szeretettel mondják ki szent nevének dicséretét, a Laudeturt.

Ne felejtsd el, fiam: amilyen a te Laudeturod, olyan a te szereteted is az Úr Jézus iránt. Ha megbecsülöd szent nevét, szeretete is él szívedben.

Úgye, nem veszed többé könnyelműen ajkadra ezt a szent nevet? Úgye, nem úzöl többé tréfát ebből a szent köszöntésből? Legyen imádság minden Laudetur, az Úr Jézus imádása, akinek szent neve áldassék és dicsértessék mindörökké.

6. Arany, tömjén, mirha.

A háromkirályok három ajándéka. Messze, messze napkeleten vizsgálták a csillagos eget és egy új csillagot láttak rajt ragyogni. Intett feléjük, hívogatta őket. Eleinte csak kíváncsian nézegették, csodálták különös fényét, aztán ellenállhatatlan vágyat éreztek, hogy meginduljanak feléje. Drága ajándékokat tettek a tevék hátára, fényes kísérettel indultak el, hárman egyszerre, különböző irányból. Aztán egyszer csak találkoztak. Ugyanaz volt a céljuk, ugyanaz a vágyuk. Együtt mentek tovább. És csodák csodája: a csillag megindult előttük és vezette őket. Nem tudtak számot adni maguknak, miért mennek, mi a céljuk, csak mentek előre, vakon a csillag után . . .

A fáradtságot alig érezték. A sivatag forró homokja nem perzselte őket, a rablók, ellenségek nem tántoríthatták el őket céljuktól. Ezer halál, ezer veszedelem leselkedett rájuk. Kincseiket elvesztették, szolgálók elhullottak vagy elszökdöstek mellőlük, de a három vándor csak ment, éjjel-nappal. Néha eltűnt előlük a csillag és olyankor egyszerre elnehezedett a szívük. Megrohanták őket a kétségek: mire vállalkoztak, miért mennek céltalanul, maguk sem tudják, hová? Nem volna-e jobb visszafordulni kényelmes otthonukba? — De mikor felragyogott a csillag előttük, ismét felderült a lelkük. Újult erővel indultak előre és szégyelték pillanatnyi gyengeségüket.

Egyszer csak megállott a csillag egy ismeretlen, nagy

város felett, aztán eltűnt. Elértek hát útjuk céljához? Kérdezősködni kezdtek az új király után, mert csak az ő csillaga lehetett a fényes égi tűnemény. Onnét Betlehembe utasították őket. Újra nekiindultak hát és íme, a csillag újra előttük ragyogott. Vitte, vezette őket, míg újra meg nem állt — egy szegényes kis házikó felett. Első pillanatra valami csalódásfélét éreztek. Ők csillogó márványpalotát vártak és most egy kis viskó felett ragyog, sziporkázik a csillag. De nem sokat tűnődtek ezen. Senki sem mondta nekik, de valamennyien érezték, hogy végre célhoz értek. Beléptek a házba — és mit láttak? Láttak egy egyszerű családot, egy kis gyermeket egyszerű édesanyjával, amilyen annyi más lehetett akkor Betlehemben. De a három király nem torpant meg az egyszerű látványtól. A szegényes külsőben is felismerték az új Királyt, aki hatalmasabb, mint ők, mint a föld összes királyai együttvéve. Felismerték a Megváltót, felismerték az Istent, aki eljött közénk, emberek közé. Mindez egy szempillantás műve volt. A három uralkodó térdrehullott és imádta az álruhás Királyt, a gyermekké lett Istent . . .

Érdemes elgondolkodni a háromkirályok lelkivilágán. Mi vitte őket sivatagokon, veszedelmeken, ellenségek közepelt is egyre csak előre? Mi kényszerítette őket térdre ott az egyszerű hajlékban, egy kis gyermek előtt? — Rendíthetetlen hitük. Ők pogány létükre is milyen megingathatatlanul tudtak hinni, milyen elvhűséggel és mégis milyen alázatosan! Nem kell-e szégyenpírnak elborítania a mai ember arcát, ha az ő példájukra gondol?

Te, kedves fiam, már katolikusnak születél. Jó szüleid elvittek keresztelni a templomba, mikor még beszélni sem tudtál. Édesapád, édesanyád neve mellett Jézus szent nevére tanítottak legelőször. Már öklömnyi korodban

imádságra kulcsolták kicsi kezedet. De ma, amikor már nyiladozik értelmed és vizsgálni tudod lelkivilágodat is, ma, mikor már ismered vallásunk fenséges tanítását, van-e akkora hited, mint a napkeleti bölcseknek? Húz-e, vonz-e téged is a betlehemi csillag, vagy más fények, talmi csillogás, lidércfények után futsz? És ha néha eltűnik előled a betlehemi csillag és cserbenhagynak a hamis fények is, tudsz-e elszánt akarattal kutatni az igazi fény után? És ha rátaláltál megint, tudsz-e kitartani mellette ezer kísértés, ezer veszedelem között is, melyek mind a lelkedre leselkednek? És ha rátalálsz is Krisztusra a tabernákulum előtt, a szentostya egyszerű köntösében, tudsz-e olyan hittel leboruini előtte, mint a napkeleti bölcsek a gyermek Jézus előtt? Vagy talán neked is pirulnod kell, mert megszegyenít téged, a katolikus ifjút, a pogány bölcsek hite? . . .

Ha így volna, akkor tanulj tőlük! Tanulj szent elszánt-ságot, hogy ne tágíts soha a Krisztus világosságától. Tanulj erőt, mely le tudja győzni a csábító kísértések hadseregét is. Tanulj hitet, mely alázattal tudja mondani a szentostya előtt: Hiszek, Uram, mert Te mondtad . . .

És példájukra te is adj ajándékokat Krisztusnak. Ajánld fel neki szíved tisztaságát, ezt a színaranyat, mely oly kedves előtte. Ismerd el őt Királyodnak, szíved egyeduralkodójának, ki nem tűr más parancsolót a maga birodalma felett. Ajánld fel áhítatod tömjénillatát, mely hódolva ismeri el őt Istennek. Ajánld fel szenvedéseid mirháját, nehézségeidet, küzdelmeidet, kísértéseidet és ő mosolyogva veszi át tőled, mert mindez kedves ajándék előtte és békét, nyugalmat, meg örök boldogságot ad érte cserébe.

7. Az ács Fia.

Az Egyház külön ünnepet szentel a Szent Család tiszteletére. Ünnepli azt az egyszerű názáreti családot, mely örök mintaképe lett minden keresztény családnak, azt a puha, meleg fészket, melyet Isten készített itt a földön az Ember Fiának. Ezen az ünnepen az Anyaszentegyház szentélye az a csendes názáreti ház, ahol az Úr Jézus titokzatos, elrejtett élete zajlott le hosszú 30 esztendőn keresztül. Jer ma ide velem, lépünk be ebbe a csendes názáreti hajlékba és tanuljuk meg az Úr Jézus szent gyermekségéből, hogyan kell élnünk egyszerű, csendes, szürke hétköznapi életet.

Jézus elrejtett élete titokzatos. Az isteni Gyermek názáreti életét sűrű fátyol takarja el a halandó szemek elől. Az evangéliumok elbeszélik ugyan a gyermek Jézus születését, elmondják, hogyan vitték fel szülei Jeruzsálembe az ünnepek alkalmával. Mindnyájan ismerjük, hogyan vették el szülei és hol találtak rá. Visszamentek azután Názáretbe és az evangélisták hosszú-hosszú évekről csak annyit jegyeztek fel, hogy a Gyermek növekedett bölcsességben, kedvességben Isten és az emberek előtt, meg hogy engedelmes volt szüleinek. Nem sok, amit megtudunk az ifjú Jézusról, de ez a pár szó többet mond nekünk, mintha köteteket írtak volna tele a csendes názáreti napokkal.

Jézus családja olyan volt, mint a többi család abban a faluban. Legfeljebb abban különbözött tőlük, hogy szegé-

nyebb volt, mint a többi. Igen, mert az Isten Fia olyan házat akart választani magának, amelyben tanyát ütött a szegénység. Kereshetett volna magának királyi palotát is, de ő munkásházat választott magának. Mit jövedelmezhetett egy falusi ácsmester műhelye? A családfenntartó egész napi keserves verejtékével kereste meg azokat a filléreket, amelyekkel éppen hogy csak el tudta tartani családját. A Szűzanya finom lelke a durva házimunka közben érlelődött olyan széppé és nemessé. De milyen áldozatot nem hozott volna meg ez a két ember, azért a nagy kincsért, amit a jó Isten bízott reájuk?

Jézus nem szégyelte ezt a szegénységet. Mikor később nyilvános fellépése alkalmával a zsidók csodálkoztak bölcsességén és ujjal mutogattak rá: Ez annak az ácsnak a fia? — semmit sem adott ezekre a szavakra. Hányszor segített nevelőatyjának a fáradságos munkában! Hányszor adogatta neki a szegeket, tartotta a deszkát fűrészelés közben! Názáretben még ma is mutogatják Mária kútját. Hányszor járt ide a gyermek Jézus, korsóval a kezében, hogy megkímélje édesanyját a vízhordás fáradságától! Sokszor segített neki a durva házimunkában is, igyekezett levenni vállairól azt a terhet, amit a nehéz, verejtékes élet rakott reá. És Ő mégis ezt az életet választotta, hogy maga próbálja ki a mi bajainkat.

De a nehéz munkáselet mellett sem feledkezett meg Jézus az imádságról. Reggel a hajnal csendes óráiban, este, a munka utáni pihenés perceiben újra meg újra fel-emelte lelkét az Atyához, aki Őt erre a világra küldötte, újra meg újra felajánlotta testét-lelkét: Íme, jövök, Uram, hogy teljesítsem akaratodat! Újra meg újra odaígérte isteni Szíve egész szeretetét az embereknek, akiknek megváltására jött le a földre. — Így telt el hosszú 30 esztendő,

munkában és imádságban. Így készült isteni hivatására a gyermek Jézus a rejtekben, visszavonultságban egészen nyilvános fellépéséig, amikor a kánai menyegzőn véghezvitte első nagy csodáját és ezzel is szegény, zavarba jutott embertársainak nyújtott segítséget.

Kedves fiam, gondolkozzál most egy-két percig azon: mit tenne, hogyan viselkednék Jézus, ha az én helyemben volna? Hogyan tenné meg kötelességeimet? hogyan beszélne szüleimmal? hogyan segítené nekik? hogyan végezné megbízatásaimat?

Jézus szegény embereket választott környezetébe és nem szégyelte őket. De hány meg hány fiú szegényenli szüleit, szegényenli szegénységüket? Magam is találkoztam már az utcán olyan diákokkal, akik lesütötték szemüket, elfordították tekintetüket, amikor észrevettek, mert történetesen egy nagy csomagot, valami kosarat, vagy ami úgy látszik, még szegénylenebb lehet: éppen egy tejeskannát kellett végigvinni az utcán. Hány diák volt már, aki ezért nem merte feltenni a diáksapkát, mert — gondolta magában — hozzám csak nem illik már, hogy cipekedjem az utcán? Mit szólnának hozzá osztálytársai és tanárai, ha néha segítené egy kicsit szüleinek, megkönnyítené a munkájukat és ébredező, fiatal erejével megpróbálná visszafizetni azt a nagy-nagy adósságot, amivel nekik tartozik!

Ha te is így gondolkoznál, akkor valóban nem érdemelnéd meg, hogy hordjad azt a diáksapkát. Az ilyen diák nem érti meg a gyermek Jézust, még kevésbé követi.

Mennyire más volna munkád, kötelességeid teljesítése, ha Jézus lelkületével végeznéd! Akkor imádsággal kezdenéd a tanulást és felajánlanád valamely szent célra. Akkor nem volna olyan száraz, unalmas, lélektelen munka, de bizonyosan örömteljesebb volna a jól végzett munka utáni fel-

üdülésed. Ha Jézus élne a te helyedben, áhítatos imádsággal szentelnéd meg a napot minden reggel, és buzgó hálaadással köszönnéd meg az Istennek minden kegyelmét, melyet reád pazarolt.

Íme, Jézus, minden ifjú legjobb barátja, eléd élte egy közönséges szürke hétköznapi programját. Mintázd le a názáreti Életművész életstílusát, utánozd a gyermek Jézus életének egyes vonásait. Akkor bizonyos, hogy a te előkészületed sem lesz hiábavaló. Mert ahogyan Jézus készült a názáreti ház csendjében magasztos isteni életére, hivatására, úgy készülsz te is csendes diákéveidben arra a nagy nyilvános fellépésre, amelyre az élet hív. Az élet pedig csak akkor tapsolja meg szereplésedet, ha jól előkészültél rá.

Te nem kezdheted majd csodákkal az életet, mint Jézus kezdte isteni misszióját. De ha híven utánoztad csendes názáreti életében, követni tudod majd a jótevő, szerető szívét osztogató Üdvözítő példáját is — az életben.

8. Vannak-e ma is csodák ?

Mikor véget ér az ősztendő, az emberek mulatni mennek, hogy eltemessék egy hosszú év minden keserűségét. És mikor rájuk köszönt az újesztendő, megint csak mulatnak egy nagyot. Azt hiszik, hogy ha jó hangulatban töltik el az év első napját, akkor az egész esztendő csupa örömet és boldogságot hoz majd számukra.

Van egy vasárnap az egyházi évben, amikor az Anyaszentegyház is víg lakodalomba vezet el bennünket, de olyan lakodalomba, melyet az Úr Jézus isteni jelenléte szentelt meg. Az Egyház nem ellensége a jókedvnek, a vidámságnak. De figyelmeztet arra, hogy csak az olyan vidámság és jókedv való az Úr Jézus szándékai szerint, mint a kánai menyegző, melytől távol állott minden bűn és szenvedély.

Vígan folyik a szó, a bor a kánai menyegzőn. Vidám poharazás közben észre sem veszik az emberek, amint a háziasszonynak odasúg valamit a násznagy. Elpirul szegény. Zavarba jön. Milyen nagy szégyen is az, hogy elfogyott a bor és többet nem tud odatenni az asztalra a vendégek elé . . . Csak egy szem veszi észre az asszony zavarát. Az Isten Anyjának szerető szíve rögtön megsúgja, mi az oka. De már a második gondolata az, hogyan segíthetne ezeken az embereken. A szeretet találékony: odafordul szent Fiához és csak ennyit mond neki: Nincs boruk. A többit rábízza isteni Fiának szerető szívére.

És jól számított. Csakhamar ott volt az asztalon az új bor, jobb mint az első. Jézus édesanyja közbenjárására véghezvitte első csodáját. Mária kedvéért felforgatta a természet öröktől kiszabott és örökre szóló törvényeit: vizet változtatott borrá, hogy kimentsen néhány embert a zavarából. És ha Isten ad, bőkezűen ad, és nem szűkmarkúan, melléktekintetekkel, mint az emberek . . .

Nekünk nincs más hátra, mint hogy leboruljunk az isteni Csodatevő előtt, akinek szavára engedelmeskednek a természet erői, meghajol előtte a világegyetem. Hódolva ismerik el Uruknek, Teremtőjüknek. Nem úgy, mint a gőgös ember, aki egyedül mer szembeszállni Isten akarásával, amikor bűnt követ el.

1930-ban halt meg Berlinben a híres protestáns teológus : Harnack. *Das Wesen des Christentums* (A kereszténység lényege) c. könyvében ez az ember azt a nagyhangú kijelentést tette: «Wir sind der unerschütterlichen Überzeugung, dass es . . . keine Wunder geben kann . . .» Rendíthetetlen az a meggyőződésünk, hogy nem történhetnek csodák! — Nekünk más a meggyőződésünk. Mi hisszük és tudjuk, hogy csodák igenis történhetnek, sőt történtek és történnek napjainkban is. Nem is akarom említeni a lourdes-i csodás gyógyulásokat, ahol világhírű orvosprofesszorok állnak tehetetlenül Isten csodálatos úton történt segítése előtt, mert a tudomány pislogó mécsésével nem tudják megvilágítani az Isten végtelen hatalmának mélységeit. Hát a kegyelem felséges csodái? Vagy nem igazi csodák-e, amikor betér a gyóntatószékbe egy-egy bűnös, aki gázságot gázságra halmozott életében, talán már évek hosszú sora óta nem gyónt és amikor kijön onnét, tiszta fehér a lelke, mint egy csecsemőé a szent keresztség után?

Itt nincs mit okoskodni! Itt csak egy feladatunk van: leborulni és imádkozni.

De ne keressünk olyan messze csodákat. Minden nap, minden templomban, minden oltáron olyan nagy csoda játszódik le, amely mellett a kánai menyegző csodája szinte eltörpül, mert benne még jobban, még szebben tükrözik az Isten végtelen jósága és szeretete. A kánai menyegzőn a vizet változtatta át borrá az Úr Jézus, de az oltáron a kenyér és a bor változott át tulajdon szent testévé és vérévé, melyet feláldozott és kiontott értünk az utolsó cseppig.

A napsütötte magyar rónáról jött az a kenyér. A poros, sáros földből szökkent szárba az a búzakalász, mely ennek a kenyérnek anyagát szolgáltatta. Azután odakerült az oltárra a pap keze közé. Elhangzottak az Úr Jézus szavai: Ez az én testem. És míg te a szentmise alatt talán szórazottan lapozgattál imádságoskönyvedben, a padot támogattad vagy a reggelire gondoltál otthon, addig előtted végbement a legnagyobb csoda a világon: egy darabka kenyér Jézus legszentebb testévé változott. Ott dobogott az oltáron az a Szív, mely annyira szerette az embereket, a bűnösöket, hogy saját életét oltotta ki értük. Ott buzgott az oltáron ugyanaz a vér, mely végigfolyt a szent keresztfán, ráhullott a bűnökbe merült emberiség lelkére és tisztára mosta azt. Ugyanaz a vér, mely átokként szállott a kereszt alatt Krisztust káromló zsidóságra és üldözi a mai napig.

Milyen nagy szenzáció volna az, ha ebben a városban valami halálán lévő, gyógyíthatatlan beteg hirtelen meggyógyulna! Csodájára járnának az emberek a világ minden részéből. Ne menjünk el hát a legnagyobb csoda mellett sem közömbös lélekkel. Úgy menj mindig a templomba, hogy abban a házban, azok között a falak között a legnagyobb

csodák mennek végbe, naponként többször is. Szent áhítattal végy részt mindig a szentmisén, ha nem is kísérik olyan rendkívüli jelenségek, mint Krisztus véres keresztáldozatát, a Golgota véres tragédiáját. Itt nem rendül meg az ég és föld, nem borul ránk sötétség. De hitünk itt is térdre kényszerít, ha megszólal a csengetyű szava és a pogány századossal mellünket verve ismerjük be: Valóban Isten fia ez! Már pedig az Úr Jézus szavai szerint boldogok, akik nem látnak és hisznek. Legyen minden kereszttetésed, térdhajtásod, templom előtt a köszöntésed áhítatos tanúságtétel erről a hitünkről: itt lakik a nagy Csodatevő, jöjjetek, imádjuk!

És most kérd a Boldogságos Szűzet, akinek szavára Jézus első nagy csodáját véghezvitte, fogja meg a kezedet, vezessen el téged is csodatevő szent Fiához: vigye végbe a te lelkedben is nagy csodáját. Alakítsa át a te lelkedet is szent tetszése szerint. Erősítse gyenge hitedet, hogy hódolva tudj térdrehullani szent csodái előtt és hogy melegen, szíved minden dobbanásával tudjad Őt szeretni végső lehelletedig itt a földön és majd vég nélkül az örökkévalóságban.

9. A te királynéd.

Sokszor hallottad már a kánai menyegzőről szóló szép evangéliumot, de nem tudom, gondolkodtál-e már azon, milyen mély tanulságot rejt magában. A fényes menyegzőn megjelent az Úr Jézus is. Ott ül mellette édesanyja, körülötte tanítványai. Szűz Mária észreveszi a násznép kínos zavarát, hogy elfogyott a boruk és segíteni akar rajtuk. Itt csak szent Fia segíthet. És az Úr Jézus, bár határozottan kimondja, hogy még nem jött el az ideje isteni hatalma kinyilvánításának, édesanyja kérésére mégis engedelmeskedik neki és véghezviszi első nagy csodáját. Édesanyja kedvéért felforgatja a természet rendjét, vizet változtat borrá, hogy a násznépet kimentse zavarából.

Talán csodálkoztál azon a furcsa megszólításon, mellyel az Úr Jézus édesanyját illeti, egyszerűen csak így: asszony! Hiszen ma még a legközönségesebb embereket, az utcaseprő feleségét is asszonynak hívják! Hát ennyire tisztelte csak Jézus édesanyját? — Nem, ellenkezőleg. Aki forgatja a régi írásokat, az tudja, mennyire megtisztelte ezzel az Úr Jézus édesanyját. Abban az időben csak a legmagasabb rangú nőket tisztelték meg ezzel a szóval. Asszony abban az időben annyit jelentett, mint úrnőm, királynőm. Jézus tehát a legnagyobb tisztelettel felelt édesanyjának.

Valamikor még a mi nyelvünkben is ez volt az asszony szó jelentése. A latin szövegekből összeállított magyar-nyelvű Halotti Beszédben fordul elő: Vimádjuk (imád-

kozva kérjük) Szent Achszin Máriát. A latin nyelvben ennek a szónak Domina felel meg. Ezt a szót a császárkorban csak a császárok feleségének mondták, csak a császárnékat tisztelték meg ezzel a kitüntetéssel.

Szűz Mária jól számított, amikor szent Fia segítségét várta. Hiszen jól ismerte Fiát. Előtte nőtt fel botorkáló kisgyermek-korától kezdve, míg meglett férfivá nem fejlődött. Rágondolt arra, hányszor engedelmeskedett neki a kis názáreti házban. Eszébe jutott, hányszor hozott vizet szó nélkül a kútról, hányszor segített nevelőatyjának a nehéz ácsmunkában. Hiszen az evangélium is csak annyit jegyzett fel az Úr Jézus rejtett életéről: És engedelmes volt nekik. Íme, most a meglett férfi is engedelmeskedik anyja kérésének.

Az Úr Jézus példája lebegjen mindig előtted, mikor édesanyád előtt állsz. Ma már mindenkinek az édesanyját asszonynak hívják, de ha te édesanyádra gondolsz, tartsd mindig eszedben ennek a szónak régi jelentését.

Talán hallottad vagy olvastad már Mécs László gyönyörű költeményét, melyet édesanyjáról írt:

*Amikor születtem, nem jeleztek nagyot
messiás-mutató különös csillagok,
csak az anyám tudta, hogy királyfi vagyok...*

*Ma is úgy foltozza ingemet, ruhámat,
ma is úgy szolgál ki, főzi vacsorámat,
mint királyi ember királyi urának.*

A királyfi, a költő legnagyobb bánata az, hogy ha édesanyja «holtan fekszik majd a föld alatt virággá foszoltan», senki sem tudja majd, hogy királyfi volt.

Kedves fiam, ha igaz az, hogy te királyfi vagy az

édesanyád szemében (már pedig melyik édesanya tagadná meg ezt?), akkor kell, hogy édesanyád meg királyné legyen a te szemedben. Úgy tiszteld őt, mint életed úrnőjét, királynőjét.

Sajnos, hány, de hány diák van, aki szegényli egyszerű vagy szegénysorsú szüleit! Hány fiú van, aki nem akar kezecsókolni az utcán annak az egyszerű asszonynak, aki pedig az édesanyja! Ha az ilyen ember felnő és viszi valamire az életben, legtöbbször tudni sem akar többé a szülei-ről. Testvéreit, akik talán napszámosok vagy cselédek maradtak és verejtékes munkával keresik a kenyerüket, lenézi vagy tudni sem akar róluk. Pedig az emberek megvetik az ilyen embert. Érzik, hogy nem lehet rajta az Isten áldása. Mert Isten nemcsak Mózes kőábrájába, de az emberek szívébe is belevéste a IV. parancsolatot: Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszúéletű lehess a földön!

De engedelmességgel is tartozol szüleidnek, édesanyádnak. Tudod te ezt nagyon jól, de mégis néha jobban esik úgy a parancs teljesítése, ha előbb feleselhetsz vagy zúgolódhatsz egy kicsit. Pedig tudhatnád már tapasztalatból, hogy mindig te húzod a rövidebbet, mert édesapád előbb-utóbb megúnja a halogatást és csattanós módon bizonyítja be, hogy mindig annak kell történnie, amit édesanyád akar.

Szép és Istennek különösen tetsző erény az engedel-messég, és mindig elveszi jutalmát. Ezt bizonyítja az a kedves történet is, amelyet most elmesélek neked Szent Maurus életéből.

Szent Benedek tanítványai között volt kettő, akiket a szentéletű apát különösen kedvelt: Maurus és a kis Placidus. Egyszer az utóbbi vízért ment a tóhoz. Bele-merítette korsóját a vízbe. Amint hirtelen utánakapott,

megcsúszott és maga is a vízbe zuhant. Úszni nem tudott és a hullámok egyre beljebb és beljebb sodorták. Szent Benedek a kolostor ablakából figyelte a jelenetet. Mikor látta, hogy a hullámok elragadják a kis Placidust, azonnal hívatta Maurust és megparancsolta neki, hogy rögtön siessen le a tóhoz és hozza ki társát. Szent Maurus egy pillanatig sem gondolt arra, mit kíván tőle Szent Benedek: habozás nélkül futott le a tóhoz, utána a fiúnak. Még látszott, amint a kis Placidus a tó közepe felé fel-felbukik a habok között. Maurus csak futott utána, megragadta kis társát a hajánál fogva, ölbe emelte és boldogan vitte vissza. Teljesítette a parancsot! Csak akkor nézett vissza, amikor lába már partot ért. Ekkor vette észre megdöbbenve, hogy mindeddig a vizen járt.

Ez a kis történet a szónélküli, készséges engedelmeség csodája volt. Ugyanilyen szívesen veszi tőled is a jó Isten, ha engedelmeskedel szüleidnek. Még szebb, még nemesebb lelkültre vall, ha valaki meg sem várja, míg édesanyja parancsol valamit, hanem szinte kitalálja édesanyja gondolatait. Helyébe visz mindent, segít neki a munkában, kitakarítja valamelyik szobát, befűt a konyhában vagy a szobában, mikor már itt az ideje és megkíméli édesanyját ettől a munkától is. Hiszen jól tudja: marad azért még elég dolga szegénynek.

Az Úr Jézus tisztelete és készséges engedelmessége lebegjen előtted. Próbáld megvalósítani ezeket a gondolatokat a te életedben, környezetedben is. — Az evangélista jegyezte fel az engedelmes Jézusról: Növekedék kedvességben Isten és az emberek előtt. A te engedelmességed is ki fogja érdemelni Istentől a jutalmat: hosszú életet ezen a földön, az emberek tiszteletét és megbecsülését, majd az örök boldogságot az örök életben.

10. Szürke diák-hétköznapiak.

A kánai menyegző egyszerű falusi lakodalom volt. Látszólag semmiben sem különbözött a többi hasonló eseménytől, amilyen naponként százával is történik a világ minden részén. Ez az esemény csak két embernek volt fontos. Azoknak, akik örökre egybekötötték az életüket. Volt még néhány ember a meghívottak között, akik jókedvben töltöttek el egypár órát, volt pár napig miről beszélniök, aztán elfelejtették ők is. Sokan pedig egyáltalában tudomást sem szereztek róla.

Egyszerű falusi menyegző volt, semmi más. Kicsi falu kicsi eseménye.

Hát akkor miért beszélünk még ma is róla, innen-onnan immár kétezer év óta? Könnyűnek látszik a felelet: mert az Úr Jézus jelenlétével tisztelte meg. De hát miért ment el oda az Úr Jézus? Miért éppen ezt az egyszerű eseményt választotta ki, hogy isteni csodájával kitüntesse?

Jézus azért tisztelte meg a kánai menyegzőt, mert isteni példájával akarta megmutatni, milyen nagyrabecsüli ő még a legkisebb dolgokat is, amikkel pedig alig szoktak törődni az emberek. Meg akarta szentelni jelenlétével ezt a kis eseményt, hogy értékesé váljék, óriási jelentőségű, világgraszoló esemény legyen belőle, melyről évezredek múlva is beszél majd az emberiség.

Jézus jól ismerte az emberi szíveket, az emberi természetet. Ime, ezzel a tetteivel is elárulta ezt. Jézus jól

tudja, hogy a legtöbb emberi élet, még inkább a te diákéle-
ted csupa apró, jelentéktelen események láncolata. Születés
és halál: a földi élet nagy kezdő- és végállomása csupán.
Közben azonban csupa apró megállóhelyek következnek
ezen a vasútvonalon: hétköznapiak — ünnepek, kötelesség-
teljesítés — pihenés, szomorúság, öröm váltogatja egymást.
Igy folyik le a legtöbb emberi élet, így telik el a te diák-
életed is. Hősök és vértanúk, kivételes tehetségű feltalálók
és híres államférfiak nem mindennap születnek. Isten így
rendezte be ezt a földi életet, ez a legtöbb ember sorsa
ezen a földön.

Hát akkor érdemes-e nap-nap után küzdeni, megfeszí-
teni erőnket: nagy, szép, nemes, szent célokat magunk elé
tűznünk, ha ilyen unalmas az élet? Érdemes-e neked is
nap-nap után leülni a könyv mellé, biflázni a latin szavakat
és memoritert, írni a magyar dolgozatot, érdemes-e végig-
unatkozni egyik órát a másik után, amikor úgyszólván minden
hiába: belőled sem lesz más, mint apró, jelentéktelen tucat-
ember, aki annyi él egymás mellett ezen a földön?

Mielőtt felelnék neked ezekre a kérdésekre, hadd
mondjam el egyik kis diákom történetét. Valamikor betévedt
hozzám; láttam a szeméből, rá volt írva az arcára, hogy
nagyon beteg. Nem a teste, hanem a lelke. Régóta szolgált
már egy rút bűnnek és ez egészen hatalmába kerítette. Nem
ízlett neki a munka, egyik négyest a másik után fogta,
pedig valamikor jeles diákom volt. Nem tudott már ka-
cagni, nem tudott imádkozni sem: útálta önmagát, undo-
rodott önmagától. Ekkor eljött énhozzám és gyógyulást
keresett. Kitérta szívét, kitergette előttem lelkének min-
den szennyesét. Én nem dobtam el magamtól. Krisztus
vérében megmostam, Isten kegyelmével meggyógyítottam.
Láttad volna, hogy felragyogott a szeme! Milyen jó volt

újra hallgatni kacagását! Ekkor elkapta a kezemet, megcsókolt és azt mondta: Tanár úr kérem, én úgy szeretnék most valami nagyot, valami igazán szépet tenni!

Kedves fiam, ez a gyerek minden fiúnak örök vágyát fejezte ki ilyen lelkesedve. Hiszen valamennyi így gondolkodik. Én még nem találkoztam olyan fiúval, aki nem szeretett volna valami nagy ember lenni. Egyik pilóta lesz, aki majd olyan hőstetteket visz végbe, hogy egy modern eposzt írnak majd róla az emberek. A másik olimpiai bajnoka lesz valamelyik sportnak és róla majd ország-világ beszél. A harmadik híres gépészmérnök lesz, aki — még nem tudja ugyan pontosan, hogy milyen, de — valamilyen igen nagy találmánnyal fogja boldogítani az emberiséget. A negyedik világhírű költő vagy író lesz, akinek a nevét legalább olyan áhítattal ejtik ki majd az emberek, mint Petőfiét. És így tovább. És jól is van ez így! Mert mi lenne abból a népből, melynek az ifjúsága nem tudna többé lelkesedni szép, nemes, magasztos célokért, eszményekért? Lelkesedjél hát te is! Úgyis elég korán utólér majd a kiábrándulás; úgyis hamar összeomlik ifjúságod álmovára. Elég hamar rádöbbsz arra, hogy nem is olyan szép az élet, mint amilyennek kifestetted magadnak, hanem kegyetlen, durva, erőszakos. Élvezettel töri majd össze fiatalos ábrándjaidat és nagyon sokszor velük együtt a szívedet is. Lesznek ugyan majd társaid között, biztosan lesznek, akik elérik kitűzött céljukat. De lesznek majd és többen lesznek, akik csalódnak. De te ne keseredjél el, fiam! Mutatok én neked olyan nemes és szép, olyan magasztos és szent célt, amelyért érdemes küzdeni és amelyet biztosan elérhettek valamennyien: szenteljétek meg a ti szürke hétköznapi életeteket, szenteld meg minden egyes állomását. Szenteld meg kötelességteljesítésedet, örömeidet, bánatodat, szenteld meg szórakozá-

saidat, a korcsolyázást, sízést, nyáron az evezést, úszást, futballozást, az evés-ivást, egyszóval egész kicsi diákéletet, mint ahogyan az Úr Jézus is megszentelte isteni jelenlétével a kicsi falusi menyegzőt. Ekkor ugyan nem fognak beszélni rólad az emberek, nem írnak hasábos cikkeket az újságok, nem kürtölik világgá a rádiók hősi tetteidet. Nem, mert ennél sokkal nagyobb jutalmad lesz: angyalkezek írnák fel majd odafönt a mennyben minden tettetét az Isten szívébe.

Ennek az életnek egy szabálya van csak: Szűz Mária szavai ezek, melyekkel lelkükre kötötte a szolgáknak: Bármit mond nektek Jézus, tegyétek meg. Szűz Mária szavai neked is szólnak: Bármit mond neked is, tedd meg. Figyelj mindig Jézus szavára és sugallataira. Legyen tiszta a lelked, vesd ki belőle a bűn minden szennyét-mocskát. És akkor Jézus legkisebb cselekedeteidet is megszenteli, lelkedbe költözik. És akkor híres, nagy ember leszel. Nem ugyan a világ felfogása szerint, hanem az Úr Jézus szemében: mert akkor Jézus hőse, Krisztus katonája leszel és a mennyek országának egykor boldog örököse.

11. Van-e élő hited ?

Volt egyszer egy felsős diák. «Felvilágosodott», cigarettázó nyolcadikos. Valamikor az alsó osztályokban jeles diák volt; éles eszével egy-kettőre megoldotta társainak mennyiségtan-példáit. Nem volt magyar dolgozat, hogy ne az övé sikerült volna legjobban. Tanárai példaképül állították osztálytársai elé. Szülei büszke örömmel néztek fiukra. De ez a büszkeség csakhamar szomorúságra, sőt fájdalomra változott. A fiú rossz pajtások közé került, egyik bűnre a másik után tanították. Csillogó, tiszta szeme elfátyolosodott, nem mert többé tanárai szemébe tekinteni. Félt, hogy kiolvassák belőle lelke szennyét.

Lassan elmaradt a heti szentáldozás is. A cserkészetből kicsapták, mert elcsavarogta az őrsi gyűléseket. Amikor pedig otthon volt, diákszobájában lopva hitellenes, Istent és vallást gyalázó könyveket olvasott. Szeretett volna meggyőződni, hogy az ő életmódja a helyes, nem pedig az, mellyel eddig butították. Erkölcstant is akart csinálni a magagyártotta hittanhoz. — Végre megtalálta az igazit! Egyik «barátjától» kapta az ízléstelen kiállítású, rossz papírra nyomtatott füzetet. Kommunista röpirat volt. Többek között ez állt benne: «Eltárs! Ne higgy a papoknak! A vallást ők találták ki, hogy téged butítsanak vele. Térdre kényszerítenek egy darab száraz kenyér előtt, míg a zsíros falatokat ők eszik meg hozzá a szegény munkás elől. Arra kényszerítenek, hogy imádd azt a kenyeret. Azt mondják,

az a Krisztus. Ne hallgass rájuk! Azt hidd el csak, amit látsz.»

Mikor egyik szombat délután újra kezdődött a megszokott családi jelenet: édesapja gyónni küldte a fiát, hogy másnap együtt áldozzanak a diákmisén, fiatal barátunk rögtön kenyértörésre vitte a dolgot. Nem keresett most már kibúvót:

— Nem megyek! — vágta ki merészen. — Itthon különb kenyeret ehetem, mint ott a templomban!

— Hogyan, fiam, — rémült el az apa, — hát te már az Oltáriszentségben sem hiszel?

— Nem! Nem igaz, hogy Krisztus jelen van ott. Nincs is Krisztus. Csak a papok nagy hazugsága. Sohasem láttam. Én csak azt hiszem el, amit látok.

Édesapja szomorúan nézett rá és csak ennyit mondott:

— Eddig azt hittem, hogy okos fiam van. Most látom csak, hogy ostoba vagy.

A fiú mindent várt a merész kijelentések után, csak éppen ezt nem. Hát ezt érdemli az ő nagy felfedezése?

De édesapja könnyörtelenül folytatta:

— Azt mondtad, azt hiszed csak, ami látsz. Már pedig az eszedet sohasem láttad. E szerint nincs eszed. Akkor pedig bizony ostoba vagy!

Az apa ügyes felelete elég volt arra, hogy megtörje «felvilágosodott» barátunk büszkeségét. Ezen a kis résen beszökkent lelkébe az isteni kegyelem. Sírva borult édesapja nyakába. Együtt mentek másnap az áldoztatókorláthoz, együtt térdeltek az Élő Kenyér elé, aki az élő Krisztus.

Nem azért mondtam el neked ezt a kis történetet, mintha attól félnék, hogy te is ilyen fiú vagy. Hiszen talán ma is odatérdeltél az Úr Jézus terített asztalához. A legutolsó szentmisén is hányan mondták el osztálytársaid

közül a pogány százados szavait: Uram, nem vagyok méltó...! De kérdés, vajjon mélységes, élő hittel térdel-e az Úr Jézus elé? Rendíthetetlen hittel tudta-e mondani a római katona szavait? Mert ha nincs élő hited, ha a hit kialudt vagy szunnyad a lelkedben, akkor előbb-utóbb arra a sorsra jutsz, mint ez a szerencsétlen diák. És kérdés, lesz-e neked olyan jóbarátod, aki az utolsó pillanatban megmenti lelkedet?

Nézd a mai evangéliumban azt a római centuriót! Mikor meglátja Jézust, ő, a gőgös római eléje borul és azt mondja: Uram, nem vagyok méltó, hogy betérj hajlékomba. De tudom, hogy csak egy szavadba kerül és meggyógyíthatod szolgálmat. Micsoda rendíthetetlen hit árad ezekből a szavakból! A pogány katonatiszt elismeri, hogy Isten előtt térdel, hiszen csak Isten szava tehet ilyen csodát. Pedig a százados is csak ugyanolyan embert látott maga előtt, mint a többi zsidó férfi Jézus körül. Jézus istensége rejtve volt kortársai előtt is.

Van-e ilyen hited, mint ennek a pogány századosnak volt? Tudsz-e te is így térdrehullani az Oltáriszentség előtt?

Egy szentségimádás alkalmával csak elnéztem diákjaimat, milyen közömbösen, megszokottan hajtottak térdet, a legtöbben egy térdet, mintha nem trónolt volna ott az oltáron az Üdvözítő a legméltóságosabb Oltáriszentségben. Csak úgy, mint máskor. Mert ilyen a te térdhajtasod. Ez a szokás, mikor templomba érünk. Ez a templom szokásos illemszabálya. Le ne érjen véletlenül földig a térded! Milyen lenne a frissen vasalt gyönyörű hosszúnadrág?

Ez nem hit, ez megszokás. A gép is mindig úgy végzi a dolgát, ahogyan beállították, míg le nem jár. Ez nem a római centurió sziklaszilárd hite, ez nem az a legmélyebb

tiszteletadás, mely csak Istent illeti meg. Inkább hasonlít a római katonák térdhajtásához, akik leköpdösték, arculcsapdosták a megostorozott, tövissel koronázott, vérző Zsidók Királyát és térdhajtással gúnyolták.

Úgy-e, fiam, te nem akarsz kigúnyolni, meggyalázni Krisztust? Úgy-e te szeretni és imádni akarsz a szeretet Foglyát, aki ide zárkózott az oltáron a tabernákulumba? — Hát akkor miért nincs áhítat, élő hit a te térdhajtásodban?

Ha belépsz a templomba, imádás legyen minden térdhajtásod. Nézz oda a tabernákulum ajtajára, borulj le a földre és így imádkozzál: Üdvözlégy, Krisztus Király! Üdvözlégy, lelkem királya! Uram, hiszek benned. Tudom, nem vagyok méltó, hogy színed elé járuljak, még kevésbé, hogy lelkembe szállj, de csak egy szóval mondd és meggyógyul a lelkem!

Hogy tudnánk mi is hinni, ha láthatnánk Jézust, belenézhethetnénk megbocsátó, irgalmas tekintetébe! Hallhatnánk jóságos gyógyító szavát! Szinte irigyeljük ezért az evangéliumi századost. Pedig megmondotta az Úr Jézus, mikor feltámadása után megjelent Szent Tamás apostolnak: Mivel láttál, Tamás, hittél. Boldogok, akik nem látnak és hisznek!

Hallod, fiam? Téged is boldognak hirdet az Úr Jézus, ha hiszel! Nem látsz ugyan mást, mint a fehér ostyát, de ha hiszed rendületlenül, hogy ez az élő Krisztus, akkor beteljesedik rajtad is Krisztus ígérete: boldog leszel, mert meggyógyul lelked azon órában.

12. Uram, nem vagyok méltó...

Az Üdvözítő panaszkodik: hiába volt sok csodája, a zsidók mégsem hisznek benne. Még egy pogány százados is megszegyeníti őket, mert hódolattal ismeri el megváltói küldetését és istenségét: Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj... A gőgös római alázattal hajtja meg kemény nyakát Krisztus igája alatt, hiszen az ő igája édes és az ő terhe könnyű.

Azóta a pogány százados szavai újra meg újra életrekelnek a hívő lelkek ajkán, amikor hódolattal és alázattal borulnak le a hozzájuk betérni szándékozó Üdvözítő előtt. Te is sokszor elmondottad már ezeket a szavakat, amikor odatértél az áldoztató rácshoz. De vajjon volt-e a te szavaidban annyi hit, mint ennek a századosnak a lelkében?

Persze most azt hiszed, hogy a szentáldozásról lesz szó. — Nem. Ezeknek a szavaknak: Uram, nem vagyok méltó..., nemcsak a szentáldozáskor van jelentősége. Az egész emberiségnek ezekkel a szavakkal kellene elismernie Isten végtelen fölségét és végtelen szeretetét. Végtelen fölségét, mellyel leereszkedett hozzánk, emberekhez; végtelen szeretetét, melyet öröktől fogva reánk pazarolt.

Még mikor Ádám, az első ember nem is élt, öröktől fogva elhatározta az Isten, hogy fiává fogadja a teremtés koronáját és részesíti dicsőségében. Megteremtette Ádámot, megadta neki ezt a nagy méltóságot. Ádámnak erre a végtelen nagy szeretetre ezekben a szavakban kellett volna

kitörnie: Uram, nem vagyok méltó! De ő e helyett még méltatlanul is viselkedett: eltaszította magától ezt a nagy méltóságot, visszautasította az Isten végtelen szeretetét.

Isten bölcsesége azonban újra kitalálta, hogyan tegye jóvá, amit az ember elrontott. Önmaga jött ide közénk, felvette a mi gyarló természetünket. Hasonló akart lenni hozzánk mindenben, — a bűnt kivéve. Ó, hogyan kellett volna sietnie az egész emberiségnek, hogy hódolattal hulljon térdre a bethlehemi jászol előtt és alázatosan ismerje el: Uram, nem vagyok méltó . . . ! De nem! Alig, hogy Jézus megjelent közöttünk, kitaszítottuk magunk közül, Egyiptomba üldöztük és engedték, hogy munkásként, méltatlan sorsban éljen közöttünk. Megkínóztuk és keresztre szegeztük, és ő mindezt tűrte, hiszen ezzel adta vissza azt a királyi méltóságot, melyet Ádám ellokött magától. Aztán feltámadott és felment a mennybe. Magával vitte oda azt az emberi természetet, melyet tőlünk vett kölesön. Felmagasztalta az angyalok dicsősége fölé és vár ott valamenynyünket, az ő testvéreit.

Nem kellene-e ezért a végtelen szeretetért örökké hála-zsoltárt zengenie az egész emberiségnek? Nem kellene-e meaculpázva mondania: Uram, nem vagyok méltó . . . ? És mit látunk e helyett? Elfeledkeznek róla, kevélységükben még az emlékét is ki akarják törölni a szívükből, mintha lehetne. Egymást tépik, marják, pusztítják, megcsúfolva az ő tanítását: Szeressétek egymást! Nap-nap után fájdalmat okoznak az Üdvözítőnek, aki közéjük zárkózott az Oltáriszentségben. Ki tudná elszámolni, hogy csak a farsang alkalmával is hányan bántják meg őt? Mit törődnek Krisztussal az olyan emberek, akik például egy alkalommal hamvazószerda éjjelén, úgyneve-

zett «úri társaságban» szivarhamuval hamvazkodtak meg? Ki tudná megmondani, hányan köpik le Krisztust, hányan verik újra arcul, hányan sebzik meg töviskoszorúval, hányan feszítik újra keresztre? És ő mégsem menekül tőlük. Mégis ittmarad közöttük az Oltáriszentségben. Nem csupán azokért a lelkekért, akik alázattal tudják verni a mellüket: Uram, nem vagyok méltó . . . , hanem azokért is, kik ma üldözik. Tudja, hogy az eltévedt emberiség egyszer vissza fog még találni hozzá. Tudja, hogy azok a népek, amelyek ma tépik, marják egymást, ki fognak egyszer még békülni. Tudja, hogy egyszer majd eljön az ő országa, az ő uralma, amikor a szeretet édes igája alatt az egész világ a szeretet Királyának fog szolgálni.

Kedves fiam, tőled azt várja Jézus, hogyha majd ember lesz belőled, ne állj oda ellenségei közé, hanem a magad helyén, ahová gondviselése állít majd, segítsd elő uralmát ezen a földön. De ehhez elsősorban az kell, hogy már most magad is alázattal és hódolattal tudjad vallani: Uram, nem vagyok méltó . . . Hittel kell megállnod Jézus jászola előtt: Uram, nem vagyok méltó, hogy ennyire megalázzad magad értem. Hittel kell leborulnod a kereszttel előtt: Uram, nem vagyok méltó, hogy ennyit szenvedj értem. Hittel kell nézned az égbeszálló Megváltó után: Uram, nem vagyok méltó, hogy ennyire felmagasztalj engem. Hittel kell leborulnod az Oltáriszentségben rejtőző Úr Jézus előtt: Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj.

Az ilyen alázatos hit csak szerető szívben fakadhat. Valahányszor tehát hallod a pogány százados szavait, ez legyen imádságod: Uram, tudom, hogy nem vagyok méltó. De ne engeddd, hogy valaha is annyira méltatlan legyek végtelen jószágodra, hogy halálos bűnnel eltaszít-

salak magamtól. Én tudom, mit tettél értem, mit aján-
déztaál nekem. Ha méltatlan voltam is erre az ajándékra,
nem taszítom el magamtól. Nem akarok odaállni üldözőid
közé, hanem harcolok ellenük. Harcolok a te országodért,
a te diadalodért, hogy méltó legyek szolgálatodra és egykor
majd igen nagy jutalmadra, az örök boldogságra.

13. Mit félsz, kicsinyhitű?

Minden fiúnak imponál a félelmetes erő, a rettenthetetlen bátorság. Milyen szívesen tanultad úgye a Toldit a negyedik osztályban? Szinte nem is érezted a kötelességteljesítés fáradságát, nem is vetted észre, hogy az is olyan lecke csak, mint a többi: mert érdekelt a bikaerejű legény sorsa, aki saját erejével küzdötte fel magát a lenézett paraszti sorsból az ország első emberei közé. Azok a könyvek érdekelték mindig a legjobban, amelyeknek a hőse erős, bátor ember volt, aki ezer akadályon keresztül is mindig célhoz ért. May Károly regényei, Verne kalandos történetei ezért foglalkoztatták annyira képzeletedet. Később Jókai regényeit is azért olvastad olyan szívesen, mert főhőseik az ellenfél minden cselszövése ellenére is megállták a helyüket és tüzőn-vizen keresztül, de elérték céljukat.

Éppen azért, mikor a háborgó tengeren hánykódó apostolokról olvasol, talán lefittyent ajakkal sütöd rájuk a gyávaság bélyegét. Hogy megijedtek egy kis vihartól! Mennyire kétségbe voltak esve, hogy elmerülnek — gondolod. Az Úr Jézus már inkább tetszik neked: nyugodtan tud aludni az elemek háborgása közepett is. Meg is feddi félénk tanítványait kishitűségük miatt. Milyen imponáló is Jézus alakja, mikor feláll a hajócska orrán, melyen dühöngve törnek meg a tornyosuló hullámok és parancsol a természet erőinek . . .

Pedig kár annyira sietned az apostolok elítélésével. Az

evangélium az életet írja le, a valóságos, eleven, lüktető életet. Az a világ, melyről előbb beszéltem neked, az íróasztal mellett született meg legtöbbször és csak a könyvekben él. Ha le akarnád másolni, kiábrándulva tapasztalnád, hogy nem is megy olyan könnyen az a hőstett, mint ahogyan könyveid színes, tarka világa után elképzelted magadnak. Ha magad is hasonló helyzetbe kerülnél, szomorúan tapasztalhatnád, mennyire gyarló az emberi erő, amikor a természet óriási energiáival kerül harcba, milyen törpének érzi magát az elemek küzdelme előtt. Alig van fenségesebb élmény, mint biztos, védett helyről végigélvezni egy égiháborút. De ha a szabadban, védtelen helyen ér utól egy zivatar, nem fog-e el a bizonytalanság érzete, nem érzed-e törpeségedet az elemek harca közepett? Hát még ha életed is veszedelemben forogna?

Akárhányszor megtörtént már — lehet, hogy észre sem vetted, nem is gondoltál rá akkor, — még nagyobb viharba kerültél magad is, mint a tengeren küszködő apostolok. Még nagyobb veszedelem fenyegette életedet, mint az apostolokét a törékeny csónakban. Nem villámlott, nem dörgött feletted az ég, házmagasságú hullámok nem tornyosultak sajkád előtt, mégis küszködtél, vívtál elemi erőkkel. Öntudatlanul kiáltottál te is segítségért, de senki sem hallgatott rád: Jézus akkor is aludni látszott sajkádban. S te már-már csüggedtél, kétségbeestél, mikor Jézus az utolsó pillanatban parancsolt a te viharodnak is és „nagy csendesség lőn” — a lelkedben.

Mert most a lelked viharairól beszélek. Mikor a kis gyermekből ifjúvá serdülsz, nagy, szent, titokzatos erők mozdulnak meg benned: a férfiváérés rejtett, feszülő energiái. Követelik a jogukat, érvényesülni akarnak. A fajfenntartás ébredező vágyai döngetik akaratod, fegyelmed

korlátait. Te tudod, hogy nem szabad kielégítened őket. Sokszor, legtöbbször nem is tehetsz róla, hogy ilyen gondolatok zaklatnak, mégsem tudsz szabadulni tőlük. Kísértenek álmaidban, sőt lerajzolódnak tankönyved lapjaira is, még a templomba is elkísérnek, imádságaidat is megzavarják. Te férfiasan küzdesz, de megtörténhetik, meg is történt már, hogy belefáradsz. Úgy érzed, nem bírod tovább. Elmerülsz. Nincs segítség.

Talán átvillan rajtad néha a gondolat: Miért nem segít rajtad Jézus? Egy szavába, egy intésébe kerülne, de éppen most nincs sehol! Nem hallja a te S. O. S.-jeleidet? Nem veszi észre vergődésedet? Hát hiábavaló minden erőfeszítésed? Nincs sehonnan sem segítség?

De van! Jézus látja szorult helyzetedet. Úgy látszik mintha aludnék. Pedig ott van lelked hajójában és figyelik küzdelmedet a viharral. De néha nem szól bele: várja, míg erősödik, izmosodik akaratod a küzdelemben. Szeretettel figyelik erőfeszítésedet. Mikor azonban csüggedsz, kétségbeesel, akkor felegyenesedik a vihar tombolásában és parancsoló szava csendet teremt az elemi erők harcában.

Jézus a tengeri viharban is látta apostolai erőlködését, de csak akkor sietett segítségükre, amikor kétségbeesésükben hozzá fordultak: «Uram! szabadíts meg minket, elveszünk.» Előbb megvárta, míg meggyőződnek arról, mennyire sikertelen egymagában az erőfeszítésük, mennyire kevés a maguk ereje. Azt akarta, hogy átérezzék az ő tanításának igazságát: Nála nélkül semmit sem tehetnek.

Jézus rajtad is segít a kísértések ördögi viharában, ha az apostolok bizalmával és meggyőződésével közeledsz hozzá és hívod segítségül. De ha elbuktál a küzdelemben, azért volt, mert kicsinyhitű voltál. Nem bízta a Mesterben eléggé. Nem költötted fel a lelkedben szunnyadó Urat.

Azt hitted, magad is megállod a sarat. De a lélek nagy harca nem May Károly vagy Verne kalandos meséi, hanem az élet véres, eleven valósága. Ezt a harcot nem a büszke, magabízó hős vívja meg, hanem Jézus ereje, Jézus kegyelme.

Ezután kevesebbet bízzál magadban, többet Jézusban, ha kísértések zaklatnak. Ne szégyeld, hogy gyengének érzed magadat: fussál Jézushoz az apostolok gyermeki bizalmával. Mondd neki hittel: Uram, te mondottad, hogy nálad nélkül semmit sem tehetünk. Szabadíts meg, mert elveszem! És Jézus erre felegyenesedik a lelkedben dúló vihar közepett, parancsol az érzéki vágyaknak, a sátán ostromainak és lecsendesülnek a háborgó hullámok. Aztán nagy csendesség, béke lesz a te lelkedben is.

14. A gonoszság titka.

«Hasonlít a mennyek országa olyan emberhez, ki jó magot vetett földjébe. Mikor pedig aludtak az emberek, eljőve az ellensége és konkolyt vete a búza közé . . .»

Az evangéliumi magvető a mennyei Atya, aki jó magot vet a lélekbe. Ezt a lelket fiává fogadta a keresztségben. Megváltotta szent Fia drága vérével, felékesítette kegyelmével és sokszor szórta az így megtermékenyített talajba az örökkévalóság magvait: hittanórákon, gyóntatószékben, prédikációkban. De eljött az ellenséges ember, a sátán is. Ő is elvetette a maga magvait, a bűnt. A bűn is kikelt a lélekben a rossz társak között, az erkölcstelen könyvek, képek hatására és elnyomta a jó magvakat, a jó Isten búzáját. És az isteni Magvető engedi érni a termést. Megengedi, hogy a búza együtt növekedjék a konkollyal: a jócselekedet és a bűn együtt növekszik az aratás napjáig, az utolsó ítéletig. Akkor az isteni Magvető szolgálai kiválasztják a konkolyt a búzából és utolsó lapjára fordítunk a világtörténetnek: elkövetkezik a végítélet. A Magvető az igazakat csúreibe gyűjti, a gonoszokat pedig megátkozza és örök tűzre veti.

Nem gondolkodtál-e még azon, hová lesz akkor az Isten irgalmassága, végtelen szeretete? Hát azokon a lelkeken nincsen ott a keresztség kitörölhetetlen jegye? Hiszen őket is fiaivá fogadta a mennyei Atya! Nincsenek megjelölve Krisztus vérével? Hiszen érettük is meghalt

az Isten Fia! Miért gyűlöli Isten ilyen végtelenül őket? Nagy kérdés ez, melyen az emberiség szellemóriásai törték a fejüket — hiába.

De talán megértünk valamit ebből a *mysterium iniquitatis*ből, a gonoszság titkából, megértjük talán, hogy Istennek így kell gyűlölnie a bűnt, ha elgondolkozunk egy kicsit, mi is az a bűn és mit jelent Isten szemében.

Mit cselekszik az olyan lélek, aki tudva és akarva, szándékosan halálos bűnt követ el? Odaáll Isten elé, mint egykor Lucifer és szemébe vágja: Non serviam! Nem szolgálok neked! Megtagadja Istennek az engedelmességet. Tagadja, hogy Isten a legfőbb bölcsesség, akinek joga van törvényeket szabni. Tagadja, hogy Isten a legfőbb szentség, és mindenhatóság, akinek joga van engedelmességet követelni azoktól, akiket ő hívott életre a semmiből. Mikor a lélek bűnt követ el, választ a Teremtő és a teremtmény között és a teremtményt választja. Választ Krisztus és Lucifer között és a sátánt választja. És ahogyan a bűn elkövetése előtt Krisztus, ugyanúgy most már a sátán uralkodik abban a lélekben.

A sátán pedig nagyon megbecsüli azokat, akik őt választották: nem engedi ki olyan könnyen áldozatait karmai közül. A bűnös lélek elpanaszzkodhatik a régi magyar közmondással: Törököt fogtam, de nem ereszt. És ha hirtelen lejár a földi élet órája és üt az utolsó óra, mi lesz az ilyen lélekkel, aki most már örökké a sátánt választotta? Elgondolni is rettenetes.

Annak idején az angol újságok tele voltak egy borzalmas eseménnyel, mely Surray grófság határában történt egyik hadgyakorlat alkalmával. Az egyik repülőosztag ejtőernyő-gyakorlatokat végzett. Egyszerre több pilótának kellett kiugrania a gépből. Az ugrás kitűnően sikerült. Egyik

pilótát azonban heves szélroham kapta el és messze sodorta a többiektől egy szomszédos állatkert felé. Az ejtőernyő megakadt egy fa koronájában, de oly szerencsétlenül, hogy a pilóta az oroszlánketrecbe került. Csak az utolsó pillanatban tudott megkapaszkodni a ketrec rácsában. Az oroszlánok dühös ordítással vetették rá magukat, de hiába ugráltak utána, nem tudták elérni. Tíz percbe telt, míg a szerencsétlen embert meg tudták menteni borzalmas helyzetéből, de a tíz perc alatt teljesen megőszült halálfélelmében.

Hasonló annak a léleknek a sorsa is, aki halálos bűn állapotában van. De nem oroszlánok torka felett lebeg, hanem örökké tartó tűz, a pokol örvénye fenyegeti elnyeléssel. És nem tíz perc, hanem sokszor egy pillanat alatt dől el az örök kín vagy az örök boldogság nagy kérdése. Ha pedig valaki a sátánt választotta, akkor Isten kimondja rá a megmászhatatlan ítéletet: Távozzál tőlem, átkozott! — Valóban, igaza van Szent Pál apostolnak: Rettenetes az élő Isten kezébe esni!

Sokat lehetne beszélni a pokolról, a bűn borzalmas, véget nem érő büntetéséről, melyről Dante egy hatalmas eposzt tudott írni. Mégsem teszem. Nem akarom, hogy a pokoltól való félelemből kerüljed a bűnt és tedd a jót. Üdvös ugyan néha rá gondolni a pokolra, mert láthatjuk belőle, mennyire gyűlöli Isten a bűnt, ha olyan kérlelhetetlenül bünteti. De a büntetéstől való félelem szolgálkúságra nevel. Istenhez pedig nem akarunk szolgálkúsággal közeledni, hiszen szeretni akarjuk, fiai vagyunk, ha csetlünk-botlunk is a bűnök súlya alatt.

Sokszor hallottad már, hogy Isten végtelen szeretetét a kereszt tárja fel legjobban. Úgy szeretne Isten a világot, hogy egyszülött Fiát is odaadta érte. De a kereszt tárja fel azt a végtelen gyűlöletet is, mellyel Isten a bűnt üldözi.

Krisztus sokat szenvedett értünk egészen addig a pillanatig, míg ki nem adta lelkét a kereszten. Tudod-e, mégis mikor szenvedett legjobban? Mikor így kiáltott fel a kereszten: Istenem, Istenem, miért hagytál el engem? — Igen, tulajdon Atyja is elhagyta őt. Jézus magára vállalta az egész világ bűneit és Isten összetörte őt, haragja őt sujtotta. Krisztust a bűn ölte meg. A te bűnöd is. Te is odaálltál a farizeusok közé és velük gúnyoltad a szenvedő Krisztust, mikor hazudtál. Te is átszúrtad Szívét, mikor a VI. parancsolat ellen vétettél. Akarod tudni, mi a bűn? Térdelj oda a Golgotára, a kereszt alá, nézz a szenvedő Krisztus-arcra, hallgasd a földre hulló vércseppek tompa koppanását, hallgasd a fájdalomtól eltorzult kiáltást: Istenem, Istenem, miért hagytál el engem? Akkor megérted, mi a bűn! A bűn ölte meg az Istent; Isten ezért gyűlöli a bűnt és vég nélkül bünteti.

Egy híres jezsuita mondotta: Tudjátok, miért nincs még tele a pokol? Mert az emberek végtelenül ostobák és az Isten végtelenül irgalmas. Igen, végtelen irgalma és jóságos szeretete akkor sem marad nyugton, ha bűnt követél el. Utánad megy, kegyelmével meglágyítja szívedet, mellyel dacosan vágta oda neki: Non serviam! Nyitva áll előtted a gyóntatószék, melyben az Isten irgalmas szíve dobog. Hallod Jézus hangját: Menj és többé ne vétkezzél!

Kissé hosszabbra nyúlt most ez a fejezet, pedig még órákig el lehetne beszélgetni a bűnről. De nem sajnálom a fáradságot, ha ma elhatározod magadban: Tudom, hogy gyöngé vagyok, vétkeztem és gyónok, gyónom és újra vétkezem. Ma áldoztam is. Lehet, hogy délután vagy holnap újra elbukom. De ha százszor elbukom, százegyszer is felkelek és Atyámhoz megyek. Isten szemében a megtérő

tékozló fiú talán kedvesebb, mint az, akinek nincs szüksége bűnbánatra.

Ha a feszületre nézel, ha keresztet vetsz, ha Jézus nevét hallod, ha a miatyánkot imádkozod, borulj rá erre a jószágos atyai Szívre és mondd: Atyám, vétkeztem. De most már nem a bűnt választom többé. Engedelmes fiad akarok lenni. Ne vígy a kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól, a bűntől. Amen.

15. Légy hű az Egyházhoz!

Jézus földön jártában sok kedves és szép példabeszédet mondott a mennyek országáról. Ezekkel igyekezett megismertetni az emberekkel az ő országát, ezekkel akarta közelebb vinni a szívükhöz és megszerettetni velük, hogy vágyódjanak utána. Mindennapi imádságunkban is arra tanított, hogy gyakran kérjük Atyjától, «jöjjön el az ő országa». De éppen ezért megkívánja azt is, hogy dolgozzunk kialakulásán.

Egyik legkedvesebb példabeszéde a mustármagról szól. «Hasonló a mennyek országa a mustármaghoz, melyet vévén az ember, elvete földjébe; mely kisebb ugyan minden magnál, mikor pedig felnő, nagyobb minden veteménynél, és fává lesz, úgyhogy az égi madarak eljönnek és ágai közt laknak.»

A mennyek országának földi képviselője és legbiztosabb várományosa az Egyház. Azoknak a földi vándoroknak a társasága, akik Krisztus tanításával a tarsolyukban, Krisztus földi helytartójának vezetésével igyekeznek örök céljuk felé. A mustármag példabeszéde erre az Isten-országra is illik. Az Egyház is olyan kicsi volt kezdetben, mint a mustármag. Eleinte csak Krisztus tanítványiból állott, de az első pünkösd után rohamosan nőtt, fejlődött. Zsidók, majd pogányok lettek tagjai. Az apostolok terjesztették mindenfelé. Hiába jöttek a keresztyüldözések viharai, a nagy egyházszakadás és a többi eretnecség; hiába

támadja ma is a modern pogányság: az Egyház él és virul. A mustármaghoz hasonlóan növekszik, hatalmasodik, úgy-hogy ma a világ minden népét befogadja, meleg otthont nyújt nekik és segíti őket örök vágyuk, örök céljuk elérésében.

Mi magyarok is mennyi mindent köszönhetünk az Egyháznak! Ha Szent István bölcsesége akkor bele nem kapcsolja fiatal, életerős népünket a kereszténység nagy vérkeringésébe, hol volnánk ma a népek tengerében? A kereszténység nélkül népek pusztultak ki, országok dőltek romba. De az Egyház megóvta ettől népünket, megszilárdította országunkat. Ezért a magyarság sorsa egybeforrott az Egyházával. Együtt szenvedtünk, együtt véreztünk vele; vele együtt fogunk megdicsőülni is.

A nyakas pogányságból megtért magyarság nem egyforma lelkesedéssel fogadta ugyan a kereszténységet. Voltak, akik rossz szemmel nézték, ellene dolgoztak. Túlságosan féltették hazájukat, nagyon is magyarok akartak lenni. De elfelejtették, hogy az Egyház nem akarja lerombolni a nemzetek egyéniségét, nem akarja egységesíteni, egyesíteni (politikai értelemben) a föld összes népeit, hogy talán ezáltal tegyen szert világhatalomra. Sőt éppen az Egyház segítette elő a nemzeti vonások kialakulását, a kereszténység mélyítette el az igazi, áldozatos, hősi hazaszeretetet. Ma már bizonyos az, hogy csak az lehet hasznos tagja az Egyháznak, aki hasznos polgára hazájának is. Viszont nem szereti igazán hazáját, aki előtt az Egyház ügyei közömbösek. Katolikum és magyarság: szétválaszthatatlan fogalmak.

Az Egyháznak mit sem ártott, hogy népek százai gyülekeztek benne. Sőt éppen ezáltal lett hatalmassá: ma is világhatalom. De nem olyan értelemben, mint a föld

nagyhatalmai, melyek a fegyverek, ágyúk, hadihajók, újabban pedig a repülőgépek, tankok, védővonalak erejére építették fel uralmukat és mégis állandóan rettegniök kell, hogy az erősebb elragadja tőlük ezt a hatalmat. Az Egyház hatalmát más, nem földi, mert természetfeletti erőforrások biztosítják: az igazság ereje, a szeretet hatalma és Krisztus szava, melynek ő hűséges őre és tévedhetetlen magyarázója. Krisztus Egyházát nem az emberi erő és versengés futóhomokjára, hanem Szent Péter sziklájára építette. És jönnek bár öldöklő háborúk, melyekben népek süllyednek el; pusztítsanak bár világhatalmasztrófák, melyekben országok semmisülnek meg: az Egyház akkor is állni fog és diadalmaskodik, mert a pokol kapui sem vesznek erőt rajta. Krisztus ígérte, kinek szavai el nem múlnak, mégha ég-föld összeomlik is!

Gondolsz-e néha arra, mit jelent katolikusnak lenni? Büszke örömmel tölt-e el az a tudat, hogy tagja lehetsz az Egyháznak? Tudod-e értékelni azt a gondoskodást, melylyel elhalmoz, mint egy gyöngéd, szerető édesanya? Hálás vagy-e ezért? Mert nem elég jámbor érzelmeket ápolnod magadban, hogy milyen jó is katolikusnak, az Egyház tagjának lenni, hanem tenned is kell érte valamit. Először is feltétlen engedelmességgel tartozol neki, mint magának Krisztusnak. Ha megszeged parancsait, Krisztust bántod meg vele. Ha azzal fizetnéd vissza jóságát, hogy ellenségei közé állnál, magát Krisztust üldöznéd. Ezt maga Krisztus jelentette ki. Mikor Szent Pál, még mint Saul, üldözte a keresztényeket és éppen Damaszkusz felé igyekezett, elfogatóparanccsal a keresztények ellen, útközben terítette le az égi szót: «Saul, Saul, miért üldözesz *engem*?» Saul a keresztényeket akarta kivégeztetni, Krisztus mégis így szól hozzá: «Miért üldözesz *engem*? *Engem* üldözől!»

Azután hűséggel is tartozol neki. Öröme a te örömed is legyen, szomorúságán vele együtt szomorkodjál. Ne légy soha árulója, Júdása. Ügyei iránt ne légy közömbös, sőt védelmezd érdekeit. Bárhová állítson is az isteni Gondviselés az életben, nem lehetsz sehol annyira jelentéktelen ember, hogy ne tudnál nagyon sokat segíteni az Egyháznak. Ne csak áldásait élvezd, hanem dolgozzál is érte. Fáradozzál terjesztésén, harcolj érdekeiért és ne hagyd szó nélkül, ha sértegetik és háttérbe szorítják! Akkor hű fia leszel az Egyháznak, derék munkása és megbízható katonája, aki sohasem lesz hűtelen a zászlóhoz, melyre felesküdt, sohasem lesz gyáva árulója Királyának, kinek hűséget fogadott!

16. A munka törvénye.

Mikor egyre jobban elmosódnak emlékezetedben a karácsony boldog napjai, lassan kezd kihűlni a szívedben is a karácsonyi szeretet. Más érzelmeknek, más gondolatoknak engedi át a helyet... Az Egyház tudja ezt. Azért rendezte be úgy az egyházi évet, hogy változatossága soha nem válik unalmassá: mindenkit kielégít, mindenkit gyönyörködtet.

Lezártuk az egyházi év első nagy időszakát: végetért a karácsonyi ünnepkör. Közeledik az egyházi év másik nagy ünnepe, a húsvét. Karácsonyra az ádventtel készített elő bennünket az Egyház; húsvétra nagybőjttel készülünk. De erre az ünnepre még több előkészületi időnk van, mint volt a karácsonyra. Olyan a húsvéti előkészület, mint valami hatalmas, gyönyörű templom. Ennek a templomnak az előcsarnokába hetvened vasárnappal lépünk be. Három vasárnapon keresztül vezet bennünket az Egyház ebben az előcsarnokban, akkor aztán belépünk a templom hajójába: ez a nagybőjt. A nagybőjt vasárnapjain zarándokolunk ebben a hatalmas, boltíves templomhajóban. A nagyhéten elérünk a szentélyhez, nagypénteken mutatják be a főoltáron a kereszt áldozatát.

Az Egyház nagyon sürgeti tehát ezt az előkészületet. Fontosnak tartja, hogy megmunkálja a lelkünket az ő vezetése, irányítása mellett. Erre az előkészületre a programmot, az irányelveket a vasárnapi evangéliumokban adja meg.

A hetvened vasárnapra rendelt evangélium a munkára szólít fel. Fel akarja hívni figyelmünket arra, hogy az előkészület nem tétlenségben áll, hanem kemény munka az. A gazda meghívja a piacon tétlenül hivalkodó munkásokat. A nap minden szakában egyforma szeretettel hívja őket. Munkát és kenyeret ad a kezükbe. Izzadnak, dolgoznak a szőlőhegyen, de meg is kapják érte jutalmukat. Ez a szőlőhegy az élet, a szőlősgazda az Isten. Egyforma szeretettel hív mindenkit a legkülönbözőbb időben, kit későn, kit korán; kit gyermekkorában, kit késő öregségében, kit szőkén, kit őssen. Mindenkit meghív a maga szőlőskertjébe és mindenkit egyformán jutalmaz a munkájáért.

Isten mindenkit odaállított valahová az életben. Mindenkre bízott valamilyen munkát, mert minden munkásával van valamilyen terve az Úristennek. Kit alacsony, sőt közönséges munkára rendelt, kit magas, felelősségteljes állásba helyezett. De ha azt a munkát lelkiismeretesen teljesíti, és nem vágyódik a másik szerepére, akkor hű munkása lesz az Istennek.

Volt egyszer egy szegény japán kőfejtő. Keserves, verejtékes munkával kereste meg mindennapi kenyerét. Egy alkalommal, mikor megint nagyon érezte munkája terhét, keservesen sóhajtott fel:

— Csak én kerülhetnék valami más foglalkozásba!

Szeretett volna valami nagy úr lenni, mint például az a herceg, aki éppen arra lovagolt. Abban a pillanatban teljesedett is a szegény kőfejtő kívánsága és herceg lett belőle. Ott lovagolt a fényes verőfényben, aranyos sisakkal, ezüst páncélban. Boldog volt, mert hiszen hatalmas, nagy úr lett belőle. De a forró napsugár csakhamar áttüzesítette az ércpáncélt és az égetni kezdte a testét.

— Mégis csak van hatalmasabb úr nálam, — álla-

pította meg a kőfejtőből lett herceg. Most nap lett belőle. Sugaraival elárasztotta az egész földet. Az emberek boldogan sütkéreztek a tiszta verőfényben. Élvezték a nap melegét, mely bőkezűen szórta kincsét a földre. De mikor csak nem akart abbamaradni a derült idő, kezdték megúnni az emberek és óhajtották az esőt.

— Lám, az eső a napnál is hatalmasabb, — gondolta a kőfejtőből lett nap. Most már esőfelhő szeretett volna lenni. Teljesedett ez a kívánsága is. Bőven ömlött a felüdítő, frissítő zápor a hatalmas esőfelhőből. Az emberek boldogan élvezték a jótékony zivatart. De mikor csak nem akart elállni az eső, úgyhogy már az egész földet árvíz fenyegette, akkor szerették volna már elállítani, de az csak szakadt tovább. Végre arra lett figyelmes a felhő, hogy már csak a legmagasabb hegyek sziklái merednek ki az árvízből. Elszomorodott, hogy milyen sok kárt okozott az embereknek. Arra gondolt, hogy a kőszikla még az esőnél is hatalmasabb, mert hiszen annak nem tudott ártani a zápor. Most már kősziklává változott. Büszkén meredt az égnek a hatalmas kőszikla. Egyszer csak hasító fájdalmat érzett az oldalában. Láta, hogy egy ember csákánnyal hatalmas darabokat hasított le belőle. Utoljára most ennek az embernek a helyében szeretett volna lenni, mert hiszen ez még a sziklát is hatalmába tudja hajtani. És erre hirtelen ott találta magát újra a szikla mellett, szegény kőfejtő ruhájában. Kezében ott volt a véső és a kalapács. Beteljesedett minden kívánsága és lett belőle az, ami volt azelőtt.

Eddig a japán mese. Da tanulsága nagy igazság! Az Úristen mindenkit odaállított az életben valamilyen munkatérre. Ott várja tőlünk hivatásunk betöltését. És bizonyos, hogy az a hely való legjobban nekünk. Téged

is meghatározott munkára hív az evangéliumi szőlősgazda. Kemény, szorgalmas munkát vár tőled, hogy megfizesse majd érte a jutalmat.

A mai vasárnap evangéliumával munkára szólít fel az Egyház. A nagy ünnepre való előkészületet munkával kell eltölteni. A félévi értesítő felhívta a figyelmedet a kötelességteljesítésedben mutatkozó hiányokra; egy-egy jól végzett szentgyónás pedig a lelkedbe becsúszott hibákra, bűnökre világít rá. Kezdj még ma hozzá a kemény munkához és az előkészülethez. Ne állj sokáig tétlenül, hivatkozva az élet piacán, hanem hallgass a mennyei szőlősgazda szavára és engedelmeskedjél neki. Kezd meg a munkát azon a területen, ahová állított téged.

Most készülsz az életre. Pedig az élet is csak készület: a halálra. Az élet nagybőjtjének nagypénteke a halál, húsvétja a feltámadás. Ezen az ünnepen lesz a hűséges szőlőmunkások bérének igazságos kiosztása. Adj a Isten, hogy ezt a bért szorgalmas munkáddal te is kiérdemelj.

17. A legfontosabb munka.

Nem volt még olyan régen, amikor dobogó szívvel vetted kezedbe a félévi értesítőt. Egyesek lógó orral, mások ellenben csillogó szemmel mentek haza megvinni a szomorú- vagy örömhírt.

Egyszer megkérdeztem két ilyen csillogó szemű legénykét:

— No, meg vagytok-e elégedve az értesítőtökkel?

— Meg! — felelték gyanútlanul, szinte egyhangúlag.

Mindegyik éppen rosszabb bizonyítványt várt.

— Az nagy baj, — mondtam erre. — Ilyen bizonyítvánnyal nem szabad megelégednetek. Azokat a kettéseket ki kell javítanotok év végére. Hiszen mindig magasabbra, nagyobbra kell törekednünk, mint amit már elértünk.

Nem tudom, te alaposan, jól megnézted-e azt a könyvecskét és többet olvastál-e ki belőle, mint amennyit a test szemeivel lehetett? Mert az a könyvecske nemcsak szorgalmad tükörképe volt és nemcsak azt árulta el — mint ahogyan néha hallod osztálytársaidtól, — hogy ez vagy az a tanár mennyire kivételt tesz mással és mennyire nem tetszik neki az én képem. Nem, fiam, az az értesítő lelkednek is hű tükre volt. Mert ha az a könyvecske nem volt legalább is olyan, mint az év végén a bizonyítvány, akkor elárultad magadról, hogy nem álltad meg olyan becsülettel a sarat, mint eddig. Legalább is a kötelességteljesítésben nem szolgáltál olyan hűséggel Istennek, mint azelőtt.

De van a lelkednek még ennél a félévi értesítőnél is pontosabb képe: minden egyes szentgyónásod. Amikor letérdelsz a gyóntatószékben és előtted áll lelkednek minden mulasztása, melyről vádolnod kell magadat, az a kép értesítő lelked állapotáról. Ha a gyóntató megkérdezne ilyenkor: meg vagy-e elégedve ezzel az értesítővel, mernéd-e ráfelelni: igen? Mert ha a félévi értesítővel nem elégedhetsz meg, mennyivel inkább áll ez a lélek értesítőjére? Ha év végére szebb eredményre kell törekedned, mennyivel inkább kell a lélek életében, ahol nincs soha megállás a tökéletességben, hanem csak előrehaladás vagy visszaesés! Ne légy megelégedve akkor sem, ha egyik gyónásodban kevesebb bűnt kell előadnod vagy elmaradt egy régi, szokásos bűnöd. Köszönd meg Isten segítségét, de aztán bátran előre, hogy a következő gyónásodban már ennyi bűnről se kelljen vádolnod magadat.

A hetvened vasárnapra rendelt evangéliumban a szőlősgazda különböző időben hívja a munkásokat szőlejébe. Ez a szőlősgazda az Isten, aki szintén különböző időben és különböző módon hív bennünket is szolgálatára. Mindenkit más és más foglalkozási körbe állított: kit a szószékre, kit az oltár mellé, kit a katedrára, kit a műhelybe, kit az iskolapadokba. Mindegyikünknek dolgoznunk kell ezen a helyen. Teljes lélekkel kell ellátnunk kötelességeinket. De akár-mennyire fontos is ez, százszor, ezerszer fontosabb annak a munkának a teljesítése, melyre mindegyikünket egyformán hívott a mennyei Szőlősgazda: lelkünk örök üdvösségének biztosítása.

Isten végtelen jósága nem éri be azzal, hogy egyszer meghívott bennünket erre a munkára. Ha elfelejtjük legfőbb kötelességünket és elhanyagoljuk ezt a munkát, ezernyi eszközt talál ki jósága, hogy újra észretérítsen bennünket.

Sokszor szól hozzánk egy jó könyv soraiból, a Szentlélek titokzatos illetésével, vagy egy megkapó szentbeszéd-ből. Néha egy jóbarát szava tart vissza a rossztól és vezet a jó útra. Hány embert mentett meg már az örök üdvösség számára egy lelkiatya vagy egy atyai jóbarát? Vannak azonban megátalkodott lelkek, amikor erősebb eszközökhöz kell nyúlnia az Istennek.

Galitzin József herceg szenvedélyes kártyás volt. Egy téli estén nagy kártyacsatába kezdtek. Óriási tétek forogtak kockán. És a herceg egyre csak vesztett. Kézpénze már elúszott. Sorra kerültek uradalmi, sorra vesztette el őket. Családi ékszerek kerültek sorra, majd palotája, azután három bérháza. Mind elnyerték tőle. Semmije sem maradt már, csak hintója és lovai, melyekkel vendégségbe jött.

— Fölteszem hintómat, — kiáltotta szenvedélyesen és elvesztette.

— Fölteszem lovaimat, — hörögte indulattal. Homlokán az izgalomtól kidagadtak az erek. Elvesztette.

— Nem vagyok még koldus. Megvannak még lószerszámaim, hát fölteszem azokat. — És — nyert.

Tovább játszott és egymásután nyerte vissza elveszített lovait, hintóját, házait, palotáját, birtokait, ékszereit, pénzét. Mikor mindenét visszanyerte, fölkel az asztaltól és hálás szemmel az égre nézett:

— Nem játszom tovább! Sőt többet mondok: soha többé nem játszom!

És otthagyta a társaságot. Attól kezdve a herceget senki sem látta többé kártyázni, sőt mulató társaságát is kerülte.

Szörnyű játék volt. De még ennél is szörnyűbb játék a legnagyobb kincssel, a lélek üdvösségével — a bűnös életmód.

Máskor a fájdalommal, a szenvedéssel akar észre-
téríteni az Isten. Betegségeket enged meg, megpróbáltatások
érnek bennünket, sőt akárhányszor a halál angyalát küldi
le közénk és elragadja körünkből szeretteinket . . .

De akármikor és akármiféle módon szól is a lelkünk-
höz az Isten, kövessük a Szentírás szavait: «Ma, ha meg-
halljátok az Úr szavát, meg ne keményítsétek szíveteket!»
Te is, fiam, akár ma, akár máskor hallod, hogy titokban az
Úr szól a lelkedhez, hallgass szelíd szavára és ha hív, kövesd,
akárhová, akármerre vezet.

Az evangélium munkásai, a legelsők épúgy, mint a
legutolsók, mind egy szálig megkapják munkájuk jutalmát.
A mennyei Szőlősgazda is ilyen egyformán mér: akik
meghallgatják hívását és követik parancsait, azoknak egy-
formán megadja bőséges jutalmát.

18. Lélekföldek.

Az előző vasárnap az Egyház a munka programját szabta ki. Igyekezett meggyőzni bennünket arról, hogy mindenkinek dolgoznia kell. De rámutatott arra is, hogy mi a legfontosabb munka: lelkünk örök üdvösségének munkálása. E munkának azonban nagy akadályai vannak. Ezekre figyelmeztet a magvetőről szóló szép evangéliumában.

Az isteni Magvető mindannyiunk lelkébe elvetette a magvait: jó magot, kemény, acélos búzát. Isten igéjét minden lélekbe bőségesen szórja. Miért nem hoz hát egyformán bőséges termést a lelkekben? Miért van olyan nagy különbség az emberek jócselekedetei között? Miért van az, hogy az elhintett isteni mag ellenére is szentek és gonosztevők, szűzek és paráznák, vértanúk és árulók egyformán születnek? Hát nem egyforma az elvetett magvak ereje? Nem ugyanaz az isteni Magvető is?

Ugyanaz a mag, ugyanaz a Magvető. Csak a föld más, melyben kikelnek a magvak. Igaz, a lélekföldek is ugyanannak az Alkotónak a kezéből kerültek ki, csakhogy mikor megteremtette őket, rábízta az emberekre: ők műveljék, ők szépítsék, alakítsák. Akik elhanyagolják, paragon hevertetik ezt a lélekföldet, azokba hiába vet az isteni Magvető. Ezek a földek sohasem teremnek az ő számára. De akik kemény munkával felássák, megmunkálják, megtisztítják, azokban az isteni vetés százszoros termést hoz.

Te műveled-e, alakítod-e, szépíted-e a lelket?

Vannak fiúk, akiknek útszéli föld a lelkük. Kísértések, bűnök, sátán országútja. Minden gondolatot, élményt szabadjára engednek a lelkük országútján. Képzületüknek nem szabnak korlátokat és az a szennyes képek özönével népesíti be lelküket. Ezeknek a lélekföldje nem porhanyós televény, hanem kemény országút. A rászórt isteni mag csak sertések prédájára hagyott igazgyöngy lesz bennük, mely soha ki nem kel, még kevésbé hoz termést. Szeretném hinni, hogy a te lelked nem ilyen. De ha ilyen volna, most még nem késő: szántsd fel a bűnbánat ekéjével, öntözd, puhítsd a bűnbánat könnyeivel, hogy végre kihajthasson benne az elültetett isteni mag. Fékezd képzeletedet, tisztítsd meg a szennyes képektől. Zárd el lelkedet a sátán és a világ elől, hogy újra meg újra tönkre ne tegyék benne a jó Isten vetését.

Más fiúk lelkében sokszor gyökértelen lesz az isteni magvetés. Ezek jóakarató lelkek; sokszor nagyon felbuzdulnak, szent elhatározásokat fogadnak meg, de nincs erejük végrehajtani őket. Buzgóságuk lelohad, mint a fellobbanó, majd kihúnyó szalmaláng. Lelkükben nem tud soha mélyebbre hatolni az isteni mag. Kemény sziklaréteg állja el az útját: a megszokás, a gépies lelkiélet unalma. Nagyon sok fiúnak súlyos betegsége ez. Ide hit kell, mely porhanyóvá teszi ezt a sziklás talajt is. Termékeny földdé varázsolja a lelkét, életre csalja a beléhullott isteni ígéket, életre váltja a megszokás gépezetét.

A tövisek közé hullott magvak azoknak a lelkében kelnek ki, akik az élet gondjaival küszködnek, vagy az érzéki élvezeteknek, a szórakozásoknak, a mértéktelenül űzött sportnak az áldozatai. Ezek között is vannak sokan, akik nem rossz lelkek, nem akarják szándékosan megbántani Istent, csak könnyelműek. Nem törődnek a lelkükkel.

A szórakozás, az evés-ivás vagy a sport előbbrevaló nekik és közben elfeledkeznek az *egy* szükségéről. Pedig még lemondaniok sem kellene róluk. Isten nem kívánja, hogy minden ifjú aszkéta legyen. Csak bele kellene állítaniok őket az Úr Jézus gondolataiba, örök üdvösségük munkálásába, hogy megszenteljék őket. Nem volna szabad csak szerintük rendezni be életüket, hanem szem előtt tartva örök céljukat, e cél elérésére kellene felhasználniok.

Van azonban, hála Istennek, sok olyan fiú is, akinek kövér, termékeny talaj a lelke. Isten két kézzel szórja az ilyen lélekföldre isteni magvait, mert tudja, hogy jó helyre kerülnek, bőséges termést hoznak és gazdag aratást ígérnek az isteni Magvető égi csúreinek.

Most már magad is megítélheted, hová tartozik a te lelked. Ha ilyen termékeny talaja az Isten igéinek, akkor adj hálát az Úrnak és féltve őrizd lelked vetését «az ellenséges ember» konkolyhintésétől. De ha nem, akkor még ma kezd el a gyomlálást, az irtást. Törd fel lelked ugarát a bűnbánat ekéjével, porhanyítsd földedet a bánat könnyeivel. Tépd ki belőle a tövist és bojtortját. Mert Isten számonkéri majd tőled, mit tettél az ő tiszta búzájával! Védted-e vetését, bő termést hoztál-e neki? Tövissel és konkollyal nem állhatsz eléje majd a nagy aratás napján, mert tiszta búzát és százszoros termést vár mennyei csúreibe. A tövis és konkoly elég a nagy világégésben, az utolsó ítélet napján, de a tiszta búza megacélosodik és bőséges jutalmat szerez a mennyei boldogságban.

19. Mit hirdet a szenvedő Krisztus-arc ?

Még egy hét és a nagyböjtbe lépünk. Az Egyház a bűnbánat ruháját ölti magára. Violaszínű lepellet takarja el az oltárképeket is és erre a lepelre Krisztus, a szenvedő Istenember alakját festi, hogy fájdalmas arca ott lebegjen szemünk előtt az egész nagyböjtben. Kényszerít, hogy reá nézzünk. Fordítsuk el tekintetünket a bálók, a fényes farsangi mulatságok képétől, fordítsuk el a bűnről és irányítsuk a kereszten vérző alakra, aki meghalt a bűnért.

A nagyböjtöt előkészítő utolsó vasárnap evangéliumában maga az Üdvözítő is közelgő szenvedéséről beszél. De az apostolok nem értették szavait, mert nem tudták követni gondolatait. Gondolkodásmódjuk ittragadt ezen a földön, nem tudtak még látni a lélek szemével. Nem értették, hogy miért kell szenvednie Krisztusnak. Nem tudták, hogy a bűn büntetésért kiált és ezt a büntetést ő vállalta helyettünk.

Mikor a nagyböjtben Krisztus szenvedését állítja elénk az Anyaszentegyház, sok ember ma is úgy van ezzel, mint Krisztus földi életében az apostolok. Nem értik, hogy miért kell most a szenvedő Krisztusra gondolnunk. Kár, hogy már vége a farsangnak és kevesebb alkalom nyílik a bűnös szórakozásokra. De azért gondoskodik az emberiség, hogy ki ne fogyjon a bűn a világról. Tobzódik a bűnben. Az újságok tele vannak rablással, gyilkossággal, sikkasztással, nyilvánosan üzött vagy titkolt erkölcstelenséggel. Ma

olyan könnyen követnek el az emberek halálos bűnt, mintha egy gombostűt ejtenének a földre és nem is tulajdonítanak nagyobb fontosságot neki. Mintha természetes szükséglete volna a bűn egyénnek, családnak, társadalomnak, nemzetnek. Kiveszőben van a mai ember lelkéből az a fontos érzés, amit bűntudatnak nevezünk. Kiveszőben van a felelősségtudat: minden tetterről, minden, még a legapróbb, legjelentéktelenebb cselekedetéről is számot kell adnom, ha nem is mindig ebben az életben, hát akkor a másvilágon.

De te nem tobzódasz így a bűnben. Nem érzed jól magadat a halálos bűn társaságában. Miért beszélek én neked mégis erről a felelősségtudatról, mellyel jól meg kell gondolnunk, milyen következményei lehetnek meggondolatlan cselekedeteinknek? — Mert egykor te is tagja leszel a mai társadalomnak, te állsz ott a mai felnőttek helyén, az én helyemen is és neked másképpen kell majd berendezned ezt a földi életet: Krisztus evangéliuma szerint és nem a sátán uralmára. De azért is beszélek róla, mert magad is láthatsz olyanokat társaid között, akik meggondolatlan cselekedetükkel súlyos következményeket zúdíthatnak a maguk és mások fejére.

Egy kisfiú egyetlen egyszer volt meggondolatlan: lopott. Pénzt. A lopás kiderült. A derék, becsületes szülők gyermeke, íme a legocsmányabb bűnök egyikébe keveredett. Kicsapták az iskolából. Pedig mit sem sejtő szüleitől mindent megkapott, mindennel elhalmozták. Mint villámcsapás a derült égből, úgy érte őket a szörnyű esemény. Láttál-e már felnőtt férfit zokogni? Mindig van ebben valami megrendítő. Így zokogott az asztalra borulva ennek a fiúnak az apja is. Azon gondolkodott, miért bünteti őt ilyen rettenetesen a jó Isten, hogy tulajdon fia kezével mér

szívére ilyen szörnyű csapást. Pedig nem tehetett róla a szerencsétlen ember: csak fia volt meggondolatlan, csak egyetlen egyszer és ezzel is fel tudta dúlni egy kis család békéjét, boldogságát.

Ebben a földi életben is szörnyű következményei lehetnek a meggondolatlan, felelőtlen cselekedeteknek. Hát még a lélek életében vagy az örök életben! A bűn miatt kellett meghalnia az Istennek: ezt hirdeti a nagybőjti Krisztus-arc. Tehát ha az ő képére nézel, a bűnre, a szenvedő Krisztus gyilkosára kell gondolnod. És ha látod, hogy hová juttatta Krisztust a bűn, akkor nem leszel többé meggondolatlan, nem halmozol bűnt bűnre. Hiszen minden bűnnel újra ugyanazt a Krisztust feszítenéd keresztre.

Hittel menjünk a szenvedő Krisztus elé, mint a vasárnapi evangélium vak koldusa. Kiáltsuk mi is feléje a nagybőjtben: Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtam! Szennvedő Krisztus, gyógyíts ki minket lelki vakságunkból. Tágítsd rá szemünket, hogy mit ér a bűn, a lélek szennye és szemetje, mit ér ez a világ a másvilághoz képest. Kegyelmeddel világítsd meg előttünk tetteink következményeit, hogy vakon ne a bűnt, hanem Téged válasszunk. Újra keresztre ne feszítsünk, hanem inkább szeretettel engeszteljünk a bűnös világ és bűnös önmagunk vétkeiért az eljövendő nagybőjtben.

20. Nemcsak kenyérrel él az ember...

Nagyböjt első vasárnapja...

Brrr! — borzadsz össze talán erre a szóra: csakhogy megint böjtről, lemondásról, önmegtagadásról lesz szó! — Hát igen, fiam, beszéljessünk csak mégis böjtről, lemondásról, önmegtagadásról a nagyböjtben. Mert az Egyház nem hiába tartja fenn a maga parancsait, rendelkezéseit. Bizonyos, hogy ezekre még a mi modern kultúrvilágunknak, a XX. századnak is szüksége van.

Szeretsz úgye sportolni? Hogy tudsz lelkesedni egy-egy futballmeccsért vagy egy úszóversenyért! Hát még egy izgalmas atlétikai viadal! Hányat el tudnál sorolni azok közül a nehéz számok közül, melyek egy-egy kiváló atléta világrekordját jelzik akár a magasugrásban, akár a diszkoszvetésben vagy a távolugrásban? Melyik magyar fiú ne húzná ki feszesre a mellét, ha azokról a diadalokról hall, amelyeket a mi színéink arattak a nemzetközi úszóversenyeken és vízipólómérkőzéseken?

De vajjon megpróbáltad-e már elképzelni egy ilyen versenyzőnek, atlétának a mindennapi életét? Mennyi, de mennyi szabály, előírás veszi körül! Mennyi mindenre kell vigyáznia, mennyi mindent nem szabad tennie, csak azért, hogy megőrizhesse azt a formát, amely képessé tette őt a rekordok megteremtésére. Kerülnie kell mindent, ami lerontaná vagy csökkentené szervezetének szívósságát, ellenállóerejét. Mértékletesnek kell lennie, hogy

megtartsa, sőt növelje azokat a rekordokat, amelyeket elért.

De mi más ez, mint amit az Egyház hangoztat, hirdet a nagyböjtben? Böjt, lemondás, önmegtagadás. Csak nem így hívják, azért természetesnek tartják az emberek. Senki-nek sem jutna eszébe, hogy kétségbevonja az atléta önmeg-tartóztatásának szükségességét. Hiszen nyilvánvaló, hogy akkor nem tudná elérni ugyanazokat az eredményeket. — Az Egyház böjtről, önmegtagadásról szóló parancsát ellenben gyakran támadják, pedig sokkal fontosabb, magasz-tosabb indítók vezették elrendelésében. Hogy mit vár-hatunk a böjttől, mire szolgál a lélek életében az önmeg-tagadás, azt legszebben maga az Egyház foglalta össze a szentmise nagyböjti prefációjában, dicsőítő énekében: A böjt és önmegtagadás elnyomja a vétket, Istenhez emeli a lelket és nagy természetfeletti erőt és jutalmat ad. Az a test, melynek nem szerzünk meg minden jót, amelyet nem kényeztetünk, nem csábítja annyiszor bűnre a lelket. Az ilyen lélek tehát sokkal könnyebben, szabadabban emelked-hetik, szárnyalhat az Isten felé. Nem nehezedik rá ólom-súllyal a test kívánsága, nem húzzák annyira vissza a test vágyai ide a földre. Sőt csodálatos erőre tesz szert az ilyen lélek. Ha az önmegtagadás kemény iskolájában edződik, sokkal könnyebben lesz a saját ura és könnyűszerrel tud parancsolni testének.

De a böjt és önmegtagadás nagy hasznán kívül az a fölséges, magasztos példa is buzdíthat bennünket, melyet az evangélium állít elénk. Az Úr Jézus visszavonul egy magányos pusztaságba, negyven napon keresztül semmi táplálékot sem vesz magához. Elmerül az Istennek, mennyei Atyjának imáadásában. Szinte elenyészik körülötte az egész világ, mintha megsemmisülne a teste. Csak csodálatos

isteni Lelke virraszt a pusztában és beszélget az Istennel. Feltolul a kérdés; mi szüksége volt az Üdvözítőnek erre a kemény próbára? Neki, a megtestesült szentségnek nem kellett vezekelni, sem tökéletesednie. Nem is vezette őt más, mint hogy felejthetetlen, ragyogó példát adjon nekünk, a mi anyagiasságunknak, elkényeztetett testünknek, gyenge akaratunknak. Azt akarta, hogy eleven példájával vesse bele a lelkünkbe a mai evangélium egyik legszebb igazságát: Nemcsak kenyérrel él az ember! Szükséges a kenyér, a mindennapi betevő falat. Az egész világon érezhető nyomorúság, szenvedés, a legkülönbélebb bajok jelzik, mi lesz a következménye annak, ha nincs biztosítva mindenki számára a mindennapi kenyér. Korunk társadalmának legtöbb betegsége világszerte arra vezethető vissza, hogy az apa nem tud gondoskodni családjáról, az édesanya nem tud kenyeret adni a síró gyermekszájba és nem tudja kenyérrel letörölni az éhségtől kicsikart könnyeket. Igaz, előre megmondta az Úr Jézus, hogy szegények mindenkor lesznek veletek, de nem olyan szegényeket értett ő, mint amilyenek ma is vannak még egyes országokban, ahol ezrével pusztulnak el az emberek az éhségtől. Elég szomorú, hogy olyan messze jutott már az emberiség Krisztus gondolataitól, terveitől, hogy ez megtörténhetik.

Nem is ezeknek szól a mai evangélium figyelmeztetése. Hanem ahol megvan a mindennapi kenyér, ott akarja hangoztatni Krisztus ezt a gondolatot. Azoknak a számára akarja mintegy aláhúzni ezt az igazságot tulajdon példájával: Nemcsak kenyérrel él az ember! A kenyér táplálja a testet; de az ember nemcsak testből áll! Nagy kényelem az Istentől az anyagi jólét, de vannak igényei a léleknek is! Kenyérrel, kinccsel, vagyonnal nem lehet kielégíteni a lelket. A lélek Isten után vágyódik. A földön kell élnünk,

de nem a földből, a földért. A testben kell élnünk, de nem a testért, hanem a lélekért.

Neked nincs gondod a mindennapi kenyérre. Kedves szüleid mindenben gondoskodnak rólad. Mindennap kezédbe adják a mindennapi kenyeret, mindennap ott vár a jóízű ebéd az asztalon. Szól tehát neked is Krisztus szava a mai evangéliumból: Nemcsak kenyérrel él az ember! Neked is van halhatatlan lelked és arra is kell gondolnod.

Ha az Egyház szellemében és Krisztus gondolatai szerint akarod megélni a nagybőjtöt, akkor nem múlik el majd egy nap sem a nélkül, hogy valamiben meg ne tagadt volna magadat. Ezernyi alkalmat nyújt erre a mindennapi táplálkozás, társaiddal való viselkedésed, de legfőképpen mindennapi lelkiismeretes köteleességteljesítésed. A lelkiismeretes munka bizony sok lemondást, áldozatot követel már tőletek is. Hozd meg ezt az áldozatot, önmegtagadást a nagybőjtben szívesen, készséges lélekkel. Eredménye nem fog elmaradni. Nagy erőre teszel szert. Acélos lesz az akaratod. Könnyű lesz a győzelem a bűn felett. Jóbarátságban leszel az Istennel és nagy béke költözik a lelkedbe.

21. Sportszerű életet!

Biztosan emlékszel még azokra a forró, izgalmas augusztusi napokra, amikor lestük a rádió híreit, faltad a sportújságokat, mi hír Berlinben küzdő magyar testvéreinkről, mi újság a vízipólóban vagy a kardvívásban, mikor születik meg újabb magyar dicsőség sokat szenvedett szegény hazánk számára. Milyen boldogság volt azután hallani a hírt egy újabb aranyéremről, egy újabb magyar dicsőségről! Együtt örültél a lelkesedőkkel, mikor azután hazajöttek a magyar olimpikonok, kezükben a tölgyfacsemetével, mellükön az aranyéremmel.

De az öröm, a lelkesedés mámoros perceiben vajjon gondoltál-e arra, mibe került a versenyzőknek az a tíz aranyérem? Mennyi előkészületbe, lemondásba, áldozatos önmegtagadásba? Mert ne hidd azt, hogy a sportemberek élete csupa ünnepnapból, rekordok sorozatából áll. A sikerre, az elismerésre bizony készülni kell. A magyar olimpikonok sem kirándulni mentek Berlinbe. Az olimpiai faluban elzárva a nagyváros zajától, szigorúan megszabott napi-
rendjük volt. A nap legnagyobb részét edzéssel, tréninggel töltötték, tehát előkészülettel a versenyek napjára. Még az étkezési rendjük is meg volt szabva, csaknem böjtölniök kellett. De siker koronázta fáradozásaikat: maguknak és a maroknyi magyar nemzetnek világraszóló dicsőséget szereztek.

Mi is ilyen olimpikonok vagyunk, de mi nem hervadó

tölgyfacsemetéért, nem hitvány aranyéremért, nem is egy nemzet dicsőségéért, hanem az örök jutalomért, az örök boldogságért küzdünk itt e földön. De ahogyan a magyar bajnokok nem nyerték el ingyen az aranyérmet, hanem keményen küzdeniök kellett érte, ugyanúgy a mi ölünkbe sem fog hullani magától, váratlanul az örök boldogság és a mennyei korona, hanem azért itt, ebben a földi életben bizony meg kell dolgozni. Nekünk is készülnünk kell a nagy napra, amikor örökre eldől: ki jut célba közülünk, ki nem. Nem mindegy tehát, ismerjük-e azokat az eszközöket, amelyekkel jól tudunk előkészülni a mi versenyünkre, az életre. Ezért beszélek most a legfontosabb eszközökről: a bűjtől, az önmegtagadásról.

De hiszen mikor leszek én még 21 éves? Nekem még nem kell bűjtölni! — mondod talán erre. Önmegtagadás? — összeborsószik a hátad erre a középkori kifejezésre.

Hát akkor az Úr Jézus miért bűjtölt a pusztában? Ő megváltói hivatásra készült elő, hogy példát adjon nekünk is, mennyire fontos a mi készülletünkben is a bűjt, az önmegtagadás.

Az Egyház megérti az Úr Jézus szándékát. Ezért van a nagybűjt, mikor bezárulnak a tánctermekek, mikor vége a vidám, bohókás farsangnak. Komor hangon szól az orgona, violaszín palástot húz magára az Egyház, hamut hint a fejünkre: mind-mind a bűnbánat jele. Ezért állítja elénk a szenvedő, vergődő, az emberiség bűneiért vezeklő Krisztust. Hátha észbekap a mai ember és mondja az evangélium szavaival: Nemcsak kenyérrel, evés-ivással, mulatozással él az ember. Nem lehet csak ezekre berendezni a földi életet. Hanem komoly Isten-igéjére is szüksége van. A lelke is megéhezik, azt is táplálni kell. Hátha leborul a kereszttövébe az érette szenvedő Istenember lábához és

meaculpázva veri a mellét: Könyörülj rajtam, Istenem, nagy igalmasságod szerint . . .

A bűnbánaton kívül az önmegtagadás a nagybőjti előkészület másik vezérgondolata.

Igen, az önmegtagadás, bármennyire fázol is tőle. Nem azt értem én most önmegtagadáson, hogy most otthon jelentsd ki anyukának: Mától fogva pedig én a nagybőjtben nem kérek ebédet vagy tízórait. Először ezt anyukád nem is hinné el. Én sem. Másodszor pedig nem is szabadna megtenned, mert ezzel ártanál egészségednek. Van azonban okosabb módja is az önmegtagadásnak, mely nem jelent veszedelmet egészségedre, sőt javára van neki. Nem is nehéz és mégis sok lelki erőnek forrása.

Például főzelék van ebédre, amit te még látni sem kívánsz, nemhogy enni. Eszel belőle. — Valami baja van az ételnek. Nem teszed szóvá. — Mondjuk a nagybőjtben szó nélkül engedelmeskedel édesanyádnak, nem feleselsz, nem zúgolódsz a parancs miatt. — Ott van azután a tanulás, a kötelességteljesítés, az iskola. Mennyi, de mennyi alkalom az önmegtagadásra! Mindennap pontosan elkészülni, az iskolában minden órán végig figyelni, jól viselkedni nem könnyű feladat, de ha megteszed, kinek használsz vele, ha nem magadnak?

Ez a két szó: bűnbánat és önmegtagadás, legyen a nagybőjt jelszava. Ne felejtsd el, hogy az örök boldogság olimpiai bajnoka vagy. Az élet az edzés, a folytonos tréning a nagy versenynapra, amikor örökre eldől: ki jut célba, ki nem. Ezért ne hagyd el ezt a két hősies erőt adó eszközt a nagybőjt után se. Ezek biztosítják a «sportszerű» életmódot az örök élet versenyén. Ezek adnak erőt abban a nagy lelki szabadságharcban, amelyet a bűnalkalmak és a kísértések ellen harcolsz. A sátán nem tudja bevenni azt a

várat, amely az önmegtagadás árkaival van körülsáncolva, hanem megszegyenülten menekül onnan. Az ilyen lélekben az Isten és a lelki béke lakozik.

Ha jól használod az önmegtagadást, ha jól felhasználod az előkészületet a nagy versenyre, akkor boldogan fogadnak majd téged is a mennyei hazában, mint dicsőséggel megtérő olimpiai bajnokot, az élet olimpikonját. És a mennyei Atya átadja majd a kitüntetésekét. De nem aranyérmet tűz a melledre. Nem hervadó babérkoszorút tesz a fejedre, hanem csillogó mennyei koronát és bevezet országába, a mennyei boldogságba.

22. Az Isten hegye.

Mikor a nyáron az Erdős-Kárpátokban jártam, egy kirándulás alkalmával felmáshztam a Plájra. A Sztoj-csoport egyik hegye ez, 1139 m magas. Fárasztó út. Lihegve, izzadtan, kimerülve ér az ember a csúcsra, de amint felért, egyszerre elfelejti minden fáradságát és elbűvölten nézi a lába alatt elterülő kilátást. A hegyen fenyőillat, csend. Csak a havasi pásztor kürtje vagy a vezérkos kolompja hallatszik nagy ritkán. Különben csend ül a hegyen, mélységes, fenséges, ünnepies csend.

Alant az erdőkoszorúzza hegyek ölén fekszik Volóc, az imént elhagyott kis poros ruszin falu. De mennyire más innen felülről! Innen nem látszik az utcák pora, a házak szennye, szegénysége. Ide nem ér fel az emberek veszekedése, perlekedése. Innen más távlatok nyílnak, nagyobbak, lenyűgözőbbek. Mert hiszen minél magasabbra hág az ember a mindennapi élet apró semmiségei fölé, annál messzebbre tud tekinteni, annál többet tud felfogni egy pillantással és olyan összefüggéseket lát meg, amilyenek a földön kúszó ember számára mindig rejtve maradnának.

Én azonban most ennél sokkal magasabb hegyre akarlak elvezetni téged. Ide még fárasztóbb az út, tetején még ünnepiesebb a csend. Innen még fenségebb a kilátás, mert ormáról végtelen távlatok nyílnak. Ez a hegy az Isten hegye: az imádság. Aki ezt a hegyet meg akarja mászni, annak el kell dobnia magától minden felesleges terhet,

a mindennapi élet ezer semmiségét, melyek mázsás súllyal nekezednek rá és húzzák vissza, le ide a földre. A jó imádság nem kényelmes séta, hanem fárasztó munka. Nem érzélgős ellágyulás, hanem kemény, férfias tett. És csend kell hozzá, szent, ünnepies csend. Isten nem szól a lélekhez, csak csendben. Az élet vásári zaja elnyomja az Isten szavát. Ezen a hegyen mindig ünnep van. A jó imádság a lélek ünnepe, a lélek vasárnapja. Nem szabad megszentelteleníteni földi gondolatokkal, kicsinyes veszekedéssel, lármás szórakozással.

És erről a hegyről van a legfönségesebb kilátás. Innen végtelen távlatok nyílnak, mert az örökkévalóságba, az Isten világába láthatunk. Csak tiszta lélek és erős hit kell hozzá. Mert a legmagasabb hegyről sem látunk semmit, ha nehéz köd, pára üli meg a völgyet. Ugyanígy az imádság sem tárja fel az Isten világát, ha bűn ködösíti el a lélek szemét. És hit kell hozzá, mely át tud hatolni külsőn, látszaton. Belefúrja tekintetét a fehér ostya fátyolába is és meglátja az ott rejtőzködő Istent. Az apostoloknak még gyenge volt a hitük. Ezért lebbentette fel előttük Krisztus a Tábor-hegyén embersége fátyolát és megláthatták őt dicsősége fényében. De mi még emberi alakját sem láthatjuk. Egészen a szent ostya fátyola mögé rejtőzködött. De Aquinói Szent Tamással mi is valljuk:

*In cruce latebat sola Deitas,
sed hic latet simul et humanitas :
ambo tamen credens atque confitens
peto quod petivit latro paenitens.*

Krisztus földi életében csak istensége volt rejtve az emberi szem előtt. De itt a szentostyában embersége is rejtőzik előlünk. Én mégis mindkettőt rendületlenül hiszem és vallom.

Sok diák kedves szórakozása a rádió. A legtökéletesebb vevőkészülék persze az, melyet maga tud összeállítani. És milyen öröm az, ha megszólal rajta valamelyik külföldi vagy tengerentúli állomás! Dícsérem az ilyen fiú ügyességét. De még többre tartom azt a diákot, aki a lelke rádiójával, az imádsággal nem külföldi vagy tengerentúli állomásokat fog, hanem az örökkévalósággal, magával az Istennel beszélget, őt hallgatja. Mert azok a rádióállomások sok szépet és jót, de — különösen manapság — még több hazugságot és bűnt kürtölnek világgá. De aki engedelmeskedik a mennyei Atya szózatának és Krisztust hallgatja, az az örök élet igéit hallgatja, melyek el nem múlnak, még ha ég-föld összeomlik is.

Tudsz-e te élő hittel, tiszta szívvel, ünnepi csendben figyelni Krisztus szavára? Hányszor elnézem diákjaimat, akár a szentmise alatt, akár ministráció közben: hány, de hány van köztük, aki sokszor még térdethajtni is megfélekedzik az Oltáriszentség előtt és úgy forgolódik a templomban, mintha az utcán volna vagy más, egészen közömbös helyen tartózkodnék. Nincs elég erős hitük, mely át tudna törni a megszokás sűrke ruháján és nem elég tiszta a lelkük szeme, mely a fátyol alatt is meg tudná látni a dicsőséges Krisztust.

Szeresd, fiam, az imádságot! Figyelj sokszor Krisztus szavára. De ha nem elég erős a hited, ha nem elég tiszta hozzá a lelked, akkor használd fel jól a nagybőjtöt, a magunkbaszállás és elmélyülés idejét. Közeledik a lelki-gyakorlat ideje is: iparkodjál minél buzgóbban végezni, hogy Krisztus előtted is felfedje dicsőséges arcát, mint ahogy a Tábor-hegyén kijelentette magát apostolai előtt. És te nézd őt boldog elragadtatással, míg örökre meg nem láthatod majd színről-színre a soha el nem múló boldogságban.

23. Szent bosszú.

Sokat beszéltem már eddig arról, mire való a nagybőjt. Olvastál már a szenvedő Krisztusról is. A nagybőjtben ezt a szenvedő Krisztust állítja eléink az Egyház és arra buzdít, hogy kövessük, lépünk véres lábanyomába és segítsük hordozni nehéz keresztjét. Krisztus szenvedéseit és halálát a bűn okozta. Ha tehát Krisztust igazán akarjuk szeretni, és a bűnt őszintén gyűlöljük, akkor Krisztus mellé kell állnunk, fel kell vennünk a harcot Krisztus gyilkosa ellen, bosszút kell állnunk Krisztusért a bűnön, meg kell torolnunk Krisztus halálát. Ekkor követjük igazán a szenvedő Krisztust, ekkor lépünk véres lábanyomába, ekkor hordozzuk véres keresztjét.

De hogyan harcoljunk a bűn ellen, úgymint győzzünk is és ne mi maradjunk alul a küzdelemben, miní már annyiszor megtörtént velünk? Mi segít biztos győzelemre bennünket?

Mielőtt erre az izgató kérdésre felelnék, előbb a modern olimpiai játékok egyik őséről, a híres isztnoszi játékokról akarok beszélni neked. Ezeket a játékokat Korinthusz közelében rendezték. Hírük vetekedett az olimpiai játékokéval, úgymint messze földről sereglettek oda az idegenek és kíváncsiak. A játékok legkiemelkedőbb eseménye kétségtelenül a versenyfutás volt. A versenyzőknek körülbelül hét stádiumot, azaz mintegy másfél kilométert kellett megfutniok. A győzteseket fényes ünnepség keretében megkoszorúzták.

Ezek az ünnepi játékok még Szent Pál idejében is nagyon népszerűek voltak. A nemzetek nagy Apostola ezekről a játékokról is szól a korinthuszi hívekhez írt levelében. «Aki résztvesz a versenyben, mindentől tartózkodik.» Arra utal, hogy a versenyzőknek mértékletesen kell élniök, ha győzni akarnak és el akarják nyerni a koszorút. Ez a nagy igazság még ma is áll. A magyar olimpiai bajnokok nem hoztak volna haza annyi dicsőséget az elmúlt olimpiai játékokról, ha nem öntudatosan fegyelmezett, mértékletes élettel készültek volna a versenyre. Olvashattuk akkor, hogy akik az olimpiai faluban sportszerűtlen életmódot folytattak, azok nem győztek, hanem csúfos vereséggel mentek haza. Sőt te magad is tudsz talán rá példát, hány labdarúgómérkőzés fulladt már csúfos vereségbe, ha a mérkőzést megelőző napokon sportszerűtlen életmódot folytattak a játékosok.

Az élet is ilyen nagy ünnepi játék és mi valamennyien versenyzői vagyunk. De míg az isztmoszi ünnepi játékok versenyzői hervatag koszorúért futottak, addig a mi futásunk, életünk koszorúja hervadhatatlan: az örök dicsőség soha el nem múló boldogsága. És sajnos, hányszor de hányszor, néha állandóan abban a veszedelemben forgunk, hogy nem érünk célba, elveszítjük a hervadhatatlan koszorút, mert sportszerűtlen életet élünk, mely nem méltó előkészület az örök jutalom elnyerésére.

Nézd Szent Pál példáját! Azt írja a korinthuszi híveknek: «Én is futok, de nemcsak úgy bizonytalanra; vívok, nemcsak úgy a levegőt verdesve; hanem megsanyargatom testemet és szolgáságba vetem.» Igen, ez a «sportszerű» élet az örök koszorú elnyerésére: a lemondás és az önmegtagadás. Az Isten iránti szeretetből fakadó önmegtagadás, ha még olyan apró és jelentéktelen is az, hozzásegít, hogy

megbosszulhassuk a bűnt, felvehessük vele a harcot a győzelem reményében. Ezt jelenti Krisztus véres lábnyomának követése, ezt jelenti a nehéz kereszt hordozása. Maga Krisztus mondotta: «Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel keresztjét mindennap és úgy kövessen engem.»

Hogyne, majd talán éjjel felkelek, hogy szöges ostorral verjem véresre a hátamat, vagy talán szöges övet viselek a derekamon! — gondolod most. — Azt már nem. Az jó volt Szent Pálnak. Ő szent volt, de én nem akarok szent lenni, azért én nem tagadom meg magam. — Hát majd megmondom, hol van a hiba az ilyen következtetésben. Először is valamennyiünknek szenteknek kell lennünk. Ha itt a földön nem is, akkor az örök boldogságban. Ezt jelenti Krisztus parancsa: Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes. Különben is, senki sem beszél ilyen szigorú önmegtagadásról, melynek inkább már önsanyargatás a neve. Nagy Szent Terézia azt mondja: Ha csak egy szalmaszálat emelek is fel a földről, de Isten iránti szeretetből, tudom, hogy azt is szívesen fogadja. Kis Szent Teréz élete a példa rá, hogy egyszerű mindennapi élettel is szent lehet valaki, úgyhogy ma már oltáron tiszteljük. Vagy talán belehálnál abba, ha mondjuk a nagybőjtben nem törnél be az éléskamrába felsőbb anyai engedély nélkül? Pedig a torkosság kerülése — önmegtagadás. Vagy hallottál-e már arról, hogy valamelyik diák abba halt bele, mert mindennap szorgalmasan elkészült a leckéiből? Mennyi apró önmegtagadásra nyílik alkalom, ha komolyan fogod fel kötelességeid teljesítését! Igaz, hogy lelkierő és komoly elhatározás kell hozzá, mely sajnos sok fiú erejét felülmúlja. Mutatja a mindennapos tanári tapasztalat. De vajjon belehálnál-e abba, ha mondjuk a nagybőjt folyamán

felhagynál az ilyenféle jóslásokkal: Holnap úgysem felelek, ezt nem tőlem kérdezik, holnap biztosan dolgozatjavítás lesz stb.? Belehalnál-e abba, ha egyszer emelt fővel mehetnél az iskolába és nyíltan nézhetnél tanáraid szemébe, mert megtetted kötelességedet? Pedig a pontos kötelességteljesítés — önmegtagadás. Így mehetnénk végig egész életeden. A család, az otthon, társaid, mennyi alkalmat nyújtanak önmegtagadásra! De nem sorolom fel őket. Légy magad találékony ebben.

Ha az ilyen apró önmegtagadások Isten iránti szeretetből és a bűn gyűlöletéből fakadnak, akkor Krisztus követője vagy. Jegyezd meg: minden apró önmegtagadás a bűnnek egy-egy finom gyökérszálát irtja ki a lelkedben. Aki egész életében gyakorolja az önmegtagadást, az magát a bűnt irtja ki a lelkéből. Így tettek a szentek, mert szerették Krisztust és bosszút akartak állni a bűnön. Épp ezért lettek szentek. Ha igazán szereted Krisztust és szeretnél örömet szerezni neki, ha bosszút akarsz állni érte a bűnön, akkor neked is vállalnod kell az önmegtagadást, ezt a mindennapi kereszthordozást, ezt a «sportszerű» életet a hervadhatatlan versenydíj elnyerésére.

Ha mégsem akarod vállalni, akkor nem lehetsz Krisztus követője. Akkor nem szereted Krisztust. Ha pedig nem szereted Krisztust, ellensége vagy. Ő mondja a mai evangéliumban: «Aki nincs velem, ellenem van, aki nem gyűjt velem, szétszór.» Krisztussal akarsz harcolni? Nem kétséges, ki lesz a győztes . . .

De ha vállalod ezt az önmegtagadást, ezt a kereszthordozást, ezt a «sportszerű» életet, ha irtogatod lelkedben a bűnt, hogy bosszút állhass rajta Krisztusért, akkor szereted Krisztust, követed véres lábanyomát, segíted neki vinni a nehéz keresztet is, ha kell, egészen a Kálváriára.

Akkor sok-sok apró örömet szerezhetsz az Úr Jézusnak. Kihúzol egy-egy tövist vérző homlokából. Jutalma nem marad el. Megígérte az apostoloknak és nekünk is: «Ti most szomorkodtok, de szomorúságtok örömmre fog változni . . . és örömeteket senki sem veszi el tőletek.»

24. A jó gyónás.

Erősen közeledik már a nagyböjt vége. Nemsokára itt lesz a húsvéti lelkigyakorlat ideje is, amikor elvégzed húsvéti szentgyónásod és szentáldozásod. Ahogyan jól végzett lelkigyakorlattal kell készülni a töredelmes szentgyónásra és a buzgó szentáldozásra, ugyanúgy elő kell készülni magára a lelkigyakorlatra is, hogy az ne legyen egypár szentbeszéd únott, szórakozott végighallgatása, hanem eleven, lelket formáló, életet újjáalakító erő.

Mire való hát a lelkigyakorlat? Arra, amire a lakásban a nagytakarítás. Minden évben legalább egyszer alaposan kitisztítják a lakást. Ilyenkor minden bútort elmozdítanak helyéből, minden szőnyeget felemelnek a földről, hogy mögéje nézzenek, nincs-e ott pókháló, pizok. Semmi szemét nem kerüli el ilyenkor a gondos háziasszony figyelmét. Utána azután ragyog a lakásban a rend, a tisztaság. — Hát erre való a lelkigyakorlat is, hogy legalább akkor belenézzünk lelkünk minden elrejtett redőjébe, ráncába, hogy kiirtsuk onnét a lélek szemetjét, a bűnt. Az egyes szentbeszédnek alapján kialakul bennünk lelkünk képe, és amikor már jól látjuk lelkünk bűnösségét, gyarlóságát, akkor egy jól végzett szentgyónással és szentáldozással megtisztítjuk a lelkünket. Ez az alapos, mélyreszántó gyónás és az áhítatos, buzgó szentáldozás a lelkigyakorlat legszebb eredménye.

Hogy a te lelkigyakorlatod is eredményes szent-

gyónással és szentáldozással végződjék majd, azért beszél-
gessünk most a bűnbánat szentségéről és azután a szent-
áldozásról.

A szentgyónás rendelése az Úr Jézus nagy húsvéti
ajándéka. Amikor feltámadása után megjelent az apostolo-
knak, rájuk lehelte a Szentlelket és átadta nekik a bűn-
bocsátás isteni hatalmát. Jól ismerte az emberi szíveket,
ismerte ezek állhatatlanságát. Hiszen ő átélte a megváltás
egész tragikumát, amikor ott a Getszemáni kert véres
vizióiban látta, hányan de hányan vétkeznek azután is,
hogy ő már meghalt, szeretetből az emberekért. Íme,
előbb rendeli el a bűnbocsátás, mint a keresztség szentségét.
Pedig az utóbbi a legfontosabb, nélküle nem üdvözülhe-
tünk. De mégis a másikra van leggyakrabban szükségünk.
A keresztségben Isten fiaivá lettünk. Lelkünk ragyogó
ruhába, a megszentelő kegyelembe öltözött. Ránk is hullott
a mennyei Atya szózata: Íme, az én kedves fiam... De
ki az az ember, aki tisztán meg tudta őrizni az életben ezt
a fehér ruhát, ki nem szennyezte be sohasem? Csetlünk-
botlunk a bűn posványában, szinte ránk tapad a bűn,
mint a szennyes ruha. Még az igaz is hétszer botlik napjá-
ban, — mondja a Szentírás.

Mi lenne velünk az Úr Jézus nagy ajándéka, a szent-
gyónás szentsége nélkül? Elgondolni is borzalmas. A bűn-
tudat mardosásai, a lelkiismeret furdalásai soha nyugtot
nem hagynának, és mégis, egyre mélyebbre süllyednénk
a bűnben, míg meg nem örülnénk a lelki kínban vagy ki
nem veszne a hitünk és elpusztulnánk a kétségbeesésben.

Nagy Frigyes egyszer megkérdezte egy elmeorvostól,
miért van aránylag olyan kevés örült a katolikusok között a
protestánsokhoz képest.

— Felség, — felelt az orvos, — csak azt felelhetem:

A katolikusok nem jobbak a protestánsoknál. Nekik azonban a gyónásban olyan intézményük van, amelyben levetthetik súlyos bűnterhüket. A protestáns azonban kénytelen azt hordani éveken, évtizedeken át, egészen élete végéig. És ez nehezedik oly súlyosan kedélyükre és lelkükre, hogy néha sokan elmezavarodottak lesznek vagy öngyilkosságot követnek el.

Még így is hányszor zavarja a bűnös örömöket a lelkiismeret szava! Hányszor szólal meg, mint a honvágy az elhagyott haza, a tisztaság országa után! Mint ahogy a költő dörgi a hazáját elhagyó fülébe:

*Eredj, ha azt hiszed,
Hogy odakünn a világban nem ácsol
A lelkedből, ez érző, élő fából
Az emlékezés új keresztetek.
A lelked csillapuló viharának
Észrevétlen ezer új hangja támad,
Süvött, sikolt,
S az emlékezés keresztfáira
Téged feszít a honvágy és a bánat.
Eredj, ha nem hiszed!*

Így süvít, sikolt a büntudat is a lélekben. Így feszíti keresztre az emlékezés a bűnre és a vágy a lelki szabadság után. — És ha ilyenkor letérdelsz a gyóntatószékbe, nem érezted-e még, mintha Krisztus keresztje alá térdelnél a Golgota tetején és lelkedre hullana a feloldozás alatt az a drága szent vér, amely megváltotta a világot, téged is? Mert minden feloldozáshoz egy csepp szent vér: Krisztus vére tapad. A mennyei Atya meglátja ezt a szent jelet a lelkedben és újra visszafogad — nem utolsó szolgálai, hanem fiai közé.

Mért van akkor mégis, hogy oly sokszor hiába gyón-tál, mert újra visszaestél? Hát ma már nem hat ez a szent vér? Ma már nem ér annyit Krisztus vére? Miért az a sok eredménytelen szentgyónás?

A hiba nem a gyónás szentségben, hanem tebenned van. Ma is ugyanaz a meleg, forró vér mossa tisztára a lelkedet, mely Jézus szívéből kiömlik. De annyit ér gyónásod, amennyit ér a rá való előkészület. Ha öt percet áldoztál az előkészületre, a lelkiismeretvizsgálatra, öt nap alatt el is vész a gyónás hatása. Hány de hány fiú van, akit úgy-szólván ott kell előkészíteni a gyónásra a gyóntatószékben! Hányan jönnek úgy oda, hogy sokszor még a gyónási és bánatimádságot sem tudják. Vagy eldarálják, mint a latin memoritert, úgyhogy az az érzése a papnak: ez sem tudja most, mit mondott, mért jött ide! Pedig igazi, mélységes bánat nélkül nincs értékes szentgyónás. Nem könnyek kellene a jó szentgyónáshoz. A férfi nem hullat könnyeket ballépései felett, inkább hozzálat, hogy jóvátegye őket. Ez a kemény, férfias elhatározás a másik fontos kellék az eredményes szentgyónáshoz. A soha, soha többé! — És ne feledd: minél gyakrabban járulsz a szentgyónáshoz, annál könnyebb lesz majd az előkészület a következőhöz.

Ha majd a lelkigyakorlat végén tisztán áll előtted bűnösséged, gyarlóságod, akkor menj oda a gyóntatószék-hez őszinte, töredelmes lélekkel és szent fogadással: soha, soha többé! Ha jól elkészültél, ne félj akkor a gyónástól. Hiszen nem az igazságos bíró, hanem a jóságos Atya vár ott. Ugyanaz a Jézus, aki olyan szeretettel tudta mondani: Nincs szükségük az egészségeseknek az orvosra, hanem a betegeknek. Nem az igazakat jött megváltani, hanem a bűnösöket. A legtöbb keserű könnyet a gyóntatószékben törölték fel az emberiség szeméből.

Szent Bernátról beszélnek, hogy igen szigorú gyóntató volt. Sokáig vallatta a bűnösöket és súlyos penitenciát adott fel nekik. Egy ízben éppen egy súlyos bűnös térdelt előtte. Már-már megtagadta neki a feloldozást, mikor a gyóntatószék felett függő feszület egyszer csak megelevenedett. Krisztus lehajolt a feszületről Szent Bernáthoz és így szólt: Te haltál meg ezért a bűnösért?

Attól kezdve Szent Bernát mindig nagy szeretettel és türelemmel bánt gyónóival.

Krisztus határtalan szeretettel várja tékozló fiait, a bűnösöket. Sőt eléjük megy és zörget szívük ajtaján: Ecce, sto ad ostium et pulso.

Hát engedd be te is a szerető vendéget. Akkor a húsvét majd a te számodra is boldog allelújás feltámadás lesz, a feltámadás ünnepe a bűn rabságából az Isten fiainak boldog szabadságára.

25. A gyümölcsöző szentáldozás.

A szentgyónásban az Úr Jézus áll lelked ajtaja előtt és zörget: Ecce, sto ad ostium et pulso. A szentáldozásban kitárul ez az ajtó és bevonul szívedbe.

De csak az olyan szívbe, mely valóban, igazán kinyílik előtte. Amely szomjas szájjal keresi, epedve várja. Különbösen hiába veszi magához valaki az Úr Jézus testét. Az Úr elrejtőzik előle és kimegy, eltávozik ebből a templomból, mint a feketevasárnapi evangéliumban, mikor meg akarták őt kövezni a zsidók.

Hogy a te szentáldozásod ne legyen üres, eredménytelen, hanem az Úr Jézus valóban lelkedre áraszsa tengernyi kegyelmét a szentáldozásnak, azért gondolkodjunk most egy kicsit, mi is az a szentáldozás?

A búrok földjén történt a mult században, hogy egy utazó játszadozó gyermekekre lett figyelmes, akik valami fényes kavicsal játszottak. Kérdésére elmondták a gyermekek, hogy a vidéken sok ilyen szép követ találtak már. Ezekkel szoktak játszani. De valamennyi között ez a leg szebb. Az utazó elvitte a követ egy természettudóshoz, aki bámulva ismerte fel benne, hogy valóságos gyémánt. Így fedezték fel a híres transvali gyémántmezőket, ahonnan több száz millió pengő értékű drágakövet vittek szét az egész világra.

Már a második évezredet számítjuk azóta, hogy az Egyház is féltve őriz egy drága kincset a szent Grál-serleg-

ben. A pogányok, az Egyházon kívülállók nem értik, mért félti annyira azt a kenyeret. Nem értették azok a kamasz római gyerkőcök sem, akik agyonverték, megkövezték a fiatal gyermeket, Szent Tarzíciust, mert neki sürgősebb volt, hogy a keresztények szent titka eljusson a Mamertini-börtön keresztényeihez, mint a római kamaszok durva játéka. Nem értették, miért feszíti mellére olyan erővel karjait, nem értették, miért választja inkább a halált, mint a szent titok elárulását. — És ez a kis hős, ez a kis szent — 12 éves gyermek volt.

Ezt a féltett kincset veszi elő az Egyház kincses-szekrényéből, a tabernákulumból minden áldoztatásnál. Ezt a drága kincset osztja szét a szent Grál-edényből a híveknek, nekünk is. Mert mi hisszük, tudjuk, hogy nem hitvány kenyér az, hanem élő, eleven hús és vér: Krisztus szent teste. Ő maga mondotta, akinek igéi el nem múlnak: Ez az én testem.

Ezt a testet, ezt a húst és vért vesszük magunkhoz Krisztus akaratából. Fizikailag akart velünk egyesülni, mint ahogyan a táplálék felszívódik szervezetünkbe. Teste egyesül a mi testünkkel, vére együtt pezsdül a mi vérünkkel, szentséges Szíve együtt dobban a mi szívünkkel.

Ennél a fizikai egyesülésnél még fontosabb a szent-áldozásnak lelkünket átalakító hatása.

Megszenteli emlékezetünket és képzeletünket. Az ő emlékezete, képzelete nem tűri meg a szennyes, piszkos képeket, rút gondolatokat. — Megszenteli értelmünket, megvilágítja a hit fényével, hogy világosan lássuk az élet értelmét, értékelnünk tudjuk a dicsőséget, szenvedést, betegséget, halált, a világ minden gondolatát. — Megszenteli akaratunkat, hogy az csak a jó felé törjön és hősie erővel taszítsa el a bűnt. Megerősíti akaratunkat, hogy Szent

Tarzícius bátorságával küzdjünk a bűn ellen. A szent vértanút ugyanez az Eucharisztia erősítette meg a vértanuhalálra. A szentáldozás után elmondhatjuk Szent Pállal: Mindent megtehetek az által, aki engem megerősít!

De a szentáldozásban nem csupán az Úr Jézus jön hozzánk. Nálunk lakik akkor a teljes személyű három egy Isten, az Atya, Fiú és Szentlélek. A szentáldozás után nem csupán Krisztus testének tabernákulumai vagyunk, hanem a legfölségesebb Szentháromság temploma. Ekkor áll ránk különösen Szent Pál szava: «Nem tudjátok-e, hogy az Isten templomai vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?»

Nagy, szent, fölséges titok tehát a szentáldozás. Érthető, hogy Szent Alajos alázatosságból nem mert mindennap áldozni, mert érezte méltatlanságát erre a nagy kegyelemre. Érthető Szent Benedek, Szent Ferenc alázatossága, akik nem merték felszenteltetni magukat, mert méltatlanoknak érezték magukat, hogy kezükkel érintsék Krisztus szent testét.

Hát mi akkor hogy ne volnánk méltatlanok erre a nagy kitüntetésre? Méltatlanok vagyunk még akkor is, mikor tiszta a lelkünk a szentgyónás után! Mert a buzgó szentáldozáshoz épűgy elő kell készűlni, mint a töredelmes szentgyónáshoz. Igen sokszor a készűlet hiánya magyarázza meg, miért volt gyűmölcsstelen a szentáldozásod, miért estél vissza már pár nap mulva, sokszor talán még aznap régi, megszokott bűneidbe, miért űzted ki szentségtörő módon lelkedből, az Isten templomából a legfölségesebb Szentháromságot.

Az igazgyöngy nem való sertések elé. Te menj oda Szent Tarzícius vértanu-hitével. Krisztus van itt és én eltörpűlök végtelen gondolatai előtt. Menj oda Szent Alajos, Szent Benedek alázatosságával. Verd mély átérzés-

sel a melleidet: Uram, nem vagyok méltó . . . Menj égő vágygal: Jöjj, Uram, Jézus! ahogyan az első keresztyének, a vértanu-hősök vágyódtak utána.

Mikor aztán a szentáldozás után ott van Jézus a lelkedben, akkor meg kell semmisülnie körülötted mindennek. Csak ketten léteztek a világon: Jézus és te. Első érzelmed ismét a megalázódás, a megsemmisülés legyen a fölséges Isten előtt. Ő úgyis rögtön fel fog emelni magához, isteni Szívéhez. Hallgasd ez isteni Szív dobogását. Figyeld szavaira, melyeket hozzád intéz. Beszélj vele egyszerűen, közvetlenül, mint ahogyan édesanyáddal vagy jóbarátoddal szoktál. Nem kellene neki magasztos gondolatok, fenséges érzelmek. Jobban örül annak, ha elmondod neki bánatodat, örömeidet, sikereidet, hiábavaló fáradozásaidat. Beszélj neki terveidről. Őt minden érdekli, semmi sem untatja.

Végül kérj tőle sokat. Erőt küzdeni a bűn ellen. Szorgalmat, kitartást a munkában. Segítséget szüleidnek, akik annyit küszködnek az étellel éretted. Ne feledkezzél el jóbarátaidról, sőt ellenségeidről sem.

Úgye mennyi de mennyi mondanivalód lehetne áldozás után? Miért nem használod hát fel ezeket a legszentebb perceket? Mért nem ragadod meg az alkalmat, amikor kincset gyűjthetnél magadnak?

Ha jól elkészülsz a szentgyónásra és ilyen buzgó, áhítatos lesz majd a szentáldozásod, akkor jól végezted a húsvéti lelkigyakorlatot. Én hiszem, hogy akkor a feltámadott Üdvözítő nemcsak a szentáldozáskor, hanem azután is ott fog lakni szívedben. Nemcsak húsvétkor, hanem azután is állandóan ott ujjong a lelkedben a húsvéti pax et gaudium, az allelúja béke és öröm.

26. Én Uram, én Istenem!

Elmúlt már a húsvét, vele együtt véget ért a vakáció is. A kötelességteljesítés hétköznapijai elközömbösítik lelkedben a nagy ünnepek felemelő hangulatát. Ezért az Egyház fehérvasárnap újra eléd állítja a feltámadott Üdvözítő alakját. Evangéliuma a Szentírás egyik legszebb, legmegkapóbb jelenete. Jézus meghódítja hitetlen apostolát, megoldja kérdéseit, eloszlatja töprengéseit. A hitetlenből egy pillanat alatt hívő lesz, aki halni kész Uráért.

Tanulmányozzuk ennek a hitetlen apostolnak a lelki-világát. — Szent Tamás nagyon átélt a nagypénteket, ezért nem mert remélni a húsvétban. Az ő Ura meghalt a kereszten. Most már vége mindennek . . . Szíve elszorult arra a gondolatra, hogy hiábavaló volt az a szép kezdet, a diadalmas bevonulás Jeruzsálembe . . . Hiába volt a nép hódolata, a hozsánna . . . Most már mindennek vége. Számára sem maradt más hátra, mint a tompa kétségbeesés, a vigasztalan csüggedés.

Csupa örvendező arcokat lát maga körül. A többi apostol alig bír örömeivel, hiszen ők «látták az Urat»! Újságolják neki: velünk evett, ivott, láttuk ragyogó testén a szegek helyét. Pedig ő volt az, elevenen, valósággal, megdicsőülve, mint egykor a Tábor-hegyen. De Tamás csak a fejét rázza. Csak néz, csüggedten, leverten. A többiek lelkesedése nem ragad rá, csak még jobban elmélyíti a lelkében tátongó szakadékot. Hiszen tulajdon szemével

látta meghalni a kereszten! Lehetetlen... Ő csak akkor hinné el, ha maga is láthatná, saját kezével érinthetné...

De egyszerre csak felkapja a fejét. Arcán rémület, megdöbbenés tükröződik: zár sem zörrent, ajtó sem csikorogt és mégis... mégis: ott állt előtte, nem látomás, nem jelenés: Ő, Ő maga... a Mester. Ajkán szelíd mosolygás, szemében szeretet és megbocsátás. És húzza, hívja magához, őt, a hitetlent: Jer, tedd ide kezedet és ne légy hitetlen, hanem hívó...

Mi mehetett végbe ebben a pillanatban a csüggedt apostol lelkében? A lelkében nyüzsgő, kavargó, viharzó érzelemhullámok térdre kényszerítik, majd ajkára tolulnak és e szóban buggyannak ki: Én Uram, én Istenem! Többet nem tudott mondani. De ebben a pár szóban benne volt Tamás apostol egész lelke: csodálat, imádás, büntudat, szeretet.

Kedves fiam, ismertem én is sok diákot, akinek a lelke nagyon hasonlított ennek a hitetlen apostolnak a lelkevilágához. Ezek is sötét, vigasztalan lelkek voltak. Az ő szívükben is meghalt a Krisztus, mikor halálos bűnt követtek el és nekik sem volt reményük a feltámadásban. Ők is csüggedtek voltak: nem volt kedvük a munkához, legkevésbé a kötelességteljesítéshez, a tanuláshoz. Unottan ültek az iskolában, nem érdekelte őket semmi a világon. Unottan várták végig a vasárnapi szentmisét is, mert muszáj volt, de nem mondott az nekik semmit. Mikor az Úr Jézus megjelent az oltáron és végighordozta rajtuk tekintetét, szomorúan látta ezeket a fiúkat. Elvesztek az ő számára. Szívük nem az övé. — Lehet, hogyha egy pillanatra levetette volna a szentostya köntösét, és megjelent volna előttük dicsősége fényében, ők is úgy megtértek volna, mint a hitetlen apostol. De semmi sem történt.

Jézus nem tett csodát a kedvükért. Hiszen nemcsak Szent Tamásnak, de nekünk is kijelentette, egyszer s mindenkorra: Mivel láttál, Tamás, hittél. De boldogok, akik nem látnak és hisznek.

Igen, ezeknek a fiúknak is az volt a bajuk, mint Szent Tamásnak: nem tudtak hinni az Úrban. Vallásuk megmerevedett formaság volt, csak egy hiányzott belőle: az éltető lélek, a hit.

Igen, vannak vagy lehetnek ilyen lelkek, — mondod erre. De minek hallgassam én ezt? Én hiszek Krisztusban, tudom, hogy feltámadott és itt lakik közöttünk. — Tudom én is, kedves fiam. De most mégis, nézz csak egy pillanatra úgy egész őszintén, igazán magadba: tudtál-e a legutóbbi szentmise alatt olyan hittel, olyan buzgósággal leborulni Jézus előtt, mikor úrfelmutatáskor megjelent az oltáron, mint a megtért apostol? Tudtad-e neki olyan meggyőződéssel mondani: Én Uram, én Istenem...? Vajon belekapcsolódott-e a te tekinteted az ő tekintetébe, imádtad-e őt hódoló alázattal, felgyulladt-e szívedben a szeretet iránta?

Szent Tamás ünnepén piros miseruhában mutatja be az Egyház a szentmisét. Mert a hitetlenségből megtért apostol vértanú volt: vérével pecsételte meg hitét az Úrban. Annyira szerette, hogy életét adta érte. De te tudsz-e, nem vértanúhalált halni, nem hősi áldozatokat hozni, csupán csak napi kötelességeidet teljesíteni az ő kedvéért? Tudsz-e csak egy napig is bűn nélkül maradni? Le tudod-e győzni a kísértéseket, elkerülnöd-e a bűnre vezető alkalmakat Jézus kedvéért? Ne mondd, hogy könnyű volt Szent Tamásnak: ő látta a dicsőséges Krisztust, könnyű volt hinni benne! Mert a hit nagyobb erő, mint a látás: a látás csalatkozhatik, az érzékszervek csalódhatnak, de a

hit nem tévedhet. Ha igazán hiszel Jézusban, akkor nem kell megjelennie előtted dicsőségében. Hited át tud törni a tabernákulum ajtaján, az ostya fátyolán is és meg tudja látni a mögötte lakó élő, eleven, valóságos Krisztust.

Így nézz ezután a szentostyára. Szent Tamás érzelmeivel hajts térdet előtte és úgy mondd: Én Uram, én Istenem . . . Ez a két szó legyen a te hited foglalata is. Legyen benne imádásod, odaadásod, szereteted. És akkor Jézus ígérete szerint boldogabb leszel, mint Szent Tamás apostol: mert ha nem is látod meg őt isteni fölségében, mégis hiszel benne.

27. A Jó Pásztor.

Az Üdvözítő a Jó Pásztorról szóló gyönyörű példabeszédében szembeállítja a béres és az igazi pásztor alakját. A béres, a fizetett ember, akinek a juhok nem tulajdonai, nem sokat törődik az állatokkal. A veszedelem idején elsőnek menekül és sorsára bízva a jószágot, mert csak béres és a béreslelkület nem ismeri, mi az áldozat. De a Jó Pásztor szíve összeforrott kedves állataival. Az ő bajuk a saját gondja, az ő örömük saját boldogsága is. Annyira szereti őket, hogy egyetlen veszni indult báránykát is kész megkeresni. Ha jön a veszedelem, saját életét teszi kockára állataiért és életét is kész feláldozni, hogy őket megmenthesse.

Ez a gyönyörű példa szószerint áll az Úr Jézus életére. Ő az igazi Jó Pásztor és mi nyájának juhai vagyunk. Ő név szerint ismeri minden egyes báránykáját, mindet kimondhatatlanul szereti. Szíve legfőbb vágya, hogy boldogítsa őket. Mikor veszni indultak, megkereste és aklába visszavezette őket. Mikor az ellenség pusztulással fenyegette őket, saját életét áldozta fel értük, mint ő maga mondotta: Én életemet adom juhaimért. Az ő pásztorbotja a kereszt, mellyel boldogságra vezérli juhait: az egész világot, a nemzeteket, a társadalmat, minden egyes embert.

Jézus Jó Pásztora az egész világnak. Az emberiség története tanuskodik arról, hányan de hányan voltak a béresek, akikre nem volt bízva a nyáj; hányan de hányan

tolták fel magukat hamis eszmékkel, megváltó jelszavakkal az emberiség vezetőiül! Pedig csak romlásba, pusztulásba vezették és veszedelem idején elsőnek hagyták cserben a rájuk bízottakat. Ki tudná megszámlálni azt a sokféle eretnekséget, téves tanítást, hangzatos jelszót, amely után bolondultak az emberek és kénytelenek voltak kiábrándulni belőlük, mert vesztükre szolgáltak! Nézzünk csak szét a mai világban! Hogy csak egyet említsek, ki ne ismerné ma a kommunizmus világhódító útját? Hány, de hány millió ember bolondul ma világmegváltó jelszavai után és íme, hová vezet ez a béres az emberiséget? Spanyolország szomorú sorsa reá a felelet. Minden divatos eszme, mely meg akarta váltani a világot, eddig még romlásba vitte, ha nem a Jó Pásztort követte, nem az ő eszméi, evangéliuma szerint akarta berendezni az életet. A világ igazi Jó Pásztora az Úr Jézus. Bebizonyította ezt akkor, amikor életét adta érte és ha a világ hamis prófétákat követett, utána ment, hogy újra megmentse és visszavezesse saját aklába.

Jézus Jó Pásztora az egész emberiségnek is. Minden emberért odaadta életét. Szíve vágya tehát, hogy minden ember őt kövesse és az ő nyájába, az Anyaszentegyházba tartozzék. Misszionáriusai, mint az igazi Jó Pásztor megannyi tanítványai, életüket is kockára téve indulnak a legvadabb törzsek közé. A Jó Pásztor ma is ott jár a missziós területeken. Keresi elveszett juhait és diadallal vezet be aklába minden megtalált báránykát. Segítsük elő imádságainkkal, filléreinkkel, hogy szíve vágya minél előbb teljesüljön: minél előbb egy akol legyen és egy igazi Jó Pásztor.

Jézus végül Jó Pásztora minden egyes léleknek, a te lelkednek is. Neked is bebizonyította, hogy végtelenül

szeret, ahogyan te soha nem fogod tudni őt viszonsszeretni: éretted is meghalt a Golgotán. Fiává fogadott. Amikor rossz útra tértél, utánad ment, vállaira emelt és úgy vezetett vissza aklába. Hányszor mentett meg a gyóntatószékben, amikor bűnbe estél! És milyen fenséges táplálékot adott, amikor önmagát adta eledelül az Oltáriszentségben! Van-e ennél nagyobb szeretet? És van-e annál nagyobb hálátlan-ság, ha valaki elfordul ettől a szerető, jóságos Pásztortól és más vezér, a sátán után csábul?

Van nekem egy szép szentképem. A képecske vad-regényes sziklás hegységet ábrázol. Jobboldalt meredek, égígérő szirtek ágaskodnak, balról feneketlen, örvénylő szakadék tátong. A szakadék szélén, egy túskebozótban fennakadva kedves kis báránka béget szánalmasan. Már-már leszakad súlya alatt a bozót, egy pillanat még és — megjelenik a pásztor. Életét kockáztatta, amikor leeresz-kedett a meredek szirteken. De mit törődött a saját életével, amikor egy báránkája életét megmenthette!

Ehhez a báránkához hasonlít a te lelked is, amikor a sátán szavára hallgatsz és elhagyod lelked igazi Jó Pásztorát, megveted az Úr Jézus parancsait és halálos bűnt követsz el. Lelked az ég és pokol között lebeg. De jön a Jó Pásztor és ki tudja, nem az utolsó pillanatban fog-e kézen, hogy megmentsen a feneketlen szakadéktól?

Ez a Pásztor életét adta érted nagypénteken, de visszavette életét húsvét hajnalán. Lelked is sokszor meghalt már a bűnben, de új életre ébredt, mikor Jézus megbocsátott a gyóntatószékben. Minden igaz szentgyónás húsvét hajnala a lelkedben. Őrizd ezt a tiszta, húsvéti, allelujás lelket és kövesd mindig a Jó Pásztort, a világ, az emberiség, a lelked igazi Jó Pásztorát, hogy egykor elvezessen majd az örökkétartó örömök boldog legelőire.

28. Ti majd sírtok és jajgattok . . .

Végre elmúlt a tél. Végre jóleső, melegítő tavaszi napfény zuhog alá a földre. Valami csodálatos, halk zene hallatszik: a tavasz szimfóniája. Bimbók pattannak, rügyek fakadnak, virágszirmok harangoznak. Mintha kicseréltek volna bennünket! Mennyire más, mennyivel szebb ilyenkor az élet, mint mikor ölmos eső szítál az égből! Még a madárka is alig fér meg a bőrében, úgy ujjong örömében. Tavasz van. Felpattan a télen földbe rejtett mag burka és szárba szökken a benne rejtőző új élet.

Milyen csodálatosan mély gondolata az Istennek, hogy tavasszal akart szenvedni, meghalni és föltámadni értünk! Tavasszal van húsvét ünnepe. Nagypénteken a föld magába rejtette drága titkát, a kiszenvedett Krisztust. De Krisztus sírja, ez a csodálatos tavaszi rügy is felpattant húsvét hajnalán: Krisztus feltámadott, allelúja!

Harmadik hete már, hogy az Egyház ajkán felhangzott a húsvéti ének, az allelúja. De máris közeledik a válás pillanata, amikor a feltámadt Üdvözítő búcsúzik a földtől, szenvedései és győzelme tanujától. Búcsúzik apostolaitól. Tudja, hogy fájdalmas lesz ez a búcsúzás. Megjósolja előre, milyen sorsuk lesz a földön: «Ti majd sírtok és jajgattok, a világ pedig örülni fog.» De meg is vigasztalja őket a viszontlátás reményével: «Majd ismét meglátlak titeket. Akkor szomorúságtok örömmre változik és örömeteket senki sem veszi el tőletek.»

Krisztus vigasztalása a mai embernek is szól. Krisztus jövődölése pontosan beteljesedett, de talán soha annyira, mint napjainkban. Sírunk és jajgatunk, könny, szenvedés, halál uralkodik a világon. A világ, a sátán pedig tombolva kacag rajtunk. Oroszországban hadat üzent az Isten ellen. Öt év alatt az istenhitnek még az emlékét is ki akarta irtani az orosz nép lelkéből. Bezárta vagy lerombolta a templomokat és Moszkva főterén Júdásnak emelt szobrot.

De az orosz katolikusok könnye sem volt neki elég. Bűn lett az istenhit Spanyolországban is. És amikor akadt egy ember, aki szembe mert fordulni az Oroszországból elindult métellyel, akkor meg a sátán a világtörténelem legvéresebb testvérháborújába rántotta bele a spanyol népet. Testvér a testvérét, apa a fiát gyilkolta le ebben a háborúban. Az elfogottakat állati kegyetlenséggel kínozták meg és koncolták fel a sátán csatlósai. Az elfogott gyermekeket Oroszországba szállították, hogy ott kiöljék lelkükből a spanyol nép legnagyobb erejét, a hitet és hazájuk elleni gyűlöletben neveljék fel őket.

Ti majd jajgattok és sírtok, a világ pedig örülni fog . . .

Azután meg arról olvashattunk, hogy a francia szabadkőműves páholy elhatározta: ha kell, egy újabb világháború árán is, de megvalósítja a spanyol szovjetköztársaságot. Azt az egyetlen szabadkőművest pedig, aki tiltakozni mert egy újabb világháború ellen, kizárták a szabadkőműves páholyból . . .

Majd más ország katolikusai sírtak és jajgattak, míg a világ örült. Betiltották lapjaikat, bezárták iskoláikat, feloszlatták egyesületeiket. Csak a templom volt már az övék, de ott sem szólhattak szabadon. Hiába tiltakozott a pápa: durva vádaskodással, sőt erőszakossággal felelték rá.

Bízzunk azonban a feltámadott Üdvözítőben! Megígérte, hogy szomorúságunk örömmé fog változni és örömmünket senki sem veszi el tőlünk. Ahogyan nincs hatalom, mely vissza tudná tartóztatni a tavaszt, ugyanúgy fog győzedelmeskedni az Egyház is. Mert Krisztus biztat bennünket: Bízzatok, én meggyőztem a világot!

De nemcsak a világ van tele sírással és jajgatással: a mi életünk útját is könnyek öntözik, keresztek szegélyezik. Belenéztl-e már édesapád gondoktól redőzött arcába, amikor nem merted megszólítani? Olyankor küszködik ő a mostoha étellel, a család életéért, a te életedért és boldogulásodért. Láttad-e már a fájdalmat kiáltani édesanyád szeméből, amikor nem tud akkora és olyan finom kenyeret adni a kezébe, mint szeretné? Megfigyelted-e már az utcán, mennyivel több a magába roskadt, fáradt, törődött ember, mint a vidám, gondtalan? Megláttad-e már, hogy mennyivel több az életben a könny és sóhajlás, mint a mosolygás? Ti majd sírtok és jajgattok . . .

«De csak egy kis idő, hogy nem láttok engem. És ismét egy kis idő és megláttok engem,» — biztat az Üdvözítő. Egy kis ideig nem láttuk őt, míg a sírban nyugodott. De azután diadalmasan feltámadott és szomorúságunk örömmé változott. Így a földi élet, ez a könnyekkel öntözött, keresztekkel szegélyezett zarándok-út is egy kis idő az örökkétartó boldogsághoz képest. És akkor örökké tart majd a vidámság és örömmünket senki sem veszi el tőlünk.

Még a te gondtalan életedben is — akár gondoltál már rá, akár nem — teljesedett Krisztus jóslata. Újra meg újra megújul a harc a lelki szabadságért, a kísértések, a bűnalkalmak ellen. De amint kéthónapi megfeszített munka után kezébe kapod munkád gyümölcsét és akkor a munka, a kötelességteljesítés fáradsága örömmé változik, ugyanúgy

hinned kell abban is, hogy lelkedben is a jónak kell véglegesen diadalmaskodnia, Krisztusnak kell győznie.

Nero cirkuszában, a pogány Rómában volt felállítva az a hatalmas, egy kőből faragott obeliszk, melyet még Caligula császár hozatott Egyiptomból. Ez az obeliszk ma is megvan. Ott áll a Szent Péter-téren, de ma nem a római császárok, hanem Krisztus hatalmát hirdeti a világnak. Millió és millió ember, aki csak elzarándokol Rómába, olvassa rajta a felírást: Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat. Krisztus győz, Krisztus uralkodik! Ez a hit, ez a világot meggyőző hit segítsen téged is felülemelkedni az élet minden nehézségén, minden szenvedésen és fájdalomon. Akkor Krisztus vigasztalása nemcsak a másik, boldog életben fog beteljesedni, hanem már itt a földön is öröm váltja fel néha a szenvedést: szomorúságtok örömmé változik.

29. Búcsúzik az Üdvözítő.

Szomorú hangulat tölti el az apostolok lelkét. Hallgatják a Mestert, aki beszél, beszél nekik és közben szavai nyomán kimondhatatlan fájdalom markol a szívükbe. A Mester búcsúzik tőlük. Eltávozik, ott akarja hagyni őket. Nem hallják többé szelíd hangját, nem érzik többé magukon jóságos tekintetét. Milyen üres, tartalmatlan lesz az életük!

Az Úr Jézus lelke is meghatódott. Búcsúzni készül, a búcsúzás pedig mindig nehéz, fájdalmas. Az ő szívéhez is hozzánőtt a 33 esztendő minden színhelye, minden emléke. Lelkében elzarándokolt Betlehembe, ahol annyi helyet sem tudtak szorítani számára az emberek, hogy szállása lehetett volna. Rágondolt a csendes názareti házra, melyben Istennel töltekezett és egyszerűségben, szegénységben készült világmegváltó hivatására. Végigvonultak lelki szemei előtt azok a helyek, ahol körüljárt jót tevén, azok az arcok, amelyeken ő szárította fel a könnyeket, ő váltotta derűs, boldog mosolygássá a kint. Rágondolt a betegekre, akiket meggyógyított, a halottakra, akiket feltámasztott. Lelkét meghatotta annak a sok-sok hálának az emléke, mellyel lépteit kísérték, akik kicsorduló jóságát, szeretetét érezték. Felmerült lelkében a Tábor-hegy képe, fenséges jelenésével, de ott égett a vérpárás, szomorú hangulatú nagycsütörtök éjszakája is. Azután a Golgota, a beteljesedett . . . , majd a diadalmas Allelúja . . . Szívének

szeretetével még egyszer újra végigsimogat minden kedves emléket. Szívére öleli hazáját is, melyet annyira szeretett, hogy könnyeket csalt ki szeméből pusztulásának még a gondolata is. Eszébe jutott népe, melyet üdvözíteni jött és amely hálából meggyilkolta.

Újra meg újra elmondja apostolainak, sőt bebizonyítja, mennyire szereti őket. Nehéz tőlük is a búcsúzás. Mi lesz velük, ezzel a kisdéd nyájjal, ha többé már nem nyűgözi le őket személyének varázsereje, szemének tekintete, szavának meggyőző hatása? Érzik ezt maguk az apostolok is. Hiszen, ha akkor olyan gyengék, gyávák voltak, amikor ott volt velük a Mester, mi lesz velük, ha többé nem áll mellettük?

Az Úr Jézus fel akarja emelni magához, meg akarja nemesíteni a tanítványok érzéki szeretetét. «Most szomorúság tölti el a szíveteket, mert azt mondtam nektek, hogy elmegyek. Pedig jó nektek, hogy én elmegyek, mert különben nem küldhetem el a Vigasztalót, aki pedig pótolja majd az én test szerinti jelenlétemet. A Szentlélek majd mellettetek áll, segít benneteket, ha már úgy érzitek, hogy nem bírjátok tovább. Üldözni fognak titeket, ki-gúnyolnak benneteket az én nevemért, sőt életetekre törnek. Mert nem lehet nagyobb a szolga uránál, sem a tanítvány mesterénél. Ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak. Ha engem meggyilkoltak, reátok is hasonló sors vár. A Szentlélek lesz majd vigasztalótok, az erősség, bátorság lelke.»

Az Egyház is meghatva áll az Üdvözítő szavai előtt. Átérti a búcsúzás fájalmát, mégsem hagyja abba diadalmas allelújas énekét. Mert tudja jól: Krisztus annyira szeretett bennünket, hogy nem tudott elválni innét a földről, nem tudta itthagyni testvéreit, akiket öröktől fogva annyira

szeretett, hogy meg tudott halni értük, helyettük. Nem tudta megtagadni szívét és úgy akarta befejezni a megváltás hatalmas művét, hogy ha mással nem, legalább ezzel bebizonyítsa, mennyire szeretett bennünket. Búcsúzik tőlünk, de ugyanakkor mindjárt megígéri, hogy velünk marad mindennap a világ végezetéig. És mint egykor a csendes názareti házban, ugyanúgy elrejtőzött a fehér ostya egyszerű, szerény, sőt szegényes külső színe alatt. Mikor Lázár meghalt, az Úr megsiratta. Azt mondták a körülállók: Íme, mennyire szerette őt! Nézz az Oltáriszentségre: ott látjuk csak igazán, mennyire szeretett bennünket. Ugyanaz az irgalmas Szív dobog itt a tabernákulumban, mint amely életében is csak értünk dobogott. Ugyanaz a szerető Szív áldozza fel magát érettünk mindennap az oltáron, amely utolsó csepp vérének is kiontottá értünk.

Illés prófétát egyszer elkeseredetten üldözték ellenségei. Életre-halálra gyűlölték és életére törtek. A nagy próféta menekülni volt kénytelen előlük. A tikasztó forróságban a végtelennek tetsző pusztákon át vette útját. Éhség, szomjúság gyötörte, úgyhogy már minden ereje elhagyta. Kétségbeesve ült le egy borókafenyő alá és meg akart halni:

— Elég volt, Uram, vedd el az életemet!

Az éhségtől és a kimerüléstől elaludt. Egyszer csak arra ébredt, hogy egy angyal áll mellette és így szólt hozzá:

— Kelj fel és egyél!

Odatekintett és a fa alatt egy hamuban sült lepény és egy edény víz állott. Evett és ivott és újra elaludt. Eljött az angyal másodszor is ugyanazzal a paranccsal. Újra engedelmeskedett és íme, most visszatért ereje. Az angyal eledelével negyven nap és negyven éjjel szakadatlanul ment, míg el nem ért útjának céljához, az Isten hegyéhez.

Sokszor van úgy a te életedben is, hogy lehangolt, szomorú vagy, sőt nem egyszer elkeseredett. Ne felejtse el soha, hogy az Úr Jézus azért küldötte el a Szentlelket, hogy ő vigasztaljon, erősítsen, bátorítson téged.

Ha pedig utolsó évedet járod már a gimnáziumban, búcsúzó öregdiák leszel, akkor a te lelkedet is hasonló érzelmek töltik el majd ezekben a napokban, mint az apostolokét, mikor az Üdvözítő búcsúzott tőlük. Te is búcsúzol majd sok boldog órától, sok kedves emléktől. Lelked megsimogatja az iskola épületét, az osztálytermeteket. Elmereng a templomon is, ahol olyan buzgón imádkoztál kisdíák-korodban, ahol két kézzel szórta az Isten lelkedre a kegyelmeket. Ekkor szomorkodsz majd és szomorúságod még nagyobbra változik, ha arcodba csap a keserű élet és idealizmusodra önti szennyes áradatát. Szinte elviselhetetlen fájdalom vár rád az élet sivatag-vándorútján, amikor kigúnyolnak vagy talán üldöznek azokért az ideálokért, melyeket eddig csak szentnek hallottál emlegetni. Eljön majd ez az idő is. De ha keserűséggel telik meg a lelked, ne feledd el soha, hogy Krisztus így bátorít: Bízatok, én meggyőztem a világot! Megígérte, hogy mindennap velünk marad a világ végezetéig. És ha elfáradsz az élet sáros, poros országútjain, sohse feledd el, hogy olyan kenyér van a tarsolyodban, mely nem negyven nap és negyven éjjel ad erőt az útra, hanem egy életre, sőt az örökkévalóságra is elég.

30. Tégy tanúságot Krisztusról!

Közeledik piros pünkösöd ünnepe. Nemsokára ünnepeljük az Isten Lelkének az eljövetelét, akit Krisztus küldött, hogy tanúságot tegyen a Mesterről. Ő az igazság Lelke, aki megóv majd bennünket minden tévedéstől, a Vigasztaló, aki letörli majd a könnyeinket és megerősít a szenvedésben. Megerősíti az apostolokat is, félénk emberekből hőökké varázsolja őket.

«Ti is tanúságot tesztek rólam, — jövendőli a Mester apostolainak. — Kizárnak benneteket a zsinagógákból, sőt eljön az óra, hogy mindaz, aki titeket megől, azt hiszi, hogy szolgálatot tesz az Istennek.»

Aki lapoz a történelem, főként az Egyház történelmének a könyvében, az láthatja, hogy az Úr Jézus jövendőlése félelmetes módon beteljesedett. Alig hogy elhúzta lábát a földről, alig hogy magukra maradtak az apostolok, rövid idő múlva a tanítványok élete sem lett különb a Mesterénél, hiszen a szolga nem lehetett nagyobb Uránál. Az apostolok, élükön Szent Péterrel, folytatták Krisztus szeretetművét: bűnöket bocsátottak meg, betegeket gyógyítottak az Úr Jézus nevében és ez volt a bűnük. Mert mindezt ellenségeik előtt a leggyűlöletesebb névben, a názáreti Jézus nevében cselekedték. A főtanács elé hurcolták őket, börtönbe vetették és megvesszőzték őket. Az apostolok pedig boldogok voltak, hogy méltóknak találtattak az Úr Jézus nevéért gyalázatot szenvedni. Íme, az Úr szavai beteljesültek: tanúi lettek a szenvedésben.

De Krisztus ellenségeinek gyűlölete egyre hevesebben lángolt. A mellette való tanúskodást csakhamar vérrel kellett megpecsételni. Az első vértanú megkövezésénél ott állott már Saul, aki később az Egyház legelkeseredettebb ellensége lett. Kegyetlenül üldözte a keresztényeket. De egyik véres útján megérintette az Isten kegyelme s amikor Saul Pállá, ugyanakkor az Egyház kegyetlen ellensége egyik legalázatosabb szolgájává és leghűségesebb apostolává változott. De ezzel egyúttal tanúja, sőt vértanúja is lett Krisztusnak. Maga beszéli el a korintusiakhoz írt második levelében sok szenvedését, amit Krisztus nevéért kellett elviselnie:

«Krisztus szolgája vagyok: számtalan fáradság, igen sokszor fogság, mód felett való verések, gyakori halál-veszély által. A zsidóktól öt ízben kaptam egy híján negyven ütést. Háromszor szenvedtem megvesszőzést, egyszer megkövezést, háromszor hajótörést, éjjel és nappal a mély tengeren voltam. Gyakran voltam úton folyóvizek veszélyében, rablók veszélyében, veszélyben a saját nemzetembeliectől, veszélyben a pogányoktól, veszélyben a városban, veszélyben pusztaságban, veszélyben tengeren, veszélyben hamis testvérek között, fáradságban és nyomorúságban, sok virrasztásban, éhségben és szomjúságban, sok böjtölésben, hidegben és mezítelenségben, eltekintve attól, ami ezenfelül van, naponkinti zaklatásom, az összes egyházak gondja. Ki szenved, hogy én ne szenvednék? ki botránkozik meg, hogy én ne égnék? ... Isten és a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak Atyja, ki áldott legyen mindörökké, tudja, hogy nem hazudom.»

Íme, így teti tanúságot Szent Pál is Krisztus mellett!

És amint tovább lapozunk az egyháztörténelem könyvében, a Mester jövődölése egyre véresebb, egyre

borzalmasabb valósággal teljesedett be. Amilyen mértékben lángolt a félőrült római cézárak kegyetlen szeszélye, ugyanúgy terjedt el a keresztények elleni kiolthatatlan gyűlölet is. A félkegyelmű, gyáva Néro császár féktelen, állati mulatozásaihoz a szurokkal leöntött és elevenen meggyújtott keresztények szolgáltatták a világosságot és halálhörgésük, jajgatásuk a kísérő zenét. Az állatias ösztönökbe süllyedt római csőcselék a vérükben fetrengő és imádkozva a halálba rohanó keresztények szenvedésében gyönyörködött. Szent Lőrinc izzó rostélyon sült meg elevenen. Szent Ágnes inkább a hóhér bárdja alá hajtotta fejét, semhogy elvesse lelke tisztaságát, ártatlanságát. Ezek mind-mind tanúi voltak Krisztusnak, amint ő előre megjövendölte, sőt vérükkel pecsételték meg ezt a tanúbizonyosságot.

De még ma is, amikor pedig már körülhordozták Krisztus keresztjét az egész világon, folyton folyvást beteljesedik az Üdvözítő szava. Újra meg újra fellángol a kereszténység elleni gyűlölet, hol Mexikóban, hol Spanyolországban. Még ma is vannak, akik életüket áldozzák Krisztusért és vérükkel tanuskodnak mellette. Vannak még, akik «Éljen Krisztus Király!» — kiáltással ölelik át a feszületet és lépnek a vesztőhelyre.

De a legtöbb embert nem vértanúságra hívja az Isten. Nem vérünket kívánja, hogy azzal bizonyítsuk be hozzá való törhetetlen ragaszkodásunkat, hanem — ami talán sokszor és sokkal nehezebb: — életünket. Egész hosszú életünknek kell állandó, eleven tanúságtételnek lennie Krisztus és tanítása mellett. A modern élet sokféle új tanítása, üres jelszava és pogánysága közepett kell bebizonyítanunk, hogy az evangélium még ma sem avult el, a mai kor gyermekének is való. Ezért van szükség

Katolikus Akcióra. Ma a katolikus nevet csak az érdemli meg, csak az hordhatja felemelt fővel, aki tetteivel és életével tesz tanúbizonyságot Krisztus mellett. A mai élet ilyen katolikus férfiakat vár. Azért, ha az utolsó évet járod a gimnáziumban, ha az élet felé ballagó öregdiák vagy, jegyezd meg jól magadnak Krisztus szavát, mely neked is szól. Neked is tanúságot kell tenned Krisztus mellett. Számodra is eljön majd az óra, mikor mindaz, aki neked szomorúságot, szenvedést okoz, azt hiszi, hogy szolgálatot tesz az Istennek. És neked csüggedést nem ismerve, az apostolok hősiebátorságával végig ki kell tartanod, ahová állított a Gondviselés.

De ha még fiatalabb vagy, neked is szól Krisztus parancsa. Te sem vagy szenvedésekre vagy vértanúságra hivatott; te is úgy tehetsz tanúságot Krisztus mellett, hogy híven teljesíted kötelességeidet, szorgalmasan végzed munkádat. De az iskolaév végéhez közeledik. Krisztus ekkor mást vár tőled. Azt várja, hogy a vakáció szabadabb életében is híven teljesítsd vallási kötelességeidet. Aki például eddig gyakrabban gyönt és áldozott, az ezután sem hagyhatja el, ha hű akar maradni Krisztushoz. A lelkiéletben nincs pihenés, nincsen vakáció. Ehhez persze lelki erő kell. Ezt adja meg pünkösöd ünnepén a Szentlélek. Ezért imádkozzunk hozzá buzgón, fújjuk majd áhítattal a Veni Sanctét, hogy a Vigasztaló Lélek adjon kitartást a csüggedés, a szenvedés idején, a Bátorság Lelke pedig erősítsen meg bennünket, hogy hűségesen tanúskodhassunk Krisztus mellett mindvégig, ne csak most, hanem egy egész hosszú életen keresztül, az örökkévalóság kapujáig.

31. Amik odafönt vannak, azokat keressétek!

Ha a húsvét az Egyház diadalünnepe, akkor az áldozócsütörtök az Egyház diadalmenete, győzelemünnepe. Amikor Krisztus végső győzelmét ünnepeljük, ezzel a győzelemmel együtt a mi győzelmünket és megdicsőülésünket is reméljük.

Szent Ágoston mondotta egyik áldozócsütörtöki beszédében: *Resurrectio Domini spes nostra, ascensio Domini glorificatio nostra.* «Az Úr feltámadása a mi reményünk, az Úr mennybemenetele a mi megdicsőülésünk.» Amikor húsvét hajnalán az Úr diadalmas erővel legyőzte a halált és dicsőségesen feltámadt, ugyanakkor elvetette a mi reményünk magvát is: a mi földi életünk éppúgy nem ér véget a halállal, mint ahogy az ő földi élete nem zárult le nagypéntekkel. Krisztus teste, mely földi élete folyamán annyit szenvedett, újra életrekelt, szebb, dicsőségesebb életre. Húsvét a mi reményünk, hogy a mi testünk is, melyet Jézus, a második isteni Személy magára ölteni méltóztatott, halálunk után nem lesz a halál zsákmánya, a férgek martaléka, hanem az is új, szebb, dicsőségesebb életre támad.

Ha a húsvét a mi reményünk, akkor Jézus mennybemenetele a mi megdicsőülésünk, — fűzi tovább Szent Ágoston magasztos gondolatát. Krisztus azt az emberi természetet, melyet karácsonykor öltött magára, melyben nagypénteken meghalt, melyben húsvétkor feltámadott

értünk, ugyanezt az emberi természetet most meg is dicsőíti, amikor felemelkedik a mennybe, hogy ott az Atya jobbán üljön az idők végezetéig és mindörökké diadalmasan uralkodjék felettünk. Amikor Krisztus emberré lett, ugyanakkor az egész emberiséggel is egyesült. Testvérünk lett, egy test-vér vagyunk vele. Amikor tehát az Istenember így megdicsőült, ugyanakkor az egész emberiség is megdicsőült. És megdicsőült testvérünk most szüntelenül ott él mennyei trónusán, hogy — mint Szent Pál mondja, — értünk közbenjárjon Atyjánál. Szabad-e elcsüggednünk, ha ilyen közbenjárónk van, mint Jézus? Szabad-e kishitűnek lennünk, ha ilyen Ügyvédünk van, mint Jézus?

Azt mondja tovább Szent Ágoston: «Ki ment fel a mennybe? Ugyanaz, aki leszállott a mennyből. Leszállott azért, hogy meggyógyítson téged, felment azért, hogy magához emeljen téged.» — Mikor Krisztus megtestesült, mint a beteg világ, a beteg emberiség orvosa jött el hozzánk. Meggyógyította a mi legnagyobb bajunkat, a bűnt. És most visszavár minket, hogy ahol most ő van, mi is oda jussunk. Jézus előrement, hogy helyet készítsen számunkra és hazavár bennünket. Tudta, hogy földi életünk csak folytonos zarándoklat az égi haza felé. Maga próbálta ki, hogy mennyi nehézséggel, mennyi bajjal kell útközben megküzdenünk. Előre meg is jósolta apostolainak, hogyha azután bekövetkezik, ráemlékezzenek, hogy előre megmondotta nekik. De számolt azzal is, hogy mennyire gyengék és gyarlók vagyunk, ezért nem hagyott árván bennünket. Elküldötte a vigasztaló Szentlelket és megígérte, hogy állandóan velünk marad. Az Úr Jézus szavai beteljesedtek a legméltóságosabb Oltáriszentségben. Azóta is itt él közöttünk, velünk marad, körüljár ma is, hogy jót tegyen: gyógyítson, erősítsen, bátorítson. Az a diadalmenet, mellyel

Úrnapkor neki hódolunk, össze sem hasonlítható azzal, mellyel mi vonulunk be majd az égi hazába, melyet nekünk is előre elkészített. Csak szegezzük mindig reá a szemünket, keressük mindig azt, ami odavezet és kerüljük mindazt, ami eltávolíthat tőle bennünket.

Az esztergomi bazilika hátsó homlokzatára Szent Pál ezen szavait írták: Quae sursum sunt, quaerite. Áldozócsütörtökön Jézusnak is ez a biztatása hozzánk: Amik odafönt vannak, azokat keressétek! Ne a bűn szennyét és mocskát, hanem az erények kincseit. Itt van ez a kenyér, mely éltet, örök életet ad. Ezt egyétek, ezzel erősítsétek magatokat, míg eljön a ti mennybemeneteletek is, amikor ott lesztek, ahol én, az Atya jobbjára felől. Ott letörlek majd minden könnyet szemetekről, elsimítok minden barázdát homlokotokról, ott megnyhítem szomjúságtokat, ott kielégítem éhségteket. Ott megnyugtatlak titeket az Atya szívéen, mindörökre.

Ezt jelenti neked is az áldozócsütörtök. Jelszavad legyen: Amik odafönt vannak, azokat keressük!

32. A legelhanyagotabb Isten.

Valaki egyszer azt mondta egy papnak:

— Tudja, főtisztelendő úr, ki a legelhanyagotabb Isten?

A pap érthető megrökönyödéssel felelt erre a furcsa kérdésre. Hiszen nem gondolhatott valami pogány bálványra, mert katolikus ember tette fel a kérdést. Annál nagyobb érdeklődéssel várta a feleletet:

— Hát a Szentlélek Isten! — szolt a felelet.

Valóban, ha lehetséges volna, hogy elválaszthatnók egymástól a legszentebb Szentháromság isteni személyeit, és nem imádnók ugyanakkor az Atyát és a Szentlelket is, amikor az Úr Jézushoz imádkozunk, akkor valóban joggal mondhatnánk, hogy a Szentlélek a legelhanyagotabb isteni Személy, akihez a legkevesebben fordulnak az emberek közül, akihez a legritkábban imádkoznak. Gondolj csak te is rendes, megszokott imádságaidra. Vajjon hányszor fordul elő bennük a Szentlélek neve? Eszedbe jut-e, hogy amikor minden reggel megkezded a munkát az iskolában, kiről szól az imádság az óra elején? Gondolsz-e te szívvel-lélekkel a harmadik isteni Személyre, hogy hathatós támogatásával, kegyelmével segítse és kísérje munkádat? Az Anyaszentegyház tudja azt, mit köszönhetünk a Szentléleknek. Azért kezdi minden munkáját az ő nevének segítségülhívásával, veni Sanctéval.

Ezért elmélkedjünk most erről az elhanyagolt isteni Személyről, a Szentlélek Úristenről.

Az előző ünnepen, áldozócsütörtökön azért ujjongott az Anyaszentegyház, hogy Krisztus mennybemenetelével olyan nagy méltóságra emelte az embert. Hiszen az emberi testet, a mi testünket vitte fel a mennyei Atya trónusára, megdicsőítette, felmagasztalta halandó embermivoltunkat. És hogy lelkünket is megszentelje, azért küldötte el a Szentlelket. Őrá bízta művének betetőzését. Ha nem jött volna el a Szentlélek, akkor még ma is mindannyian Péterek volnánk és naponként megtagadnánk Krisztust. Gyáva apostolok volnánk, akik megfutamodnak az első nehézségek elől és magára hagyják Krisztust. Akkor nem volnának szentjeink és vértanúink, akkor nem volnának hősei a keresztény hitnek, csak olcsó, hétköznapi lelkek, tucatkeresztények, akik még mindig csak a ma élvezetével törődnének, akik nem értenék a szenvedés mélyebb értelmét, akikért hiába halt volna meg Krisztus, mert nem lettek volna soha nagykorúak Krisztusban.

Amilyen szükség volt a karácsonyra, húsvétra és áldozócsütörtökre, éppen olyan szükség volt pünkösdre is. Ezen az első pünkösdön történt, hogy nemcsak a testünk dicsőült meg Krisztus mennybemenetelével, hanem a lelkünk is megdicsőült, megszentelődött a Szentlélek eljövetelével. Ekkor váltunk igazán Istenhez hasonlóvá, átisteniesültünk. Nagykorúak lettünk Krisztusban.

És az első pünkösd óta szakadatlanul folyik lelkünknek ez a megdicsőülése, átisteniesülése: a keresztség szentségében. Tudod, úgy-e, mik azok a belénk öntött erények? A hit, remény és szeretet. Ezek gyakorlása által éljük tovább Krisztus titokzatos életét, mindegyikünk külön-külön a maga lelkében. És ezeket az erényeket a Szentlélek öntötte a lelkünkbe a keresztség szentségében. — De Krisztus jól ismerte az emberi gyarlóságot, mely a maga földszagú,

sáros gondolatával még az Isten magasztos gondolatait is lehúzza ide a földre. Lelkünk templomát, melyet a kereszt-ség szentségében a Szentlélek választott lakóhelyéül, meg kellett erősíteni, hogy idővel össze ne omoljék. Ezért rendelte a bérálás szentségét, mikor újra ránk zúdította, lelkünkre árasztotta a pünkösdi Lélek tüzeit.

Te is meg vagy keresztelve, sőt talán meg is bérál-koztál már. Hogy van hát akkor, hogy miként az egész világon oly sokan mások, úgy te is Krisztus gyermeke vagy ugyan, de nem vagy még mindig nagykorú Krisztus-ban, nem vagy az ő hőse, katonája? Vajjon ha te kikerülsz az életbe, te is csak azoknak a számát akarod szaporítani, akik anyakönyvezett katolikusok ugyan, de csak tucat-keresztények: nem tudják átélni a pünkösdi Lélek tüzeit, erejét, lendületét, akik ellen XI. Pius pápa új keresztes-hadjáratot hirdetett az Actio Catholicával?

Az első pünkösdkor ugyanaz a Szent Péter, aki olyan gyáván elárulta, megtagadta Urát, ki mer állni az ellen-séges zsidók elé; azok az apostolok, akik zárt ajtók mögé bújtak félelmükben, hirdetni merik a megfeszített Krisztust egy ellenséges város színe előtt. És amikor egyre-másra teljesedik Krisztus jövendölése: amikor üldözik az apos-tolokat, szenvedések érik őket Krisztus tanításának ter-jesztéséért, akkor Szent Péter és Szent János ki meri mon-dani a főtanács előtt az istengyilkosok szemébe: A mi Urunk, a názáreti Jézus Krisztus nevében tanítunk és teszünk csodákat, akit ti keresztre feszítettetek. És amikor megvesszőzik őket, olyan kegyetlenül, ahogy csak a zsi-dók tudtak büntetni, ujjonganak örömmükben, mert méltóknak találta őket az Isten, hogy Krisztus nevéért szen-vedhessenek.

Hát ma már nem ugyanaz a Lélek zúg minden pün-

kösdkor, mint az első pünkösd napján? Ma már nem ugyanaz a Lélek árad ki a bérálás szentségében?

De igen. A pünkösti Lélek ma is az a világot átfformáló erő. Ma is vannak áldozatos, hősi, pünkösti keresztények, ma is vannak szentjei, vértanúi az Egyháznak. De kevesebben vannak, akik hallgatnak erre a pünkösti Lélekre, kevesebben, akik vitetni engedik Tőle magukat. Pedig ma ilyen pünkösti lelkekre van szükség. A világot csak a pünkösti Lélek tudja kiforgatni sarkaiból, csak a pünkösti Vihar tudja felrázni tespedéséből, csak a pünkösti Tűz tudja átfformálni, átalakítani.

Csak ha olyan lendület és erő árad a te vallásosságodból, mint az első keresztények, az első pünkösti lelkek életéből, csak akkor tud használni téged is az Anyaszentegyház, ha kikerülsz majd az életbe. Csak akkor számíthat majd rád, mint Krisztus katonájára, mint a hit bajnokára, hősére, apostolára.

De ne hidd, hogy vértanúságra kell előkészülnöd. A hősiességhez nem szükséges nagy dolgok véghezvitele. A te kis életed szűk keretei között, az iskola, a szülői ház négy fala között is megmutathatod, hogy a pünkösti Lélek lakik benned. A pünkösti Tűz melegít. Piruljon ki hát tőle az arcod, csillogjon tőle a szemed. Lopd bele ennek a Tűznek a melegét észrevétlenül szüleid, társaid szívébe. — A pünkösti Tűz világít. Világítson a te példád is a kihűlt szívű felnőtteknek, a tucatkeresztényeknek, az anyakönyvezett katolikusoknak. Hadd lássák, hogy ma is él és hódít még a pünkösti Lélek.

De legfőképpen azt ne felejtsd el soha: te felesküdtél Krisztus zászlajára. A pünkösti Lélek megszállottjai, Krisztus katonái sohasem lehetnek árulók. Már pedig minden bűn, legfőképpen minden halálos bűn árulás

Krisztus katonája részéről. És minden egyes bűn lohasztja, hamvasztja a pünkösdi Tüzet. Már pedig jaj annak, akiben végleg kialszik!

Úgy-e, fiam, te nem leszel áruló? Adja Isten, hogy soha úgy ne legyen!

33. Ne légy templomromboló !

Mikor az Úr Jézus dicsőséges feltámadása után felment a mennybe, a Szentírás azt mondja apostolairól, hogy örömmel mentek vissza Jeruzsálembe. Az ember szinte csodálkozik rajtuk, miért ez a nagy örömük. Hiszen inkább szomorkodniok kellett volna, hogy elveszítették Mesterüket, nem láthatják többé, nem hallhatják vigasztaló szavait, nem nyugtathatják fáradt fejüket szent Szívén. Talán még lelkükben csengtek az Üdvözítő búcsúzó szavai, melyekkel megjósolta minden szenvedésüket, mely reájuk vár a világban: üldözni fogják őket az ő nevéért, börtönbe vetik, megvesszőzik, halálra kínozzák őket, mert ők nem ebből a világból valók és ezért gyűlöli őket a világ. Erre a gondolatra biztosan elszorult a szívük. Mi lesz velük? Nem lesznek-e gyengék, mint Péter, aki pedig legkülönb volt közöttük? — És most egyedül maradtak, egyedül, mint a pásztorát vesztett kicsi nyáj, a gyűlölködő, ellenséges világ közepett. És ők nagy örömmel mennek vissza Jeruzsálembe. Miért?

Mert nemcsak az Üdvözítő szomorú jóslatai csengtek a fülükben. Eszükbe jutottak vigasztaló szavai is: Ő ugyan felment a mennybe, de más vigasztalót küld nekik, aki megvilágítja majd az ő sötétségüket, megerősíti gyengeségüket és megvigasztalja árvaságukat. Tudták, hogy az Úr Jézus minden szava teljesedett már: feltámadt, amint megmondotta, velük maradt a szentmisében és az Oltári-

szentségben, amint megígérte. Biztosan eljön tehát az a Vigasztaló is, akit megígért nekik.

És méltán örvendeztek: Krisztus ígéletének az első pünkösöd volt nagy teljesülése. És íme, a sötétségben botor-káló apostolok egyszerre hittudósokká lettek, a gyarló rettegők hőökké váltak, a zsidók elől zárkozó apostolok kiléptek ellenségeik elé, szemükre vetették gyalázatos istengyilkosságukat és nem féltek semmiféle szenvedéstől sem, sőt boldogok voltak, hogy Krisztus nevéért, az ő példájára gyalázatot szenvedhettek.

Régen elmúltak már a Szentlélek működésének csodálatos megnyilvánulásai. Pedig Krisztus nekünk is beváltotta ígéletét. Nekünk is elküldötte Szentlelkét. A keresztségben a megszentelő kegyelemmel együtt a Szentlélek is lelkünkben lakozik. A Szentlélek élő templomai vagyunk és ő csodálatos módon ott él ennek a templomnak a szentélyében. De mi annyira gyarlók vagyunk, hogy csak azt vesszük észre, amit megfoghatunk, amit szemünkkel látunk, fülünkkel hallunk. És mióta a Szentlélek működésének nincsenek olyan csodálatos megnyilvánulásai, azóta hajlandók vagyunk elfeledkezni a harmadik isteni személyről. Az Atyához és a Fiúhoz még csak imádkozunk, de milyen kevésszer jut eszünkbe a Szentlélek, aki pedig csodálatos módon ott él mindegyikünk lelkében! Akármilyen különösen hangzik is, hidd el, hogy az Egyház életében hiábavaló lett volna Jézus megtestesülése, kínszenvedése, halála, sőt feltámadása is, ha el nem küldi Szentlelkét, hogy betetőzze az ő művét. A Szentlélek nélkül az apostolok mind gyáva Péterek maradtak volna, és zárt ajtók mögött rettegtek volna ellenségeiktől. A keresztség jelentéktelen vallási szekta maradt volna, melyet előbb-utóbb kiirtott volna a gyűlölködő világ. A keresz-

ténység diadalmas elterjedése, népeket összefogó ereje, vad pogány népek alázatos megtérése: mindez a Szentlélek műve volt.

De amilyen fontos volt a Szentlélek eljövetele az Egyház életében, ugyanolyan fontos a Szentlélek működése a te lelkiéletedben is. Ha nem nyered el a Szentlelket a keresztségben, ha ezt a természetfeletti életcsírárt nem erősíti meg benned a bérálás szentsége, akkor Jézus hiába halt volna meg érted. Ha megvan bennünk a megszentelő kegyelem, a Szentlélek él és munkálkodik a lelkünkben. Ő ösztönöz a jóra. Az ő sugallatai vezetik a lelkünket egy egész életen át, végső célunk, az örök boldogság felé. De ha valaki nem törődik a Szentlélek sugallataival, nem hallgat intő szavára, mely a lelkiismeretben szól, akkor lassanként elnémul ez az isteni szózat és a lélek egyik súlyos bűnt a másik után követi el, lerombolja magában a Szentlélek templomát, míg a kegyelemnek egy sugara meg nem érinti újra lelkét, meg nem téríti, oda nem viszi a gyóntatószékbe, hogy ott újra felépítse a rombadőlt templomot és a Szentlélek újra ott lakozzék ennek a templomnak a szentélyében.

A Szentlélek, az Egyház éltető lelke él és munkálkodik az Egyházban. Csakhogy az Egyház nem feledkezik meg róla! Pünkösöd ünnepén is boldogan zeng allelújája, mert tudja, mit köszönhet a Szentléleknek. Nekünk sem szabad hát elfeledkeznünk róla. Sohasem szabad kiűznünk lelkünkéből a halálos bűnnel. Nem lehetünk soha templomrombolók. Nem szabad megszorítanunk az Isten Lelkét, — mint Szent Pál apostol mondja. Pedig ezt tesszük, valahányszor vétkezünk valamelyik parancsolat, de különösen a VI. parancsolat ellen.

Kérjük azért buzgón az Egyházzal: Sugallásaid elha-

nyagolásától ments meg, Uram, minket! Hallgassunk a Szentlélek szavára, mely ott él a lelkünkben! Hiszen olyan nagy szükségünk van rá. Szükségünk van vigasztalóra bánatunkban, erősítőre a kísértésben, világosságra értelmünk sötéttségében. Ne legyen hát elfelejtett Isten a Szentlélek, hanem szívünk állandó Vendége, lelkünk királya. Ne döntsük romba az Isten templomát, hogy undok férgek, a bűn utálatos viperái tanyázzanak benne. Templom, a Szentlélek temploma legyen a lelkünk, melyben a pünkösdi Lélek tüze, ereje, békéje és öröme lakozzék mindörökké.

34. Az Isten fiainak élete.

Pünkösöd után egy héttel magasztos ünnepet ül az Anyaszentegyház: a teljes háromszemélyű Isten, a Szentháromság ünnepét. Az egyházi év folyamán megünnepelte Krisztus megtestesülését, végigkísérte földi életét, szenvedéseit, halálát, dicsőséges feltámadását és mennybe-menetelét, szinte naptárszerű pontossággal. Megünnepelte a Szentlélek eljövetelét is. Mindezt azért, hogy minden esztendőben újra meg újra élénk tárja szent hitünk fenséges titkait, hogy újra meg újra átéljük őket és szerintük rendezzük be életünket.

A Szentháromság-vasárnapnak azonban egészen különös jelentősége van az Egyház terveiben. Ekkor mindhárom isteni Személyt egyszerre állítja élénk. Ezzel az ünneppel mintegy megkoronázza az egyházi év ünnepeit. Fenséges összhangba hozza az egyes isteni Személyek működését és rámutat minden szentség és minden természetfeletti élet fogyhatatlan, örök forrására, a háromszemélyű Istenre.

Biztosan hallottad már azt a szép legendát Szent Ágoston életéből, mikor a tengerparton sétált és éppen a Szentháromság fenséges hittitkán elmélkedett. Lángelméjével boncolgatta a titok redőit, de minél mélyebbre hatolt benne, annál kevésbbé értette, annál jobban érezte a gyarló emberi értelem sötéttségét, korlátoltságát. Gondolataitól egyszer csak elterelte a figyelmét egy kis gyermek,

aki a tenger partján játszadozott. Azzal volt elfoglalva, hogy a tenger vizét méregette apró kacsóival egy kis lyukba. Szent Ágoston mosolyogva nézte a gyermek erőlködését és már éppen fel akarta világosítani, hogy hiába buzgólkodik, mikor a gyermek megszólalt:

— Előbb merem én be ebbe a kis lyukba a végtelen tengert, mint te megfejtet azt a titkot, melyen gondolkodsz.

Erre az angyalka eltűnt. A szent pedig megszeppenülve, hódolattal borult le a Szentháromság fenséges titka előtt, melyet soha emberi értelem meg nem közelíthet.

Én sem a titkot akarom boncolgatni előtted. Inkább boruljunk le mi is hódolattal előtte és nézzük ezt a háromszemélyű egy Istent műveiben.

Isten az örök Alkotás, Tevékenység. Jézus mondotta: «Az én Atyám mindezideig mukálkodik, én is munkálkodom.» Sok százmillió évvel ezelőtt, mikor a világ még nem is volt, öröktől fogva elhatározta az Atya, hogy megteremti ezt a világot, a száguldó naprendszereket, csillagvilágok fénylő táborát, megalkotja ezt a gyönyörű földet, benépesíti növényekkel és állatokkal és megteremti — az embert. Tudta jól előre, mivel hálálja meg ezt a jóságot ez a sárból gyúrt teremtés-koronája, ezért azt is elhatározta egyúttal, hogy jóváteszi szörnyű tévedését: elküldi neki Megváltónak tulajdon édes egyszülött Fiát. És ekkor kibontakozott előtte az a fenséges mű is, melyet Fia fog majd végrehajtani. Fia testvére lesz az embereknek. És mikor meghal majd testvéreiért, amikor kibékíti őket a haragvó Atyával, ez az Ő kedvéért újra visszafogadja őket szeretetébe, újra lelkükbe önti a kegyelmet, melyet Ádám elveszített. Így született meg öröktől fogva az istenfiúság magasztos

gondolata, az ember természetfeletti életének fenséges elgondolása.

És úgy lett, ahogyan Isten öröktől fogva kitervezte. Jézus eljött ide közénk, testvérünk lett. Hús a mi húsunkból, vér a mi vérünkéből. Keresztjével megváltott minket és ennek a végtelen értékű áldozatnak, elégtételnek érdemeit alkalmazza ránk a szentségekben. Ezek közül az első és legszükségesebb a keresztség. Jézus a mai ünnep evangéliumában szerezte, mikor meghagyta a tanítványainak: «Elmenvén tanítsatok minden népet, megkeresztelvén őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében.»

A mennyei Atya tervében öröktől fogva benne volt a te megteremtésed is. Öröktől fogva tudott rólad és örök szeretettel szeretett. Öröktől fogva elhatározta, hogy embernek terem, hogy halhatatlan lelket ad és ezt a lelket fel fogja ékesíteni a megszentelő kegyelemmel. Öröktől fogva fiának ismert el tehát és mint tulajdon fiát, úgy szeretett. Előre látta bukásaidat, látja előre örök sorsodat is. De ennek alakítása még tőled függ. Te döntesz örök boldogságod vagy örök kárhozatod felett.

Gondoltál-e már arra, mit kaptál a mennyei Atyától a keresztség szentségében? A fölséges háromszemélyű egy Istent Atyádnak, Fiát, az Úr Jézust testvérednek nevezheted. Magasztos természetfeletti életre hívott. Nem pusztítottad-e ki, nem oltottad-e el magadban ezt az isteni életet? Mert mindannyiszor ezt teted, amikor halálos bűnt követtél el. De ő erre is gondolt előre. Ezért rendelte Fia a bűnbánat szentségét, melyben újra visszanyerheted ezt a természetfeletti életet és újra fia lehetsz a mennyei Atyának.

Szentháromság-vasárnap mindig lebegjen előtted az Isten végtelen értékű ajándéka. Ilyenkor mindig gondolj

arra, mit kaptál a keresztség szentségében és ezért hálás szívvel mondjál köszönetet. Újítsd meg újra meg újra a keresztségi fogadást: örökre ellenemondasz a sátánnak, a bűnnek és egész életedben hűséges, hálás fia akarsz lenni a jóságos mennyei Atyának, aki ilyen végtelen nagy ajándékkal halmozta el méltatlan teremtményét.

35. Az Élet Kenyere.

Móra Ferencnek van egy megható elbeszélése. Az író saját gyermekkorát beszéli el benne. Szülei szegények voltak, mint a templom egere. Mikor már nagyon éhes volt, édesanyja háromfogásos vacsorával kínálta: kenyérrel, bélivel, hajával. Hiába magyarázta a kis fiúnak: köszönje meg a jó Istennek, hogy legalább ez a mindennapi kenyérük megvan, mert bizony másképpen is fordulhatna. Fordult is. Akkor már száraz kenyérhéj volt a vacsorája.

Történt egyszer, hogy a fiúcska egy nagy karaj kenyeret kapott — ajándékba. Nagy mohón beleharapott, de a falat már alig akart lemenni a torkán. De szeretne volna visszaragasztani! Csakhogy már nem lehetett. Eszébe jutott édesanyja. Ő éhezik és neki egy nagy karaj kenyere van. Futott vele haza. De anyja csak nem akarta elfogadni tőle. Ő «jóllakott» már. Hanem eltették az apjuknak. — Mikor másnap este fáradtan hazajött a gazda, nagy meglepetést ígért a kisfiának: madárlátta kenyeret hozott neki. És előhúzta a tarisznyából tulajdon azt a kenyeret, melyet ő kapott ajándékba . . .

Ekkor tanulta meg az író, mi az a «mindennapi kenyér».

Neked megvan a mindennapi kenyered, a jóízú tízórai és uzsonna, sőt bőséges ebéd és vacsora is hozzá. Tudod-e hát te is, mi az a «mindennapi kenyér»? Mikor ott látod az asztalon a mosolygó, barnára sült cipót, látod-e rajta édesapád verejtékének gyöngyeit, melyekkel megszerezte

neked? Érzed-e benne édesanyád fáradságát és könnyeit, melyeket belésütött? Hányszor, sőt naponként eldaráltad már: «Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma...» Rágondoltál-e akkor, miért imádkozol? Mert ha igazán tudnád, mit jelent az a «mindennapi», amiért annyi millió és millió fohász száll naponként az ég felé, amit ma olyan sokan, de sokan nélkülöznek, akkor jobban megbecsülnéd. Akkor nem látna az ember szívfacsaró jeleneteket az iskola udvarán vagy folyosóin, amikor kenyérdarabokat rugdaltok, kenyérdarabokkal van tele a szemétgyűjtő, kenyérdarabokkal, melyekkel szegény emberek éhségüket csillapíthatnák, szegény gyermekek éhségtől kicsalt könnyeit lehetne letörölni velük.

Népünk megbecsüli az Isten áldását, a mindennapi kenyeret. A gabonát, melyből készül, «életnek» hívja a magyar ember, mert tudja, mennyire szüksége van rá élete fenntartásához. Ez az ember életeleme, legfőbb tápláléka. Azért a katolikus háziasszony keresztet rajzol a kenyér hátára, mielőtt megszegné. Istenhez száll a gondolata, akinek az ajándéka az a mosolygó fehér cipó. Isten áldása kíséri azt, aki megbecsüli ezt az ajándékot és Isten átka sújtja, aki eltékozolja.

Ami a test életének a kenyér, az a lélek életének az Oltáriszentség. A test természetes életét a földi, a lélek természetfeletti életét az égi Kenyér táplálja. «Ha valaki e kenyérből eszik, örökké él», — ígéri Jézus. Mert ő az az égi Kenyér, mely a mennyből szállott alá. Ezeket a szavakat azután mondotta Kafarnaumban, hogy a csodálatos kenyérszaporítás alkalmával ötezer embert táplált a pusztában. Jézus akkor ennyi embernek adott enni — öt árpakenyérből. A zsidók elámultak rajta és — anyagiasságukra jellemző módon — királlyá akarták őt tenni. De Jézust

nem hódította meg ez a nagy lelkesedés. Tudta, hogy csak annak köszönheti, mivel olyan olcsón jóllaktak ezek az emberek. De fel akarta használni ezt az alkalmat, hogy a földi kenyérről az égi Kenyérre irányítsa figyelmüket. Mert a csodálatosan megszáporított kenyér élvezése után éppen úgy megéheztek a zsidók, mint egykor őseik a pusztában, mikor mannát ettek. Azok meghaltak. De aki az élő Kenyérből eszik, az örökké él. Mikor azonban kijelentette: «Én vagyok az élet kenyere . . . Ha nem eszitek az emberfia testét és nem isszátok véré, nem leszén élet tibennetek», — lassankint hitetlenkedni és zúgolódni kezdtek a zsidók és otthagyták őt, még tanítványai közül is sokan. Jézus szomorúan látja földhöz kötött gondolkozásukat. Csak Péter bátor vallomása vigasztalja meg: Az örök élet igéi nála vannak!

Ha aggodalmaim vannak a körül, meg tudod-e becsülni a «mindennapi kenyeret», mit mondjak akkor az égi Kenyér-ről? Ha Isten megbünteti azt, aki eltékozolja a földi táplálékot, akkor mi lesz a büntetése annak, aki Jézus szent testét nem tudja megkülönböztetni a közönséges kenyértől és hasonlóképpen bánik vele? Szent Pál mondja meg erre a feleletet az úrnapi szentleckében: «Aki méltatlanul eszi ezt a kenyeret vagy issza az Úr kelyhét, vétkezik az Úr teste és vére ellen, . . . ítéletet eszik és iszik magának.» Aquinói Szent Tamás gyönyörű himnuszát, a *Lauda, Sion, Salvatorem* kezdetű sequentiát Úrnapkor éneкли az Anyaszentegyház a szentmisében. Van egy szakasza, mely különösen megszívlelendő:

*Ecce panis angelorum,
factus cibus viatorum:
vere panis filiorum,
non mittendus canibus.*

Igen, az Oltáriszentség, mely az angyalok kenyere, a halandó földi vándor tápláléka lett. Isten fiainak a tápláléka: nem szabad hát az ebek prédájára vetni.

Az Egyház legszigorúbb parancsa, hogy jól előkészítsd a lelkedet, ha hozzá közeledsz. Töredelmes szentgyónás, vagy ha nincsenek halálos bűneid, legalább a tökéletes bánat a méltó előkészület. Soha ne feledd, milyen nagy kincsünk nekünk az Oltáriszentség. Minden áldozásnál jól meggondold, ki ereszkedik le hozzád. Akkor megbecsülöd majd ezt az égi Kenyeret is. Bár adná az Isten, hogy ez az égi eledel is «mindennapi kenyere» lenne lelkednek!

36. Jézus vendégsége.

Az Úrnap nyolcadába eső vasárnap evangéliumában az Úr Jézus egyik példabeszédét mondja el. Egy ember nagy vendégséget szerzett és sokakat meghívott rá. De a hivatalosak sorra kimentették magukat: egyik földet vett, azt kellett megnéznie; a másik ökröket vásárolt, azokat kellett kipróbálnia; a harmadik megnősült, azért mentette ki magát. A királyi vendéglátó haragjában az útszéli koldusokat hívta és őket vendégelte meg, a hivatalosak pedig meg sem ízlelhatték lakomáját.

Úrnapkor Jézus is nagy lakomát rendez a föld minden népének. Milliószámba vannak a hivatalosak, mert Jézus mindenkit szeretettel vár az ő isteni lakomájára. Ez a lakoma az ő szent teste és vére, melyet mindannyiunk számára szerzett a szentáldozásban. Örömmel készül fel-szolgálni a lakomát. Alig várja azt a pillanatot, amikor együtt lehet kedves vendégeivel. De mekkora az ő csalódása is! A sok millió és millió meghívott vendég közül milyen kevesen vannak, akik méltányolni tudják a meghívás nagy kitüntetését! Hány ezer és ezer vendég mentegeti magát ma is, hogy nem tud résztvenni az isteni lakomán!

Bezzeg, ha ezt a mennyei lakomát az egész földkerekségen csak egyetlenegy helyen, egyetlenegy templomban egyetlenegy pap szolgáltatná ki, micsoda zarándoklat indulna erre a helyre! Hogyan törnék magukat az emberek, hogy eljussanak oda és legalább láthassák azt a papot,

akinek a szavára végbemegy a földön a legnagyobb csoda: a kenyér Krisztus testévé, a bor Krisztus vérévé változik! Hányan zúzatnák inkább össze magukat, csak hogy valami módon bejussanak a nagy tolongásban ebbe a templomba, ahol mindez történik! Hiszen ott az a kitüntetés érné őket, hogy olyan eledellel táplálkozhatnak, mely még az ég anyagainak sem áll rendelkezésükre.

De így: mivel a szentmisét szinte úton-útfélen bemutattják, a napnak úgyszólván minden órájában; mivel oly sokezer helyen oly sokszáz pap szavára jelenik meg az oltárokon az Úr Jézus; mivel oly sokezer templomban, annyi, de annyi tabernáculumban van jelen, azért mindez elvesztette varázsát a mai ember előtt, «nem kíváncsi» reá. Láta már eleget, sokszor vette is már magához azt a szent táplálékot, még többször méltatlanul, — nem érdekli többé. Még jó, hogyha legalább mentegetődzik Jézus vagy szolgálai előtt, akiket ez az isteni Vendéglátó küld hozzá papjai személyében és nem utasítja durván vissza, vagy egyszerűen nem is vesz róla tudomást.

De hát miért van ez így, sokszor még azok körében is, akik hisznek benne? Mert ha valaki nem hisz, akkor könnyen érthető, hogy Jézus hívó szava siket fülekre talál. De a hívó lelkek is igen sokszor mentegetődznek, visszautasítják a meghívást. Mire hivatkoznak hát?

Mikor a példabeszéd királyi vendéglátója elküldötte szolgálait, bizony megszégyenítő jelenetek játszódtak le. Az egyik meghívott házat vett. Közömbösen vállat vont az üzenetre. Házát csak nem hagyja ott a királyi lakomáért? Hátha meggondolja magát az eladó és ő megkárosodik? A másik kényelmetlenül feszengett: az ökreit mégsem hagyhatja el a királyi vacsora kedvéért! A harmadik feleségére hivatkozott: nála nincs nagyobb értéke ezen a

földön. A királynak is be kell látnia, hogy őt nem hagyhatja el egy pillanatra sem, holmi királyi vendéglátás miatt. — Jézus szolgálai sokszor ma is arcpirulva számolnak be Uruknek, miért nem tudják elvinni eléje meghívott vendégeit. Vannak emberek, akiknek a vagyonszerzés, a földi jólét biztosítása miatt «nem jut idejük» a lelkük gondozására. Ezek is többre becsülik az «üzletet», mint a mennyei Király lakomáját. Azzal persze nem gondolnak, hogy e nélkül hiába tömik a pénzeszsákjukat, úgysem lesz rajta az Isten áldása. Másokat az élet kevélysége tart vissza. Vagy nincs elég erejük meghajtani a térdüket e Király előtt, mert ők senki előtt sem alázkodnak meg, vagy pedig emberi tekintetből nem mernek eléje járulni. Félnek ismerőseik gúnyos megjegyzéseitől, akik ezért szenteskedőknek csúfolják őket, vagy előjáróiktól tartanak, akik talán máshitűek vagy hitetlenek és nem jó szemmel néznék buzgólkodásukat, sőt talán állásuk is veszélyben forogna. De a gyóntatószék tapasztalatai szerint a gyakori szentáldozásnak mégis csak a legnagyobb akadálya az erkölcs-telen életmód. A VI. paroncsolat elleni bűnök legelső következménye, hogy kiöli a lélekből az éhséget a mennyei táplálék, az Oltáriszentség után. Ez természetes is. Aki a «sertések eledelével» táplálkozik, az ízlik neki, azzal lakik jól. Hogyan kívánhatná az angyalok eledelét? Aki a halál ételével táplálkozik, hogyan éhezne az Élet kenyere után? «Nem való az igazgyöngy sertések elé . . .»

Téged is hív Jézus, téged is szeretettel vár királyi lakomájához. Tudom, te el szoktál menni hozzá, részt szoktál venni ebben a vendégségben, amikor áldozol. De most gondolkozzál rajta: mindig meghallgattad-e az ő hívó szavát, mindig engedtel-e a meghívásnak? Nem kerestél-e te is kibúvókat, hogy kimenthesd magadat?

Néha bizony fáradságodra hivatkoztál, kevés volt az időd, mert tanulnod kellett. Pedig milyen ostobán gondolkoztál! Nem én, hanem Szalézi Szent Ferenc mondja neked erre: «Akiknek kevés a dolguk, azért tartoznak gyakran áldozni, mert ráérnek; akiket pedig sok dolog terhel, azért áldozzanak, mert nagy fáradaik közepette erősebb lelki táplálékra szorúlnak.» (Filótea, II. 21.) — Lehet, hogy társaid között voltak, akik kigúnyoltak gyakori áldozásodért. Azzal fenyegettek, hogy «kiközösítenek». És milyen nagy szégyen is lett volna az! Egyedül lenni egy egész osztályban, «jóbarátok» nélkül! De legtöbbször mégis azért utasítottad vissza az isteni meghívást, mert a tested jobban érdekelt a lelkednél. Lehet az is, hogy a reggeli fontosabb volt, mint az Úr Jézus szent teste. De az is lehet, hogy a tisztátalanság bűnébe merülve igényeid sem támadt a tiszták, az ártatlanok táplálékára.

De hiszen méltatlan voltam «olyankor»! Igen, de magad is érzed ennek az érvnek a gyengeségét. Hiszen bármikor elmehettél volna gyónni, megtisztíthattad volna a lelkedet. De nem tetted, mert nem akartad tenni. «Akkor» jól érezted magadat a sertések pocsolójában, kielégített téged is a sertések tápláléka és nem vágyódtál nemesebb után. Hát jól is tetted «akkor»: mert az igazgyöngy nem való a sertések elé!

De ha ez elő-előfordult már most, diákéletedben is, nem kell-e félnem attól, hogy még többször előfordul majd, ha kikerülsz az életbe? Most még Jézus szolgálai akárhányszor «kényszerítenek», hogy engedj az Úr Jézus szelíd hívásának és végy részt a lakomán, mikor közös szentáldozás van az egész intézetben. De később nem lesz-e neked is fontosabb egy üzleti ügy, előljáróid vagy az emberek véleménye, vagy pedig érzéki «barátságaid»? Ha

visszautasítod Jézus szerető meghívását, könnyen lehet a te ítéleted is: «Senki azok közül, akik hivatalosak voltak, meg nem ízleli az én vacsorámat!»

Amilyen volt életed, olyan lesz halálod is. Aki úgy élte le az életét, hogy sohasem vágyódott a szentáldozás után, könnyen szentáldozás nélkül halhat is meg. És amilyen lesz halálod, olyan lesz örök életed is . . .

De ha meg tudod becsülni a királyi Vendéglátó szeretetét, és szívesen, szent éhséggel, boldogan mégy asztalához, akkor eltölt tégedet szent lakomájával. Akkor sohasem kívánod vissza a sertések táplálékát. Akkor semmi sem tud eltántorítani elveidtől és erős elhatározásodtól: Én megbecsülöm Jézus vendégségét és soha nem lököm az igazgyöngyöt sertések elé!

37. A bűnösök áldozata.

Jézust megszólják a farizeusok: a bűnösökkel társalog, velük eszik. Őket szóra sem méltatja, sőt megveti. Fehérített sírok, melyek kívülről szépek, de belülről telve vannak rothadással. Pedig ők betűszerint megtartják a «törvényt»! Tizedet adnak mindenből, böjtölnek és fennhangon hirdetik kiválóságaikat. Jézus mégsem áll velük szóba, sőt megleckézteti őket. Elmondja nekik az elveszett báránykáról és drachmáról szóló példabeszédet. A farizeusok érthettek belőle . . .

Jézus gondolatai nem a farizeusok gondolatai. Mert a «bűnösök barátja» azért jött, hogy megkeresse, ami elveszett. Képes utánamenni az elveszett báránykának is. Gondolkodás nélkül hagyja ott a kilencvenkilencet, hogy egyet megtaláljon. Jézusnak az a legnagyobb gondja, hogy lelkeket keressen. Azért jött erre a világra, hogy megmentse a lelkeket. Azért szenvedett, hogy megtisztítsa a lelkeket. Azért halt meg, hogy feltámassza a lelkeket. Azért maradt itt az Oltáriszentségben, hogy táplálja a lelkeket. Végül azért nyitotta fel szentséges Szívét, hogy gazdagítsa a lelkeket. Mit nem tett meg Jézus a lelkekért? Előtte ez a legnagyobb érték. Többet ér, mint egy világ: «Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja?»

De ha Jézus legnagyobb vágya, hogy lelkeket keressen, lelkeket mentsen, akkor legnagyobb fájdalma, ha elveszíti

a lelkeket. Miért sírt Jézus Jeruzsálem felett? Mert előre látta honfitársainak pusztulását: «Jeruzsálem, Jeruzsálem! hányszor akartam egybegyűjteni fiaidat, mint ahogy a tyúk egybegyűjti csibéit szárnyai alá, és te nem akartad!» Miért üt ki haláltusájában, az Olajfák hegyén, véres veríték a homlokán? Mert előre látja, hogy annyi fáradozása, annyi szenvedése és halála ellenére hány, de hány lélek pusztul el a bűn miatt! Miért néz Júdásra olyan bánatosan, miért szólítja meg olyan nagy szomorúsággal? Mert látja, hogy elveszett a lelke. És mit mond az őt sirató jeruzsálemi asszonyoknak a kereszttúton? «Ne miattam sírjatok, hanem sírjatok magatok és gyermekeitek felett.» — Az a Jézus, aki szó nélkül tudta túrni a keresztfeszítés borzalmait, aki nem sírt, mikor átszegezték kezét-lábát, amikor kínzó szomjúság gyötörte, — könnyezik, bánkódik, szomorkodik. Milyen végtelen érték hát egy emberi lélek, ha Jézus meg-síratni képes!

De ha Jézus legnagyobb vágya a lelkek keresése, legnagyobb fájdalma a lelkek elvesztése, akkor legnagyobb öröme — elveszett lelkek megtalálása. A legkisebb juhocskát megtaláló pásztor szeméből az ő öröme csillan elő. Az elveszett drachmát megtaláló asszony szavaiból az ő szent-séges Szívének öröme érzik. Az elveszettnek hitt tékozló fiút szívére szorító atya ujjongása ennek a Szívnek a boldogsága. Hogyan meg tudott bocsátani Mária Magdolnának! A vámost apostolai közé fogadta, a bűnbánó Pétert Egyháza fejévé tette, a jobb latort a paradicsomba vezette. Hiszen maga mondom, hogy az «angyalok jobban örülnek egy megtérő bűnösnek, mint a kilencvenkilenc igaznak, kiknek nincs szükségük bűnbánatra». Hát akkor Jézus hogyan örülne!

Jézus ilyen nagyra értékeli a te lelkedet is. A te lel-

kedért is eljött a világra. Érte is szenvedett, érte is meghalt. Ezt is táplálni akarja szent testével, ezt is gazdagítani akarja isteni Szívével. De vajjon ott fent az Olajfák hegyén, a nagycsütörtöki véres haláltusában nem hullottak-e véres verejtékcseppei a te lelkedért is? Nem szorította-e össze szentséges Szívét kimondhatatlan fájdalom, hogy hiábavaló lesz áldozata a te lelkedért is? És mégis meghozta az áldozatot. Mert Jézus, a «bűnösök barátja», — a bűnösök áldozata. Szíve csak értük dobogott, értük vérzett, értük szenvedett. Ez a Szív áldozat a te bűneidért is, melyekkel töviseket szúrtál belé, törrel döfted át. De nézd: a bűneid okozta tövisszúrások, tördöfés nyílásán lángnyelvek csapnak ki ebből a szentséges Szívből. Mert ez a Szív a végtelen szeretet izzó kohója. Bűneid elégnék benne, mint ahogyan a vas megolvad a kemencében. A kicsapó szeretet-lángnyelvek még a megrögzött bűnös kérges lelkét is meg tudják olvasztani.

Mikor egyszer Szent Jeromos, a nagy egyházdoktor buzgó imádságba merült, szólt hozzá az Úr. Felszólította, hogy adjon neki valami ajándékot, ami kedves legyen előtte. Szent Jeromos méltatlansága tudatában így válaszolt:

— Mit tudnék én neked adni, mikor semmim sincsen! Mindenemet tőled kaptam, Uram!

De az Úr megmagyarázta neki, mire van szüksége:

— Jeromos, add nekem a te bűneidet!

Jézus tőled is kéri a te bűneidet. Mert mi mást adhatnál neki? Értelmed, szíved, tested, lelked, tehetségeid mind nem a tied: Tőle kaptad ajándékba. A tiéd egyedül — csak a bűn. Add hát oda neki! Vesd bele őket szentséges Szívébe. Elolvadnak, megsemmisülnek ott. És azután bátran nézhetsz Jézus tekintetébe.

Ó, ha egyszer meglátnád Jézus tekintetét, mikor bünt

készülsz elkövetni! Hogyan néz akkor rád! Milyen végtelen szomorúság ül könnyes tekintetében! «Júdás, csókkal árulod el az Ember Fiát?» . . . Bárcsak szemébe nézhetnél, mint Péter, mikor megtagadta Mesterét! Akkor te sem tudnád megállni és hozzá hasonlóan te is keservesen megsiratnád minden vétkeidet.

Jézus Szíve a bűnösök áldozata. Áldozat a te bűneidért is. Ezért, ha a szentostyára vagy Jézus Szíve-képre nézel, jusson eszedbe, mit tett ő érted. Ebből megérted, milyen végtelen nagy érték a lelked. Nem szabad hát hálátlanul újabb töviseket szúrnod szentséges Szívébe, nem szabad átdöfnöd halálos bűneiddel, hanem inkább húzkodd ki ezeket a töviseket, csókolgasd azoknak a sebeknek a helyét, amelyeket akár te, akár mások ütöttek rajta. Kérdd buzgón: Tedd szívemet hasonlóvá tiedhez! Akkor lassanként a te szíved is átalakul Jézus Szíve szerint. Akkor tiszta lesz a szíved, szelíd és alázatos leszel, mint Jézus, türelmes, mint Jézus, engesztelő áldozat, mint Jézus.

Erre tanít a Szent Szív, a bűnösök áldozata!

38. Emberek halásza.

Ismered-e azt a kedves legendát Pádúai Szent Antal életéből, mikor a halaknak prédikált? Úgy-e nem? Várj csak, mindjárt elmesélem neked!

Mikor Szent Antal egy alkalommal Riminiben prédikált, elszomorodva látta, hogy csupa makacs, eretnek hallgatóság veszi körül. Bezárták fülüket és szívüket, nem hallgattak szavára. Ezért felszólította őket, hogy kövessék a tengerpartra. A tömeg kíváncsian követte. Ekkor a szent a tenger felé fordult és így szól a halakhoz:

— Az emberek vonakodnak meghallgatni engem. Jöjjetek hát ti és hallgassatok meg helyettük!

Ekkor — csodák csodája — megmozdult a tenger: a halak nagy tömegben indultak a part felé. Kidugták a fejüket a vízből és rendben elhelyezkedtek. Volt ott mindenféle rendű és rangú hal, százféle színű, százféle fajtájú. A kisebbek egészen a partra húzódtak, a közepes nagyságúak mögéjük sorakoztak a vízben, míg a legnagyobbak hátul maradtak és csak fejüket dugták ki. Pikkelyes hátuk csillogott a ragyogó verőfényben. Nem volt köztük rendőr vagy rendező, mégis példás rendben sorakoztak. Amint így elhelyezkedett a különös hallgatóság, Szent Antal beszélni kezdett hozzájuk:

— Ti, halacskák, kedves testvéreim! Köszönjétek meg Teremtőtöknek, hogy ilyen nemes elemet szánt nektek lakásul, mert könnyen elrejtőzhettek benne a vihar elől.

Megáldott titeket a világ kezdetétől fogva. A vízözönben megmentett titeket a haláltól. Nektek nem kellett bárka, a nélkül is biztonságban voltatok. Micsoda szabadság jutott nektek osztályrészül! Arra úsztok, amerre akartok. Tirátok bízta az Isten, hogy három napig megvédjétek Jónást. Ti tápláltátok Jézus Krisztust feltámadása előtt és után. Kis halacskáim, áldjátok és magasztaljátok ezért az Istent!

Ekkor a halak kinyitották szájukat és meghajtották fejüket. Szent Antal pedig ezekben a szavakban tört ki:

— Áldott legyen az örök Isten, kinek az oktan állatok is hódolnak, míg az eretnekek megtagadják őt!

A hal fontos szimbóluma a kereszténységnek. A katakombák falai tele vannak rajzolja vele. Az üldözött hívek halat rajzoltak a porba. Erről ismertek egymásra. Nemcsak azért, mert a hal görög neve Jézus Krisztus nevének kezdőbetűit jelentette számukra, hanem azért is, mert a hal magát a keresztény embert is jelentette. Mélyértelmű hasonlat. Mert amiként a hal életeleme a víz, e nélkül nem létezhetik, ugyanúgy a keresztény embernek is életeleme, éltető forrása Krisztus. Ha a hal szárazra kerül, elpusztul. A keresztény ember természetfeletti életforrása is elapad, ha elszakad Krisztustól. Mert ennek a természetfeletti életnek ő egyedüli forrása. Nélküle a sátán martaléka a lélek. Erről írja Szent Ágoston: «A sátán még ma is nagyon hatalmas, de csak a lanyhák és hanyagok felett van hatalma, akik nem félik az Urat. A sátán meg van kötve, mint a láncravert kutya. Csak azokat marhatja meg, akik közelébe mennek. Már pedig ostoba ember az, akit még a láncravert kutya is megharap. Ne közeledjél hát te sem gonosz kívánságaidal és vágyaiddal a sátánhoz és ő sem közelíthet meg téged. Csábíthat, izgathat, de meg-

harapni csak azt tudja, aki önként kiteszi magát a veszedelemnek.»

A sátán különösen vadászik a fiatal lélekre. Megszerzéséért nem kímél semmi fáradságot. Hálóját legszívesebben reá veti ki. A te lelkedet is kiszemelte a maga számára. Kísértések özönével, szennyes képekkel, rossz társakkal, bűnalkalmakkal halmoz el, csakhogy elmerítsen a maga örvényében. De te Jézus Krisztus, az emberek nagy halászának halacskája vagy. Te csak tiszta vízben érezheted jól magadat, csak Krisztus hálójában vagy biztonságban. De engeded-e mindig, hogy megfogjon téged, magának szerezzen meg ez a nagy Halász? Hallgatsz-e papjaira, gyónatódra, lelkiatyádra? Mert jaj neked, ha könnyelműen a magad feje után akarsz indulni, ha szűknek érzed a magad számára Krisztus hálóját, az Anyaszentegyházat és törvényeit! Ha külön utakon jársz, könnyen a sátán zsákmánya lehetsz. Vigyázz tehát! Ne légy süket halacska, hallgass lelki vezetőid intő szavára. Nyisd meg előttük füledet, mint Szent Antal halacskái. Akkor nem kell félned, hogy eltévedsz. Akkor jól érzed magadat éltető elemekben, életed forrásában: az Úr Jézus Krisztusban.

* * *

Jézus a csodás halfogás evangéliumában emberek halászaivá avatja Szent Pétert. Saját utódának választja az Emberek Halásza. Mert hiszen ő azért jött, hogy halakat gyűjtsön hálójába: lelkeket az Egyházba. Erős szeretettel húzza, vonzza magához az emberszíveket.

Egy ősrégi kép az egyik római katakombában egy ifjút ábrázol, aki a tengerparton halászik. Éppen egy halat fogott és húzza ki a vízből. Mellette van a sziklán egy edény, már telve halakkal. — Ez a halász az Úr Jézus, a

hal — te vagy. Téged is kihúzott, előhívott a semmiségből és természetfeletti életre keltett a szent keresztségben. Ekkor Krisztus halacskája lettél. Beletett téged is a sziklára helyezett edénybe, az Anyaszentegyházba többi hala közé.

Krisztus művét Szent Péter és a többi apostol folytatta. Emberek halászhálói voltak. Szent Péternek maga az Úr mondotta: «Ezentúl embereket fogsz.» Szent Péter első nagy halászata az első pünkösd napján volt, amikor egyszerre 3000 ember tért meg bátor igehirdetésére. És amikor a jeruzsálemi templom kapujában meggyógyította a sántán született embert, a megkeresztelkedettek száma már 5000-re rúgott. Hát még Szent Pál milyen csodálatosan bő halfogásokat tett számtalan missziós körútján! Kisásziában, Macedóniában, Görögországban, Rómában ezerszámra fogdosta össze a lélek-halacskákat Krisztus hálójába, az Egyházba.

Azóta minden pápa, minden püspök, minden lelkipásztor az ő munkáját folytatja. Hát még a misszionáriusok! A pogány országokban körülbelül 13.000 missziós pap menti a lelkeket Krisztus Egyházába. Tekintélyes szám! De mi ez ezermillió pogányhoz! Sok halat fogtak már Krisztusnak, de még több elkerülte Krisztus hálóját. 373 millió katolikus él már a földön, de 143 millió a szakadárok, 185 millió a protestánsok száma, míg a pogányoké az ezermilliót is meghaladja. Mit akar hát az a néhány misszionárius az emberlelkek tengerén? Hiszen még ha az összes keresztényeket egybe vesszük is, akkor is három pogány esik két keresztény emberre, viszont öt nemkatolikus egy katolikusra. Tizenkét missziósatyanak több mint egymillió pogányt kellene megtérítenie!

Elszomorító számok! A katolikus egyház pionírai hősiek önfeláldozással, sokszor haláltmegvető bátorsággal törnek előre a pogányság irtatlan őserdejében, de hiába,

ha nyomukba nem lép más, nem irtja tovább az erdőt, senki nem feszíti ki a hálót új meg új emberhalacskák számára Krisztus Egyházába. Krisztus felszólítása ma is hangzik: «Emberök halászaivá teszek.» De hányan hallgatnak erre a szóra? Figyeld meg csak gimnáziumodat, osztályodat! Hányan követik az Úr hívó szavát, hányan választják ezt a magasztos hivatást? A mai emberben kevés a hősiesség az ilyen eszmények után, kihalni készül benne az önfeláldozás. Hol van manapság Szent Péter és a többi apostol lendülete, mellyel a Mesternek, az Emberek nagy Halászának egyetlen hívó szavára gondolkodás nélkül ott tudtak hagyni hivatást, mesterséget, családot, mindent és követték őt? Hányan állhatnak ma oda Szent Péterrel az Úr Jézus elé és hányan mondhatják vele biztos öntudattal: «Íme, mi mindent elhagytunk érted»?

Kedves fiam, ha te is hallanád a Mester hívó szavát, ha neked is szól az Emberek Halásza, nem keresel-e te is kibúvókat, nem alkuszol-e meg a csábítással, mely annyi más, könnyűnek, jövedelmezőnek, szépnek ígérkező pályára vonz? Van-e bátorságod követni ezt a hívó szót, bármiféle akadály tornyosulna is eléd? Ha gyóntatód vagy lelkiatyád megerősített szándékodban, tudsz-e harcolni hivatásodért világ, sátán, kísértések, sőt ami sokszor talán a legnehezebb: néha szüleid ellen is? Mert ebben a kérdésben csak magad dönthetsz. Ez a te ügyed, melyet magadnak, egyedül kell elintézned a Mesterrel. Ha igazán hív, menned kell. De ne felejtsd el, hogy mint a többi emberek halászának, neked is mindent el kell hagynod: szüleidet, családot, hitvest, gyermeket; vagyont, jólétet, kényelmet. Mert Jézus csak ilyen egyszerű halászokat kedvel, akiknek nincs semmi gondjuk más, mint a lelkek keresése, a minél bőségesebb halfogás.

Ha azonban nem is érzed magadban ezt a hívó szót, mert máshová szánt az Úr, bizonyos tekintetben akkor is szól neked Jézus felhívása. Akkor is törekedned kell arra, hogy «embereket fogj» Jézusnak: életed jó példájával, egyszerű, példás keresztény életteddel. Ma a világban, a világi katolikus férfiak sokszor többet tehetnek, mint a papok, a hivatásos emberhalászok, az Egyház érdekében. Mert ma olyan világot élünk, hogy az emberek igen nagy százaléka nem hallgat Krisztus szolgálóira, a «csuhásokra», de gondolkodóba esnek, ha életreváltva látják világiak részéről ugyanazokat az elveket, amelyeket azok hirdetnek. Ezért nagy felelősség nyugszik a te vállaidon is: «Úgy világoskodjék a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák jó tetteiteket és dicsőítsék Atyátokat, ki mennyekben vagyon.» Neked is be kell állnod tehát az Úr halászhálójába, neked is részt kell venned a nagy halászatban. Ha csak egyetlenegy lelket vezettél is az Egyházhoz, ha csak egyetlenegy lelket mentettél is meg az örök üdvösség számára, kimondhatatlan örömet szerezteél az Emberek Halászájának, az Úr Jézus Krisztusnak, magadnak pedig kimondhatatlan, mert örök boldogságot biztosítottál!

39. Vissza a tízparancsolathoz!

Jézus Krisztus, az emberiség Megváltója, nagy műve kezdetén a hegyi beszédben mondotta el programmbeszédét. A mai vasárnapi evangélium is innen való. Ennek a programmnak alapvető törvénye: «Nem fölbontani jöttem a törvényt vagy a prófétákat; nem jöttem fölbontani, hanem beteljesíteni.» Az Ószövetség végetért, mikor az ő halálával kezdetét vette az új és örök szövetség, melyet ő kötött meg az emberiség és a mennyei Atya között. A mózesi törvény megszűnt, a zsidó liturgikus előírások ideje lejárt. De az igazság, a törvény örök és egyetlen, mint maga az Isten. A két mózesi kőtábla az egész emberiségnek szól, a világ végéig. A tízparancsolatot kőbe véste az Isten, hogy ezzel is jelezze örök érvényességét. Jézus feladata volt, hogy kő helyett emberi szívekbe vesse, tökéletesítse és betetőzze a szeretet nagy parancsával. A zsidók törvényeit tökéletesíteni kellett, mert Jézus igazsága nem a farizeusok igazsága. Az ószövetségi törvényből hiányzott a szeretet törvénye. Jézus ezzel az új parancsolattal, az ő parancsolatával tetőzte be a törvényt. Isteni példájával tanított bennünket arra, hogyan kell szeretnünk felebarátainkat, sőt ellenségeinket is. Az irgalmas Szamaritanus ráirányította a tekintetüket, hogy a szeretet nyelvére fordítva mennyire más az a tízparancsolat, melyet villámlás és mennydörgés közepett hirdetett ki az Úr a zsidóknak. Arra való, hogy rendezzük vele Istenhez való viszonyunkat, hódoljunk

neki, magasztaljuk őt, de ugyanakkor szeressük is. Istent szeretni azonban nem lehet a nélkül, hogy ne szeretnők egyúttal felebarátainkat is: «Ha valaki azt mondja: Szeretem az Istent és felebarátját gyűlöli, az hazug», — mondja Szent János apostol. Mert a szeretet egy: szeretjük az Istent és Istenben, Istenért szeretjük felebarátainkat. Arra való a tízparancsolat, hogy ez a szeretet segítsen elviselhetőbbé tenni a földi életet. Ha hiányoznék, kibíratatlan volna az emberi együttélés. A tudomány, műveltség, társas élet alapja egyaránt megrendülne.

A brémai igazságügyi palotában századok óta ott állott már márványba vésve az Isten tízparancsolata. De csak állott: 1936-ig. Ekkor az illetékes hatóságok eltávolíttatták ezt az emléket, kalapáccsal leverették . . .

Ez az emlékmű jelképesen állt ott az igazságügyi palotában. Azt jelentette, azt hirdette, hogy minden földi igazságszolgáltatás alapja és zsinórmértéke az isteni törvény. Ledöntése azonban éppen ilyen jelképes értelmű, csakhogy szomorú jelentésű. Azt jelenti, hogy a mai világnak, a mai embernek nincs szüksége az Isten törvényeire. A mai ember a maga elgondolása szerint, a maga kényelmére akarja berendezni ezt a földi életet. A jog, az igazság, az erkölcs, az adott szó tízparancsolatát országok, népek, társadalmak, egyének egyaránt összetörték, lábbal tapossák.

Ma nem sokat törődnek az emberek az egy igaz Istennel: ma hajlamosabbak bálványoknak hódolni, mint valaha. A hatalom, a világuralom a népek, — a jólét, a pénz az egyének bálványa. Azért az Isten nevét is vásárra bocsátják. Az adott szó szentségét a hamis eskü, a szószegés váltotta fel népek, egyének életében egyaránt. Vannak országok, ahol törvények biztosítják a vásár- és ünnepnap munkaidőt. A szülői tekintély világszerte megingott: apa- és

anyagilkosságok napirenden vannak. Egy országban még az édesanya fogalmát is ki akarják irtani az emberek lelkéből. Háborúban szentesítik a legközönségebb tömeggyilkosságot. A tisztátalanság orgiáit üli. A vagyonbiztonságot az alvilág sötét alakjai veszélyeztetik állandóan. Az igazság napja is leáldozóban van: a rádiók egyik hazugságot a másik után kürtölik világgá. Az újságok néha fehér hasábkokkal jelennek meg, ha a cenzúra kifogásol valamit a cikkekben. Vajjon mi maradna meg akkor az újságok hírrovataiból, ha az igazság cenzúrája törölné kérlelhetetlenül a hazugságokat? Ha senki sem hazudnék, célját vesztené a háború és az egész világ békében élhetne.

Ha egy tengeri kagylót a fülünkhöz tartunk, tovább halljuk benne zúgni a tengert, amelyből származik; aki pedig az Isten parancsolatain gondolkodik, az az örök Bölcsesség hangját hallja zúgni benne. (Willmann.) Vissza tehát a tízparancsolathoz! Egyének, népek boldogulásának ez az egyetlen forrása. «Jaj annak a népnek, mely összetöri a tízparancsolat kőábráját! A rend helyett felfordulás, béke helyett gyilkos háború, tisztaság helyett Szodoma végzete, előrehaladás helyett alattomos öngyilkosság szerzi áldozatait. A népek nem is sejtik, mennyi átkot gyűjtenek össze a maguk számára az ítélet napjáig azáltal, hogy megvetik az Isten parancsolatait! És mennyi áldást szerezhetnének országukra a tízparancsolat tíz csatornáján keresztül, ha hűségesen megtartanák őket!» (Faulhaber.)

Vissza tehát a tízparancsolathoz, a nemzetek, a társadalom, a család, a hivatal, a műhely életében! Vissza a tízparancsolathoz az iskolában, — a te életedben is! Mert ne áltasd magadat, Jézus igéje neked is szól: «Hogyha nem múlja felül a ti igazságtok az írástudókét és farizeusokét, be nem mentek az Isten országába.» A tízparancsolat nem-

csak a felnőtteknek szól! És ha a felnőttek döngetik alapjait, te is kikezdedted a lelkedben. Vagy te talán sohasem vétettél a 2., 4., 6., 7., 8. parancsolat ellen? A te ajkadat sohasem hagyta el gyalázó szó a jó Isten vagy szentjei ellen? És amikor feleselsz édesanyádnak, amikor elveszed osztálytársad bármilyen apró jószágát is, amikor hazugsággal próbálsz kivágni magadat a csávából vagy ezzel akarsz érdemeket szerezni, végül, amikor paráználkodszt, nem azt teszed-e te is, mint az egész világ? Döngeted a tízparancsolat két kőtábláját a lelkedben!

Jól jegyezd meg: ha Faulhaber bíboros szavai igazak a népek életére, még inkább azok a te lelked életére. A tízparancsolathoz való hűségese ragaszkodás nélkül a te lelkedben sem lesz soha béke, hanem csak lázadás. A tisztaság áldásai helyett az Ady Endrék sorsa vár. Az emberek megbecsülése helyett azt érdemled, hogy söpredéke, szemetje leszel az emberi társadalomnak. Vissza hát a tízparancsolathoz! Ne kőtáblába, hanem szívedbe véd az Isten törvényeit, mert boldog csak akkor lehetsz ebben a földi életben, ha szerintük rendezed be azt. Az örök boldogságot pedig csak akkor nyerheted el, ha utolsó lehelleteredig is hűségesen megtartottad őket!

40. Felebaráti szeretet — aprópénzben.

Jézust megkérdezte egyszer egy törvénytudós: «Mester! mit cselekedjem, hogy az örök életet elnyerjem?» Jézus elmondhatja vele a főparancsolatot: «Szeresd a te Uradat Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből, és minden erődből és egész elmédből; felebarátodat pedig, mint tennenmagadat.» De az tovább kísérti a Mestert: «De hát ki az én felebarátom?» Tulajdonképpen jól tudta ezt a törvénytudó, a zsidó törvény ismerője. És mégis joggal kérdezhetette, mert nem tudta helyesen. A hősi, önfeláldozó, ellenségeiért is imádkozni tudó felebaráti szeretetre az Úr Jézus tanította meg őt is, meg az egész emberiséget. Ő volt az Irgalmas Szamaritánus, aki lehajolt a bűnei, sebei miatt lázban égő beteg emberiséghez, bekötözte, meggyógyította, megváltotta. És kiadta a nagy parancsot: «Menj, és te is hasonlóképpen cselekedjél.»

Lehetetlen, hogy aki olvassa vagy hallgatja az irgalmas szamaritánusról szóló gyönyörű példabeszédet, el ne öntse azt valami meleg érzelemhullám. Meghatottság fogja el, mert a példabeszéd minden szavából azt a végtelen szeretetet érzi kicsendülni, melyet Isten érez az ember iránt. És erre vágy szállja meg, hogy kövesse az igazi Irgalmas Szamaritánust, jót tegyen embertársaival, szeretetet árásszon maga körül; sebeket gyógyítson, könnyeket törölgessen. Voltak sokan, akik egész életüket erre szánták: Nólai Szent Paulin, Magyarországi Szent Erzsébet, Istenes Szent

János, Borromei Szent Károly, Szent Kamill, Kláver Szent Péter, Paulai Szent Vince, Don Bosco Szent János . . . ki tudná elsorolni őket?

Az Egyház minden évben felolvasztatja ezt az evangéliumi szakaszt. Minden évben megvan a maga hatása: kiváltja az érzelmek hullámvázát, a meghatottságot. Elgondoljuk, milyen szép is ez a példabeszéd, milyen fenséges az Úr Jézus példája, milyen szép erény is az a felebaráti szeretet — és gyűlölködünk, haragot tartunk, civakodunk, vakmerően ítélkezünk, rágalmazunk tovább, mint azelőtt. Azért, mert nem látjuk be, hogy nem elég az érzelem, a felbuzdulás: a felebaráti szeretetnek tettekben kell megnyilatkoznia.

A helyett, hogy most ennek a szeretetnek hősi tettekben való megnyilvánulására buzdítanálak, a helyett, hogy elsorolnám mindazokat a területeket, amelyeken jót tehetsz társaiddal, felebarátaiddal, inkább a testvéri szeretet olyan megnyilvánulási módjáról akarok veled beszélgetni, mely talán meglep, mert nem is gondolnál rá. Arra akarlak megtanítani, hogyan kell aprópénzre váltani a szeretetet embertársaiddal.

Valami különös és furcsa tudomány az, amit úgy neveznek, hogy «illemtan». Könyvekbe is össze szokták foglalni és akkor csillogó arany betűkkel azt írják rá: Illemkódex. Unalmas könyv. Ha kinyitja az ember, csupa szabályt és szabályt talál benne. Ezek előírják, hogyan üljön, álljon, menjen az ember, hogyan köszöntsön, hogyan beszéljen valakivel, hogyan fogja a kést meg a villát (mintha csak apuka meg anyuka örökös zsörtölődését hallaná az ember az asztalnál!), hogyan öltözködjünk, és így tovább. Ha ezt mind meg akarná tanulni az ember, akkor még tovább kellene iskolába járni, mint nyolc évig. Különben egyáltalá-

ban meg lehet-e őket tanulni? Hiszen egy-kettőre elfelejti őket az ember, ha meg is tanulja. Meg aztán, ha ezek szerint akarna élni valaki, akkor akár egy lépést se tegyen, mert biztosan elhibázza. És milyen élet lehet az, ha ennyi mindenféle regulával korlátozzák szabadságát! — Körülbelül ilyenformán lehetne megfogalmazni a te véleményedet erről a nehéz tudományról.

Remélem, meg leszel elégedve velem, ha azt mondom: én sem tartom helyesnek ezt. Én is elítélem — bizonyos nézőpontból. — Biztosan láttál már olyan fiúkat vagy felnőtteket (talán meg is bámultad és irigykedve nézted őket), akik elegánsan vasalt ruhában, pálcavékonyságúra összecsavart esernyővel a kezükben, hódító monoklival a szemükön olyan elragadó szépen tudnak korzózni. Ruhájuk a legújabb divat, öltözetük kínosan tiszta és választékos, mintha csak az imént léptek volna ki a divatruház kirakatából. Hát még ha udvarolni látja őket az ember! Hogy tudnak ezek beszélni, micsoda eleganciával tudnak cigarettázni! Még nézni is élvezet!

De hallgasd meg egyszer a beszédüket, csak öt percig és kiábrándulsz belőlük. Témájuk valami botrány vagy a távollevő harmadik szapulása. Senki másnak jótulajdonosságai nincsenek rajtuk kívül, erények, hőstettek, bámulatot érdemlő kalandok csak az ő életük kertjében nyílnak. A nyakkendő kötéséhez jól értenek, de fejük csak arra való, hogy a gallérjuk le ne csússzék a nyakukról. A kalapjuk elegáns, de csak üres fejükre teszik. A cigarettafüstöt művészien fújják, de szájukból csak gennyes méreg árad minden földi halandóra.

Az Úr Jézus meszelt sírjai ők: kívül szépek, de belülről telve vannak rothadással.

Ma, sajnos, igaz az, hogy az illetan legnagyobbbrész

olyan szabályok összesége, melyek a külsőt cicomázzák, az emberekkel való külső, felületes érintkezést szabályozzák, de nem szólnak a lélekhez, üresen hagyják a szívet. Ma művelt ember névre nem tarthat igényt, aki nem ismeri e tudománynak legalább legfontosabb szabályait: «kinézik», kisémmizik az «előkelő társaságból», mert műveletlen paraszt. Az nem számít, hogy tiszta a lelke, romlatlan az idealizmusa, éles az esze, acélos az izma, az akarata. — Műveletlen.

Isten óvjon meg téged ettől az «illemtantól»! Ne hidd, hogy ezzel felszabadítalak mindannak az ellenkezőjére, amire szüleid, tanáraid, ismerőseid oktattak. Nem. Sőt ellenkezőleg én is azt mondom, hogy minél előbb és minél nagyobb számban sajátítsd el az illemkódex szabályait. De azt akarom a lelkedre kötni, hogy ezek az üres, léha társadalmi formák ne legyenek azok a te számodra. Vidd beléjük a te romlatlan lelkedet, tiszta idealizmusodat, meleg szívedet. Ha megvetnéd ezeket az apró szabályokat, ha nem törődnél velük, legjeljebb derék fajankó vagy faragatlan fatuskó válnék belőled. De ha a felebaráti szeretet diktálja őket, ha embertársaidnak akarsz szolgálni velük és az Irgalmas Szamaritánus példáját követve nekik akarsz segítségükre lenni, akkor az ilyen illemkódex az Úr Jézus szívéből nőtt ki, kedves előtte és jutalmat ad érte.

Csak néhány példát! Mikor meghal valami ismerősöd, hozzátartozóinak a gyászjelentés vétele után nyolc napon belül részvétet kell kifejezned. Ha fogod azt a névjegyet és odabiggyeszted a sarkára: P. c., akkor nem az Úr Jézust követed. Ő helyetted levélben válaszolna vagy személyesen keresné fel a gyászolókat és szíve melegével, szeretetével gyógyítaná azokat a sebeket, melyeket a halál ütött az ő szívükön. Vagy ha ismerősséddel találkozol és azért köszön-

töd, mert a hála, a tisztelet és megbecsülés fűz hozzá, és hálás tekinteteden, barátságos mosolyodban meg is mutatkozik mindez, — akkor a felebaráti szeretetedet gyakorlod. Ha azért viselsz tiszta ruhát, azért gondozod öltözetedet, ha azért tartod a szád elé a zsebkendődet köhögéskor, tüsszentséskor, hogy embertársaidnak kellemesebbé tedd a veled való érintkezést, — a felebaráti szeretetedet gyakorlod. Ha sáros időben azért törled le a lábadat, hogy hanyagsággal ne okozzál felesleges munkát a háziasszonynak; ha védelmedbe veszed a távollevő harmadikat, akit megszólítanak és gyaláznak jelenléteden; ha nem adod tovább a rádbízott titkot, hogy kellemetlenséget ne okozzál másoknak: a felebaráti szeretetedet gyakorlod.

Mennyi de mennyi apróság! De hiszen csupa ilyen apróságokból áll az életünk. Aki azonban az Irgalmas Szamaritánus jó szívével, Krisztus kedvéért teszi őket, Jézus nyelvén azt hívják csak művelt embernek. Az elsajátította a nagy tudományt: hogyan lehet aprópénzre váltani a felebaráti szeretet nagy kincsét.

«Menj, és te is hasonlóképpen cselekedjél! . . .»

41. Légy hálás!

Jézus tíz szerencsétlen bélpoklossal találkozik. Meg-esik a szíve szármalmas külsejükön, nyomorúságukon. Meggyógyítja őket. És amint mennek a társadalom e kivetettjei, azt veszik észre, hogy megtisztultak. Tagjaik nem fájnak, hiányzó lábujjaik kinőttek, újra egészségesek. Ujjonganak örömlükben. Újra övék az élet, az élet minden szépsége! Újra boldogok lehetnek!... És mennek vidáman, boldogan az új élet felé. Csak az egyik nem tart velük. Neki fontosabb feladata van, mint az új, megtisztult élet kényelmes berendezése. Előbb végre akarja hajtani feladatát. Visszatér ahhoz, akitől kapta ezt az egészséget, ahhoz, aki megtisztította, meggyógyította, hogy megköszönje neki. És mennyire örül Jézus ennek a hálának! Meg is jutalmazza mindjárt. — De amilyen jól esik neki ez a hála, annyira fáj neki a többi kilenc hálátlansága.

Eszébe jut róluk az ő népe, a zsidóság. Óhozzájuk jött, hogy meggyógyítsa, megtisztítsa őket. És mivel hálálják meg ezt neki? Üldözik úton-útfélen, kelepceket gyártanak neki, halálra keresik, megkínózzák és megfeszítik...

Ha valaha jót tettél már valakivel és hálátlanságot kaptál érte jutalmul, akkor tudod csak igazán átérezni, mi is az a hála. A hála értékére csak a hálátlanság tanítja meg az embert. A hála a tiszta, alázatos szív legtermészetesebb érzelme, a szeretet legpompásabb, legillatozóbb virága. A hálátlanság viszont az emberi szív legsötétebb

zúgában terem: a legnyomorultabb, a legrútabb bűn ezen a földön.

Ma is sok ember él itt a föld hátán, akik szívesen veszik el az Isten kezéből a jótéteményeket. Olyan természetesnek találják, hogy Isten elhalmozza őket kegyelmeivel. Csak arra nem gondolnak, hogy meg is kellene őket köszönniök, hálásaknak is kellene lenni értük.

Te hálás vagy-e az Úrnak?

Gondolkozzál csak most velem együtt azon, mennyi mindenért kell hálát adnod! Reggel, amikor felkelsz, új nap virradt reád. Új munkatér, új kegyelmek, új érdemszerzés forrása. Arról nem is szólok, hogy minden egyes nap maga is milyen nagy ajándéka az Úristennek. Hiszen léted, életed az ő kezében van. Pillanatról pillanatra tovább teremti. Mi lenne belőled, ha csak egyetlenegy szempillantásra is visszahúzná tőled teremtető kezét? Hogy hullanál vissza a semmiségbe, melyből életrehívott! De nemcsak új napot adott neked, hanem ezzel együtt új lehetőséget is, hogy érdemeket szerezhessél az örök boldogságra, egy lépcsőfokkal közelebb kerülj az örök élethez. Mennyi kísértés vesz körül! Mindben elbuknál, ha Isten kegyelme nem védelmezne. Minden pillanatban halálveszedelem fenyeget, melyről tudomást sem szerzel, mert az Ő keze óv, védelmez. Hány buzgó imádság, hány szentmise, hány belső vigasztalás és jócselekedet megy veszendőbe naponként, mert nem tartod számon őket és egy szavad sincs értük a jó Istennek! Pedig minden egyes lélekzetvételedért is olyan nagy hálával tartozol neki, hogy ha egész életedben csak őt magasztalnád ezért, akkor sem tudnád leróni adósságodat! — Azért este, mielőtt lefeküdnél, ne csak a bűneidről vizsgáld meg a lelkiismeretedet, hanem gondold végig azt is, mennyi mindent kaptál ma a jó Istentől! És forró

hálaimádság szálljon szívedből eléje: Te Deum laudamus! . . . Deo gratias!

Néha, amikor a lelked nagyon hasonlít az evangéliumi bélpoklosok testéhez, amikor beszennyezi a lélek leprája, a bűn, te is találkozol a csodatevő, gyógyító Üdvözítővel a gyóntatószékben. Neked is mondja akkor: «Akarom, tisztulj meg!» Van-e szavad ilyenkor az Üdvözítőhöz? Vissza tudsz-e menni eléje azzal az egyetlen bélpoklossal, hogy egyszerű, keresetlen szavakkal, de szíved egész melegével, bensőségével megköszönjed e kimondhatatlan nagy jótéteményt? Nemcsak imádságformák eldarálása-e hálaadásod a szentgyónás után?

Hát még a szentáldozáskor, amikor maga Jézus száll szívedbe, amikor tehát nem kegyelmekben részesülsz, hanem maga a kegyelmek forrása lesz a tiéd: méltó-e köszöneted szava ehhez a boldogsághoz? Ó ha csak egyetlenegyszer volna módunkban áldozni az életben, milyen nagy volna akkor a hálánk! Soha, egész életünkben el nem felejténénk ezt a jótéteményt. Még késő öregkorunkban is könnyes szemmel gondolnánk vissza reá. Hát amikor akár mindennap részesülhetünk ebben a kitüntetésben, miért olyan üres, semmitmondó és olyan sürgősen befejezendő a hálaadásunk a szentáldozás után?

Igaz, hogy a forró szeretet-ömlengéseknél, a szép szavaknál és könnyes érzelemhullámoknál értékesebb, férfiasabb és éppen ezért szebb hála is van: a gyökeres életjobbulás, az elvekből, meggyőződésből táplálkozó erényes élet. De vajjon kíséri-e ez szentáldozásaidat? Azzal akarsz talán meghálálni a szentáldozás nagy kitüntetését, hogy rövidesen, sokszor pár nap, talán néhány óra múlva újra kiűződ szívedből az Úr Jézust? Mennyire megszegyenít a pogányokból megíért keresztények buzgósága! Mennyi-

vel jobban tudják ők értékelni az Isten kegyelmeit, mint te, akit pedig kisgyermek-korodtól kezdve elhalmozott Isten megszámlálhatatlan jótéteménye!

Az óriási kiterjedésű amerikai missziós vidéken történt. Egy indiánt bocsátottak a szent keresztségre és a szentáldozáshoz. Azután visszatért vadonjába, erdei kunyhójába. Csak egy év múlva jelent meg ismét a misszió-állomáson, miután egy hétig utazott rendkívüli fáradságokkal: folyókon, hegyeken, veszedelmes őserdőkön keresztül. Szentáldozáshoz óhajtott járulni.

— Szívesen — mondta a hithirdető atya, — de előbb gyónnod kell.

— De nincs mit gyónnom!

— Igazán nincsen?

— Nincs. Hogyan bánthattam volna meg az én Uramat, Istenemet, ha már a szent keresztségben fiává fogadott és szent testével táplált?

És még egyre figyelmeztetlek: légy hálás a szenvedésért, a megpróbáltatásért is! Erre talán nagyot nézel, de mégis így kell tenned. Mert hiszen a jó Isten nemcsak akkor érdemli meg a nevét, ha lelki örömeikkel, édes érzelmekkel, kényelemmel, egészséggel, jóléttel ajándékozik meg bennünket, — hanem akkor is és talán még jobban, ha betegséggel, szenvedéssel, keresztsjeivel látogat el hozzánk. Vigyázz csak szavamra: ha valamikor kikerülsz az életbe, mindig arra a tanárodra gondolsz vissza majd a legnagyobb hálával, aki soha legkisebb botlásaidat, kötelességmulasztásodat sem nézte el, mert így nevelt embert belőled. A jó Isten is igen sokszor szeretete jeléül küldi a fenyítést: ezzel akar észreteríteni, ezzel akar jó útra terelni, hogy el ne vesszél az örök élet számára. A legnagyobb, legférfiasabb szentek Te Deumot zengtek örömeikben, mikor szenvedniök kel-

lett az Istenért. *Jóbot* az Ószövetség szentjei közül talán a legtöbb szenvedéssel látogatta meg az Isten. Marháit a szabeusok, tevéit a kaldeusok hajtották el. Juhaira az Isten tüze hullott az égből és mind ott veszttek. Fiait és leányait az összeomlott ház romjai temették maguk alá és mind meghaltak. De *Jób* mégsem zúgolódott az Isten ellen, hanem így imádkozott: «Az Úr adta, s az Úr elvette. Amint az Úrnak tetszett, úgy lett. Legyen áldott az Úr neve!» (*Jób* 1., 21.) *Tóbiás* szemevilágát veszttette el, mégis «tán-
toríthatatlanul megmaradt az istenfélelemben és élete minden napján hálálkodott az Úrnak». (2., 14.) *Szent Pál* római fogságából írta ezeket a szavakat filippibeli híveinek: «Örüljete az Úrban mindig, újra mondom, örüljete.» (*Fil.* 4., 4.) Mert *Avilai Boldog János* szerint egy *Deo gratias* a szenvedésben többet ér, mint 6000 a boldogság idején . . .

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek, miként kezdetben volt, most és mindörökkön örökké! Sohase hallgasson el a *Deo gratias* az ajkadon. Ne panaszkodjék rád Krisztus, mint a kilenc hálátlan bélpoklosra. Ne engeddd, hogy «idegen», «szamaritánus», pogányból lett keresztény megszégyeníthessen a szeretetben. Jelszavad legyen a Zsoltáros programja: «Áldlak örökké, Uram, én Istenem!» (*Zs.* 29, 13.)

42. Isten tenyerén.

Egyszer egy nagy hegyre ment fel az Üdvözítő. Az emberek százai, ezrei csüngtek áhítattal szaván. És ő beszél. Beszélt hozzájuk furcsa, új igéket, amilyeneket még eddig sohasem hallottak, de amelyek úgy megvigasztalták őket és olyan boldogsággal töltötték el a lelküket! A ragyogó kék égen bárányszerű felhők úsztak lassú méltósággal. Az enyhe szellő lágyan simogatta meg a virágokat az Úr lábainál. A fűtenger hullámosan ringott a szellő érintéseire. Minden mosolygott, minden ujjongott az Üdvözítő szent jelenlétében.

És a Mester, ott fenn a hegyen, tovább beszél:

— Nézzétek az ég madarait: nem vetnek, nem aratnak, sem csűrökbe nem gyűjtenek és a ti mennyei Atyátok táplálja őket.

Aztán a fehérruhás nagy Tanító kinyújtotta újra a kezét és rámutatott maga körül a természet virágos pompájára:

— Nézzétek meg a mezők liliomait . . . nem dolgoznak, nem fonnak és mondom nektek, hogy Salamon minden dicsőségében nem volt úgy felöltözve, mint egy ezek közül . . .

Jézus istenlátó lelke előtt nem volt fátyol, mint a mi szemünk előtt. Nekünk is tetszik mindaz a szépség, ami előttünk van, de az ő szeme ezeken a részletszépségeken túl állandóan látta ezek Alkotójának örök szépségét és

bölcsességét. Látta, hogy Isten szépsége ragyog feléje a napsütésből, madárdalból. Ennek a szépségnek illata árad feléje a virágok kelyhecskéiből.

De most újra az emberekre fordul tekintete. Tovább folytatja:

— Hát ha a mezei füvet, mely ma van, holnap pedig kemencébe vetik, az Isten így ruházza, mennyivel inkább titeket, kicsinyhitűek! Ne aggódjatok tehát, mit eszünk, mit iszunk vagy mivel ruházkodunk. Hiszen tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mindezekre szükségték van. Keresétek először az Isten országát és az ő igazságát, a többi mind hozzáadatik nektek.

Íme, az Üdvözítő egyik legvigasztalóbb tanítása az isteni gondviselésről. Hány, de hány embert mentett meg már a végső kétségbeeséstől az isteni gondviselésbe vetett bizalom! Jöhet akármennyi szenvedés és kín az életben, az Úr Jézusnak ez a tanítása mindig ad erőt és megnyugvást a fájdalom elviselésére.

Egyszer egy amerikai munkás felvitte gyermekét a felhőkarcoló tetejére, ahol éppen dolgozott. Társai legnagyobb rémületére kezébe vette a fiút és erős, szilárd kézzel kinyújtotta a levegőbe a szédítő magasságban, a világváros lent nyüzsgő, kábító forgataga fölé. Azt monddta, hogy ha felnő a fia, sohase szédüljön a magasban. — Mikor a fiút újra letette a földre, megkérdezték a gyermekektől:

— Aztán nem féltél, mikor a levegőben lebegtél?

A fiú csodálkozó szemmel felelt a kérdezőknek:

— Már hogy féltém volna, mikor édesapám kezében voltam?

Ugyanígy vagyunk mi is mindannyian, kedves fiam, a jó Isten kezében. A lét és nemlét örvényei felett lebegünk.

Ha Isten egyszer visszahúzná kezét, a semmiségbe vesz-nénk. Isten mindannyiunknak gondját viseli. Hogyne, ha még a fáról lehullott verebet is számontartja? Kezét a kezünk, a népek, a világ, a mindenség üttöerén tartja és számlálja ritmusát. Ó, ez a ritmus nem hagy ki, mert Ő vigyáz ütemére!

Dobogón zakatol, kacagón-zokogón zakatolgat a szív:

«Is-ten, Is-ten», jó nyolcvan a pulzusi ritmus.

Ó jaj, ha kihagyna! A vérpatakokba

belefagyna a lét-zene s pirosan párázna magasba

lelkünk, ha kihagyna a ritmus! De él az Erő, de él az Ütem;

«Is-ten, Is-ten, Is-ten, Is-ten!»

Lobogón jön a Nap, megy a Hold, megy a Nap, jön a Hold:

«Is-ten, Is-ten, nap-pal, éj-jel» háromszázhatvanötször!

Ó jaj, ha kihagyna a ritmus! Nem volna szivárvány,

nem volna virág, nem volna világ, csak futna a Föld,

a gigászi koporsó! — De él az Erő, de él az Ütem;

«Is-ten, Is-ten, Is-ten, Is-ten!»

Ragyogón menetelnek a csillagok és naprendszerek egyre:

«Is-ten, Is-ten, fény-év, fény-század, fény-ezred.»

Ó jaj, ha kihagyna a ritmus! — De él az Erő, de él az Ütem:

dobog és csobog és lobog és erjed az Idő a Tojásban.

A Tojásnak a héja: az Örökkévalóság,

mely áll a Tenyéren, áll, tartja az Isten.

(Mécs László: A mindenség balladája.)

A szívünk verése, a nappal — éjjel, a csillagvilágok — naprendszerek örök ritmusa az Isten Szívének egy-egy dobbanása. Azt dobogja felénk, hogy szeret az Isten! Ezt a szeretetét Fia vérével pecsételte meg: utolsó cseppig

kiontotta értünk. Ez a szeretet szól hozzánk, ennek a forró párája csap meg bennünket az evangélium, a hegyi beszéd kétezeréves igéiből is. Jézus is szeret. Ki ne érezte volna már szeretetét?

Jézus isteni Szíve ma sem szűnt meg dobogni. Ma is gondját viseli testünknek, lelkünknek. Ha megengedi is a betegséget, újra meggyógyít, ha elbukunk is a bűnben, újra magához ölel bennünket.

Az iskolaév elején sok diák lelkében felvetődik a kérdés, bizonyára a te lelkedet is felborzolja a kízó bizonytalanság: mit hoz ez az új esztendő? Mennyi munkát, mennyi fáradságot, mennyi kísértést és sikertelenséget? Ki tudná megmondani, mennyi el nem sírt könnyet tartogat számodra a jövő? Biztos az, hogy ilyen gondolatokra megrendül a szív még a könnyelműekben is.

Aztán jönnek-mennek a hetek, telnek-múlnak a napok és egyik siker a másik után ér. Jönnek a nehéz leckék, a nehéz felelések és nem ér baj. Véletlen volt, hogy azt kérdezték tőled, — mondja egyik társad. A nehéz mennyiségtan-példa megoldása az utolsó pillanatban jut eszedbe és sikeresen oldod meg. Szerencséd volt, — mondja rá a másik. Nem, kedves fiam! A «véletlen», a «szerencse» a buták istene. A katolikus fiú nem ismeri. Számára csak isteni gondviselés van, melyről hiszi és vallja, hogy belenyúl az életünkbe, szeretettel kormányozza.

Félre hát a kishitűséggel! Mondd te is a munkás fiával: Hogy félnek? Hiszen Isten kezében vagyok! Hitvallásod legyen Mécs László szava:

*Valaki engem végtelen szeret,
Nagyobb az égnél, és nagyobb a földnél.
S én hagyom magam szeretni, mint a gyermek!*

Hagyd te is magad szeretni az Istentől! Ne álld el szeretetének útját a bűnnel. Akkor rendíthetetlenül bíz-hatsz gondviselésében és amilyen bizalommal kezdted az iskolaévet, ugyanolyan boldogan zengheted majd év végén a Te Deumot is.

43. Ifjú, mondom neked, kelj föl!

Szomorú menet halad kifelé Naim városából. Egy özvegyasszony kíséri a temetőbe egyetlen fiát, egyetlen támaszát, reménységét. Sok gyászoló kíséri. Még azok is ott mennek a koporsó mögött, akik alig ismerték a halottat, akik előtt közömbös volt a szegény asszony. Ott van a fél város apraja-nagyja. Mert valahogy mindenkit meghatott a szomorú esemény, hiszen annyira szerette egymást az a két ember!

Pedig a halál nem is olyan rendkívüli dolog, szinte mindennapi. Senki sem menekülhet előle. Szüntelen vonul a sötét, komor gyászmenet a halottak birodalmába. Naponként körülbelül százezer ember hal meg a földön. A halált még senki sem látta, lépteit még egy ember sem hallotta, mégis tudjuk, hogy itt jár soraink között. És egyszer csak hiányzik valaki a sorból...

Holdvilágos fehér úton...

Pathóttanul felénk, felénk

Úgetnek a halál-lovak.

Nesztelen, gyilkos paripák

S árnyék-lovagok hátukon,

Bús, néma árnyéklovagok...

Honnan jönnek, ki tudja azt?

Az egész világ szendereg:

Kengyelt oldnak, megállanak.

*Mindig van szabad paripa,
S mindig van gazdátlan nyereg.*

*S aki előtt megállanak,
Elsápad és nyeregbe száll . . .*

(Ady Endre: A Halál lovai.)

A halál kinyújtja csontos kezét és megállítja az életórát. Elviszi a földművest az eke mellől, a kézművest a műhelyéből, a hivatalnokot az irodából, a tanárt a katedrálról, a papot a szószékről. Odaül az autóba a gépkocsi vezetője mellé, felszáll a vonatra, a gőzmozdonyra, odaáll a hajó kormánykereke mellé, levegőbe emelkedik a pilóta repülőgépén, leszáll a bányásszal a föld mélyébe. Császárok és királyok, pápák és püspökök, aggok és gyermekek, gazdagok és szegények engedelmeskednek hívó szavának és mennek mind hódolni Halál Őfelsége elé.

Mert az ember sok mindent kitalált már: az óceánt legyőzte a gőzhajóval, a hegyeket autóutakkal, alagútakkal szelte át, a levegőt repülőgépekkel hódította meg, az elektromossággal pedig szinte csodákat tesz. De a halált nem tudta legyőzni: tehetetlen előtte.

Ezért ha még oly mindennapi dolog is a halál, mégis megrendítő esemény. Az a szegény naimi özvegy is összetört csapása alatt. Magyarázták neki, hogy ne vegye annyira szívére a dolgot. Előbb-utóbb úgyis csak meg kellett volna halni a fiának. Hiszen mindnyájunknak ez a sorsunk. De hiába. A vigasztaló szavak nem tudták elállítani könnyei patakját. Csak sírt tovább keservesen. Ott kint, a kapu előtt is megszólítja egy ismeretlen ember. Kezébe temetett, könnyeiben fürdő arcát rá sem emeli. Úgysem tud rajta segíteni már senki az ég-világon! A menet azonban megáll. Az asszony fölriad fájdalmából és szeme az idegen bűvös

tekintetébe kapcsolódik. Szemében részvét, szeretet tükrözik. És milyen vigasztalóan tudja mondani: «Ne sírj!» Így még senki sem szólt hozzá, ennyire senki sem értette meg az ő fájdalmát. De nem ér rá ezen töprengeni. Mert az az ember odamegy a koporsóhoz, megfogja drága fiának kihűlt, viaszsárga kezét és érces, erős hangon megszólítja: «Ifjú! mondom neked, kelj föl!» Jól látja, vagy csak a könnyek homályosítják el a szemét? Igaz lenne vajjon, vagy csak káprázik a szeme? Fia kinyitja szemét, felül és csodálkozva körülnéz. Akkor már mind térdrehullottak az emberek. A következő pillanatban pedig egymás karjaiba hull a két ember, akiket rövid időre oly kegyetlenül elszakított a halál . . .

E jelenet láttára valóban nem lehet mást tenni, mint térdrehullani Krisztus előtt. Amit az emberek évezredek óta nem tudtak elérni, azt ő egy szavával megtette: legyőzte a halált. Mert Jézus nagyobb úr a halálnál is: Élet és Halál ura. Hatalmasabb a halálnál is, mert mindenható. Ahogyan feltámasztotta a naimi ifjút, Jairus leányát és jóbarátját, Lázárt, ugyanúgy feltámasztotta sajátmagát is, amikor húsvét hajnalán diadalmasan kikelt sírjából. Ezért mi hiszünk benne és valljuk: Ő a feltámadás és az élet. És ahogy Ő feltámadt halottaiból, ugyanúgy minket is fel fog támasztani az utolsó napon . . .

* * *

Sokszor van úgy, hogy a lelkek világában is szomorú halottasmenet halad: elől viszi a halottat a sátán a pokol felé és mögötte az ég lakói, az angyalok és szentek mennek sírva. Mert ha megrendítő valami a test halála, még megdöbbentőbb a lélek halála, a bűn. Amikor csak a test hal meg, eltemetik, de az utolsó ítéletre feltámad. Ha azonban a

lélek halott a halálban, az utolsó órán, a sátán is eltemeti ugyan ezt a lelket, de a pokolban, ahonnét nincsen feltámadás . . .

A lélek halála rettenetesebb, mint a testé. Mert a testi halál elválaszt ugyan a testtől, a világtól, de a lélek halála elválaszt az Istentől, az égtől. Amiként azonban a testi halálnak nincs más ura, mint Krisztus, ugyanúgy a lélek halálából is egyedül csak neki van hatalma feltámasztani. Jézus az élet és halál ura a lélek életében is.

Ha te is halott volnál lelkedben, akkor te is csak Őbenne reménykedhetsz. Ha halott lelked feletti bánatodban könnyhullatva járulsz eléje, téged is megszán és megvigasztal: «Ne sírj!» Aztán megéri a gyóntatószékben a lelkedet is: «Ifjú, mondom neked, kelj föl!» És akkor a te lelked is újra megpillantja a napvilágot, lelked világosságát, az Úr Jézus Krisztust.

Azért ha az a borzasztó szerencsétlenség ért volna, hogy elvesztetted lelked életét, én is azt mondom neked: Kelj fel, ne maradj fekvé a sátán pocsolójában, a lélekhalál sötétségében, hanem fuss mindjárt Jézushoz, az élet és halál urához. Ő újra visszaadja lelkednek az életet és vele együtt a békét, örömet és nyugalmat.

44. Megfigyelések.

A zsidó írástudók és farizeusok Krisztus korában annyira ragaszkodtak a törvény betűihez, hogy inkább elnézték, hogyan szenved valamelyik embertársuk testelke, csak a törvény betűin ne essék csorba. Jézus kezdettől fogva elítélte betűrágásukat és tanítványait is óva intette tőle: «Vigyázzatok és óvakodjatok a farizeusok kovászatól!»

Egyszer egy szombati napon, amikor előkelő vendég-ség volt az egyik főfarizeusnál, Jézus is meg volt hívva a vendégek között. Nem mintha szeretetből vagy tiszteletből érte volna ez a meghívás: a farizeusok távol álltak ettől. Hanem meg akarták figyelni őt, hogyan viselkedik. Hátha találnak valamilyen okot, ami miatt kivégezhetik gyűlölt ellenségüket.

«És szemmel tarták őt . . .»

Jézus jól tudta ezt. Éppen azért meg akarta szégyeníteni őket. Mikor eléje vezették a szegény vízkórost, feltette az örökké vitás kérdést: Szabad-e szombaton gyógyítani? — Ma már nevetségesen hat ez a kérdés. Mi lenne akkor, ha vasárnap vagy ünnepen sürgősen operálni kellene valakit és az orvos nem volna hajlandó megtenni, mert nem szabad vasárnap szolgálai munkát végezni? Hová jutnánk, ha édesanyád nem főzne vasárnap ebédet vagy nem takarítaná ki a lakást, mert nem szabad szolgálai munkát végezni? De akkor bizony másképpen gondolkoztak a zsidók, különösen a farizeusok. Annyi aprólékos szabállyal

látták el a szombatot, hogy jóformán még sétálni sem volt szabad. És e szabályok aól kivételt nem ismertek.

Jézus igazsága nem a farizeusok igazsága, törvénye nem az ő törvényük. — Meg sem várta a farizeusok válaszát és szó nélkül meggyógyította a szegény beteget. Ezt nem figyelték meg a farizeusok. Csak a hibái keresték benne, ezért nem láthatták meg végtelen szentségét és tökéletességét. Nem ismerték fel benne az Istent, aki méltán mondhatta magáról: «Ki vádolhat engem közületek bűnről?» Nem figyelték meg végtelen szeretetét, mely föléje tudott emelkedni a törvény betűjének, nemcsak azért, mert Ő alkotta, hanem mert szenvedő embertársai javát kereste. Nem figyelték meg végtelen alázatosságát, mellyel méltán leckéztette meg az ő kevélységüket és felfuvalkodottságukat: «Mindaz, aki magát fölmagasztalja, megaláztatik, és aki magát megalázza, fölmagasztaltatik.»

Jézus azonban jól megfigyelte őket. Ismerte minden hibájukat, minden bűnüket. Tudta, hogy legnagyobb bajuk a hit hiánya. Nem tudnak hinni az Istenben, mert akkor te kellene mondaniok kényelmes életükről, nem szipolyozhatnák tovább felebarátaikat, hanem Jézus tanítása szerint kellene berendezni életüket. Ők megtisztítják a pohár és tányér külsejét, belsejük azonban tele van rablással és gonoszsággal.

Mi másképpen nézünk Jézusra, mint a farizeusok. A hit felnyitja a szemünket és meglátjuk benne az Istent. Mi azt valjuk Szent Péterrel: «Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia!» Isteni csodái előtt hódolattal borulunk le és magasztaljuk értük. Látjuk végtelen tökéletességét, szentségét és utánozni próbáljuk fölséges erényeit: főképpen szeretetét a mennyei Atya és az emberek iránt.

De vajjon hogyan néz Jézus reánk, hogyan néz terád

is? Mert Jézus téged is megfigyel, téged is szemmel tart.
Tud minden gondolatodról, cselekedetről. Nem tehetsz
egy lépést sem, hogy ő tudomást ne szerezne róla.

*Az Isten szeme lát.
Vigyázzatok!
Előtte nincs titok.
A hazug szó remeg,
Talán megtévednek az emberek.
Istent becsapni nem lehet.
Isten előtt nem lehet elrepülni.
Szeme előtt nem lehet menekülni.
A tolvaj hiába oltja el a gyertyát . . .
A rabló hiába várja az éjtszakát.
A gyerek hiába vezetne félre apát, anyát:
Az Isten szeme lát!*

(Székely László: Isten szeme.)

Milyen jó vagy akkor, ha rajtad függ tanáraid vagy
osztályfőnököd tekintete! De nézzen csak félre egy pil-
lanatra: szinte rögtön érzed a kísértést, hogy könnyelmű
társaid példáját követve, te is valami mással foglalkozzál.
Ha szüleid ellenőrzik tanulásodat, milyen pontosan megy
akkor minden! De ha nem törődnek veled, tudsz-e akkor is
kितartani állhatatosan a munkában és szorgalomban?
Tudsz-e akkor is művelt emberhez illően, úri módon
viselkedni, ha nem lát senki? Mert valaki mindig lát és
egyetlen mozdulatod sem kerüli el figyelmét!

De ha testi életed legközönségesebb cselekedetei
sincsenek rejtve az Isten előtt, mennyivel inkább kell akkor
vigyáznod lelked életére! Ő a szíveket és veséket vizsgáló
Isten. Hiába érzed magadat biztonságban az éj leple alatt,
mikor kéjelegve adod át magadat a tisztátalanság szennyes

gondolatainak, sőt talán cselekedeteinek. Van egy szem, mely átfúrja az éjtszaka sötéttségét is és napnál világosabban állnak előtte bűnös kedvteléseid. Szíved feltárt könyv előtte és ő nehézség nélkül olvas benne. Éveken át becsap-
hatod szüleidet, tanáraidat: de Isten keresztüllát rajtad.

Mennyire tudta ezt a királyi Zsoltáros, mikor így imádkozott az Úrhoz:

*Uram, te megvizsgáltál és ismersz engem,
Tudod, ha leülök és ha felkelek,
Messziről érted gondolataimat,
Szemmel tartod járásomat és nyugvásomat,
Előre meglátod minden utamat.
Még nincs is a szó nyelvemen,
És te, Uram, máris érted egészen.
Elül-hátul körülveszel engem,
És felettem tartod kezedet . . .*

*Hová mehetnék lelked előtt?
Hová menekülhetnék színed előtt?
Ha felszállok az égbe, te ott vagy,
Ha leszállok az alvilágba, jelen vagy.
Ha felölteném a hajnal szárnyait,
S a tenger tulsó szélén telepedném meg,
Ott is a te kezéd lenne a vezérem,
S a te jobbod tartana engem.*

*Mondhatnám talán: A sötétség takarjon el engem,
És éjtszaka legyen a világosság körülöttem, —
De a sötétség nem sötét nekéd,
S az éjjel mint a nappal oly világos előtted:
Sötétség és világosság előtted egyre megy.*

(138. zsoltár.)

De Jézus nemcsak azért tart szemmel, hogy visszatartson a bűntől, hanem azért is, hogy vigyázzon rád, bántódásod ne essék. Szeretettel kíséri erőfeszítésedet, hogy mindvégig állhatatos maradj az erény útján. Támogat, ha ingadozol, segít felkelni, ha elesel, mert szívét ma is ugyanaz a szeretet dobogtatja, mint akkor, amikor a farizeusok botrányozása ellenére is meggyógyította a szegény vízkórost.

Ezért buzgón imádkozd ugyanannak a zsoltárnak a szavaival:

*Vizsgálj meg engem, Isten, és ismerd meg szívemet,
Vess próbára és ismerd meg ösvényeimet,
És nézd meg, a gonoszság útján vagyok-e?
És légy az örök úton vezérem!*

Az Isten szeme lát, megfigyel téged. Féljél tőle, de bízzál is benne. Mert ha erre gondolsz, soha nem vétkezel.

45. Krisztus ellenségei.

Jézus életének vége felé egyre többször került ellentétbe a zsidóság hivatalos vagy félhivatalos képviselőivel. A heródiánusok, szadduceusok, főpapok, írástudók, farizeusok egymással ellenkező, egymást a végletekig gyűlölő pártok voltak; heves viták, összezapások voltak közöttük a zsidó vallás különböző kérdéseiről. De egyben valamennyien megegyeztek: a végletekig gyűlölték a «Galileait», aki minden útjukat keresztelte, minden számításukat keresztülhúzta. Ezért nem mulasztottak el egy alkalmat sem, hogy meg ne fogják őt valami kérdéssel. Fogós kérdéseket adtak fel neki. Azt remélték, hogy egyszer mégis csak elszólja magát valahogyan és akkor ők rácsaphatnak, elfogathatják és eltehetik láb alól. Jézus fenséges nyugalommal nézi a személye körül viharzó szenvedélyeket. Még szóra is méltatja őket, hátha megtérnek és hisznek benne. De a kelepcek mind összeomlanak, és a cselvetőket fogja meg a csapda.

Ma sem különb a helyzet. Ma talán elhallgattak Jézus ellenségei? A legkevésbé sem. Ma is vannak farizeusok, szadduceusok, herodiánusok tenger sokan, akik ütik-verik egymást, ahol érik, de csodálatos módon összetartanak, ha Krisztust vagy Egyházát kell gyalázní. Ma is meg akarják «fogni» Krisztust, hogy lerántsák arról a magaslatról, ahová az emberiség hite helyezte kétezer év óta, meg akarják fosztani istenségétől, hogy szétrombolhassák művét. Mert

jól tudják, hogy Krisztus istenségével áll vagy bukik a kereszténység. Ha Krisztus Isten volt, akkor csak a kereszténység az egyedüli igaz vallás. De ha ember volt csak, akkor csaló, népbolondító és vallása arra való, hogy minél előbb elfelejtsék az emberek. Ezért indítják egyik támadásukat a másik után a kereszténység ez alapvető fontosságú dogmája ellen. Ezért uszítják csatlósait egymásután az Egyház és a keresztény vallás ellen, hogy megdöntsék uralmát a világ és a lelkek fölött egyaránt. Eszközeikben nem válogatások: hazugság, ferdítés, gúny, gyűlölet, gyalázkodás, elnyomás, üldözés az ő fegyverük. Mélységes gonoszság, aljasság, közönségesség és elvetemültség lángol szavaikból, írásaikból. Krisztus tanítása, a kereszténység «erkölcstelen», «kerékkötője a haladásnak és műveltségnek», «sötét babonáság», mely régen «idejét múlta» már. Krisztus keresztyének nincs már semmi keresnivalója az utak mentén, a középületekben, a házakban, az iskolákban!

Isteni Megváltónk, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek!

De amilyen nyugalommal nézte Krisztus az ő ellenségeit, ugyanolyan nyugalommal és türelemmel kezeli az Egyház, a kereszténység is mai üldözőit. Sem Krisztusnak, sem Egyházának nem ártott és nem fog ártani soha az ő gyűlöletük. A Zsoltáros szava reájuk is áll:

*Miért dühöngenek a nemzetek,
Terveznek céltalan dolgokat a népek?
A föld királyai felkelnek,
Egybegyűlnek a fejedelmek
Az Úr ellen s az ő Felkentje ellen:
«Szakítsuk széjjel láncukat,
Rázzuk le magunkról igájukat!»*

*A mennyekben lakó kineveti őket,
Az Úr kigúnyolja őket . . .*

(2. zsoltár.)

Jézus isteni nyugalommal hallgat. Bölcsesége az ő gonoszságukat is jóra tudja fordítani. Krisztus ellenségeinek gyűlölete csak még jobban felszítja barátainak buzgóságát és szeretetét. Az üldözések véres viharai százával teremték a keresztényeket: Sanguis martyrum semen Christianorum, — mondotta már Tertullianus. A vértanuk kiontott vére Krisztus vetésének volt magvetése.

Hányszor szeretnénk felkiáltani a 82. zsoltár szavaival:

*Ne hallgass, ne légy veszteg, Isten,
Mert ellenségeid tm kiáltásba törtek,
És gyűlölőid felemelték fejüket.
Néped ellen álnok tervet szőnek,
Ármánykodnak szenteid ellen.
Igy szólnak: Jertek, irtsuk ki őket a nemzetek közül,
Hogy ne is emlegessék többé Izrael nevét!*

— — — — —

*Szégyenüljenek meg és rémüljenek el örökre,
És gyalázatosan leljék vesztüket,
Hadd tudják meg, hogy Úrnak hívnak téged,
Az egész földön csak te vagy fölséges!*

De Jézus hallgat. Hallgat sokáig, de nem mindörökké. Egyszer beszélni fog! «Szól majd hozzájuk haragjában, megrémíti őket bosszúságában.» (2. zsolt.) Az utolsó ítélet nagy napján, a végső leszámoláskor «haragja hirtelen fellobban» és örökre elnémulnak ellenségei.

Azért «boldog az a nemzet, melynek Istene az Úr, az

a nép, melyet tulajdonául kiválasztott!» (32. zsoltár.) Akkor boldogok lesznek azok is, akik Krisztussal tartottak, Krisztus barátai voltak.

Kedves fiam, mit tartasz te Krisztus felől? Jézus neked is feladja ezt a kérdést és már most, diákéletedben is felelned kell rá neki. Melyik táborban állasz? Barátja vagy ellensége vagy-e? Ha ellensége vagy, téged is tűr, elvisel békével, de csak a nagy leszámolás napjáig. Akkor számot kell adnod minden vétkekről, mellyel megbántottad. De ha barátja vagy, akkor ne félj: az utolsó napon jobbja felől állít majd és diadalmas országába vezet.

46. A megszentelő kegyelem.

Az az evangéliumi szakasz, amely elmondja, hogyan gyógyította meg az Úr Jézus az inaszakadtat, tulajdonképpen két csodáját beszéli el az Üdvözítőnek. Lehet, hogy értetlen arccal fogadod, miért beszélek én két csodáról akkor, amikor szerinted csak egy történt; pedig kettőről szól az evangélium. Az Úr Jézus is ugyanúgy látta a kételkedést annakidején a hitetlen írástudók szemében: meg tudja-e ez bocsátani a bűnöket? Jézus szomorúan látta, milyen kevesen hisznek istenségében. Ezért határozta el, hogy csodálatos gyógyítással némítja el kételkedésüket, mert «az a nép nem hitt, ha csak jeleket és csodákat nem látott».

Mit könnyebb mondani — kérdi tőlük: — Megbocsáttatnak a te bűneid! vagy meggyógyítani ennek az embernek a testét? Jézus rájuk bízta a választ. Jól tudják, hogy mindkettőhöz isteni hatalom kell. A csodás gyógyítással bebizonyítja a hitetlen írástudók előtt ezt az isteni hatalmát. Így talán elhiszik, hogy még nagyobb csodát is tud művelni: meg tudja bocsátani a bűnöket is.

Ebből a jelenetből két súlyos tanulságot kell levonnunk. Mindegyik nagyon alkalmas arra, hogy miatta szégyenkezés pírja öntse el arcunkat.

Először is ez az evangéliumi szakasz rávilágít a megszentelő kegyelem végtelen értékére. Krisztus először a lelket nézi és csak azután a testet. Annak a szegény béna

embernek betegebb volt a lelke, mint a teste. De Jézus látta benne az élő hitet, a vágyat, hogy megszabaduljon lelke sebeitől. Tehát megadta neki a megszentelő kegyelmet és megbocsátotta bűneit. Csak azután törődött testével. — Jézus a bűnbocsánattal nagyobb csodát művelt, mint összes csodáival együttvéve, amelyeken annyira elámultak a zsidók. Sőt nagyobb csodája volt ez, mint amikor a semmiségből előhívta a világmindenséget. Mert míg a világ teremtetésekor Isten érzéki dolgokat hívott életre; egyéb csodáinál is, mint például az inaszakadt meggyógyításánál is — testi erőket hoz helyre, testi egészséget hoz helyre vagy holtat támaszt életre, — addig a kegyelemmel Isten sokkal nagyobb dolgot művel: nemcsak hogy lelket támaszt életre, hanem azt a lelket felmagasztalja: természetfeletti életet ad neki, sőt saját isteni természetének tulajdonságai-val ruházza fel. A kegyelem tehát nagyobb, magasztosabb műve az Istennek, mint a csoda: a kegyelem Isten mindenhatóságának legnagyobb, legfenségesebb csodája.

Mi hát akkor az oka annak, hogy oly kevés ember értékeli igazán a kegyelmet, oly kevésre becsülik és oly könnyelműen válnak meg tőle a halálos bűnnel? Talán azért, mert ez a csoda nem ingerli szenzációval érzékeiket, nem láthatjuk szemünkkel, nem kürtölik világgá az újságok és a rádió, egyszóval láthatatlan. Talán azért, mert nem rendkívüli alkalmakkor, nem ritkán történik, mint a csodás gyógyulás vagy a halottak feltámasztása, hanem gyakran, megszokott módon, szinte közönségesen megy végbe. — Pedig éppen ezért kellene még többre becsülni, mint a látható csodákat. Hiszen még a természetes világban is az vonz bennünket legjobban, ami elérhetetlen. Tudósok, hatalmas expedíciók hány, de hány emberéletet áldoztak már egy-egy természeti titok megfejtésére? A titokzatos

csillagvilág éppen azért vonzza annyira az emberi értelmet, mert titkai megfoghatatlanok, méretei alig sejthetők az emberi értelem számára. És már maga Isten megfoghatatlansága és örökkévalósága is nem tölti-e el szent félelemmel az embert? Isten maga is láthatatlan, sőt ha nem volna láthatatlan, már nem is volna többé a végtelen nagy Isten. Ugyanígy a kegyelem sem volna Istennek oly végtelen nagy csodája, ha láthatnánk gyarló testi szemünkkel.

De megszokottsága miatt sem szabad lebecsülnünk a kegyelmet. Mert míg a közönséges csoda Isten mindenhatóságát hirdeti, addig a kegyelem gyakori csodája Isten végtelen, megfoghatatlan szeretetéről tanuskodik. Mert Isten nemcsak rendkívüli alkalmakkor adja ezt a nagy ajándékot, hanem gyakran, bőkezűen osztogatja mindenkinek, aki csak akarja.

És most vizsgálj meg magadat: vajjon te nem tartozol-e azok közé, akik ostobán lebecsülik Istennek ezt a nagy ajándékát, sőt könnyelműen eltékozzák, lábbal tapodják? Pedig mindannyiszor ezt tetted te is, amikor halálos bűnt követtél el. Mit szólnál ahhoz az emberhez, aki az egész világ gazdagságát örökölné és ostoba kavicsokkal cserélné el aranyát és drágaköveit? Nos, te ennél az embernél is ostobább voltál, valahányszor eldobtad magadtól a megszentelő kegyelmet. Mert akkor rongy, pillanatig tartó, szennyes élvezetért nem az egész világ gazdagságát cserélted el, hanem a végtelen Isten szeretetét, jóságát taszítottad el magadtól. Hála helyett arculcsapással fizettél neki és megölted lelkedet.

Istent azonban nem lehet legyőzni. Isten szeretete végtelenül nagyobb, mint az emberek minden gonoszsága együttvéve. Ha valaki megbánja ezt a tettet, egy szerető gondolatért, egy jó szóért mindjárt visszaadja az elvesztett

gazdagságot, a kegyelmet. Ez aztán a legnagyobb csoda, a végtelen isteni szeretet csodája. — Azért ha te is elvesztenéd ezt a gazdagságot, amit a kegyelemmel kaptál, csak őszinte bánat kell, hogy újra gazdag lehess.

A mai evangélium első tanulsága tehát az volt, hogy mennyire felülmúlja a kegyelem a csodákat is és mennyire ostoba ember az, aki könnyelműen eltékozolja Istennek ezt a nagy ajándékát. Másik tanulsága pedig szorosan összefügg ezzel. — Jézusnak földi életében az okozott legnagyobb fájdalmat, hogy hiába volt minden csodája, az emberek nagy része mégsem hitt benne. Hát akkor mit érezhet ma, amikor látja az emberek millióinak közömböségét, akik pedig mind katolikusoknak nevezik magukat! Ne mondd erre nekem, hogy hiszen én hiszek benne, én elmegyek misére, térdet hajtok az Oltáriszentség előtt, gyónom-áldozom. Mert ekkor én arra gondolok, milyen szórakozottan állsz a szentmise alatt, néha milyen csúnyán énekelsz, mennyire nem vigyázol az imádságra. Ekkor eszembe jut, hogy akár itt a templomban, akár pedig ministráció közben hányszor még el közömbösen az Úr Jézus előtt, sokszor még akkor is, amikor felmutatja a pap a szentostyában. Eszembe jut, hogyan beszélgetsz a sekrestyében, melyen értelmetlenül, gépiesen hadarod a ministrációt, milyen hiába gyónsz, mert ismét vétkezel, és mennyiszor gyónsz ismét, hogy ismét vétkezzél. Ez nem élő hit! Az Úr Jézus nem ilyen hitet kíván tőled! Közömbösen, üres lélekkel még el a legfölségesebb titkok mellett is, így bánsz a megszentelő kegyelemmel is.

Élő hit kell hát a mindennapi életbe! Mert a gépies, megszokott, üres vallásosság nem élet, csak gép. Jézus pedig szíveket akar, meleg, szeretettől és áldozattól dobogó diákszíveket, akik sohasem vesztik el szem elől nagy aján-

dékát, akik nemcsak elfogadják, hanem hálásak is a megszentelő kegyelemért és élő hitükkel gyarapítják magukban. Aki a megszentelő kegyelem állapotában van, az gazdagabb, mintha az egész világ volna birtoka, és aki még hite szerint él is, az nagyobb dolgot visz véghez, mintha betegeket gyógyítana, holtakat támasztana, világokat teremtene. Így élj hát te is! Melegen dobbanjon a szíved Krisztus Szívének ritmusára és akkor igazán és boldogan fogod majd magasztalni az Istent, aki ilyen hatalmat adott az embereknek!

47. A menyegzős ruha.

Vajjon nem volt-e igazságtalan az a királyember, aki az utakról, az út széléről gyűjtötte össze menyegzős lakomájára az embereket, koldusokat, mindenféle csőcseléket, jókat és rosszkat és ettől a szedett-vedett társaságtól mégis azt kívánta, hogy menyegzős ruhában legyenek? Nem igazságtalanul büntette-e olyan szigorúan azt a szerencsétlen embert, aki nem volt menyegzős ruhába öltözve?

Ez a látszólagos igazságtalanság menten eloszlik, ha fontolóra vesszük, meggondoljuk egy kissé azokat a keleti szokásokat, amelyek a zsidóknál is szokásban voltak ünnepies lakomák alkalmával, amilyen a menyegzős lakoma is volt. Ha ezeket megismerjük, mélységes és komoly értelme tárul fel előttünk a mai evangélium példabeszédének.

Mikor a király, az ország legelőkelőbb embere menyegzős lakomát hirdetett, már jó előre tudtul adta ezt a szándékát és hamarosan értesítette azokat, akiket meg akart hívni az ünnepségre. Amikor tehát elküldötte szolgálait, hogy meghívja a lakomára hivatalosakat, ez csupán csak ünnepies formáság volt. Az ilyen meghívás visszautasítása a legsúlyosabb sértés volt a királyi fölség ellen. Érthető tehát az evangéliumi királyember haragja, hogy ilyen rútul visszaéltek jóságával a hivatalosak és még meg is sértették. Ezért adta ki a parancsot, hogy szolgálai mindenkit hívjanak meg, akit csak találnak és vezessék be őket a menyegzőre.

Mielőtt azonban a király emberei beengedték volna a lakomára a meghívott vendégeket, ünnepi díszruhát adtak reájuk és csak ezzel léphettek be a terembe. Tehát az az ember, akit a király menyegzős ruha nélkül talált, annyira hanyag volt, annyira nem törődött a király parancsaival és annyira megvetette uralkodóját, hogy még azt a csekély fáradságot is elmulasztotta, amibe a királyi díszruha felvétele került volna. Ezért büntette olyan szigorúan a király, ezért vetették ki a szolgák a külső sötétségre, ahol sírás volt és fogak csikorgatása.

Az Úr Jézus gyönyörű példabeszéde két súlyos tanulságot vés ma a lelkünkbe. Az egyik régen volt: akkor, amikor a mennyei király, az Atya meghívta a kiválasztott zsidó népet mennyei lakomára, az örök boldogságra, ezek azonban visszautasították ezt a meghívást, sőt tulajdon édes Fiát is megölték, akit elküldött közējük, hogy hírül vigye nekik ezt az örömhírt. Különféle kifogásokat kerestek és súlyosan megbántották a mennyei Atyát. Ezért a mennyei Atya szívének határtalan szeretetével másokkal, új, pogány népekkel akarta megtölteni mennyei országát. Mindenkit meghívott az örök boldogság mennyei lakomára. «Sokan vannak a hivatalosak . . .!»

Sőt a legjobb mennyei Atya végtelen szeretetében még tovább ment: ő maga adott gyönyörű menyegzős ruhát a meghívottak lelkére. A keresztség szentségében minden lelket ragyogó fehér ruhába, a megszentelő kegyelembe öltöztetett. Az örök boldogságra csak ezzel az ünneplővel lehet belépni, az égi menyegzős lakoma etikett-szabályai ezt a hivatalos ruhát írják elő. És itt érünk ennek az evangéliumi szakasznak másik súlyos tanulságához: jaj annak az embernek, aki e menyegzős ruha nélkül merészel megjelenni a mennyek Királya előtt! Az ilyen embert az

Úr angyalai a külső sötétségre, a pokol mélységébe vetik, ahol örök sírás lesz és fogak csikorgatása . . . Mert sokan vannak ugyan a hivatalosak, de kevesen a választottak . . .

Kedves fiam, válassz most, hová akarsz te tartozni: a hivatalosak vagy a választottak közé? Örökre élvezni akarod-e a mennyei Atya, a mennyország Királyának boldogító lakomáját, az örök boldogság ragyogását, vagy örökre sírni és fogat csikorgatni akarsz-e a külső sötétségben, a pokol kínjai között? Ettől a választástól dől el örök sorsod és örökre eldől sorsod ettől a választástól.

A jóságos mennyei Atya mindannyiunkat, téged is meghívott az örök menyegzős lakomára. Vajjon te is inkább apró, önző érdekeid, a VI. parancsolat elleni tiltott élvezetek, a bűnös alkalmak után akarsz-e futni, mint a zsidó nép, amely eljátszotta jogát, hogy résztvehessen a mennyei Atya lakomáján? Te is olyan vakmerő hálátlansággal akarsz-e fizetni végtelen jóságáért és szeretetért?

Isten mindannyiunkat, téged is hófehér ruhába, a megszentelő kegyelembe öltöztetett a szent kerestség napján. Én azt hiszem, hogy ha ideig-óráig el is vesztetted ezt a ruhát, ha be is mocskoltad a halálos bűnnel, mégis újra visszaszerezted és újra a régi fényében ragyog a lelkeden. De mi lesz azzal, akiről hiányzik ez a menyegzős ruha, akin mocskos, szennyes ez a királyi öltözet?

Egyedül csak a halálos bűn mocskolja be ezt a ruhát.

Úgy-e te nem akarsz soha többé bemocskolni? Úgy-e te nem akarsz soha többé elveszíteni? Úgy-e nem akarsz menyegzős ruha, megszentelő kegyelem nélkül belépni az örök menyegzős lakomára?

A mennyország Királya nem elégedett meg azzal, hogy örök boldogságra hívott meg bennünket; ezt a szeretetet még azzal is tetézte, hogy fel is öltöztette a lelkünket,

hogy hozzá illő módon jelenhessünk meg előtte. A legnagyobb hálátlanság a jószágos mennyei Atya iránt, ha valaki könnyelműen elveti ezt a menyegzős ruhát, amellyel ő végtelen szeretetében felöltöztetett bennünket.

Félte őrizd hát a lelkedben, óvd minden szennytől, piszoktól. Vagy ha néha rá is freccsen valami a világ szennyéből és mocskából: a bűnből, siess tisztára mosni a második keresztségben, a bűnbánat szentségében. Mosd újra ragyogó fehérre a bűnbánat könnyeivel, hogy a mennyei Atya örök menyegzős lakomáján méltónak ítéljen téged ne csupán a hivatalosak, hanem a választottak közé is számítani.

48. A hit próbái.

Volt egy «királyi ember», Heródesnek egyik tisztviselője. Galileában, Kafarnaumban lakott. Sokat hallott már beszélni a «csodatevőről», de nem nagyon törődött vele. Kényelemben, jólétben élt, míg az Isten meg nem látogatta őt. Kedves fia súlyosan megbetegedett és hiába próbált meg mindent, semmi sem használt. Az orvosok lemondtak életéről. Hiába ígérte oda egész vagyonát nekik, nem tudtak segíteni. Ekkor kezdett jobban érdeklődni a csodatevő iránt. Hátha ő még tudna segíteni? A szomszédos Kánában is sokat beszéltek az emberek egyik csodájáról. Hát aki a vizet borrá tudta változtatni, az a betegségnek is tud parancsolni. Ezért, amikor meghallotta, hogy Jézus Galileában van, elment Kánába és kérte, hogy menjen le hozzá az alacsonyabb vidéken fekvő Kafarnaumba, gyógyítsa meg fiát, mentse meg az életnek.

Igazi, őszinte hit vezette ezt az embert. Egyedül Jézus segíthet, mert az emberi erő és tudomány csődöt mondott, — mondotta magában. De azt nem tudta, hogy Jézus onnan Kánából is segíthetne fián. Ezért kéri, hogy menjen el hozzá. Jézus próbára akarja tenni hitét: látszólag elutasítja. Persze, könnyű akkor hinni bennem, mondja, ha jeleket és csodákat láttok. Bezzeg szavaimnak nem hisztek! — De az az ember állhatatos: tovább könyörög neki. Végre is Jézus azt mondja: «Menj el, a te fiad él.»

Kemény próbára tette ezzel a hitét. A királyi hiva-

talnok látta, hogy itt nincs tovább mit keresnie. Jézus nem hajlandó vele menni. Nem erőszakoskodott hát tovább, indult visszafelé. De hite egy pillanatra sem rendült meg. Ha nem is jött vele a csodatevő, akkor bizonyára van hatalma arra is, hogy ilyen távolról gyógyítsa meg fiát. Jézus próbáját fényesen kiállotta. Hite diadalmasan került ki a megpróbáltatásból: «Hitt az ember a beszédnek . . .»

Ha ennek a királyi tisztviselőnek a hite ilyen kemény próbának volt kitéve, mit mondjunk akkor mi, a modern világ katolikusai? Mi is hiszünk Krisztusnak, de a mi hitünk sokkal többször és bizony sokszor nehezebb próbának van kitéve a mai világban, mint ezé az emberé. Szerencsétlenségek, halálesetek, súlyos keresztek: mind-mind hitünk próbakövei. A világháború alatt alig volt család, melyet meg ne látogatott volna a jó Isten. Hány, de hány ember kérdezte tünődve: miért az a rengeteg véráldozat? Miért az a sok szenvedés és csapás, az a sok könny és bánat? Van-e Isten, aki mindezt megengedi és szó nélkül hagyja? Minek az a vallás, amely békét, szeretetet hirdet és mégis halomra ölik egymást az emberek? Hány katona jött vissza az égő pokolból istenhit, vallás nélkül, telve megoldatlan kérdésekkel, válasz nélkül maradt töprengéssel! És most ugyanaz kezdődik előlről, hogy még súlyosabb próbára tegye az emberek hitét . . .

A kereszténység ádáz ellenségei, az istentelen mozgalmak, a harcos pogányság mind a hitünknek üzentek háborút. A szorongatott helyzetben lévő keresztények hány helyen kérdezhetik: Hol van az Isten, aki mindezt megengedi? Van-e Isten, aki szó nélkül tűri az Egyház ellenségeinek gyalázkodását? Érdemes-e még hinni a természetfeletti életben, mikor az emberek milliós tömegei ezen a világon rendezkednek be? Érdemes-e hinni a ter-

mészetfeletti igazságokban, mikor mindenütt e világ igazságai győzedelmeskednek?

Azért beszélek neked ezekről, kedves fiam, hogy lásd, mi vár rád, mi vár a te hitedre is, ha kilépsz az életbe. Pedig talán magad is láttál már hasonlókat magad körül, magad is tudnál példákat felsorolni, ha nyitott szemmel néznél körül környezetben. Te, aki otthon buzgó, valóságos légkörben élsz és nevelkedel, aki csak jót látsz magad körül szüleid, rokonaid példájából, talán meg sem tudod érteni azokat a társaidat, akik arról panaszkodnak néha, hogy apjuk évek óta nem gyönt, templomba nem jár, anyjukat nem tudják rávenni, hogy egy évben legalább egyszer, húsvét táján elmenjen a templomba, szentáldozáshoz járuljon. Pedig sokan vannak ilyenek, akik nemcsak szavaikkal, hanem cselekedeteikkel is megtagadják az Istent . . .

Már most, diákéletedben meg kell erősítened a hitedet, hogy később semmiféle támadás se tudja megingatni. Mert hiába hiszel most rendíthetetlenül: később százféle alakban, ezerféle módon teszi próbára ezt a hitedet a hitetlenség. De ha ezt kell jósolnom a te biztos, mélységesen átélt és életre váltott hitedről, mi lesz akkor a sorsa az olyan fiúknak, akiknek már most, fiatal éveikben, gyerekésszel is nehézségeik vannak az Egyház dogmái körül? Mi lesz azokkal, akik már ma sem tudnak hittel leborulni az Oltáriszentség előtt, akik üres formaságnak látják az imádságot, a gyónást, a szentmisét, melyen parancsból vesznek részt, míg számonkéri elmulasztását, de elhagyják, ha tehetik?

A diákéletnek is megvannak a maga nehézségei, megpróbáltatásai, amelyek sokszor szintén hitedet kezdik ki. A sikertelenségek, a sokszor hiába, eredménytelenül kifejtett erőfeszítés, a félreismerés vagy megnemértés nem egy

diáknak okoztak már komoly nehézségeket hite körül. A valódi vagy vélt sérelem és igazságtalanság nemcsak az idealizmusát, hanem lelkiéletét is sok diáknak kikezdte. Talán ha felnőtteknek panaszkodtál ilyenekről, megmosolyogtak és ez oly nagyon tudott fájni. Nem értik meg a te nehézségeidet, sőt talán még te húztad miatta a rövidebbet. Lehet, hogy érett ésszel másképpen lehetett ítélni a dologról, de akkor is, neked komoly ügyed volt és megoldást kerestél rá — hasztalan.

Nos, arra mindenesetre jók voltak az ilyen esetek, hogy edzzék a hitedet az élet nagyobb, komolyabb próbái számára. Ha már most megszoktad azt, hogy az élet keserű pilulákat is tartogat számodra, melyeket barátságos, mosolygó arccal kell lenyelni, könnyebben állod meg majd az élet komoly élet-halálharcát a hited ellen.

Az evangéliumi királyi tisztviselő «hitt a beszédnek, melyet Jézus mondott neki». Legyőzte kételkedését és meg is kapta a nagy jutalmat erős hitéért: szolgálói már eléjefutottak és úgy adták tudtára az örömhírt, hogy fia él. Kérdezősködésére megtudta, hogy éppen abban az órában hagyta el a ház, mikor Jézus megvigasztalta. Tehát csak Jézus isteni közreműködése segíthetett. Ettől kezdve hitt ő és egész házanépe, családja, szolgálói. — Te is higgy mindig Jézus szavának! Bármit mondjanak is neked hitetlen társaid, bármilyen rossz példát látsz is magad körül az életben, te ne ezekkel törődjél, hanem Jézusra hallgass. Ő mondotta, hogy az Oltáriszentség az ő teste és vére, leborulok hát előtte. Ő mondotta, hogy a szentmise az ő keresztségének megújítása, áhítattal veszek hát részt rajta. Ő ígérte, hogy a szentgyónásban eltörli bűneinket, töredelemmel járulok hát hozzá. Nehézségek érnek, megáláznak? Nem baj! Jézus iratta Szent Pál apostollal: «Akik

az Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál!» Nagy feladat előtt állok, mely meghaladja erőimet? Nem baj! «Istennél semmi sem lehetetlen.» Üldöznek, félreismernek? Nem baj! Ugyanő ígérte: «Örüljetek és vigadjatok, mert jutalmatok bőséges mennyekben.»

Ha így tudsz hinni Jézusban és az ő ígéreteiben már most, diákéletedben, akkor nem érheti erősebb megrázkódtatás hitedet később sem. Akkor Jézus téged is megjutalmaz, bőségesen, nem csupán az örök életben, hanem már itt a földön is elveszed jutalmadat: a derült lélek nyugalmat és békéjét, melyet a világ nem adhat, csak Jézus adja azoknak, akik hisznek benne.

49. A legnehezebb erény.

Melyik lehet az? Talán az alázatosság? Az engedelmesség? Vagy talán a tisztaság? Lehet, hogy adott esetekben mindegyik nehéz. De minden esetben legnehezebb a türelem, a megbocsátás gyakorlása.

Vannak emberek, akik azt hiszik, hogy ezeknek az erényeknek a gyakorlása egyszerűen — lehetetlen. Hogy én jóval fizessek vissza annak, aki belegázolt a becsületembe, szóbaálljak azzal, aki arculütött, megbocsássak annak, aki megsértett? Ostobaság! Ma is sokan vallják, hogy a türelem a birkák s a szamarak dicső erénye.

Ezzel szemben mit mond Jézus? «Aki megüti jobb orcádat, fordítsd oda neki a másikat is . . . Szeressétek ellenségeiteket. Jót tegyetek azokkal, kik titeket gyűlölnek és imádkozzatok üldözőitekért és rágalmazóitekért, hogy fiai legyetek Atyátoknak, ki mennyekben vagyon, ki napját fölkelti jókra és gonoszokra, s esőt ad az igazaknak és hamisaknak . . .» (Mt 5, 38—45.)

Hol az igazság? Mint mindig, ebben is Jézusnál, aki maga az Igazság. Jézusnak egyenes parancsa, hogy megbocsássunk felebarátainknak. Szent Péter tudott erről, mégis megkérdezte, hányszor kell így megbocsátanunk. Elég-e hétszer, gondolván, hogy valami nagyot mond, mikor nagylelkűen hétre toldotta meg a zsidó rabbinikus tanítók állítását. Ezek ugyanis azt tartották, hogy eleget tettünk a törvénynek, ha háromszor megadtuk ezt a bocsá-

natot. Jézus azonban magasan felette áll a kicsinyes emberi mértéknek. Azt feleli Péter kérdésére: «Nem mondom neked, hétszer, hanem hetvenhétszer.» Azt jelenti ez, hogy nem szabad számlálnunk, hányszor bocsátunk meg felebarátunknak, hanem ahányszor vétett ellenünk, annyiszor kell megbocsátanunk. És hogy még világosabban beszéljen, még jobban megértesse apostolaival az Isten gondolatait, elmondotta nekik a szívtelen szolgáról szóló példabeszédet. Ez 10.000 talentummal, tehát a mi pénzünkre átszámítva körülbelül 60 millió pengővel tartozott urának, a királynak. Hihetetlenül nagy összeg volt ez ahhoz, hogy egy szolga valaha is meg tudta volna fizetni. Könyörgésre fogta hát a dolgot, mikor számon kérték tőle és ura kegyesen el is engedte neki az egészet. De alighogy eltávozott, találkozott egyik szolgatársával, aki az övéhez viszonyítva nevetséges összeggel, valami száz dénárral, tehát nyolcvan-kilencven pengővel tartozott neki. Követelni kezdte tőle a pénzét és már fojtogatta is, mert az a szegény nyomorult nem tudott fizetni. Szolgatársai, akik mindkét eseménynek tanúi voltak, szomorúan számoltak be uruknak az esetről. A király haragjában elfogatta a hálátlan szolgát és börtönbe vettette mindaddig, míg meg nem fizeti minden adósságát.

Jézus nem szokta sokat magyarázni példabeszédeit. Beszéltek azok maguktól, ő helyette is. Most is csak annyit fűz hozzá: «Így fog cselekedni mennyei Atyám is veletek, ha meg nem bocsáttok, kiki az ő atyjafiának, szívetekből.» Íme Jézus mennyire komolyan veszi ezt a figyelmeztetést! A megbocsátás, az ellenség szeretete nem csupán hő óhaj-tása, hanem leghatározottabb, kemény parancsa. E nélkül nem ismer ő sem bocsánatot. Abban az imádságban, melyre ő maga tanított bennünket, szüntelenül kérjük:

«Bocsásd meg a mi vétkeinket.» De rettenetes ítéletet mondunk saját fejünkre, ha gyűlöljük felebarátainkat: «Miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek!» Tehát Jézus ezzel is értésünkre adta, mi az ára az ő bocsálatának. Ez az ügy fontosabb még az áldozat bemutatásánál is. «Azért ha ajándékokat az oltárra viszed, és ott eszedbe jut, hogy atyádfiának van ellened valamije: hagyd ott ajándékokat az oltár előtt és eredj előbb megbékülni atyádfiával, és akkor menj és ajánld fel ajándékokat.» (Mt 5, 23—24.) A felebaráti szeretetnek ebben is örök mértéke: «Amilyen mértékkel mérték, olyan mértékkel fognak visszamérni nektek.» (Lk 6, 38.)

A diákélet is hoz magával sok ellentétet, viszálykodást. Nemcsak osztályok állanak néha szemben egymással, hanem még gyakrabban egyén az egyénnel. Apró semmiségeken való összetűzés, vetélkedés, civakodás napirenden van. Vannak diákok, akik gyűlölnek egymást, szóba sem állnak egymással. Hiszen a diákélet tulajdonképpen nem más, mint az emberi társadalom kicsinyített képe. És amint az embereknek mindig vannak vitás ügyeik egymás közt, úgy a diákoknak is. Éppen ezért az Úr Jézus tanítása nemcsak a felnőtteknek szól, hanem a diákoknak, neked is. Téged is kötelez Jézus kemény parancsa, hogy a szeretetlenséget jóval viszonzod, a megbántást békével tűrd, a haragot nyeld le és ne őrizd szívedben.

— De mikor ő kezdte! — hangzik legtöbbször erre a válasz. — Lehet, de talán mindketten hibásak voltatok. És ha még annyira igazad volna is a másikkal szemben, akkor is meg kell bocsátanod. És ha ő nem jönne eléd, neked kell utána menned, Jézus parancsára: «Eredj előbb megbékülni atyádfiával . . .» Ebből látnia kell ellenfelednek, hogy nem akarsz haragot tartani és kész vagy a békülésre.

Ha ez a megszügyenítés nem használ neki és tovább is haragszik rád, akkor megtetted, amit tehetél és legalább nem vétkeztél.

— De mikor oly súlyosan megbántott! — Talán annyira, mint Jézust ellenségei? Talán arcodba köpött, tövissel koronázott, keresztre feszített, megölt, mint Krisztussal tették a zsidók? És nézd, ha ezt tennék is veled, te méltán bűnhödnél bűneiért, míg Jézus maga volt a szentség és ő imádkozni tudott ellenségeiért: «Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek...»

— Hát jó, szívesen megbocsátok, de a sértést el nem felejttem neki, míg élek. Többé ne kerüljön a szemem elé! — Ez az a bocsánat, amit Jézus sürget: «szívedből»? Ez az igazi, őszinte jószándék? A megbocsátás nem ismeri ezt a szót, hogy *de*. Nincs föltétele, mert szeretetből történik. Nem azt jelenti ez, hogy nem keresheted a magad igazát jogos úton, tanáraid előtt. Nem vagy köteles mindent eltűrni. De a szeretet találékony és megadja a módot, hogy békétlen, összeférhetetlen társaidat is le tudjad szerelni. A megbocsátó szeretet nagyobb erő, mint a harag és az indulat: megszügyeníti az ellenséget, magábaszállásra és megbánásra készíti. Míg a haragtartás csak újabb ellentéteket idéz elő. A türelem nem a birkák és szamarak erénye! Mihez kell nagyobb erő: arcába öklözni a sértőnek, vagy szó nélkül tűrni a bántalmat, sőt imádkozni érte?

Jézus az utóbbira tanít. Egész élete a leggyönyörűbb példa a türelemre, szelídségre, megbocsátásra. Mindjárt a második a nyolc boldogság sorában a szelídség magasztalása: «Boldogok a szelídek, mert ők lesznek majd birtokosai a földnek.» (Mt 5., 4.) Jézus ezt gyakorolta, ezért világhatalom ma a kereszténység az egész földkerekségen. Ő imádkozni tudott ellenségeiért, és most is, egy zokszó

nélkül, egészen, «szívéből» megbocsát minden bűnösnek. Vagy hallottad-e már valaha is a gyóntatótól, Jézus Krisztus helyettesétől, hogy «megbocsát ugyan, de soha el nem felejtí Jézus, mivel megsértetted»? Jézus nem ismeri a *de*-t, a feltételt. Nemcsak hogy megbocsát, de el is felejtí a sértést. «Végí egy szikrát és dobd a tengerbe: azonnal kialszik. Így a bűn is, ha beleveted az isteni irgalom feneketlen tengerébe.» (Aranyszájú Szent János.) Csak bánat kell hozzá és őszinte bűnvallomás.

Legfeljebb egy feltétele van Jézusnak: ha te is megbocsátasz haragosodnak. Mert ebben nem ismer pardont. Melyik lesz jobb: itt a földön örökké békétlenségben élni és még hozzá örökké bűnhődni érte a másvilágon, vagy pedig itt a földön is már békét élvezni és örök jutalmat venni érte Jézustól?

Ne légy hát haragtartó! Bocsáss meg te is «szívedből» társaidnak, hogy biztosíthasd a magad számára is Jézus örök bocsánatát és jutalmát.

50. Az adógaras.

Tiziannak van egy világhírű festménye. Az Úr Jézust ábrázolja, amint isteni fenséggel, megszegyenítő nyugalommal tekint egy álnok farizeusra, aki éppen egy pénzdarabot nyujt eléje. A farizeus arcára kiül a kaján káröröm, hogy most végre fogós kérdés elé állította az Üdvözítőt, úgyhogy ha erre nem tud felelni, akkor leleplezheti a nép előtt, mint csalót, népámítót.

Ez a kép a mai evangélium fenséges jelenetét tárja elénk. A farizeusok egyik újabb mesterkedésével állunk szemben. Többen összebeszélnek és Jézushoz járulnak. Igazmondására hivatkoznak, mint olyan emberére, aki mindenkinek meg meri mondani az igazságot. Nem törődik az emberek véleményével. Világosítsa fel hát őket is, kell-e adót fizetni a császárnak? Ravaszul arra számítottak, hogy Jézus erre nem tud majd felelni. Mert ha azt felelné, hogy igen, ha azt, hogy nem, mindenképpen megfoghatják, sarokba szoríthatják. A mózesi törvény ugyanis csak a templomadót ismerte el, a császárnak fizetendő adóról mit sem tudott. Azért ha Jézus igennel felel, bevádolhatják a nép és a főpap előtt, mint a mózesi törvény és a zsidó szabadság elárulóját; ha pedig nemet mond kérdéseikre, akkor meg a császár előtt jelenthetik fel, mint lázadót, aki a római uralom, a császár ellen izgat. Hiszen ők megengedhették maguknak ezt a kis köpenyegforgatást: nem nagyon válogattak eszközeikben.

Jézus isteni bölcsesége azonban átlátott az álnok farizeusok kicsinyes, rút cselszövényein. Isteni bölcsességét eláruló válasza elhallgattatta és megszégyenítette ellenégeit: «Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené.»

Igen, Krisztus tanítása szerint adjuk meg a császárnak, ami a császáré, vagyis adjuk meg minden emberi hatalom birtokosának is azt a tiszteletet, ragaszkodást, engedelmességet, amely megilleti őket. Mert nincsen semmiféle más hatalom, csak Istentől származó. Krisztus tanítása nemcsak a farizeusoknak szól, hanem örök igazság, mely minden idők emberének útmutatásul szolgál. Szükség volt arra, hogy az Üdvözítő erről is nyilatkozzék, mert az emberiségnek legrégebbi vétke éppen az engedetlenség. Már a mi világunk előtt is, amikor még csak az angyalok világa létezett, megtörtént ez a szörnyű bűn, amikor Lucifer kimondta az első nemet az Istennek: Non serviam! Nem szolgálok! Mi sem maradtunk el sokáig tőle: ősszüleink legnagyobb vétke szintén az engedetlenség volt. És attól kezdve mind a mai napig kísér bennünket ez a szomorú örökségünk. De talán sohasem volt annyira elterjedve a világon az engedetlenség, sohasem veszett ki annyira a tekintélytisztelet, mint éppen napjainkban. Az Egyháztól, hitüktől elpártolt aposztaták kérlelhetetlenül támadják addigi vallásukat, mely előbb puha, meleg otthont nyújtott nekik. A nemzetek fiai sok különféle jelszó tarka köntösében tagadják meg alattomban vagy nyíltan az engedelmességet világi, állami előjáróiknak. Sok családban a gyermek szembefordul tulajdon szüleivel és pokollá teszi az életüket.

Egyszer egy tizenöt éves fiút jól elverték otthon a szülei, mert engedetlen volt. A fiú nem sírt. Dacosan vetette fel a fejét. Még csak egy zokszót sem ejtett. De

amikor nem vették észre, összecsomagolta néhány ruhadarabját, elemelte szüleinek a pénzét és elindult hazulról. Szülei kétségbeesve keresték mindenütt, hiába. Néhány nap múlva levelezőlapot hozott a posta: «Itt és itt vagyok. Címemet nem írom meg, hogy ne is keressenek. Most legalább megtanulom, mi az élet. Nem kell többé túrnöm apám ütlegeit, anyám folytonos szemrehányásait . . .»

De a büszke, dacos homlok lassanként elborult. Mikor mindenünnen kilökték már és csak a pályaudvarok várótermében kínálkozott fedél, ahol meghúzhatta magát és végigdidereghette az éjtszakát; mikor szeme szikrázott már az éhségtől és egy fillér nélkül ödöngött a főváros utcáin a fényes kirakatok előtt, valóban, lassanként megtanulta, milyen az élet. És amikor a szerencsétlen gyermek menekülni akart a szülői dorgálás elől, amelyet pedig a legszebb, legnemesebb érzés: a szeretet sugalmazott, ugyanakkor sokkal erősebben, sokkal fájóbban arculcsapta az élet . . .

Igen, aki nem tanul meg gyermekkorában, fiatalkorában engedelmeskedni, azt az élet fogja megtanítani, de akkor már sokkal drágább tandíjat kell érte fizetni. De nem is használhatja az élet az olyan embert, aki nem tanult meg jól engedelmeskedni. Nem tud az majd helyesen parancsolni másoknak, aki nem tanult meg lemondani a saját akarataról, hogy másokénak vesse alá. «Csak az kormányoz biztosan, aki szívesen rendeli alá magát», — mondja Kempis Tamás.

De a józan ész is arra biztat, hogy szívesen engedelmeskedjünk. Mert hiszen minden tettünkért felelősek vagyunk az Úristen előtt. Kivétel csak az, amit mások parancsára cselekedtünk. Megnyugtató érzés, hogy vannak olyan fontos cselekedeteink az életben, melyekről nem

nekünk kell számot adnunk, ha még oly helyteleneknek láttuk is őket: mert előljáróink parancsára tettük.

De mindez csak a fele Krisztus tanításának: «Adjátok meg a császárnak, ami a császáré». Utána így folytatja: «És Istennek, ami az Istené.» Csak az egész fejezi ki a teljes igazságot.

Erről azonban csak röviden akarok szólni. Mert hiszen nem méltó a katolikus névre az az ifjú, aki gondolkodik azon, mért kell megadnunk Istennek, ami Istené. Istent minden hívő katolikus legfőbb Urának ismeri el. A legfőbb Úrnak engedelmisséggel tartozunk. Mivel pedig ez a legfőbb Urunk a legfölségesebb Isten is egyúttal, hódoló imádással kell leborulnunk előtte. Mindent tőle kaptunk, ezért hála jár neki. Tőle függünk, létünket ő hívta elő a semmiből és őhöz térünk vissza valamennyien. Szerető odaadás jár neki ezért. Nem elég valamilyen udvarias viszony köztünk és a jó Isten között.

Renan, ez a hírhedt francia író, aki annyit ártott a katolikus Egyháznak, annyit támadta addigi meleg otthonát, szerető Édesanyját, aki az Úr Jézusról szóló hírhedt könyvében összehordott minden szennyet, piszkot és gyalázatot, amit emberi elme az Istenről kitalálhatott, ez a Renan egy másik íróval egyszer egy bretagne-i falucskában nyaralt. Egyszer séta közben találkoztak egy körmenettel. Elöl vitték a feszületet, a jámbor bretagne-i nép buzgón énekelt. Egyszer csak az a másik író csodálkozva látja, hogy Renan leveszi a kalapját a feszület előtt, sőt még a fejét is meghajítja mélyen. Mikor elvonult a körmenet, megkérdezte a hírhedt hitetlent, vajjon csak nem a vallásos érzés vitte rá, hogy köszöntse a feszületet? Mert ez ellenkezni látszik eddigi írásaival.

— Ó nem, — felelte Renan, — éppen csak hogy köszöntjük egymást, de sohasem beszélünk egymással.

Bármennyire tagadta is azonban Renan, bizonyos az, hogy ekkor elárulta magát. Szíve vágya húzta az Isten felé, éppúgy, mint halálos ágyán, amikor már nemcsak köszöntötte, hanem irgalomért is tudott könyörögni hozzá. Mert nem is képzelhető ez másként. Hiszen Szent Ágoston 1500 éve már, hogy így kiáltott fel: «Magadnak teremtetél minket, Uram, és nyugtalan a mi szívünk, míg benned meg nem nyughatik!»

Ady Endre, a «nyakas magyar kálvinista» is bánattal emlékezik vissza később egy fiatalkori élményére, mikor dacosan ment el a kereszt előtt:

*Az apám még vidám legény volt,
Dalolt, hogyha keresztre nézett,
Én meg az apám fia voltam,
Ki únta a faragott képet
S dalolt, hogyha keresztre nézett,*

— — — — —

*Húsz éve elmúlt s gondolatban
Ott repül a szánom az éjben
S amit akkor elmulasztottam,
Megemelem kalapom mélyen . . .*

(Krisztus-kereszt az erdön.)

Bizonyos azonban, hogy csak az tanul meg jól engedelmeskedni itt a földön, aki megtanul jól engedelmeskedni Istennek is. Aki meleg, bensőséges szeretettel tudja neki alárendelni és átadni, sőt feláldozni önmagát.

Már a II. osztályban tanultad a kapcsolt mellérendelt mondatokat. Nem tudnék szebb példát mondani rájuk, mint amilyent az Úr Jézus mondott a mai evangéliumban: «Adjátok meg a császárnak, ami a császáré és Istennek, ami

az Istené.» Az és a fontos itt: mind a két főmondatnak önálló léte van, de csak együtt fejezik ki a teljes mondani-
valót, a jelen esetben Krisztus örök tanítását. Csak aki mindkét mondattagot, tehát az egész mondatot megvaló-
sítja, számíthat boldog, megelégedett életre már itt a földön
is, és örök boldogságra a másvilágon.

51. Farizeus lelkek.

Az az evangélium, mely Jairus leányának feltámasztásáról szól, szomorú eseményt beszél el. Nemcsak azért szomorú ez az evangéliumi szakasz, mert halálesetről szól, hanem még inkább azért a két szóért: «És kinevették Őt.» A zsidók kinevetik Jézust. Hányszor előfordult ez földi életében! A mult vasárnap is gúnyosan vigyorgó képpel álltak eléje a farizeusok, hogy megfogják az adópénzzel és elárulják a hatóságok vagy a nép előtt. Most meg a lármás, üresfejű tömeg neveti ki, mikor azt mondotta, hogy csak alszik a halott.

Ez volt mindig a próféták sorsa. Sorsát Jézus sem kerülhette el. Kigúnyolták. Ő meg imádkozott ellenségeiért és jót tett velük.

Nem szeretném, ha nekem is ez lenne a sorsom. Pedig én olyan hibáról akarok itt beszélgetni veled, amelyet senki sem hallgat szívesen. Mindenki a legnagyobb sértésnek veszi, ha ezt vágják a szemébe. Ennek a hibának az a neve, hogy: farizeizmus.

Hát akkor én nyugodtan elolvashatom ezeket a sorokat — mondod talán magadban, — mert ezekben nem rólam lesz szó. Én csak nem vagyok farizeus? Mert hiszen kik voltak a farizeusok? Akiiket az Úr Jézus annyira korholt, hogy csak külső látszatra, szemre teszik a jót, lelkük pedig tele van mindenféle bűnnel és gonoszszággal. Sírókhoz hasonlította őket, melyek kívül szépek, telve vannak virá-

gokkal, de belül meg a pusztulás utálatosságával. Eszedbe jut a farizeusról és a vámosról szóló példabeszéde. Ebben elbeszéli az Úr Jézus, hogy egyszer felment a templomba imádkozni egy farizeus és egy bűnös vámos. A farizeus kiállt a templom közepére és hangosan hirdette maga körül: Hálát adok neked, Istenem, hogy én nem vagyok olyan, mint a többi ember, rabló, igazságtalan, mint ez a vámos is. Kétszer böjtölök hetenként, rizedet adok mindenből, amim van. A vámos pedig nem mert előremenni a templomban. Leborult az egyik oszlop tövében, szemét sem merte fel emelni az égre, hanem mellét verve csak ezt rebegte: Uram, irgalmazz nekem, szegény bűnösnek. Azzal fejezte be az Úr Jézus: ez az ember megigazulva ment haza, inkább, mint a gőgös farizeus.

Azért mégis figyelj csak most rám. Mert ma egy-két diákarcképet akarok megrajzolni neked. Bár úgy volna, hogy egyik se illenék rád közülük! De én azt hiszem, hogy ezeknek az arcképeknek egyik-másik vonásában magadra ismersz.

Azt mondja az Úr Jézus: «Óvakodjatok, hogy igazságaitokat és jócselekedeteiteket ne cselekedjétek az emberek előtt, hogy lássanak benneteket, mert akkor nem lesz jutalmatok mennyei Atyátoknál.» Pedig sok olyan diák van, aki csak az emberek előtt végzi jócselekedeteit, és ezért Isten előtt értéktelenek. Van olyan diák, aki csak azért tanul szorgalmasan, hogy szülei és tanárai megdicsérjék és megjutalmazzák. Van, aki csak azért megy el a közös szentgyónáskor gyónni, áldozni, mert az osztályfőnök vagy a hittanár megszámlolja a gyónócédulákat. Volt már olyan diák, aki mással csempésztette be a gyónócédulát a gyóntatóhoz, mint utóbb kiderült. Bizonyára így gondolkodott az illető: Hiszen nem a szentgyónás vagy szentáldozás fontos,

hanem hogy ez vagy az a tanár vagy osztályfőnök továbbra is jó véleménynel legyen felőlem. — Ide tartozik részben az is, amikor valaki nem mer elmenni ahhoz a gyóntatóhoz, aki ismeri vagy tanítja, mert jaj, hátha nem becsüli őt többé, amikor látja, hogy ő sem angyal? Volt már olyan diák is, akinek szépen rendben volt minden miseigazolványa és máshonnan derült ki, hogy bizony egyik-másik szentmise mégis csak elmaradt a vakációban. Sőt, elég sajnos, az is előfordult már, hogy valaki a gyónás közben, mikor elsorolta nagyhamar bocsánatos bűneit, nem volt hajlandó mást elárulni. Egy-két kérdésre azonban csakhamar kiderült, hogy volt még más, sokkal súlyosabb bűne is, mint a bevalottak. Persze az illető többet nem ment ahhoz a gyóntatóhoz, hálából, hogy jót tett vele, hiszen megmentette egy szentségtörő gyónástól és áldozástól.

Ne felejtse el fiam: hazudni nemcsak szóval lehet. Lehet hazudni cselekedetekkel is. Lehet valakinek az egész élete egy nagy hazugság, képmutatás. De jól jegyezze meg azt is: becsaphatod szüleidet, szemébe hazudhatsz tanáraidnak és gyóntatódnak, de az Isten előtt hiába hazudsz!

Nem hiszem, hogy te ilyen volnál, nem is azért mondtam el ezeket. De vannak — és többen vannak, — akik ha nem is képmutatásból, de mégis csak a külső szerint, megszokásból cselekszenek helyesen, lelkük azonban egészen másfelé kószál. Hány, de hány fiú van, aki a diákmisének ének közben szórakozottan lapozgat énekeskönyvében, egyik lábáról a másikra áll vagy a falakat nézegeti! Fújják azért az éneket, de vajjon gondolnak-e arra, hogy énekükkel Istent akarják dicsérni? Ha a közös imádságot mondják és hirtelen megkérdezném tőlük, mit is imádkoznak most, hányan gondolnának rá az imádság szavaira, hány tudna hirtelenében felelni? Hánynak a keresztségét hasonló

inkább valami hadonászáshoz, mint a háromszemélyű fölséges Isten, az Atya, Fiú és Szentlélek megvallásához? Hánynak a térdhajtása hasonlít inkább valami furcsa bókolás-hoz, mint Isten imádásához? Hánynak a köszöntése hasonlít inkább valami fogcsikorgatáshoz vagy sziszegéshez, mint Jézus szent nevének dicséretéhez?

Miért kell ennek így lennie? Miért veszünk el a külsőségekben, miért hiányzik a lélek ezekből a cselekedeteinkből? E nélkül üres jelek ezek, értéktelenek Isten szemében és nem jár értük jutalom a mennyei Atyától.

Legyen hát minden térdhajtás Isten imádása, minden keresztvetés szent hitünk megvallása, minden köszöntés Jézus dicsőítése, minden imádság a lélek Istenhez szárnyalása. Lelket, fiam, lendületet az életbe! Ha lélekkel, Isten kedvéért, az ő tetszése szerint végzed minden cselekedetedet, akkor nem féltlek téged a képmutatástól, a farizeizmustól. Akkor nem szüleid, tanáraid, nem emberek tetszését keresed, hanem Isten szent akaratát, aki a rejtekben, az emberektől félreismerve is látja jószándékodat és megjutalmaz érte a lélek nyugalomával.

52. A nagy számadás.

Az Egyház az egyházi év folyamán az egész Krisztus alakját akarja felfesteni az evangéliumok vásznára. Ma sötét, komor, rembrandt-i színekhez nyúl. Mintha a mai evangéliumból nem is az a Krisztus beszélne hozzánk, aki feltámasztotta a naimi ifjút, aki annyi szeretettel és melegséggel szólott hozzánk az egyházi év folyamán, bűnöket bocsátott, betegeket gyógyított, könnyeket szárítgatott; aki körüljárt jót tevén. A mai ember nem is hallgatja szívesen az ostorfonó Jézust, aki haragudni is tud, sőt fenyegetődni: a sötétség helyéről, ahol sírás lesz és fogak csikorgatása. Szeretné kiollózni a Szentírásból ezeket a részeket, no meg — az utolsó ítéletet.

Az élvezetek, a tobzódó bűnök után futó embernek nem is valami kellemes hallani a nagy számadásról, ahol a nagy Számonkérő mindent, de mindent latravet, amit csak tettünk életünkben. — Pedig ezt a leszámolást nem lehet letagadni. Benne van a Szentírásban, szent hitünk tanítja, de a józan ész is azt mondja, hogy kell lennie egyszer egy napnak, amikor minden bűn, minden igazságtalanság és aljasság napvilágra kerül, amikor minden jóság és erény előtűnik és mind a bűn, mind a jóság elveszi a maga jutalmát.

Gondolj csak arra, mi lenne az iskolában, ha sohasem lenne ott számonkérés. Ha a tanár sohasem feleltetne abból a leckéből, amit az előző órán feladott, elmagyarázott.

Vajjon tanulnál-e ugyanolyan szorgalommal? Mi sarkalna akkor, hogy megtanuld a leckét?

Hát ez csak olyan szónoki kérdés, nem várok rá feleletet. De mosolyogsz magad is, nagyon jól tudván, mi lehet erre a felelet.

— Jó, jó — mondod talán erre, — elhiszem már, hogy egyszer, valamikor lesz majd számonkérés, de tessék erről talán a felnőtteknek, az öregembereknek beszélni. De miért nekem? Hiszen én még csak elsős, ötödikes, nyolcadikas vagyok és még ha nyolcadikas vagyok is, akkor is legfeljebb csak 18 vagy 19 évet éltem még le az életemből. Hiszen ha leérettségiztem, csak akkor kezdek tulajdonképpen élni!

Álljunk meg itt, fiam! Kíváncsi vagyok, akkor is így fogsz-e beszélni, ha megfontolod azt a kis történetet, melyet saját fülemmel hallottam.

Csikorgó tél volt, januárban. Egész Győr városát hó borította. A befagyott Marcalt is, ott a zsilipnél, ahol fölfogják a folyó vizét a halastó számára. Vígán lehet ott a síma jégtükrön korcsolyázni, ha erős tél van. Most is pompás, 10—15 centiméteres jég borítja a folyót. Egy negyedikes kisdíák a nővérkéjével ide indul korcsolyázni. Igaz ugyan, hogy engedélyt nem kaptak otthon, de nem tesz semmit. Jól felöltöztek, pedig talán felesleges is volt. De ők nem vették észre, hogy megfordult az idő: meleg szél fújt és titokban olvadni kezdett.

— Gyerünk a jégre! Hajrá!

Alig tesz azonban a mi negyedikesünk pár kört a jégen, egyszerre tompa reccsenés, majd egy velőtrázó sikoltás . . . Nővére már csak a kezét tudja elkapni, melyet kinyújt a jégből. De az olvadó jég omlik alatta, ő is belezuhan a jéghideg vízbe. És az a korcsolya, hogy húz lefelé

a hideg, sötét sírba! És hiába minden kiabálás, nincs egy teremtettt lélek a közelben . . .

Még egy görcsös rándulás: a kéz is kicsúszik a leány kezéből. Egyedül tud csak partra vetődni. Lélekszakadva rohan haza. Egész éjjel keresik a fiút, hiába. Csak másnap találják meg a jég alatt. Még akkor is lábán volt a korcsolya . . .

Ott álltunk a ravatal előtt. Az egész gimnázium, az egész tanári kar. Egyik kis osztálytársa szavalt. Soha még úgy szíven nem markolt Vörösmarty gyönyörű elégiája, a *Kis gyermek halálára*, mint azon a szomorú téli délután:

„. . . elvitted a
Szülék vidámságát, elvitted a
Legszebb remények gazdag bimbáját.»

Az osztályfőnök úr beszélt. Arról a vékony jégkéregről, mely a vidám, kacagástól hangos, boldog gyermeki életet elválasztotta az örökkévalóságtól. A jégkéreg megnyílt, mint az örökkévalóság kapuja . . .

Hát én ezzel a történettel feleltem neked arra a szemrehányásra, minek a számonkérésről beszélni. Az előtt a kedves, jó gyermek előtt is nyitva állt még az egész élet és mégis, egy pillanat alatt, hirtelen bezárult, hogy a másik, örök élet táruljon fel előtte. És a fiú egyszerre ott találta magát a nagy Számonkérő előtt. Készületlenül.

Isten őrizzen, hogy te előtted is bezáruljon a ragyogó élet kapuja. De nemcsak akkor kell rágondolni a nagy számadásra, ha már követelik tőlünk. Akkor talán már késő. Arra bizony készülni kell.

Sorra kell vennünk tehetségeinket, melyeket a jó Istentől kaptunk. Számon fogja kérni, hogyan használtuk, csiszoltuk-e őket, amennyire erőinktől tellett? Számot kell

adnunk minden kegyelemről, amit hasztalanul pazarolt a lelkünkre. Számot kell adnunk minden erényről, minden bűnről. Azokról is, amelyeknek elkövetéséhez nem hívtunk tanukat. Azokról is, amelyek a sötétben vagy csak gondolatainkban mentek véghez. És jaj lesz annak, aki akadozik a leszámoláskor, mint a hanyag diák a lecke-felmondásban! Ott már nem az irgalmas, jóságos Atya, hanem az igazságos, jutalmazó és büntető Isten előtt állunk.

Azért ne nyugodjék le életünkben egyszer se a nap a nélkül, hogy ne készülnénk a nagy leszámolásra. Szokjál hozzá, fiam, és ne bújjál be addig az ágyba egy este sem a nélkül, hogy számot ne vetettél volna magaddal, ki ne békültél volna a jó Istennel. Aki minden este megvizsgálja a lelkiismeretét és keservesen megbánja a nap összes bűneit, és teszi ezt egy egész hosszú életen keresztül, annak nincs miért félnie a leszámolás nagy napjától és a büntető, megtorló Istentől. Azt az Isten az utolsó számadáskor jobbjára állítja. Adja Isten, hogy ezen a rettenetes napon mi majd ne a bakok között, hanem a juhok közt találkozzunk valamennyien.

53. Az élet-híd.

Elérkeztünk ismét az egyházi év végére. Egy hét még, és ádventbe lépünk. Ha jól megfigyeled majd az első ádventi vasárnap evangéliumát, azt veszed észre, hogy szinte szószerint megegyezik a mai vasárnapra rendelt evangéliummal. Mindegyik az utolsó ítéletről szól, csak-hogy a mai evangéliumot Szent Máté, a következőt Szent Lukács írta.

Miért olvastatja az Egyház mind a két alkalommal, az egyházi év végén és elején is ugyanazt az evangéliumot? Erre akarok én válaszolni neked.

Az Egyház azért nyitja rá szemünket ma is, meg ádvent elején is az utolsó ítéletre, hogy ezzel a legkomolyabb figyelmeztetéssel élénk állítsa végső célunkat. És valóban, ha figyelmesen elolvasod a mai evangéliumot, lehetetlen, hogy megrendülés nélkül hallgasd az Úr Jézus szavait. Ezekre a komoly szavakra még a legmegrögzöttebb bűnösnek is magába kell szállnia, mert Jézusnak eddig minden szava beteljesedett, így hát ezek a szavak is be fognak teljesedni. Ég és föld elmúlnak, de az ő igéi el nem múlnak. Ezek az igék azonban ma szörnyű pusztulást, világkatasztrófát jövendölnek.

Elmerengtél-e már csendes, tiszta nyári éjtszakán a csillagvilág titokzatos végtelenségén? Nézted-e már a cserkész tábor éjtszakai csendjében a tejút miriádnyi csillagfoltjait? Alig van ennél fenségesebb látvány a világon. És

aki nyitott szemmel, imádságos lélekkel jár a nagy természetben, Istennek e fölséges templomában, hogy meg tudja azt részegíteni a feléje áradó sok-sok szépség! A távolban kéklő hegyek, a rengeteg erdők titokzatos félhomálya, madárdal, virágillat, csörgő csermely csacsogása, kis patakok csobogása, tarka lepkék, szép arany pillangók: mindenütt Isten járt itt, Isten keze munkája. Az ősz színpompája, a tél hideg fensége, a tavasz bimbózó rügyfakadása: mind-mind milyen széppé teszi ezt a földet! És az ember még szebbé iparkodott varázsolni a maga munkájával, mintha elleste volna az Alkotótól. Raffael Madonnái, Munkácsy festményei, Vörösmarty, Petőfi, Madách alkotásai, egy Szent Péter-templom, egy-egy művészi szobor: mennyi de mennyi szépség ezen a földön! Hányszor álltál meg már bámulva a technika, a tudomány remekei előtt, miket az emberi elme gondolt ki — és ez a sok-sok szépség: csillagvilág, virágos föld, művészet, tudomány, technika mind-mind percek alatt elég, elpusztul, megsemmisül a világ végén, a nagy világhatasztrófában! Hogy fognak akkor összeolvadni a félelmetes tengeri csatahajók! Hogy törnek össze az óriástankok, melyek előtt ma nincs akadály! Hogy hullanak le majd, mint ősszel a legyek, a hatalmas bombavető, melyek pedig városokat, országokat tudnak elpusztítani! Hát érdemes volt ennyit küzdeni, ennyit alkotni ezért a földért, ha mindez egy napon megsemmisül?

Ezért állítja elénk az Egyház az év utolsó vasárnapjának komoly tanulságát: «Nincs nekünk maradandó városunk ezen a földön.» Ez a földi élet csak átmenet, zárandokút, ne kössük hát hozzá örök célunkat! Nem rendezkedhetünk be örökre itt a földön. Aki hídra megy, nem akar egész életében ott maradni, hanem az a célja, hogy átjusson a

túlsó partra. Te is megcsodálsz talán a hídon, ha ráérsz, a nagy Dunát, amint lassú méltósággal görgeti hullámain; elnézegeted a hátán úszó hajókat vagy csónakokat, elnézed a felette röpködő sirályokat, de nagyon kihajolni már nem mersz a korláton, mert félsz, hogy a vízbe zuhansz. Azért sietve folytatod utadat, hogy elérjed célodat. Ilyen híd a mi földi életünk is: híd a mulandóság és örökkévalóság között. Ezen a hídon is megcsodálhatod, sőt élvezheted, ami szépség utadba akad. Nyíló virág a lábad előtt, madárdal a levegőben, minden tiszta öröm, minden nemes élvezet a tiéd, a te számodra van, de nem azért, hogy ezeknek élj, hanem hogy szebbé, kellemesebbé tegyék utadat. Utadba kerülnek aztán hamis próféták, ál-krisztusok is, akik örömeiket ígérnek, szépségeket mutogatnak, melyektől eleinte magad is visszaborzadsz. De hiszen annyian mennek utánuk! Hátha ezek az igazi próféták? Hátha ez az igazi Krisztus? Ne hidd! Mélységek fölé vezetnek. Az ilyen örömek elkábítanak, az ilyen szépségek elbódítanak és menethetetlenül a mélységbe zuhanhatsz! A mélység fenekén azonban nem a Duna vize hömpölyög, hanem a sátán szennyes bűnhulláma zuhog és ha egyszer ez ragadja el a lelkedet, aligha menekülsz belőle. Az élethíd korlátjára mindenütt kiírta az evangélium: Itt kihajolni veszélyes!

Mit gondolsz, mi húzza-vonzza annyira a turistákat a hegytetőkre, a magasságok világába? Mit gondolsz, miért van Párizsban mindig annyi látogatója az Eiffel-torornak? Mit gondolsz, miért szeretsz te is annyira játszani repülőgéppel? Miért van az, hogy élete egyik szakaszában minden fiú pilóta szeretne lenni? Talán furcsán hat így egymás mellett ez a sokféle kérdés, pedig valamennyire egy a felelet: azért van ez így, mert az ember szívében kiolthatatlanul ég a vágy a magasságok után. Az

emberi lélek nem érzi sokáig jól magát a sertés-pocsolyában: magasabbra van teremtve. Quae sursum sunt, quaerite! Mi az odafent valókat keressük kiolthatatlan szomjúsággal és nyugtalan a mi szívünk, míg meg nem nyughatik Istenben.

Az élet-híd magasba ível, vége az égi hazában lesz. Ha meg is botlottál útközben, ha visszafelé csúsztál, vagy a mélységbe zuhantál, kelj fel újra, kapaszkodjál még magasabbra! Igaz, hogy az élet-híd utolsó ívének végén szigorú bíró vár, de ne félj: előre, mindig csak előre, Krisztus után! Hiszen ő vezet kézenfogva a Bíró elé. És aki mindvégig hűséges lesz, aki mindvégig kitart, annak nem kell félnie a haragvó Istentől, mert abban a szigorú Bíró kedves fiára ismer. Akkor neked sem Bírád lesz, hanem jóságos Atyád, akit annyiszor szólítottál így naponként a miatyánkban. Akkor a jóságos mennyei Atya örömmel ölel majd keblére téged, aki elfáradtál a hosszú zarándokúton. Az álpróféták, a hamis krisztusok mind lemaradtak mögötted. És hogy ne sajnáld majd a világkatasztrófában elégett, megsemmisült szép világot, helyette milliószor szebb, boldogabb világ vár majd rád: az örök Isten soha el nem múló szépsége és boldogsága.

II. AZ EGYHÁZI ÉV ÜNNEPEI.

1. Jézus legszentebb hajléka.

Ádevent második hetében járunk már. Ránkborul az adventi köd és homály. Csak reggelenként csendül bele ebbe az adventi sötétségbe a Rorátéra hívó hajnali harangszó.

Így ült Ádám óta az egész emberiség is az adventi sötétségben. Mióta Ádám elkövette az első bűnt, eltűnt a ragyogó napfény az emberiség lelkéből. A bűn homálya elsötétítette még a legjobb, legigazabb lelkeket is. Hiába volt az emberiség minden erőfeszítése, hogy újra kiemelkedjék a napfényre: bármerre fordult, sötétségben maradt. Csak egy reménye volt: lelkében állandóan ott csengert ennek az évezredes adventnek roráté-harangja, a bűn miatt haragvó Isten jóságos ígérete: lesz egyszer majd valaki, aki egy pillanatig sem él a bűn adventi homályában. Lesz majd egy Szűz, aki soha egy pillanatig sem lesz a sátán rabszolgája. Lesz majd egy erős asszony, aki sarkával széttiporja a paradicsomi kígyó fejét, legyőzi az emberiség ősi ellenségét.

Így csengett-bongott az emberiség évezredes adventjében a hajnalt hirdető harangszó a próféták ajkáról. Hála Istennek, hogy ez a nagy advent, ez a hosszú várakozás boldog valóságra változott! Az első szent karácsony éjtszakáján nagy fény támadt az adventi sötétben; eljött a Várva Várt. Nem is hagy el bennünket soha többé.

De a hálás emberiség meg akarja köszönni ezt a nagy örömet, ezt a karácsonyi boldogságot annak, akitől kapta:

meg akarja köszönni a karácsonyt a szeplőtelen Szűznek. Meg akarja köszönni a hajnali hirdető harangszónak, hogy erre a világra énekelte a Világosságot. Mert december 8-a nélkül nincs december 25-ike, a szeplőtelenül fogantatott Szűzanya nélkül nincsen isteni Megváltónk. Azért az Egyház minden ádventben megkongatja a Rorátéra hívó hajnali harangszót. A naptárban minden karácsony elé odatűzi december 8-ikát is, hogy örökre emlékezetünkbe vesse: mit köszönhetünk mi az isteni Kisdéd csodálatos Édesanyjának, a szeplőtelenül fogantatott Szűzanyának.

Kedves fiam, te is ádventben jársz. Te is várod szent karácsony éjszakáját. Vagy azért a karácsonyi szünetért, vagy a szép, csillogó karácsonyfáért. Várod ezt a játékot vagy könyvet, várod azt az ajándékot. Pedig mindez csak külsőség: arra való, hogy segítsen még melegebbé, még bensőségebbé tenni a családok ünnepét, a szeretet ünnepét. A lélek a fontos, mely befogadja a kis Jézust szent karácsony éjszakáján. Ennek a léleknek nem szabad rideg, barátságtalan otthonnak lennie, nem szabad piszkosnak, szennyesnek lennie, mint amilyen a berlehemi istálló volt. Puha, meleg fészket kell készítenünk a lelkünkben a kis Jézusnak, tiszta, ártatlan leket az isteni Gyermeknek. Csak így lesz boldog a karácsonyest, csak ilyen fogadtatás szerez örömet az Úr Jézusnak.

Te is ilyen lélekkel készülsz-e szent karácsony ünnepére? Nem lesz-e majd a te lelked is rideg, barátságtalan istállója a kis Jézusnak, nem lesz-e majd piszkos, szennyes barlang, amelyben nem érezheti magát otthon az isteni Gyermek?

Ezért kell ma is az ádvent, az előkészület ideje. Íme, ma itt áll előttünk a legszebb mintakép: a szeplőtelenül fogantatott Szűzanya. Az ő hótiszta lelke fenséges hajléka

volt a kis Jézusnak. És minél jobban megközelíti valaki a Szűzanya lelkét, annál szívesebben lakik benne az Üdvözítő.

De hogyan közelítsek én a Szűzanyához, — gondolod talán, — amikor én olyan piszkos és szennyes vagyok! Olyan esendő és gyarló vagyok! Hogyan merjem felemelni akár a tekintetemet is erre a hótiszta Szűzre, aki előtt még az angyalok is csodálkozva és hódolattal állnak! — Ne légy kislelkű! Szűz Mária nemcsak szűz, a tisztaságnak utólréhetetlen, gyönyörű mintaképe, hanem anya is, jóságos és könyörületes szívű édesanyja esendő gyermekeinek. Nehéz a küzdelem, melyet a sátán kísértései, különösen a tisztátalanság ellen folytatasz. Kemény a parancs, melyet az Úr reánk rótt. De ha elcsüggedsz, ha gyenge vagy, ha elfog a kislelkűség, fuss ehhez a jóságos édesanyához. Ő betakar hófehér palástjával, oltalmába fogad, megvédelmez minden támadástól. Sokszor elég egy üdvözlég, Mária nevének pusztá kimondása és hanyatt-homlok menekül az ellenség, mert örök ellenkezés van közöttük és a Szeplőtelen között.

Ha pedig elmulasztottad kérni az ő segítségét és elbuktál a bűnben, ugyancsak ő az, aki újra felemel, magához von, kieszközli számodra a megtérés kegyelmét, odavezet a gyóntatószékhez, közbenjár érted Szent Fiánál. Jézus pedig, bármennyire haragudjék is rád, nem tud haragot tartani, ha édesanyja könyörög nála valakiért . . .

Szeresd hát ezt a jóságos Szűzanyát, utánozd tisztaságát! Kérd buzgón: segítsen, hogy tiszta szívvel, ártatlan lélekkel puha, meleg otthont készíthess magadban a kis Jézus számára, hogy jól érezze magát lelkedben szent karácsony éjtszakáján.

2. A te életgyertyád.

«Látták szemeim az Üdvözítőt, kit rendeltél minden népek színe előtt, világossággul a pogányok megvilágosítására és dicsőségére a te népednek, Izraelnek.» — Simeon szavai a mai evangéliumból elárulják a mai ünnep jelentőségét. Ezen az ünnepen az Anyaszentegyház gyertyát szentel. Szentelt gyertyát ad hívei kezébe. Az égő gyertyát körmenetben hordozzák körül a templomban, azután hazaviszik otthonukba, hogy ott is világítson, amikor már elmúlt az ünnep: világítson ez a gyertya a küzdelmes hétköznapi élet sötétségében.

Az Úr mondotta magáról: «Én vagyok a világ Világossága. Aki utánam jön, nem jár sötétségben.» Ezért az ősegyháztól kezdve mindig a világosság, a fény, a fényforrás volt Krisztus jelképe. A gyertya is Krisztust jelenti. Mert amint a gyertya árasztja magából a fényt és meleget, ugyanúgy árad Krisztusból is a világosság a világ sötétségébe, a melegség és szeretet Krisztus Szívéből az emberi szívek felé. Ezért ad szentelt gyertyát, Krisztust jelképező gyertyát ma az Egyház hívei kezébe. Hordozzátok Krisztust, gyujtsátok lángra a szíveteket az ő fényétől, melegétől!

Sajnos, ma már kezd kiveszni ez a szép szokás, a gyertyaszentelés a hívek között. Hány, de hány család van ma már, ahol nem lehet szentelt gyertyát találni! Mintha ez is azt akarná jelenteni, hogy a gyertya értelme, jelentése: Krisztus, kezd kiveszni az emberek szívéből. Az

emberek ma jobban szeretik a sötétséget, mint a világ Világosságát. Ma inkább lidércfények után futnak, nem Krisztus világossága után.

Gondolkodtál-e már azon, mit jelent a gyertya az emberi életben, a te életedben is? Úgy-e nem? Pedig a gyertya fénye végigkíséri egész életedet, a bölcsőtől a ravatalig.

Gőgicsélő, síró kisbaba voltál, amikor keresztelni vittek. A szentelt gyertyát már akkor odaadták kezedbe. Te karikára nyílt, öntudatlan gyermekszemmel bámultál bele a lángba. És attól a lángtól fényes, ragyogó lett a lelked. Krisztus, a világ Világossága beleragyogott a lelkedbe. Az Egyház odaadta az égő gyertyát, hogy hordozd egész életedben. Vigyázz a lángjára, hogy el ne oltsa semmi a világon, hogy amikor aztán csonkig égett halálos ágyadon és a halál elfújja lángját, a gyertya fényétől kigyúlt lelkedet tedd le Alkotód kezébe.

Amint nőttél, növekedtél, egyszer csak újra égő gyertyát adtak a kezedbe. Az oltáron is sok gyertya lobogott. Te fehér ruhában voltál és a pap a szentostyát tette először a nyelvedre. Most már maga a világ Világossága tért be lelkedbe. Milyen boldog voltál! Hogyan ragyogott a lelked!

Amint tovább fejlődöttél, izmosodtál, lassan eltűntek a színes gyermeki álmok, mint ahogyan a tarka pillangó elröppen a virágról. Nem ízlettek a gyerekjátékok, kinevetted őket, pedig milyen boldogan játszottál velük! Kinevetted azokat, akik még mindig a Mackó úr utazásait vagy az 1001 éjszaka meséit olvasták. Elszállt a kacagó gyermekkor. Ifjúvá serdültél.

Ekkor újra nagyot lobbant a gyertya lángja a kezeden; a bérmelezéskor. Fölkentek Krisztus katonájává, hogy védj a szent lángot a kezeden és a lelkeden. Ne

engedd, hogy elaludjék a zivatarban, szélvészben, szenvedésben, sötétségben. Hosszú még az út, messze van még a cél és addig égnie kell a lángnak, mert különben eltévedsz.

És mennyi veszély fenyegeti lángodat! Sötét utakon kóborolsz. Rossz pajtások vesznek körül. Rossz példát látsz magad körül. Az utca, a színház, a mozi, az utcai hirdetések, a rossz könyvek ontják feléd a maguk mérgét és fagyos lehelletükkel mind a lángodat akarják eloltani. Bűnalkalmak vesznek körül, amelyekben olyan nehéz el nem bukni. Azután jön a kísértések vihara. Milyen kétségbeesett védekezés kell sokszor, hogy ez az orkán el ne fújja, ki ne oltsa végkép a lángodat! A sok küszködés ellenére is hányszor elbuktál már! Hányszor akartál felemelkedni nagyotakaró újrakezdéssel és megint csak visszaestél! Minden gyónásod és áldozásod fel-fellobbantja a gyertyád lángját. Hát akkor miért füstölög, miért pislog mégis?

Igaz, a világ is így van körülötted. Ma sokszor úgy látszik, hogy a száguldó autók lámpája, az ellenséges repülőgépeket kémlelő reflektorok fénye, a bárók ajtaján kiszűrődő hamis csillogás: ez a világ világossága. Spanyolországban is a felgyújtott kolostorok és templomok üszkösödő fénye világított, nem Krisztus világossága. Az emberek százezres tömegei új evangéliumot várnak. A munkások elbódított, félrevezetett népe a szociáldemokráciától, a kommunizmustól várja a megváltását és boldogulását.

Ebbe az életbe lépsz ki a gimnázium falai közül. Mennyi lidércfény csábít le az útról, melyen eddig jártál! És mi lesz veled, ha a te gyertyád nem világít erősen és eltévedsz?

Pedig azt a gyertyát azért adta a kezedbe az Egyház a keresztségkor, hogy lobogjon egész életedben, még a

halálos ágyadon is. Mikor már kialvófélben lesz ez a gyertya, újra odaadják a kezedbe a szentelt gyertyát. Megtört fényű szemed újra belebámul a lángba. Mögötte az örök világosság, az örök élet fénye sugárzik elő. Előtted lesz életed gyertyája: hányszor pislogott, hányszor aludt ki végkép! És ha így volt, keserű sírás fojtogatja majd a torkodat. Elhibáztam az életet, mert elhagytam a világ Világosságát!

Aztán kialszik az életgyertyád, szelíden, csendesen, vagy durva orkán tiporja el. Kialusznak a ravatal gyertyái is. Nincs többé szükség világosságra a sírban. Most már lelkednek kell világoskodnia az Isten trónusánál. Lelkedet, ezt az Isten fénytengeréből kipattant tüzes szikrát, fényesen, ragyogón kell letenned Krisztus trónja előtt.

Úgy-e te vigyázol az életgyertyádra? Úgy-e nem engeded, hogy ezt a fáklyát kicsavarják a kezedből? Úgy-e nem tűröd, hogy ez a gyertya csak füstölögjön, pislogjon, vagy ki is aludjék? — Az oltár lángjairól, gyertyáiról lobbantsd ma lángra a lelked gyertyáját. Nézz bele a lángjába, hogy el ne csábítsanak soha a lidércfények. Ha a világ Világossága után mégis, nem jársz sötétségben, soha el nem tévedsz, hanem az örök fényességet élvezed mindörökké.

3. Mindent Isten dicsőségére!

Bizonyára hallottad már a bencés jelszót: Ora el labora: Imádkozzál és dolgozzál! Pedig ha kinyitnád Szent Benedek reguláját, csodálkozva olvasnád végig, mert ezeket a szavakat így sehol sem találnád meg benne. Nem is csoda, hiszen a szent Rendalapító a bencés rend elé nem ezt a célt tűzte ki. Ez a két szó csak azokat az eszközöket jelöli meg, amelyekkel Szent Benedek fiai megvalósíthatják szent Alapítójuk célkitűzését. Ezt a célt pedig ő evangéliumi egyszerűséggel ezekben a szavakban fogalmazta meg: Ut in omnibus glorificetur Deus: Mindenben Isten dicsőíttessék!

És ha nézzük Szent Benedek életét, valóban azt látjuk, hogy egész imádságos és munkás életét ennek a programnak a megvalósítására szentelte. Mikor lelke megundorodott a züllött Róma erkölcstelen életétől és elzárkózott a világ elől a subiacói barlangban, Isten dicsőségét kereste. Az istenkereső magány három esztendeje után ismét csak Isten dicsősége bírta rá arra, hogy vállalja a köréje sereglett szerzetesek vezetését. És amikor a szerzetesközösség egyre nőtt, növekedett, megírta a monte-cassinói kolostor alapszabályait, melyekben ennek az Isten-szolgálatnak, Isten dicsősége keresésének törvényeit fektette le. Az ő szerzetesei imádkoztak, hogy Istent dicsőítsék, és dolgoztak, hogy előmozdítsák Isten dicsőségét. Ezért hirdették Krisztust a népvándorlás barbár népeinek. Ezért fogták meg az

eke szarvát. Ezért ékesítették lélekölő munkával a kódexek ezreit. Ezért terjesztették Európaszerte a keresztény kultúra áldásait.

Szent Benedek világtörténelmi alakját és nagymultú rendjét nem lehet kihazudni, kitörölni az emberiség történelméből, még kevésbé a magyar történelemből. Magyar diák előtt nem kell ezt hosszasan fejtegetni. A magyar nemzet Szent István után Szent Benedek rendjének köszönhet legtöbbet: Istent, vallást, hitet, kultúrát, mindent. Amikor Szent István szent fiának, Imre hercegnek a nevelését Szent Benedek egyik fiára bízta, ezzel mintegy jelképesen az egész magyar ifjúságot a bencés rend kezébe tette le. És a magyar bencés rend mindig büszke volt erre a szentistváni örökségre. Ha végiglapoznád a magyar rendtörténetet, láthatnád, hogy a rend magyar ágának sorsa elválaszthatatlanul összeforrott a magyar nemzet történetével. A bencés rend jósorsban, balsorsban egyaránt ott állott a nemzet mellett. Ma és mindenkor arra áldozza minden tudását, tehetségét, minden szorgalmát, hogy teljesítse Szent István örökhagyását: ma is Szent Imrét neveljen a magyar ifjúságból.

Az esztergomi bencés diákok a Szent István-jubileum alkalmával úgy akartak hódolni a szent király emlékének, hogy filléreikből szép márvány-emlékművet hoztak össze. A dombormű Szent Istvánt és feleségét ábrázolja, amikor átadják Imre herceget Szent Gellértnek, hogy ő nevelje. Szép jelenet. Tormay Cecil gyönyörű szavai kíváncsnak alája: «A magyarok földjén Szent István építette az oltárt, Szent Imre tette rá az áldozatot, de Szent Gellért gyujtottra meg felette az öröktüzet.» Szent Benedek ünnepén büszke önérzet dagaszthatja minden magyar diák mellét, mikor rágondol nemesi származására. Ezért nincs helye annak,

hogy lenézzed más intézet diákjait, még akkor sem, ha bencés diák vagy.

De nemesi származásod kötelességeket is ró rád. Utánoznod kell Szent Imrét, az első magyar diákot, akit Szent Gellért tanított meg a bencés rend magasztos programjának megvalósítására. Ezért neked is ezt a célt kell kitűznöd magad elé, már most, a te kicsiny életkörödben: Mindenben Isten dicsőíttessék! Eszközeid erre ugyanazok lesznek, mint Szent Benedeknek és rendjének immár több mint 1400 esztendőös kipróbált eszközei: az imádság és a munka.

Tehát elsősorban az imádság. — Elöttem van most egy jelenet Szent Benedek életéből. Azt hiszem, te még nem hallottál róla, hát elmesélem neked.

Mikor a szent Rendalapító Subiacón tizenkét kolostort épített, ezek közül három hegytetőre épült. Szent Benedek fiai mindig szerették a magaslatokat: közelebb érezték ott magukat az Istenhez. Igen ám, csak hogy hegytetőn nem szokott forrás fakadni. Ezért a szerzeteseknek naponként többször is meg kellett tenniök a sziklás hegyutat, hogy vizet hordjanak fel a kolostor lakóinak. Egyszer nem bírták már tovább a terhet és panaszra mentek Szent Benedekhez. A szent nem szólt rá semmit. Éjjel azonban felkelt és titokban az egyik kolostor közelébe ment, fel a hegyre. Ott leborult a hegyre és buzgón imádkozott. Azután felkelt, három követ egymásra helyezett és eltávozott. Másnap ugyanerre a helyre felküldte a panaszkodó szerzeteseket és megparancsolta nekik, hogy ássanak ott, ahol három követ találhatnak egymásra helyezve. A szerzetesek engedelmeskedtek. Alig kezdtek azonban ásni, hatalmas, bővízű forrás tört elő a földből.

Látod, fiam, mit tud elérni a buzgó imádság, mely

legyőzhetetlen hittel kapaszkodik bele az Istenbe! Kapaszkodjál bele te is két kézzel a jó Isten kezébe. Szeresd az imádságot. Fújd a Laudeturt, az egyházi énekeket Isten dicsőségére, — ut in omnibus glorificetur Deus!

A másik eszköz Szent Benedek életprogrammjának megvalósítására: a munka. — Amikor a szerzetesek szántottak, vetettek, erdőket irtottak, mocsarakat csapoltak le vagy nevelték az ifjúságot; ma is, amikor a szószéken vagy a katedrán, a gyóntatószékben vagy az oltárnál dolgoznak, minden munkájuk imádság Isten dicsőségére. Hát, fiam, ilyennek kell lennie a te munkádnak is. Amikor leülsz oda a könyv mellé és biflázod a latin szavakat, amikor számtanpéldát oldasz vagy kiírod a német szavakat, amikor figyelsz az iskolában tanáraidra, akkor Isten dicsőségét szolgálod, azáltal, hogy kötelességedet teljesíted. És ha megtanultad így Isten dicsőségére szentelni életedet, akkor számíthat majd rád Egyházunk és hazánk is, mert mindkettőnek Isten dicsőségét kereső, hűséges fiakra van szüksége.

Még ma kezd el! Mutasd meg, hogy tudatában vagy nemesi származásodnak és tudsz olyan munkát végezni, melyet bárki megnézhet, mert azzal nem a magad sikerét vagy tanáraid elismerését és ismerőseid dicséretét keresed, hanem Isten dicsőségét szolgálod. Jelszavad legyen Szent Benedek életprogramja: In omnibus glorificetur Deus! Mindenben Isten dicsőíttessék!

4. Hajnali szép csillag . . .

Alig van az Istennek csodálatosabb alkotása, mint egy tiszta, csendes májusi éjszaka. Levél se zörren, szellő se lebben, madár se rebben . . . Alszik a nagy természet: kipiheni egy hosszú-hosszú nap fáradozásait. Hisz elfáradhatott a versengő istendícséretben! És most új erőt kell gyűjtenie, hogy másnap újra kezdhesse. Csak a csillagok eleven fénye ragyog ott fenn a magasban. Órzi a nagy alvó álmát.

Hajnalodik. A csillagok fénye lassan-lassan kilobban. Keskeny rózsaszínű, majd izzó vörös csík jelenik meg a látóhatár szélén keleten. Csak egy csillag ragyog még most is fényesen: a nap hírnöke, a hajnali csillag. Húzza, emeli tekintetünket, magához vonzza a magasba, ahol majd a fénykirály megjelenik. Amint közeledik a nap, fénye egyre jobban gyengül és amikor a fényközpont tüze s korongja felbukik a föld peremén, fénye utolsót lobban. Ó, nem alszik ki örökre! De kölcsönvett fénye elenyészik a tüzes golyó izzó ragyogása mellett. Szerény, alázatos kísérője lesz a napkirálynak. Majd a következő hajnalon világít csak újra.

Amikor a természet Istent dicsőítő, fenségesen összhangzó himnuszába először rikkantott bele disszonáns akkord, az első hamis hang a legtökéletesebb teremtmény, az ember ajkáról, amikor megtörtént az első bűn, azóta sötét éjszaka borult az emberiség lelkére. Isten határtalan

jósága ugyan már akkor megígérte, hogy odatűz erre a sötét égboltozatra egy csillagot. Ha ez a hajnalcsillag feljön az égre, akkor már közel lesz az éjtszaka vége, akkor már itt a nap.

Tündöklő hajnalcsillagunk akkor jött fel borús egünkre, amikor a Szűzanya megszületett. Epedő szemünk régóta meredt már az égre. Várta a hajnal rózsás fényét. És amikor a hosszú éjszakától elvakult tekintetünket először kápráztatta el a hajnalcsillag fénye, akkor voltunk igazán boldogok hosszú-hosszú évezredek óta először, mert tudtuk, hogy közel már a Nap, a megígért Megváltó. A hajnalcsillag a nap közeledését jelzi. Ugyanúgy jelentette a Szűzanya is a megváltás után epedő lázbeteg emberiségnek a Megváltó érkezését. És amikor kigyulladt a betlehemi csillag, megérkezett a Napkirály. Hajnali szép csillagunk pedig attól kezdve halványulni kezdett. A Napkirálytól nyert fénye lassan-lassan elhomályosult, elnyomta a Nap ragyogása. Szerény, alázatos kísérője lett Urának. Azt a sok színt, pompát, ragyogást, amit a Napkirály pazarolt rá, most mind visszaszórta Teremtőjére.

Íme, ez a Szent Szűz jelentősége az emberiség számára. Nem mondtam, hogy *volt* a jelentősége. Hiszen ma is mindennap, napjainkban is Mária jelenti számunkra a Napkirály közeledését, ő adja nekünk magát a Napot és tulajdon életével bemutatta, hogyan kell szerény, alázatos szolgáljává szegődnünk a Napkirálynak, Krisztusnak.

Ma, amikor a modern élet zűrzavaros összevisszaságában a modern ember százhuszas tempóval rohan élni és kiélni magát, amikor a mai ember feldúlt idegállapotát a legválogatottabb idegizgalmakkal próbálja megnyugtadni, a technika csodáinak szédületes gyorsasága mellett valahogy nem maradt időnk a lelkünk életének kiművelésére, elmé-

lyítésére. Valahogyan újra sűrű sötétség borul az emberiség égboltozatjára, mely eltakarja előle a Napot, Krisztust és tanítását, tanításának megvalósítását a gyakorlati életben. Új pogányság kezd terjedni, a fajt, a vért kezdjük imádni Krisztus helyett. Valahogy kezd kiveszni az emberiség lelkéből a legáltalánosabb, legemberibb vonás Ádámtól kezdve: a bűntudat. Nincs is többé bűn: csak «gyarlóság», «törékenység», «botlás», «gyengeség». Minden bűnt úgy meg tudunk érteni, oly könnyen meg tudunk magyarázni. Közben pedig beleveszünk egy olyan erkölcsi fertőbe, hogy senki sem tudná megmondani, érzük-e fenekét?

Mert letűnt egünkről hajnali szép csillagunk, többé nem irányítjuk reá tekintetünket, nem vonzza felfelé, a magasok felé a lelkünket. Mert nem a bűnösök menedéke többé egyetlen reményünk, mert nem a tisztaságos Anya eszményünk, példaképünk.

A cseh forradalom viharában történt. A Fehér-hegyen tartott gyűlés után a néhány ezer főnyi tömeg a híres Mária-oszlophoz vonult, melyet egykor a harmincéves háború után hálából emeltek. Egy ember felmászik az oszlopra és kötelet köt rá. Alant a tömeg halálos csendjében körülbelül 500 ember húzza a kötelet. Mindenki érzi a pillanat történelmi fontosságát. Pár perc múlva az oszlop az aranyozott Mária-szoborral nagy robaj között a földre zuhan. Akkor egy ember lép fel a megmaradt talapzatra és beszédet mond. Azt bizonyítgatja, hogy íme, eljött az igazságosság és minden vallás egyenjogúságának korszaka. Ezután vörös zászlót tűzött ki a talapzatra.

A modern ember is lerántotta valahogy Mária eszményképét a lelkében régi ideális magaslátáról. A mi gyermekének nem imponál már Szűz Mária alakja. Számára keveset nyújt már a Mária-tisztelet. Elég szomorú, hogy

napjainkban felvetődhetett egyáltalában az a kérdés, hogy szükség van-e még a Mária-kongregációkra?

A világháborúban történt. Egy francia hadnagy beszélte el a következő esetet, aki szemtanúja volt a történeteknek. Egy súlyosan sebesült francia katonát látott a németek áldozatai között. Utolsó perceiben előhúzta zubbonyából a rózsafűzért és buzgón, fennhangon imádkozni kezdte. Mikor ezekhez a szavakhoz ért: ... és a te méhednek gyümölcse, Jézus, egy hang folytatni kezdte mellette:

— Asszonyunk, Szűz Mária, Istennek szent anyja ... Meglepetve fordította oda a fejét a haldokló: egy szintén súlyosan sebesült német katona feküdt mellette. Halálos ellensége folytatta az ő imádságát. Ott álltak mind a ketten az örök élet kapuja előtt. Csak néhány perc még, aztán vége egy hosszú életnek, hogy egy még hosszabb, örök élet vegye kezdetét ... Milyen nevetségesnek tűnt fel most a francia katona előtt az egész nagy mészárlás, amit világháborúnak neveztek! Mind a ketten megtették kötelességüket, meghaltak a hazájukért. Most pedig abba az országba költöznek, hol nincsen gyűlölség, hanem örök béke honol ...

A francia katona egy nemes mozdulattal átnyújtja szomszédjának a rózsafűzér fészületét. A német katona forrón megcsókolja és visszaadja. Azután hosszan, melegen kezét fognak és mindkettő lehajtja a fejét ...

Lelküket a Béke Királynéja fogadta. A Béke Királynéjának közös tiszteletében átérzte ezt a két katona, hogy Isten előtt nincsen sem görög, sem római, sem rabszolga, sem szabad, hanem mindnyájan egyek vagyunk, testvérek vagyunk Krisztusban. (Szent Pál.) — Az egymás ellen acsarkodó nemzetek örült lármájában, az ellenséges népek

lázás fegyverkezésében, vad fegyvercsörtetésében meg-siketült, a sikertelen béketárgyalások görögtüzében elvakult modern ember nem hallja meg a Béke Királynéjának szelíd szavát, aki pedig egyforma szeretettel öleli magához az egyes népeket, nemzeteket és egyéneket egyaránt.

Ha levettük tekintetünket hajnali szép csillagunkról, ha elfordítottuk lelkünket ettől a biztos útmutatótól, nem találunk addig békét, nem találunk addig kivezető utat ebből a sötétségből, amíg újra feléje nem fordulunk, újra fel nem emelkedünk hozzá.

De talán hiába is beszélek neked arról, hogy kivesző-félben van, üressé válik modern korunkban a Mária-tisztelet. Hiszen te elimádkozod néha a rózsafüzért, elmondod a Szent Szűz litániáját, talán még a májusi ájtatosságokra is eljársz. — Nem, kedves fiam. Sokan vannak ma az emberek között, akik jó katolikusoknak tartják magukat, mert minden vasárnap ott vannak a templomban; buzgó Mária-tisztelők, mert még a májusi ájtatosságokra is eljárnak. Az életük pedig azt mutatja, hogy üres látszat-katolikusok. Még mindig ott tartanak, hogy hétköznapi élet és katolicizmus elválasztható egymástól. A vallásból elég vasárnap egy félóra a templomban, azután a többi élet, az már más, külön lapra tartozik.

Sok ember úgy van valahogy a Szűzanyával, mint az a kis diák, aki nem nagyon erőltette meg magát a kötele-ségteljesítésben. Ímmel-ámmal végezte dolgait. Mikor aztán egy vizsga alkalmával szorult helyzetbe jutott, buzgón kérte Máriát: Most mutasd meg, hogy anyám vagy! Ekkor azt hallotta a Mária-szobor szájából: Mutasd meg, hogy fiam vagy! A kis diák elpirult, elszégyelte magát és attól kezdve mindig első tanuló volt, mert megtette a kötele-ségét.

Ha te is ezzel a kéréssel járulnál bajaidban, szükség idején Mária elé, nem kellene-e neked is félned, hogy ezt a szemrehányást hallanád a Szűzanyától? Amíg életed eltérést mutat Krisztus tanításától és az Anyaszentegyház parancsaitól, addig nem vagy Mária hűséges gyermeke, addig nem számíthatod magadat a buzgó Mária-tisztelők közé. Azt a fölséges életet kell lemintáznod, utánoznod, amelyet a Szűzanya élénk élt. Szemedet nem szabad leemelned a hajnali szép csillagról, mert rögtön sötétség vesz körül. Lelkedben nem szabad ledöntened Mária eszményképét, mert nem találsz ki a nehézségek körül, melyek körülvesznek. Mindennapi életeden ki kell verődnie a tisztaság, szeretet, alázatosság, lemondás és áldozat szellemének, mert csak ekkor lesz nemcsak a te lelkedben, hanem a nemzetek életében is békesség, öröm és boldogság.

5. Hármas rózsakoszorú.

Valamikor a középkorban élt egy királyné, akinek a legkedvesebb virágai a rózsák voltak. Magának is volt egy gyönyörű szép rózsakertje. Itt járt legszívesebben, rózsái, kedvencei között. De a király sem tudott neki kedvesebb ajándékot adni, mint egy-egy rózsacsokrot.

Szentolvasó Királynéjának ünnepén kössünk mi is egy-egy rózsacsokrot az égi királynő tiszteletére. Tegyük le lábai elé kedves virágait, a rózsafűzér titkait.

Unottan fordítod el talán a fejedet: már megint Szűz Mária, rózsafűzér, unalmas üdvözlégyek végtelen sora. Ó, hogy únom már ezt az egész litániát! Különben is, ha még vénasszonyoknak vagy kislányoknak beszélnek a rózsafűzéről, azt értem. Azoknak való, nem nekem. A technika, a rádió, a repülőgép, a sportrekordok századában csak nem imádkozom rózsafűzért? Már régen idejétmúlt, ódivatú furcsaság.

Azért mégis beszéljünk csak egy kicsit a rózsafűzéről! Ha megismered történetét, akkor majd nem beszélsz így.

Az első rózsafűzért Szent Domonkos forgatta. Neki maga a Szent Szűz adta. Szent Domonkos már küzdelembe, harcba vitte. Elvitte magával a délfranciaországi eretnekek elleni küzdelembe. Hányszor csüggedt el, hányszor mondott le már a diadalról egy-egy sikertelen útja, prédikációja után! De a csüggedés, a kétségbeesés perceiben újra meg újra elővette a rózsafűzért és a szent titkok imádkozása,

meg a Szent Szűz pártfogása adott neki új erőt és lendületet, hogy újra felvegye a reménytelen harcot és végre is a katólikus Egyház ügyét vezesse diadalra. Hogyne segítette volna meg a Szent Szűz! Hiszen akkor már megfogalmazták azt a gyönyörű imádságot, amely így kezdődik: «Emlékezzél meg, ó legkegyesebb Szűzanya, Mária, hogy még sohasem lehetett hallani, hogy valaki tőled gyámolítatlanul magára hagyatott volna, aki oltalmadat kérte és pártfogásért hozzád folyamodott!»

Szent Domonkost harcokban segítette meg a rózsafűzér. Ezt a hatását nem is vesztette el azután sem. Már az egész világon elterjedt akkor ez az ájtatosság, amikor a lepantói tengeri csata alkalmával újra megmutatta csodálatos hatalmát a Szent Szűz. 1571. október 7-én az egyesült keresztény hadak úgy tönkreverték a törököt, hogy hírmondó sem igen maradt belőlük. V. Pius pápa ezt a csodás győzelmet a rózsafűzér imádkozásának és a Szent Szűz csodálatos segítségének tulajdonította és annak emlékére rendelte el a mai ünnepet. — Talán hallottad is már vagy majd hallani fogod Tillynek, a harmincéves háború egyik rettegett vezérének a nevét, vagy Radetzkyét, a legnagyobb osztrák tábornokét. Legsúlyosabb küzdelmeikben, legfárasztóbb meneteléseik alkalmával a rózsafűzér imádkozásából merítették ugyanazt az erőt, mint Szent Domonkos vagy V. Pius pápa.

De ne menjünk olyan messzire megszívlelendő példákért. Hunyadi János kardja markolatára csavarta és még a csatába is magával vitte. Így aratta egyik diadalát a másik után a törökök ellen. — Zrínyi hősiességének a rózsafűzér volt a forrása. II. Rákóczi Ferenc, aki inkább választotta a száműzetés keserű kenyerét, minthogy elárulta volna a haza szabadságának szent ügyét: mit gondolsz, honnét

merített volna erőt tenger szenvedéséhez, ha nem a rózsafűzér naponkénti elimádkozásából?

Csodálatos hatalom áradt tehát mindig a rózsafűzérből a Szent Szűz katonáira. De ezt a segítséget élvezték azok is, akik az élet harcai, küzdelmei közt várták tőle az erőt.

Egyszer egy híres párizsi orvoshoz küldenek: súlyos beteghez hívják. Az orvosok tanácsot tartanak a beteg állapota felett és egyszer csak — legnagyobb meglepetésükre — a világhírű orvosprofesszornál egy szentolvasót vettek észre. Csodálkozva néztek össze. Az orvos azonban mosolygott csodálkozásukon és nyugodtan mondta: Igen, uraim, én szoktam imádkozni a rózsafűzért. Mikor valamely betegnél már nem volt segítség, a Boldogságos Szűz nem egyszer tudott még segíteni. — A rózsafűzér segítette Haydn Józsefet, amikor megakadt a komponálásban és nem tudta folytatni zeneműveit. Ő maga szokta mondani:

— Ha fel-alá járok a szobában és a rózsafűzért imádkozom, csak úgy tódulnak felém a gondolatok és a hangok, hogy alig van időm őket leírni.

Ha ez mind régen volt neked, tudok én újabb példaképekről is beszélni. Hány, de hány ember látta Budapest templomaiban Apponyi Albertet, amint áhítattal forgatta ujjai között a rózsafűzér szemeit! Milyen sokan épültek a tragikus körülmények között elhunyt Dollfuss osztrák szövetségi kancellár példáján, aki ujjain a rózsafűzérrel vezette a máriacelli zárandoklatokat!

Ha most felszólítanálak, hogy vedd elő a rózsafűzéredet és imádkozzunk rajta, nem sütnéd-e le szemedet, mert nem tudod imádkozni a rózsafűzért? Nem pirulnál-e el, mert egyáltalában nincs is rózsafűzéred?

Érdekes dolog: hadvezérek, politikusok, szentek és filozófusok ehhez az egyszerű imádsághoz fordultak leg-

nagyobb bajaikban, tőle vártak és kaptak segítséget: te meg ósdinak, elavultnak tartanád, mely legfeljebb csak vénasszonyok remegő ajkára való, nem izmos fiúk kezébe? Nem nehéz eldönteni, hol itt az igazság.

Mit gondolsz, miért kedvelik annyira a szentolvasó-imádságot mindenütt az egész világon? Azért, mert nincs és nem is lehet szebb imádság, mint amelyre maga az Isten tanított meg bennünket. Már pedig a szentolvasó ilyen imádságokból van összetéve. Alázatosan köszöntjük a Szent Szűzet, azokkal a szavakkal, amelyeket az angyal magának az Istennek az ajkáról lesett el és lábai elé tesszük az örvendetes titkok fehér, a fájdalmas titkok vérpiros és a dicsőséges titkok aranyos rózsáiból font koszorút. Elvonul előttünk az örvendetes olvasó imádkozása közben az Úr Jézus földreszállása és titokzatos élete, csodálatos születése és gyermekévei. Betlehemben együtt énekeljük az angyalokkal a glóriát, a jeruzsálemi templomban együtt hallgatjuk az írástudókkal a 12 éves Jézus bölcseségét.

Amikor pedig elborul a lelked, nehéz a munka, a kötelességteljesítés, amikor ezernyi kérdés zaklatja fiatal lelkedet és nem kapsz rájuk senkitől sem feleletet, amikor úgy érzed, hogy hasztalan küzdesz a gonosz lélek kísértései ellen, hiszen újra meg újra elesel, akkor vedd kezédbe a fájdalmas olvasót. Szemed előtt megjelenik Krisztus vérző feje, arcán a csöcselék undok nyálával, mely összekeveredik szentséges vérének patakjával, fején a tövískoszorú, szemében a kimondhatatlan fájdalom és a megnevezhetetlen szelídség és megbocsátás. Egyszerre úgy érzed, hogy kereszted, melyet eddig magad hurcoltál kálváriádra, csodálatosan könnyebb lett, mert az Úr maga segít neked vinni. A Szűzanyának pedig örömet szerezteél, mikor ezeket a vérző piros rózsákat raktad le lábai elé.

Ha pedig a dicsőséges olvasót mondjuk, húsvéti allelúja, örömének zeng a lelkünkben. Elkísérjük az apostolokkal együtt az Úr Jézust az Olajfák-hegyére. Szemünk elől régen eltűnt már égbeszálló alakja, de mi nem tudjuk levenni szemünket igazi hazánkról, ahová Krisztus távozott. Felemelt fejjel, égrenéző szemmel járunk és kimondhatatlan vágy ébred bennünk az égi haza után, ahová Krisztus és Szűz Anyja hazavárnak bennünket.

Belenéztél-e már édesanyád szemébe, mikor nevenapja vagy születésnapja alkalmával valami kis ajándékkal, ha néhány szál virággal is, kedveskedtél neki? Észrevetted-e azokat az örömkönnyekeket, amelyeket figyelmességeddel csaltál ki belőle? — Ma égi édesanyánk ünnepe van. Legalább ezen a napon, de ha teheted, a tiszteletére szentelt október hónapban naponként is mondj el egy-egy tizedet a rózsafűzérből. Kedveskedjél egy-egy szál rózsával a Boldogságos Szűzanyának is. Bizonyos, hogy kedves mosollyal fogadja ő is és segítsége nem fog elmaradni, nemcsak a mai napon, hanem egész életedre sem.

6. A mi Királyunk.

Chile és Argentina határán, az Andokban áll egy óriási méretű szobor. Ez a Krisztus Király-szobor urakodik az egész hegyvidéken. 1900-ban emelték a két állam békekötésének emlékére, a határerődök ágyúinak az ércéből. Mit akartak ezzel a szoborral az emberek? Azt akarták kifejezni, hogy abbahagyják a háborút, békét kötnek, mert elismerik, hogy csak egy uralkodó áll felettük: Krisztus Király. — Most meg a Montblanc csúcsán akarnak építeni egy 500 tonna súlyú Krisztus Király-szobrot és melléje egy templomot, ahol minden évben miséznek majd a békéért.

Íme, milyen nagy hatása lett XI. Pius pápa felszólításának, hogy minden év októberének utolsó vasárnapját szenteljük Krisztus királyságának tiszteletére. Meg akarta magyarázni az embereknek, hogy hiába minden silány papiros-béke, mely talán rosszabb a háborúnál; hiába minden Népszövetség és leszerelési konferencia, ha kihagyják az emberek számításaikból az Istent, ha elfelejtik, hogy Krisztus az ura az egész világnak és nem lesz addig igazán béke itt a földön, amíg az emberek el nem ismerik Krisztust egyedüli uruknak és parancsolójuknak.

Azok a szobrok ezt a fenséges gondolatot akarják hirdetni. De hiába minden, még oly hatalmas szobor, minden dicsérendő jószándék, ha szem előtt nem tartjuk Krisztus szavát, mely a mai evangéliumban áll: «Az én országom nem e világról való.» Krisztus a királyunk, de

ennek a királynak a koronája tövisből font koszorú, jogara nádszál, királyi palástja durva rongy, amelyet tulajdon ártatlan vére fest bíborszínűre. A mi királyunk nem dúsgazdag, hanem koldusszegény volt. Látogatásunkra jött, hogy segítsen rajtunk. De mi kitaszítottuk magunk közül. Szalmával bélelt jászol volt a bölcsője, hideg a takarója, egyszerű pásztorok az első bámulói. Szívbemarkolóan panaszkodik: «A madaraknak fészük van, a rókáknak lyukaik vannak, de az Emberfiának nincs helye, hová fejét lehajtsa.» Keresztfát adtunk alája halálos ágynak, más sírjába temettük. Mégis, amikor legjobban bántalmazták, amikor legjobban megalázzák, akkor a legfölségesebb a mi Királyunk. Biztosan láttad már Munkácsy képét: Krisztus Pilátus előtt. Éppen a mai evangélium jelenetét örökíti meg a Mester halhatatlan ecsetje. Krisztus ott áll bírása előtt. Keze összekötözve. De megalázottságában is valóban királyi alak.

Melyik festő merne azonban vállalkozni az evangélium másik jelenetének a megfestésére, amikor Krisztus a főpap előtt áll? Bátran felel a főpap kérdésére. Erre odaugrik egy az ottálló poroszlók közül és arculcsapja Jézust: «Így felelsz-e a főpapnak?» És az Úr, valóban királyi méltósággal, szóra méltatja ezt a nyomorult szolgát. Ajkát elhagyja a legszebb szó, amit valaha leírtak ezen a földön. Királyi ajakra illő válasz, mert a szeretet, a megbocsátás szava: «Ha rosszul szólottam, bizonyítsd be a rosszat, ha pedig jól, miért versz engem?»

Amikor a római katonák kigúnyolták Krisztust, leköpdösték, szidalmazták: Üdvözlégy, zsidók királya! — és térdüket hajtogatták előtte, nem sejtették, hogy igazat mondtak. Valóban király, a legfölségesebb király előtt hajtottak térdet.

Igen, fiam, ez a mi Királyunk! Úgy-e, megérted most már Krisztus szavát? Megérted, hogy az ő királysága nem erről a világról való. Ő másképpen gondolkozik vagyonról, kincsről, pompáról, hatalomról, mint az emberek. Az ő országa nem földi, az ő királysága a lelkek birodalma.

A mi Királyunk szelíd és alázatos szívű, jóságos és szeretetreméltó. Azért jött közénk, hogy személyesen tapasztalja meg bajainkat és szenvedéseinket, nyomorúságunkat és küzdelmeinket. Szenvedsz? Ő is szenvedett! Sok kísértés zaklat? Őt is megkísértette a sátán. Nem értenek meg? Üldözik? Krisztust is félreismerték, sőt életére törtek. Ezért Krisztus kitárja szent Szívét és ellenállhatatlan szeretettel hív minden szenvedőt, elhagyottat, félreismertet és üldözöttet: «Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradotok és meg vagytok terhelve, én megnyihítelek titeket!» Mindenkor, a nap minden szakában rendelkezésünkre áll. Nagy uraknál, királyoknál és hercegeknél külön fogadónapok vannak. Őnála, a királyok Királyánál még csak jelentkezni sem kell előre, bármikor kész aprócseprő ügyeinkkel foglalkozni. Azért rejtőzött el a legméltóságosabb Oltáriszentségben, hogy mindig közöttünk maradhasson, velünk lakhassék.

Egyszer egy protestáns angol lelkész kisleányával sorra látogatta London összes híres épületeit. Így sor került a katolikus templomokra is. Amint először léptek be az egyik katolikus templomba, a gyermeknek rögtön feltűnt az Oltáriszentség előtt csillogó kis lámpácska. Kíváncsian fordult apjához:

— Papa, miért ég az a kis lámpa ott az oltár előtt? Az apának kénytelen-kelletlen fel kellett világosítani:

— Azért, leányom, mert ez katolikus templom.

A katolikus templomokban az oltáron ott van a Jézuska, azért ég előtte az a kis lámpa.

A kisleány majdnem sírvafakadt:

— Hát bennünket nem szeret úgy a Jézuska? A mi templomainkban miért nincs ott?

Az apának szívébe vágott ártatlan gyermekének szemrehányása. Igen, az ő templomában nem kell levenni a kalapot, ha belép az ember, mert nincs ott senki. Nincs is nyitva a templom hétköznapi. Minek is lenne nyitva? De a katolikusok templomaiba akármikor megy is az ember, ott mindig le kell venni a kalapot, mert állandóan ott lakik Valaki. Ez a protestáns lelkész egyre többet gondolkodott a katolikus vallás igazságairól, végre egész családjával együtt megtért, katolikus lett.

Látod, ilyen erő árad az Oltáriszentségből mindenkire, aki csak közeledik hozzá. Soha senki még vigasztalás nélkül nem távozott előle, mert ő beváltja ígérését és megvigasztalja azokat, akik Nála keresik az enyhülést.

A mi Királyunk jóságos és szerető Atya, igazi jóbarát. Szolgálj buzgó igyekezettel ennek a királynak. Reggel iskolába jövet, délután, ha elmegy a templom előtt, térj be egy-két percre a királyok Királyához, fejezd ki előtte alattvalói hódolatodat. Imádkozd gyakran lélekkel a Mi-atyánkot: Jöjjön el a te országod, a szeretet és a béke országa!

Ekkor beteljesedik rajtad is az a régi-régi latin közmondás: Deo servire, regnare est. Istennek szolgálni annyi, mint uralkodni. Uralkodol szenvedélyeiden, testeden, az ő erejével megfékezed vágyaidat, hatalmadban van az egész világ, tiéd a nagy természet és minden szépsége. Tiéd az élet, nemcsak ez a földi, hanem az örök élet is.

7. Amikor megáll az óra.

Mindenszentek napja örömnépe az Egyháznak. Ma ünnepli az ő olimpiai hőseit, akik az élet olimpiászában mindvégig derekasan küzdöttek és mindannyian elnyerték a babérkoszorút, az olimpiai aranyéremnél sokkal értékesebb díjat: az örök boldogságot és a mennyei koronát. Ma ünnepli harcosait, akik hosszú-hosszú harcot küzdöttek végig, az életet; homlokukról felszártott már az Isten minden verítékét, szemükből letörölt minden könnyet, mert ahol ők vannak, ott nincs többé gyász, sem fájdalom, sem szorongatás, csak véget nem érő, örök boldogság.

De ma, az Egyház ünneplése közepett is inkább a másnapi szomorú hangú, gyászruhás ünnepre akarom fordítani tekintetedet. Az Egyház gyászruhában mondja a misét, kimegyünk a temetőbe, virágokat viszünk a sírokra és meggyújtjuk felettük az emlékezés gyertyácskáit. Miért? Miért nem tudjuk soha feledni azokat, akik eltávoztak körünkből és itthagytak bennünket, tovább küzdeni az életben?

Felelet helyett inkább elmondom neked egyik kis diákom magyar dolgozatát:

«November 1-én, egy hideg őszi délután kimentem a temetőbe. Édesapám és testvéreim is velem voltak. Édesanyám nem volt köztünk. Ő a temetőben alussza boldog, örök álmát.

A keresztre feltettük a koszorút és a virágokat, amelyeket akkor hoztunk. Majd gyertyákat gyújtottunk. Később levettem sapkámat és imádkoztam.

Visszaemlékeztem azokra a boldog napokra, amikor még élt édesanyám. Én alig lehettem négyéves, mikor a halál kiragadta őt közülünk. Akkor még nem tudtam, mit jelent az, hogy «nincs édesanyám». Most azonban, mikor itt, a sír mellett állok, megelevenedik minden előttem.

Bevégeztem az imádságomat, felteszem a sapkát a fejemre. A gyertyák pislognak. Vajjon a mi életünk kis gyertyája, amelyet a jó Isten gyújtott meg, meddig fog még égni?

A természet most haldoklik, de tavasszal feltámad. Édesanyám is most halott, de tudom, hogy az utolsó napon feltámad.»

Soha még ilyen meghatott lélekkel nem javítottam dolgozatot. Íme, ennek a fiúnak milyen furcsán eshetik a kérdés: Miért emlékezünk halottak napján? Hát el lehet felejtetni az édesanyát? Ki lehet törölni a szívből az utána való vágyódást? Soha . . .

De neked, hála Istennek, nem ilyen szomorú ünnep a halottak napja. Jó édesanyád szeretettel vár otthon. De mégis, alig van család, amelynek valakije ne volna már ott kinn a temetőben. És ha egyszer már hozzánk tartoztak, akkor fáj mindig az a seb, amit eltávozásukkal szívünkön ütöttek. Úgy vagyunk velük, mint Napoleon katonái Latour d'Auvergne kapitány szívével. Ez a derék katona 1800. januárjában esett el. Napoleon kivetette a szívét, és egy dobozba záratva a zászlótartónak kellett a szíve felett viselnie. Nevét továbbra is beírták az ezred névsorába és

minden reggel, amikor felolvasták a névsort, az ő nevénél ezt kiáltották: «Ő halott, de szíve közöttünk van!»

Ugyanígy lebeg körülöttünk meghalt szeretteink emléke is. Szívünk szeretete továbbra is egybefűz bennünket. És ha nem is érünk rá mindennap, az élet forгатagában, ezer gondunk között rájuk emlékezni, legalább egy napot szentelünk egészen az ő emléküknék.

De ezen a napon még az is elmegy a temetőbe, akinek senkije sem fekszik ott. Valahogyan jó megállni legalább egyszer egy sírdomb előtt és jó rágondolni a halálra. Hiszen körülöttünk annyi minden emlékeztet az elmúlásra, a halálra! A halódó természet, az utolsót lobbanó gyertyaláng, minden egyes alkonyat és naplemente memento számunkra. Hiába, nincs itt maradandó városunk, — mondja Szent Pál. — Herczeg Ferenc így töpreng az életről: «Az emberi élet folytonos búcsúzás. Napról-napra leszakad róla valami, ami te voltál; de ameddig ifjú vagy, nem gondolsz vele . . .» (A nap fia.)

Pedig ha ifjú vagy is és előtted áll még egy vidám, örömmel, vígsággal teli élet, akkor is igaza van az írónak: jól teszed, ha gondolsz néha az elmúlásra. Mert ez az élet nemcsak majális. Jó b könyvében írva van: Militia est vita hominis super terram. «Az ember élete katonáskodás, küzdelem ezen a földön.»

1870. szeptember 1-én történt, a híres sedani csata napján 1/212 órakor. Sedan közelében, Bazailles faluban, ahol 2000 francia elkeseredetten védekezett a poroszok ellen, volt egy nagy állóóra, melyet éppen az ütközet fordulópontján, 1/212-kor eltalált a németek egyik puska-golyója és befűródött az óra számlapjába a 8-as és 9-es között. Persze az óra megállott. Ma is éppen úgy 1/212-t mutat, mint abban a pillanatban, mikor egy nép sorsa eldőlt . . .

Így jár a mi életünk órája is az élet küzdelmében. Egyszer a halál eltalálja és az életóra megáll. Akkor aztán ugyanazt mutatja mindörökre. Rajtunk áll, hogy életünkben úgy igazítsuk, hogy mindig pontosan igazodjék az örökkévalóság mértékéhez. Egy másodperccel se késsék, mert jaj nekünk, ha lemaradunk, ha csak egy másodperccel is, az örök boldogságról.

Kettőre figyelmeztet bennünket halottak napja: az egyik, hogy ezen a napon álljunk meg egy pillanatra a halál előtt. Ha a halálra gondolunk, jól felhasználjuk minden napunkat, amit a jó Istentől kapunk. Mert felelni tartozunk minden napért, mely nem vitt közelebb bennünket az örök boldogsághoz.

A másik tanulság pedig az, hogy holnap, de az egész hónapban többször is, gondolj szeretettel a tisztítótűzben szenvedő lelkekre. Ajánld fel értük sokszor novemberben a szentmisét, imádságaidat, a kötelességteljesítést, a tanulást, ha cserkész vagy, napi jócselekedetedet, hogy minél előbb kiszabaduljanak szenvedéseikből és eljussanak azok közé, akiknek az ünnepét ma üli az Anyaszentegyház, az örök boldogság honába. Ha csak egy lélek lesz is, akit én szabadítok ki a szenvedésből és az én imádságom segíti eljutni az Isten boldog színe-látására, akkor szinte nyugodtan halhatok meg, mert az a boldog lélek hálából biztosan hamar kiszabadít majd a szenvedés helyéről.

Kérjük a szenteket is, segítsenek ők is ezen a napon imádkozni a megholtakéért. Fogjon össze a küzdő és győzelmes Egyház a szenvedőkért, hogy egykor, amikor már csak boldog allelujás Egyház lesz mindörökké, valamenynyien találkozunk a boldogság országában.

8. A liliomos Herceg.

Szent Imre napján nincs magyar diák, akinek a szíve meg ne dobbanna az örömtől. Nincs magyar ifjú, aki át ne érezné, legalább ezen a napon, mit jelent az: tulajdon magyar vérünket tisztelni az oltáron, akihez bizalommal imádkozhatunk, mert biztosan meghallgatja könyörgésünket. Ezen a napon valahogyan másképp cseng még a jólismert ének is: Szent Imre herceg, Magyarország éke, könyörögj érettünk!

Szent Imre volt az első magyar diák, akit az első magyar nevelő, Szent Gellért tanított. Szent István király udvarában Szent Gellértől hallotta először az első magyar ifjú azokat a nevelési elveket, amelyeket Szent Benedek fektetett le kicsiny kis könyvecskéjében, a szent Regulában, amelyek már akkor is félévezredesek voltak. És ma már ezek a nevelési elvek, eszmények több mint 1400 évesek. Úgy-e szédítő évszám, szédítő távolság? És mégis, mennyi életerő, mennyi elevenesség lüktet bennük! Ott lobog ez az erő, ez a tűz a ti szemetekben, ott piroslik arcotokon, ott dobog a ti szívetekben is.

Van egy híres francia közmondás: Noblesse oblige! Ez a szállóige nemcsak a franciáknak szól, te is tanulhatsz belőle: «A nemesség kötelez!» A nemesi származás a ranghoz illő, méltó viselkedésre kötelez. Kedves fiam, te is nemesi származású vagy: Szent Imre utóda, örököse. Téged is kötelez ez a nemesség. Légy büszke erre a származásra és ne hozz szégyent dicső elődödre!

Nézzük már most, miben kell megnyilvánulnia ennek a nemességnek, mire kötelez téged is ez a nemesi származás. — Szent Imre legszebb és legnagyobb erénye a tisztaság volt. Ebben kell őt legfőképpen utánoznod. Tisztán kell megőrizned a lelkedet az élet, az utca, a környezet, az egész romlott modern világ ezer meg ezer csábítása között. Tisztának kell maradnod még akkor is, ha azt hiszed, hogy a tisztaság csak a középkor erénye volt: ma lehetetlen tisztának maradni. Még akkor is, ha százszor megpróbáltál felkelni és százegyedszer is elestél. Szent Imre szeplőtelen alakja örök eszményképe a tisztaságnak a magyar ifjúság számára. Az eszmények pedig sohasem szólnak ennek vagy annak a kornak, hanem örök értékűek.

De tiszta lélek csak tiszta testben lakozhatik. Légy tiszta necsak halhatatlan lelked miatt, hanem azért is, hogy ép, erős legyen a tested, acélos az izmod, tiszta a véred. A szomorú, sokszor talán kilátástalan magyar jövőnek egyenes gerincű, tiszta, emelt homlokú, kemény tekintetű, talpig férfiakra van szüksége. A magyar sors nehéz. Mikor nem volt az? De a jövő most különösen sok harcot ígér a haza polgárainak. Ezeket a harcokat már neked kell majd megvívnod, kedves fiam. De vajjon milyen győzelmet várhat tőled a haza, ha tulajdon harcodat sem tudod megvívni, ha abban is alul maradsz, vereséget szenvedsz?

Aki nem veszi le szemét Szent Imre alakjáról, az állhatatos marad a kemény munkában, a mindvégig kitartó kötelességteljesítésben. Az nem idegenkedik az imádságtól, nem érzi rosszul magát a templomban. Ha pedig tisztán élsz a munka és az imádság útján, akkor lassanként megnyílik előtted a szentség útja. Ne borzadj össze, ne félj ettől a szótól! Nem azt jelenti ez, mint te gondolod, hogy akkor oltárra kell állnod, órák hosszatt kell imádkoznod

vagy éjszaka fel kell kelned, hogy szöges ostorokkal csapkodd a testedet. Nem. Krisztus felszólítása: Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok is tökéletes! — nem ezt jelenti. Nem kell azért lemondanod sportról, testedzésről, játékról, szórakozásról. Szent Imrét is csak a középkori krónikások és legendaírók festik le állandó imádság és vezeklés közepett. Ő is volt gyermek, ifjú. Ő is szerette az életet és nemes örömeit. De a lelkére vigyázott és nem volt hajlandó lemondani az örök boldogságról pillanatnyi, ideig-óráig tartó élvezetekért.

Válaszd állandó pártfogódnak a lilimos Herceget! Az ő pártfogása nagy erőt nyújt neked is és megsegít, mint ahogyan megsegítette annak idején Konrád herceget. Ez a német vitéz kicsapongó életmódot folytatott. Nagyon sok és súlyos bűnt követett el. Egyszer aztán megtért és vezekelni szeretett volna bűneiért. De hiába ment akármelyik paphoz, nem merték őt feloldozni, olyan nagy bűnös volt. Elzarándokolt Rómába is, elment magához a pápához, de az sem oldozta fel, hanem előbb súlyos penitenciát szabott ki rá: nehéz vasláncot kovácsoltatott a lábára és egy levélbe beleírta összes bűneit. Aztán útjára bocsátotta azzal a meghagyással, hogy zarándokoljon végig a világon. Menjen el a szentek sírjaihoz és csak akkor szabadul meg bűneitől, ha talál egy szentet, akinek a közbenjárására a vasláncok maguktól lehullanak a lábáról és az írás eltűnik a levélről. — Konrád remete barangolásai közben ide, Magyarországra is eljutott. Először Szent István sírjához ment, mert akkor már sok csoda történt a szent király sírjánál. De eredménytelenül. Éjjel azonban a király megjelent neki álmában és tudtára adta, hogy menjen fiának a sírjához. Másnap Konrád meg is fogadta az intő szót. És valóban, amint a zarándok odaért a szent herceg sírjához

és buzgón imádkozni kezdett hozzá, a vaslánc nagy zörögéssel leesett a lábáról és a kezében levő levél tiszta lett minden betűtől, mint a lelke abban a pillanatban a bűntől.

Kedves fiam, te is ilyen Konrád vagy. Lelkeden a sátán rabbilincseivel járod a világot. De Szent Imre pártfogására a te lelkedről is lehullanak a láncok és szabad leszel. Beköltözik lelkedbe a béke és szívedben él mindörökké.

9. Szent Erzsébet.

Magyarországi Szent Erzsébet napja a felebaráti szeretet meleg, vonzó ünnepe. Beszélgessünk egy kicsit erről a szent magyar asszonyról, aki olyan hősi fokban tudta megvalósítani Krisztus parancsát: Szeressétek egymást!

Krisztus az utolsó vacsora szeretettől és önfeláldozástól forró légkörében mondotta tanítványainak: «Új parancsolatot adok nektek: szeressétek egymást.» Miért nevezi az Úr Jézus újnak ezt a parancsot, a felebaráti szeretet parancsát?

Az Ószövetségben azt jelentette a felebarát szó, aki szintén zsidó, tehát fajtestvér volt. Az izraelitáknak is szeretniök kellett felebarátjukat, de ők csak saját hitsorsosaikat értették ezen a szón. Arra, hogy minden ember a mi felebarátunk, akár jóakarónk, akár ellenségünk, Krisztus tanította először az emberiséget. Ő adott először hősi példát is arra, hogyan kell szeretnünk minden embert. Az irgalmas szamaritánusban és a jó pásztor példabeszédében saját isteni arcképét vetítette elénk. Ő törölgette először az emberiség könnyeit, ő gyógyította először sebeit. Ő volt az első, aki imádkozni tudott ellenségeiért, azokért, akik keresztfeszítették, halálra kínozták.

Ezt az új parancsolatot másutt az Úr Jézus az ő parancsolatának nevezi, annyira kedves szívének. Ha valaki igazán kedves akar lenni előtte, nem szegheti meg e törvényt. Hiszen ezzel őt magát bántaná meg. Aki szeretetlen,

durva felebarátja iránt, az magát Krisztust sérti, Krisztust bántalmazza. Krisztus Egyháza ugyanis az ő misztikus, titokzatos teste, a test feje maga Krisztus. Ha megütjük, megsebezünk magunkat, egész önmagunk érzi a fájdalmat. Így Krisztus is. Amivel tagjait, felebarátaink közül akár a legkisebbet is — megbántjuk, azzal magát Krisztust bántjuk meg. Ami jót teszünk értük, azt magának Krisztusnak tesszük. Ezért az ő parancsolata a felebaráti szeretet törvénye.

Ez a szeretet égette Szent Erzsébet lelkét is, úgyhogy egész életét ennek a teljesítésére szentelte. Szeretete nem ismert határt. Nem riasztotta vissza a nagylelkű szeretettől szegényeinek rútsága, hálátlansága sem. Férjének tilalma sem tudta visszatartani ajándékozó kezét. Isten iránti szeretete embertársai felé csordult ki, hiszen Krisztust látta bennük. Krisztust ápolta a betegekben, Krisztust gondozta a szegényekben, Krisztust csókolta a belpoklosok sebeiben.

Egy alkalommal jótevő körútján egy szegény, szerencsétlen belpoklossal találkozott, akit messze elkerültek az emberek. Mindenki menekült előle. A szent asszony szíve megesett ezen az élő halotton. Férje éppen távol volt. Így merészen tulajdon várukba vezette a beteget és férje ágyába fektette. Közben váratlanul hazaérkezett a herceg. Szolgái kétségbeesve mesélték neki a történeteket. Haragtól eltelve rohant feleségéhez. Elhatározta, hogy egyszer s mindekorra el fogja tiltani a könnyelmű asszony hóboros szeszélyeit és keményen meg fogja büntetni. Dúlva-fúlva rontott a szobába. Szétrántja az ágy nehéz függönyeit — és hátrahőköl, megtorpan a dühöngő. Tulajdon ágyában ott feküdt előtte a töviskoszorús, vérző Krisztus szenvedő alakja . . .

De a legsötétebb emberi bűn, a hálátlanság sem tudta visszatartani attól, hogy szétossza, eltékozolja szívét embertársai között. — Mikor férje halála után rokonai kitesztották a várból, koldusruhában szegényeihez ment, hogy szállást kérjen tőlük. De azok most nem ismerték meg fejedelmi jóttevőjüket: becsapták előtte ajtajukat és a szent asszony a fagyos télen ott maradt egyedül a hideg éjszakában. Mégsem fázott. Szeretetének forró tüze melegítette. Egy istállóban húzta meg magát és rágondolt isteni Megváltójára, aki istállóban született erre a fagyos világra. Boldog volt, hogy hasonlónak lehetett isteni Mesteréhez, akinek nem volt hová lehajrania fejét. Másnap reggel mindjárt a barátok templomába sietett és Te Deumot énekelt velük ezért a nagy kitüntetésért.

Fiam, az élet tele van ezer meg ezer szenvedővel. Nem múlik el egy nap sem, hogy élénk ne vetődnek egy koldus, egy szegény, egy elesett ember, a társadalom kivetettje. Mennyi könnyet kell látnunk, amelyeket a szegénység, a nyomorúság sajtol ki az emberek szeméből! Megpróbáltad-e már, beleélni magadat az ilyen nincstelenek életébe? El tudod-e gondolni, milyen kín hasogatja az olyan édesanya szívét, aki nem tud kenyeret adni síró gyermekeinek? Te, akinek mindig ott van táskádban a tízórai, akit jóízű ebéd, puha kenyér vár otthon az asztalon, nem tudod, mit jelent az: napokig nem enni!

De ha meglátod is a nyomorúságot, tudsz-e hittel nézni rája? Tudod-e Szent Erzsébet szemével, az ő jószágos, könyörületos szívével nézni szenvedő embertársaidat? Te is meglátod-e bennük a szenvedő Krisztust, aki ezer meg ezerféle alakban itt jár közöttünk és koldulja a mi szeretetünket?

Sokszor országos csapás látogatja meg népünket. Itt

volt a kiszarolt Felvidék szegény népe. Itt voltak az árvíz-
től sujtott szerencsétlenek. Van-e egy két-filléred éhez-
ő véreink számára? Van-e legalább imádságod szükség-
eik enyhítésére? Hidd erős hittel, szent meggyőződéssel:
Krisztus jár itt közöttünk. Krisztus nyújtja elénk a kezét,
Krisztus mutogatja felénk sebeit. És ki tudná elutasítani
magától Krisztust? Ki tudná ellökni a szenvedő Isten-
embert? Segíts hát! Segíts könnyet szárítani, sebeket
kötözni, éhez-ő gyerekszájba kenyeret adni! Hiszen Krisz-
tusnak teszed és ő nem fog elfeledkezni róla. A nagy leszá-
moláson, az utolsó ítélet napján minden kiderül. Minden
gonoszság elveszi büntetését, minden jószág jutalmát. És
Jézus megígérte, hogy egy pohár vizet sem hagy jutalom
nélkül. Ég és föld elmúlnak, de az ő igéi el nem múlnak.

III. ALKALMI BESZÉDEK.

1. Isten hozott !

Így üdvözl téged a gimnázium öreg épülete, az Alma Mater, mikor véget ér a nagy vakáció. Öreg kövei mosolyogva néznek le rád, szinte megfiatalodik a hangos gyerekzsivajtól, csengő kacagástól. Két hosszú hónapra keresztül árván, elhagyottan szomorkodott: szinte megöregedett belé. De most új életre támad: itt vannak újra az ő kedves diákjai. Gyöngéden, szeretettel végigsimogatja őket tekintetével; végignéz rajtad is, mennyit nőttél, izmosodtál a vakációban, mint az édesanya, mikor hosszú idő múlva újra viszontlátja kisfiát . . .

— Isten hozott! — mondják tanáraid is. Lehet, hogy nem mondják ki vagy nem hallod, de ott él a szemükben ez a köszöntés. Ha belenéznel bizalommal, elfogulatlanul, kiolvashatnád belőle. Csakhogy te sokszor elfogódott vagy elfogult vagy, mikor újra iskolába kell menned szeptemberben. Neked a Veni Sancte egészen mást jelent, mint a Te Deum. Az utóbbi tele van ígérettel, boldog vakációs tervek szövögetésével, nagyszerű kirándulásokkal, gondtalan nyaralással. De a Veni Sancte, az valami egészen más. Ebbe a szóba a félelem, rettegés, bizonytalanság vegyül. Mit hoz ez az új iskolai év? Mennyi sikertelenséget, szekundát, mennyi dorgálást, fenyítést? Megvannak már az új könyveid. Kíváncsiságból fel is nyitottad őket. Hogyan fogsz megbirkózni az új feladatokkal? Új tárgyak, talán új, szigorú tekintetű tanárok várnak. Szeretnél belenézni a

jövőbe, szeretnéd fellebbenteni róla a sűrű fátyolt. Akkor talán több bizalommal, nagyobb bátorsággal kezdenéd az új iskolai évet. De így . . . Félelem, bizonytalanság: nem jókedvre hangoló érzelmek. Meg hát a szabadságnak is vége. Édes reggeli lustálkodás, Isten veled! Holnap már fél hétkor kiparancsolnak az ágyból. A játéknak, fürdésnek, csónakázásnak is vége. Iskolába kell menni . . . Pedig olyan szép idő van, olyan ragyogóan süt a nap! Szép vakáció, Isten veled! . . .

Látod, ezért mondtam, hogy elfogultan méggy újra az iskolába. Ez az oka, hogy nem hallod meg az öreg iskola-épület szíves üdvözlését, ezért nem látod meg tanáraid szemében sem a szeretetet. Pedig ők szeretettel vártak és örülnek jöttödnek. Nehezen várták már a vakáció végét, hiányoztál nekik. És kell-e félni azoktól, akik szeretnek?

Aztán meg nem is lesz olyan rettenetes az az új iskolai év, az az új tantárgy. Igaz, minden kezdet nehéz, de majd átsegítenek rajta tanáraid! Szent Ágoston szava is biztat: Si potuerunt hi et hae, quare non tu? Ha annyi, nálad talán gyengébb tehetségű diák-elődöd meg tudta tenni, te mért ne tudnád? Különben is, szabad-e valamibe ilyen csüggedéssel, lemondással belefogni? Ez lehúzza a kezdősebesség energiáját és könnyen holtpontra juthatsz. Míg a lendületes kezdet erőt ad, kitartást a folytatásra, állhatatosságot a befejezésre.

De nemcsak ilyen természetes szempontok biztatnak a lendületre. Azért van minden iskolai év kezdetén Veni Sancte, hogy természetfeletti erőforrásokat is bekapcsoljon életedbe. Ha unottan, kedvetlenül állsz az első diákmisén, ha a vakáció emlékein merengsz és a rideg valóság közepett is megpróbálsz tovább álmodni nyári

élményeidet, akkor persze, hogy nem érzed meg ezt a természetfeletti illetést, akkor persze, hogy semmit sem jelent a Veni Sancte! De ha őszinte, bátor lendülettel elveted magadtól nyári emlékeidet és szent nagyotakarással bele mersz kapcsolódni a jelenbe és a jövőbe, akkor egyszerre fontos lesz a Veni Sancte, a Szentlélek segítségül hívása. A bátorság Lelke, az erő Lelke leveri benned a csüggedést, megvilágosítja értelmeket, acélozza akaratodat.

Fontos dolog az önbizalom, mert akiben hiányzik, félénk és bizonytalan ember az. De egymagában kevés: az Isten ereje, az Isten segítsége is kell hozzá. Szent Pál mondja: «Mindent megtehetek abban, aki engem megerősít.» Jézus szavai: «Nálam nélkül semmit sem tehetek» — elsősorban lelkiéletedre vonatkoznak ugyan, de állnak minden tetteredre is: Jézus kegyelme megszenteli minden elhatározásodat, minden nekibuzdulásodat, minden cselekedetedet. Igaz, hogy csak akkor, ha Jézus valóban ott lakik a lelkedben. Mert ha a vakációban kiűzted őt bűneiddel, ha összedöntötted magadban a Szentlélek templomát, akkor hiába vársz erőt onnan felülről, akkor Isten magadra hagy, mint Az Ember Tragédiájában mondja az Úr Ádámnak: «Lásd, mit érsz magadban.» Akkor azt láthatod, hogy terveid nem sikerülnek, lendület nincs a munkádban, jóakarodat nem koronázza siker. Eredménytelen lesz iskolai munkád: mert elhagytad az Istent, Isten is elhagy téged.

Azért, ha az iskolai fegyelem nem írna is elő szentgyónást az év elején, te akkor is buzgó, mélyreszántó szentgyónással kezd meg az esztendő. Ha tiszta a lelked, ha kibékültél a jó Istennel, ha helyreállítottad vele a barátságot, akkor számíthatsz segítségére. Akkor aztán fel a

fejjel! Jézus veled lesz, kegyelmével segít, Szentlelkével erősít egy hosszú esztendőn keresztül. A jó kezdet fél eredmény, fél siker. Ami meghaladná gyarló erődet, ami tehetségedből hiányzik, kipótolja majd az ő szeretete.

Igy kezdj neki az új iskolaévnek és akkor áldás lesz rajta, Jézus áldása.

2. Új kereszteshadjárat.

A mai világháborús magyar nemzedék más világba született, mint amilyenből a régebbi generációk sarjadtak. A mai ifjúság testében, vérében, egész lelki alkatán ott hordja a nagy világégés nyomait. A modern technikai vívmányokat készen kapta, bele született. A 40—50 évvel ezelőtt élt magyar gyereket nem érdekelte még annyi mindenféle, mint téged. Számodra megsokasodtak a problémák. Kérdések izgatnak, melyekről más időkben tudomást sem szerzett volna az ifjúság. Te már újságot olvasol, rádiót hallgatsz, politizálsz és figyelemmel nézed a mai modern élet körülötted zajló minden eseményét.

Figyeled a nemzet és az emberiség történetét is, melyet napjainkban írunk az emberiség sorsának többezeréves könyvébe. Látod azt is, hogyan küzdenek egymással a nemzetek a szó és gondolat új fegyvereivel, miután a kardok életlenek lettek, a fegyverek elavultak az új harcokhoz. Világnézetek állanak szemben egymással. A népek versenyezve fegyverkeznek: új világháborút vívnak. Ma még élénken él az emberiség emlékezetében a négyesztendős világégés. Minden nemzet teste magánhordja még az ott kapott sebeket, győztesek és legyőzöttek egyaránt. A mai apák kelletlenül nyúlnak még a fegyverekhez, mert testükön és lelkükben ott hordják még az égő pokol emlékeit. De mi lesz, ha ők meghalnak és te, aki már csak apáid emlékezéseiből és a történelemkönyvből ismered a világháborút,

ha te felnősz és te állsz majd az ő helyükre? Mi tartja majd vissza az eljövendő nemzedékeket, hogy újult dühvel ne támadjanak egymás ellen és a modern harcászat agyafúrt eszközeivel ne gyilkolják egymást halomra? Az új világ-háborúban nemzetek fognak elsülyedni, népek vesznek el, de sírjukat nem gyászkonnyeket hullatva veszik majd körül a megmaradtak, hanem kaján kárörömmel osztoznak majd a csontokon . . .

E szörnyű kérdések és lehetőségek között, ebben a mai puskaporszagú, robbanásig feszült légkörben egy ember áll oda egyedül az egymással acsarkodó népek közé. Nincs fegyvere, keze nem szorul ökölbe, hanem áldást oszt. Mit akar ez a hangya-ember a tankok és bombavető repülőgépek ellen? Mit akar kezdeni ez a mai Dávid a Góliátok, ez a fegyvertelen ember a modern hadseregek ellen? És nézd, mégis megálljt parancsol nekik: szavára lehanyatlanak a célra emelt fegyverek. Mert szava nem emberi szó, hanem a krisztusi béke és szeretet parancsa. Jelszava egy mondat csupán: *Opus justitiae pax*, de ez a három szó még ma is világhatalom. Nagyobb az ereje minden hadseregnél: mert Krisztus szava az emberiséghez.

A szentatya ez a hős. Az ő magasztos gondolata, hogy kereszteshadjáratot indít a béke ellenségei ellen, a Krisztus hozta béke megmentésére és megvalósítására. És ebbe a kereszteshadjáratba akar toborozni minden gyermeket, téged is, kedves fiam. Az a szentatya óhajtása, hogy májusban, a Béke Királynéjának hónapjában minden gyermek vegye kezébe az imádság hatalmas fegyverét és harcolja ki Krisztustól, a Béke Fejedelmétől a népek testvéri megértését, az államférfiak jobb belátását és a Krisztus Szíve szerinti világbékét.

Úgy-e, milyen fenséges gondolat? Úgy-e, emlékszel a

történelemből, hogy a középkorban ezer meg ezer gyermek indult el a Szentföld visszaszerzésére? Az a keresztes-hadjárat nem sikerült. De szép emlék minden ember számára, a középkor mély vallásosságának és buzgóságának soha el nem múló emléke. De most nem a Szentföld visszaszerzéséről, felszabadításáról van szó, hanem sokkal fenégesebb dologról: az emberiség, az emberi kultúra, minden igazi emberi érték, röviden: a béke megmentéséről. Ne is titkold: láttam, hogyan csillant fel a te szemed is erre a gondolatra és szíved nemes odaadásával készen vagy részt venni ebben az új gyermek-kereszteshadjáratban. Hiszen neked, magyar ifjúnak különösen is könnyű a dolgod, mert a Magyarok Nagyasszonyához, a Patrona Hungariae-hoz imádkozhatsz, hogy óvja, védje kisdéd nemzetünket, melyet elnyeléssel fenyeget az újabb világkatasztrófa. Védje újabb ezer esztendőn át az a csodálatos szent Jobbkéz, mely eddig is kormányozta országát és a mai válságos időkben is összefogja maroknyi magyarját.

De ezt a Krisztus Szíve és a szentatya szándéka szerinti béke-kereszteshadjáratot csak akkor tudod győztesen megvívni, ha elsősorban a magad szívében tudsz békét teremteni. A szív békéjére pedig különösen is érvényes a szentatya jelszava: «A béke az igazság gyümölcse.» Csak akkor lesz béke a te szívedben, csak akkor szűnik meg az örökös harc a sátánnal és ifjú véreddel, ha az igazság cselekedeteit cselekszed. És mi az igazság a lelkiéletben? A Krisztus és Egyháza parancsai szerint rendezett élet. A bűn zsarnoki uralma, a sátán királysága megtörik a lélek tiszta békéjén és nyugalmán. És ha ilyen tiszta, tavaszi, májusi lélekkel mégy a Béke Fejedelme elé, akkor bátran könyöröghetsz hozzá, mert biztosan meg fogja hallgatni imádságodat.

Fel tehát erre a kettős kereszteshadjáratra! Fogadd meg a klasszikus közmondás évezredes bölcsességét: Si vis pacem, para bellum! Ha békében szeretnél élni, készülj a háborúra! Te is készülj fel a harcra önmagad, a sátán és a tiszta lélek minden ellensége ellen, és menj minden egyes nap, lehetőleg mindig a templomban, Krisztus, a Béke Fejedelme elé, hogy kiharcoljad tőle saját lelked és az egész világ békéjét. Krisztus szívesen hódol meg majd e szent erőszak előtt és meg fogja adni azt a békét, melyet a világ nem adhat, csak egyedül ő, hogy a mi örömünk teljes legyen és örömünket senki se vegye el tőlünk!

3. Jöjjön el a te országod!...

Amikor az Egyház az Úr Jézus egyik legmegragadóbb példabeszédét olvastatja fel híveinek az evangéliumban, mellyel megbocsátásra, szeretetre oktatta az emberiséget, — ugyanakkor tőlünk pár száz kilométerre, talán éppen abban a pillanatban, ágyúk dörögnek, puskák ropognak, tankok, repülőgépek, hadihajók néznek farkasszemet egymással és mögöttük az emberek bármely pillanatban készek, hogy halomra pusztítsák egymást . . .

Szörnyű, kiáltó ellentét!

De még fájóbb az ellentmondás, ha ma, missziós vasárnap rágondolok Krisztus hős katonáira és apostolaira, amint egy szál fegyverrel, a kereszttel a kezükben mennek előre, hogy hirdessék az örömhírt, az evangéliumot a pogány népeknek, akik megkövezik őket; amint rágondolok a pogányság tengerére, melyet még meg kell járniok — és ugyanakkor elszoruló szívvel látom a pogányság másik óceánját, melyet maguk mögött hagytak. Mert hiszen ma a pogányság új és új hullámai készülnek elborítani még Európát is. Legrégibb keresztény népeinek arcát elrútította a reformáció, a mai világban pedig hitetlenség és élvezet-hajhászás üli orgiáit. Közömbösség, nemtörődömség, könnyelműség ritkítja még a katolikusok sorait is. Sokszor szinte úgy érzi az ember, mintha még ma sem jött volna el Krisztus, mintha meg sem halt volna értünk, mintha hiába öntözte volna drága vére a földet és hiába folyt volna

el a vértanúk rengeteg véráldozata. Talán Krisztus kegyelme elerőtlenedett, az evangélium idejét multa és a kereszténység arra van ítélve, hogy letűnjék a történelem színpadáról és átadja helyét a vér és faj mítoszának és a bolsevizmus világboldogító, helyesebben világbolondító eszméinek, hogy azok talán majd jobban meg tudják oldani a beteg emberiség fájó kérdéseit?

Nem, kedves fiam. Istenkáromló gondolatok volnának ezek. Krisztus kegyelme ma sem erőtlenedett el, az evangélium ma sem multa idejét, a kereszténység ma sem avult el. Az evangélium örök, mint maga Krisztus és Egyháza. De hát akkor miért nincs átütő ereje, miért nem tudja átformálni a mai világ képét és miért terjed csak oly lassan az Isten országa? — A hiba nem az evangéliumban, nem a kereszténységben van, hanem a keresztényekben, bennünk, önmagunkban.

Mikor Isten emberré lett, fenséges gondolatait, tetteit és terveit mind hozzánk szabta, emberi alakba öltöztette. Született, mint mi, tehát gyermek lett. Gyermek volt, mint mi, tehát gyenge lett. Gyenge volt, mint mi, tehát emberi eszközökhöz fordult (Prohászka). Embereket választott tervei megvalósítására is. Nekünk, embereknek mondotta: Menjetek és tanítsatok minden népet... Miért olyan erőtlen az Isten országa? Az Isten országa mibennünk van, tehát ha gyenge, mi vagyunk az oka. Mi magunk rontottuk le az Isten országát, mi magunk állunk kegyelme útjába, mi magunk tettük tönkre az evangélium hitelét. Nem terjed az Isten országa? Rosszak és gyalók a katonái vagy egyáltalában nincsenek katonái és apostolai.

Amíg át nem éljük az evangéliumot, amíg nem az evangéliumból és Krisztus kegyelméből élünk, egyszóval: amíg nem leszünk lélek szerint, igazi katolikusok, addig

hiába is várjuk, hogy terjedjen az Isten országa. Amíg a bűn uralma, az erkölcstelenség uralkodik a lelkeken, amíg nem tudunk áldozatot hozni, lemondani Krisztus kedvéért, addig hiába erőlködnek, véreznek a misszionáriusok Krisztus ügyéért.

Ne mondd erre azt, fiam, hogy ez mind nagyon szép, jó és igaz, de mi közöm nekem ehhez? Én nem vagyok pogány, én örülök annak, hogy katolikus lehetek, sőt néha még egy miatyánkot is elmondok a misszióért, sőt éppen a minap még két fillért is adtam rá . . . Mert hiába hadarod a miatyánkban: Jöjjön el a te országod . . . — Krisztus országa a te lelkedbe sem jön el sült galamb módjára, ha te magad is nem dolgozol kialakulásán. Míg nem tanulsz meg hitből élni, lélekből imádkozni, apró áldozatokat hozni; míg bűnt bűnre halmozol, kötelességet kötelességre mulasztasz, addig ne is álmodd magadban sem a Krisztus országát.

A mai missziós vasárnap az legyen az elhatározásod: igen, én ezután dolgozni akarok, hogy először saját lelkemben alakítsam ki az Isten országát az evangélium törvényei szerint és ha már lelkem egyedül csak Krisztus uralma alá tartozik, akkor dolgozom még tovább, hogy környezetemben, otthon és az iskolában is kialakítsam Krisztus országát és megbecsülést szerezsek ez ország törvényeinek, az evangéliumnak. Mert csak akkor fog kiépülni ez az ország az egész világon, ha mindenki építőmunkásává, katonájává, apostolává szegődik. Addig pedig imádkozzuk buzgón, forrón a miatyánkot: Jöjjön el a te országod, hogy az egész világon ez az ország legyen, Krisztus országa és ennek az országnak egy népe legyen: a katolikus Anyaszentegyház és ennek az egy népnek csak egy vezére legyen: az Úr Jézus Krisztus mindörökre!

4. Nagytakarítás.

Nagy ünnepek előtt minden jó családban az a szokás, hogy nagytakarítást rendeznek a lakásban. A gondos háziasszony minden reggel rendbehozza a lakást. Te talán sokszor észre sem veszed, mennyi gondot és munkát ad ez is az édesanyádnak. Hiszen olyan természetes az, hogy amikor hazamégy az iskolából, minden a helyén van, még az is, amit magad szórtál szana-széjjel. Minden ragyog a tisztaságtól, ott vár az asztalon a jó ebéd, egyszóval rendben megy minden, ahogy mindig volt és mindig lesz. És csak akkor tűnnék fel keservesen, mennyi gondot jelentett mindez, ha egyszer nem volna, aki így gondot viselne rád. Elhomályosulna az az éber szem, mely őrködik a rend felett, megdermedne az az áldott kéz, mely nap-nap után készíti az ebédedet.

De a gondos édesanyának még ez a munka is kevés. Húsvét előtt még alaposabban rendbehozza a lakást, ki-söpri a szemetet, leszedi a pókhálókat, végigsúrolja a padlót, hogy az Úr nagy ünnepére minden ragyogjon a tisztaságtól. Ilyenkor a templomokban is nagytakarítást tartanak. Nem elég a hetenkénti gondos tisztogatás. Ilyenkor még az eldugott párkányokat is letisztítják, a legszűkebb sarkot is kisöprik, megtisztítják az ablakokat, felmossák a követ. Jaj annak a póknak, mely ilyenkor akarna hálót verni a szögletben! Hadd ragyogjon az Isten háza a feltámadás ünnepére!

A te lelked, fiam, szintén Isten háza: az Isten legszébb, legfölségesebb temploma. Nincs az a kölni dóm, mely felvehetné a versenyt a te lelked templomának a szépségével. Legalább is így kellene lennie. Mert Isten minden lelket arra teremtett, hogy az ő hajléka legyen, hogy lakást készíthessen benne magának.

De vajjon igazán Isten háza-e a lelked, nem inkább a bűn pókhálója szövögeti-e benne hálóját, nem a sátán vett-e lakást benne?

Közeledik a lelkigyakorlatok ideje. Ekkor neked is nagytakarítást kell végezned — a lelkedben.

Mert mi a lelkigyakorlat? Az első talán még furcsán néz erre a szóra, ő még nem nagyon érti, mit jelent az. De a többi diáknak felcsillan a szeme: éljen a lelkigyakorlat! Mert akkor szünet lesz, háromnapos szünet. Nem kell tanulni, nem lesznek előadások, hát éljen a lelkigyakorlat! — Aki így gondolkodik róla, — már pedig sok diák van így, — az nagyon téved. A lelkigyakorlat nem szünet. Nem pihenés a célja. Ellenkezőleg a legnagyobb munka, fárasztóbb, nehezebb, mint a többi iskolai munka együtvéve. Mert míg az iskolában vagy otthon a könyv mellett szellemi munkát végzel, addig a lelkigyakorlatok alkalmával magán a lelken dolgozol.

A lelkigyakorlat abból áll, hogy elmélkedéseket, szentbeszégeket hallgatsz, délelőtt, délután, majd jól megvizsgálod a lelkedet, alapos szentgyónást végzel és buzgón szentáldozáshoz járulsz. Így jól megtisztítod a lelkedet, hogy méltón, tisztán készülhess a feltámadás ünnepére. De ha azt hiszed, hogy elég egyszerűen csak végighallgatni, vagy így is mondhattam volna: végigunatkozni a szentbeszégeket, azután pedig szabad a vásár, neked áll a világ: játszhatsz, sétálhatsz, korzózhatsz akár

tetszésed szerint, megint súlyosan tévedsz. Ez nem lelki-gyakorlat. Azok a szentbeszéddek, elmélkedések arra valók, hogy jól végiggondold, amit ott hallottál. Vonulj el utána otthon egy csendes sarokba, vagy ha teheted, még jobb, ha a templomba mégy, az Oltáriszentség elé térdelsz és megpróbálsz magadra alkalmazni a hallottakat. Például a lelkigyakorlat vezetője a tisztaságról beszélt. Végiggondolod utána, hogy állok én ebben az erényben? Hányszor vétkeztem a szent tisztaság ellen gondolattal, szóval vagy cselekedettel? Mi az oka, hogy eddig nem tudtam szabadulni ettől a bűntől? Rossz barátaim vannak-e? Vagy rossz könyveket olvasok? Hanyag vagyok a tanulásban? Mit kell tehát tennem? Még ma szakítok azzal a rossz pajtásommal, még akkor is, ha bigottnak csúfol. Még ma elégetem azt a szennyes könyvet, mely ott lapul a fiókom-ban és mótelyezi a lelkemet. És így tovább. Végül: Istenem, adj erőt, hogy megvalósíthassam elhatározásaimat! — Ha minden szentbeszéd után így megmunkálsz a lelkedet, hamarosan világosan látod lelked állapotát: melyek a bűneid, mit kell tenned kiirtásukra, milyen elhatározásokra van szükséged. Ekkor könnyű lesz már a lelkiismeretvizsgálás a szentgyónás előtt és ha látod, milyen bűnös vagy, szívesen térdelsz le a gyóntatószékbe, hogy kibékülhess a jó Istennel, megtisztuljál ebben a nagytakarításban és tiszta, szép lélekkel fogadhasd magadba az Úr Jézust.

Vajjon használni fog-e neked ez a lelkigyakorlat? Ki tudná előre megmondani? De hogy eredménytelen volt-e, azt már könnyű utána megállapítani. Eredménytelen volt a lelkigyakorlatod, ha utána egy-kettőre újra visszaesel régi, megszokott bűneidbe. Akkor sajátkezűleg állítottad ki róla az elégtelen bizonyítványt. Ha ezt kellene megállapítanod magadban, akkor gondold az Úr Jézus szavaira,

melyeket arról az emberről mondott, akit elhagyott az ördög. Nyugalmat keresett, de nem talált. Ezért így szólt magában a sátán: «Visszatérek házámba, ahonnét kijöttem.» És mikor odament, régi lakását kisöpörve, kitisztítva találta. Ekkor megint elment, de most már hetedmagával jött vissza. És annak az embernek a cselekedetei rosszabbak voltak, mint az első.

Hogy te is így ne jársz, kedves fiam, figyelj Jézus szavaira: Boldogok, akik az Isten ígését hallgatják és megtartják! A lelkigyakorlat alatt te is Isten ígését hallgatod: maga Jézus szól hozzád. Figyelj szavára, engedelmeskedjél neki és akkor az Úr Jézus ígérete szerint te is boldog leszel.

5. A kereszttetés.

Ha valaki megszokásból cselekszi a jót, gépiesen, de lélek nélkül, az előbb-utóbb farizeus lesz. Lélek, lendület kell az életbe. Lélek legyen minden vallásos cselekedetében, hogy ne üres jel legyen, hanem szent hitünk megvalósása. Imádság legyen minden köszöntésed, minden Laudetur, imádság legyen a térdhajtásod, kereszttetésed.

Talán feleslegesnek látod, hogy ilyenekről beszél-gessünk. Mit lehet egy kereszttetésről egyáltalában beszélni? Sokat, nagyon sokat! Azért teszem, hogy még jobban elmélyüljön a hited. Mindent nagyobb figyelemmel tud végezni az ember, ha látja célját, értelmét, tudja, miért teszi azt.

Beszélgessünk most a kereszttetésről.

Mit jelent nekünk a kereszt? Miért kezdjük és vég-ezünk minden munkánkat, minden imádságunkat, egész életünket a kereszttel? Mert ez a mi jelünk, ismertetőjelünk, mellyel megvalljuk hitünket, az a jel, melyben győzni fogunk.

Mikor keresztet vetsz, azt mondod: Az Atyának, és Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében. Amen. Azt akarja ezzel az Egyház, hogy rágondoljunk a legfölségesebb Szentháromságra, ahonnan életünk kiindult és ahová visszatér. Rágondoljunk a három isteni Személy magasztos életére, melybe minket is bele akart kapcsolni, részeseivé akart tenni. Isten végtelenül boldog volt a maga tökéletes-

ségében, Szent Fiának és Szentlelkének társaságában. De a szeretet nem elégszik meg magával. Gondolj csak azokra, akik szeretnek téged. Gondolj édesanyádra. Honnét tudod, hogy szeret? Hiszen talán nem is beszél róla. — Nem is kell ott sokat beszélni, ahol édesanyai szív dobog. *Érzed* szeretetét, mert elhalmoz minden jóval. Gondoz, ruház, enni ad, mikor éhes vagy, ápol, mikor beteg vagy. Sőt, mikor megbántottad vagy szomorúságot okoztál neki, de bocsánatot kértél tőle, úgy-e milyen jó akkor is belenézni a szemébe? Könnyei ragyogásán keresztül is látod, hogy rádmosolyog, nem tud már igazán haragudni.

Igen, fiam, így van ez már a szeretettel és a jósággal: nem tud egyedül lenni, kiárad azokra is, akiket szeretünk. Isten végtelen szeretete még inkább ilyen: kiárad az egész világra, minden teremtményre, de legfőképpen az emberre. Csodálatos, szinte hihetetlen terve volt vele. Azt akarta, hogy ez a nyomorult, földön mászkáló hangya, akit embernek hívnak, a legtökéletesebb teremtmény, mert halhatatlan lelke van, de azért bizony csak porból van és porrá lesz: — ez az ember közeledjék az Isten titokzatos életéhez, részesedjék ebben a titokzatos életben, majdnem azt mondhatnám: istenné legyen maga is.

Nem káromkodás ez a félelmetes, sőt vakmerő szó? — Nem, sőt ellenkezőleg, a legboldogítóbb igazság. Mikor Isten a lelkünkbe öntötte a megszentelő kegyelmet, azt a csodálatos ajándékot, attól kezdve már nem porból és sárból való nyomorult hangya ez az ember, hanem királyi lény, akit Isten a legnagyobb méltóságra emelt, ami csak elképzelhető ezen a teremtet világon: fiává fogadta és saját boldog életének, a mennyországnak örökösévé tette.

Erre a nagy szóra úgy érzi az ember, hogy összecsuklik a térde és le kell borulnia Isten előtt, hogy hálaadást dadog-

jon ezért a nagy kitüntetésért. Hiszen Atyjának nevezheti az Istent! Nem kell félnie tőle, bizalommal szólhat hozzá, akár az édesapához. Érzi, hogy sohasem tudja meghálálni ezt a gazdag ajándékot. Hát valóban, meghálálni, azt nem, de eltékozolni, meggyalázni igen! Így tett mindjárt az első ember, amikor bűnt követett el. Ellökte magától az Atyát, sárbatiporta királyi koronáját. Inkább akart lenni Isten ellensége, mint fia.

De a végtelen Szeretet megint csak nem tudott pihenni. Utána ment, tulajdon édes Fiát küldte el, hogy megkeresse és visszavezze az Atyához ostoba tékozló fiait. Jézus újra megnyitotta a bezárult királyi palotát, újra szétnyitotta előttünk az Atya karjait, de vérbe, drága szent vérébe kellett mártania ennek a kulcsát, a Golgota keresztjét.

Látod, oda jutottunk, ahonnet kiindultunk: a kereszt-hez. Ezzel jelöljük meg magunkat, amikor keresztet vetünk. Mennyi mindent jelent hát ez az egyszerű jel: a keresztvetés! Ha áhítattal vetsz keresztet, rágondolsz a Szentháromság fenséges életére, az Isten végtelen szeretetére, amelyet ki akart árasztani mindnyájunkra és ekkor utánózni fogod őt a szeretetben. Te is szereted testvéreidet, társaidat, minden embert; segíteni akarod őket, jót akarsz tenni velük, mint édesanyádtól látod. Ha így vetsz keresztet, eszedbe jut, hogy Atyádnak szólíthatod az Istent. Nem akarsz hát hűtlen fia lenni, nem akarsz lealacsonyodni a bűnhöz, nem akarod megbántani Atyádat. Ha így imádkozod a keresztvetést, rágondolsz arra, milyen nagy kincs a meg-szentelő kegyelem, milyen féltő gonddal kell őrizned a lelkedben. Rágondolsz, hogy mibe került az Istennek, míg újra visszaadhatta eltékozolt kincsünket: tulajdon édes Fiát kellett ezért halálra adnia.

Úgy-e, ezután nem hadonászás, értelmetlen, üres jel,

hanem imádás és áhítat lesz minden kereszttvetésed: az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében!

* * *

Ha minderre gondolsz, csak a legnagyobb áhítattal vethetsz keresztet. A legnagyobb tiszteletnek és szeretetnek kell felébrednie a lelkünkben a szent kereszt jele iránt, amely minderre emlékeztet bennünket, amelynek megváltásunkat, istenfiúságunkat, egész természetfeletti életünket köszönhetjük.

Ezt a tiszteletet szeretném még jobban elmélyíteni azzal, hogy rá akarom nyitni a szemedet: mennyire összeforrott a mi életünk a kereszttel.

Mikor még síró kisbaba voltál, lelkedben Ádám bűnének szennyével, keresztszüleid elvittek a templomba. Fejedre hullott a keresztvíz. És attól a pillanattól fogva Isten gyermeke voltál, lelkeden ott ragyogott a megszentelő kegyelem. Keresztalakban hullott rád a keresztvíz, mert a kereszt, az Úr Jézus keresztje szerezte vissza neked ezt a nagy kincset. Mikor ott növekedtél édesanyád szerető védőszárnyai alatt, mikor még tipegni sem tudtál, az első mozdulat, melyre édesanyád tanított, a kereszttetés volt. Mikor már beszélni kezdtél, szüleid neve után Isten nevére igazította picikaidat és Atyádnak szólítottad őt.

Aztán kezdett kinyílni értelmed. Meg tudtad különböztetni, mi a jó, mi a rossz. Mikor először voltál kíváncsi, milyen is lehet az a rossz, a bűn, amelyre senki sem tanított, elkövetted az első apró hazugságot, engedetlenséget. Milyen könnyű volt elindulni a lejtőn, de milyen nehéz volt megállni! Jött egyik bűn a másik után. Elvesztetted a keresztségben visszanyert kincset, a megszentelő kegyelmet. Gyenge voltál, mint Ádám, könnyelmű voltál, mint az

első ember. De nézd, Krisztus előre számított erre. Megtanítottak a bűnbánat szentségére, először térdeltél le a gyóntatószékben. A lelkiatya feloldozott: újra csak keresztet vetett feléd. Keresztet, melyre Krisztus egy csepp piros vére tapadt. Keresztet, amely újra visszaadta a megszentelő kegyelmet a lelkedbe.

Aztán jött az első áldozás napja. Tiszta angyali lélekkel, csillogó szemmel, fehér ruhában térdeltél ott az oltár előtt. Közeledett feléd a pap, kezében a szentostyával. Keresztet rajzolt vele, úgy tette a nyelvedre. Megint csak a kereszt. És attól kezdve minden szentgyónásban, minden szentáldozásban hull rád a kereszt jele, Krisztus jele, akinek mindezt köszönhetjük.

Elkövetkezett piros pünkösd napja, amikor bérmelekedsz. Közeledett feléd a püspök, ujján a szent olajjal keresztet rajzolt homlokodra. Felkent Krisztus katonájává, hogy hordozd keresztjét. Megerősített a Szentlélek erejével, hogy egy életre össze ne roskadj a kereszt súlya alatt. — Ha valamikor majd élettársat választasz magadnak, összefont kezekre is keresztet vet az Egyház, így indít útnak az életben. Ha pedig Isten a maga szolgálatára hív, hányszor, de hányszor jelölnek meg akkor a szent kereszt jelével! Hiszen a pap élete keresztszolgálat, Krisztus keresztjének a szolgálata.

Aztán jön az élet, szenvedéseivel, megpróbáltatásaival. Felnőttél, nagykorú lettél a kereszt árnyékában. Erősnek kell lenned a kereszt hordozásában, nem szabad elcsüggedned a kereszt súlya alatt. Krisztus véres lábnyomába kell lépned, amely a Golgotára vezet téged is. Végre elkövetkezik az utolsó harc, az utolsó szenvedés a halálos ágyon. Utoljára gyónsz, utoljára áldozol. Utoljára veti feléd a pap a kereszt jelét. Aztán kihúlt kezébe teszik a feszületet

vagy a rózsafűzért, kivisznek a halottak birodalmába. Még egy utolsó keresztvetés sírod felett, aztán ott nyugszol csendesen a sírban, évtizedekig, évszázadokig, ki tudná megmondani, meddig? Fölötted a kereszt, amelynek jegyében életed megindult, amelynek árnyékában éltél, amely elkísért idáig, a sírig. Süvítve száguld el sírod felett a fagyos szél, tépdesi a keresztre tett koszorút. Aztán egyszer csak elfogy a virág sírodról. Melletted fekszenek azok is, akik még szerettek és ismertek. Elfelednek...

Hát érdemes volt ezért élni, érdemes volt szenvedni? Most már mindennek vége?

Nem, fiam, nincs vége az életednek. Neved be van írva az Isten könyvébe: életed keresztje jegyezte be oda. És te várod, míg ez a kereszt megdicsőül, várod, míg fel nem ragyog az ember Fiának jele az égen. Akkor Krisztus mindenfelé el fogja küldeni angyalait. Haronájukkal felébresztenek csendes álmodból és te újra, de most már örök életre támadsz fel a megdicsőült Kereszt megdicsőült fényében...

Úgy-e, most már látod, mennyire összeforrott életünk a kereszttel! Mennyi mindent jelent nekünk a kereszt! Mennyi mindenre emlékeztet a keresztvetés!

De legfőképpen arra emlékeztessen a szent kereszt jele, hogy amilyen volt földi életed a kereszt árnyékában, olyan lesz az örök életed is a Kereszt fényében. Ha bűnnel, megszentelő kegyelem nélkül költözöl el erről a földről, az a kereszt fog elítélni a másvilágon, amelyet itt meggyaláztál. Már pedig «nem tudjátok sem a napot, sem az órát»... Virrasszatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne esetek!

Ha pedig mégis elbuktál, a keresztvetés emlékeztessen arra, hogy siess a szentgyónáshoz, amelyben az Úr Jézus drága szent vére csordul a lelkedre a keresztről. Figyel-

meztessen arra, hogy ne tékozzod el többé lelked kincsét, a megszentelő kegyelmet, hogy az Atya az utolsó napon kedves fiának ismerjen el és jobbjára állítson.

Ilyen gondolatokkal, ilyen áhítattal és tisztelettel vess mindig keresztet az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

6. Jó vakációt!

Pár hét még, aztán csendes lesz az öreg iskola környéke. Kihal a hosszú folyosókon a csengő kacagás, kiürülnek az osztályokban a padok, elnémul a villanycsengő. Vakáció . . . Arany szabadság . . . Gondtalan élet . . . Nem lebeg többé Damokles-kardként fejed felett a szekunda réme, nem lesz már több latin vagy mennyiségtan-dolgozat, itt a vakáció . . .

Én is elbúcsúzom tőled. Lehet, hogy végkép elereszted eddigi vezetőid, tanáraid kezét és örökre búcsút mondasz az öreg gimnáziumnak. Ha pedig visszajössz még, amikor kipihented magadat, hosszú útra indulsz az iskola ellenőrzése nélkül, hogy úgy mondjam, a magad felelősségére.

Gondolj csak arra, hogy búcsúzik tőled az édesanyád, ha kirándulni indulsz vagy valami nagyobb útra készülsz hazulról. Már egy héttel előbb ellát mindenféle testi-lelki jóval. Becsomagolja az ennivalót, elkészít minden szükségeset és még a búcsúzás utolsó percében is van hozzád egy jótanácsa. Aztán kiáll a kapuba és talán könnyes szemmel, hosszan néz utánad. Titokban arra gondol: lát-e még egyszer? És remegő szíve kíséri minden lépésedet, mint az őrzőangyal.

Valahogyan én is így érzem most magamat, mikor búcsúzom tőled. Hiszen rajtam keresztül az iskola, a gimnázium, az Alma Mater búcsúzik tőled. Én csak tolmácsolom azokat az érzelmeket és gondolatokat, melyekkel el akar kísérni téged.

Ne félj, nem arra akarlak most buzdítani, hogy a vakációban meg ne feledkezzél a latin vagy német nyelvtanról vagy a másodfokú egyenletekről. Nem. Csak két gondolatot szeretnék a lelkedre kötni. Egyik a hálás, Te Deumos lélek, a másik pedig a Krisztushoz ragaszkodó törhetetlen hűség.

Jó szüleid már öklömnyi korodtól kezdve arra tanítottak, hogy akármit kapsz is, mindent meg kell köszönni. Ez annyira hozzátartozik egy diák neveléséhez, hogy e nélkül művelt ember el sem képzelhető. — De ha az embereknek minden apróságot meg kell köszönnünk, mennyivel inkább áll ez akkor a jó Istennel szemben, akitől annyi megszámlálhatatlan jót kaptunk és kapunk! Nincs az a bukott diák, ha még oly szerencsétlen is, aki el merné mondani, hogy ő sohasem érezte az év folyamán az Isten segítségét. De kellett is ezt mindenkinek éreznie. Mert így vagyunk, mi emberek. Valahányszor valami nagy feladat előtt állunk és azt végrehajtjuk, lehetetlen, hogy ne kelljen hálás szívvel visszagondolnunk az isteni segítségre, főként ha összemérjük a magunk tehetetlenségét a feladat nagyságával.

Mikor az év küszöbén álltál, szorongó szívve gondoltál arra, mi lesz velem ebben az osztályban, amelyikről már annyiszor hallottad, hogy milyen nehéz. Új tárgyak lesznek, új tanár fog tanítani és így tovább. Gondolj csak vissza ezekre a nehézségekre: és most mosolyoghatsz saját kishitűségeden. Hiszen itt az esztendő vége, kézhez kapod munkád eredményét, megoldódott minden nehézség. Ezt is meg kell köszönni, de szívből, lélekből, nemcsak úgy, mint sokszor az emberek szívességeit. A hála az emberi szív legszebb, legmelegebb érzelme, a szeretet legszebb virága. Nem arról a háláról akarok én most említést tenni, amelyik egyik-másik fiú szívében önkénytelenül is ébre-

dezik tanárai iránt. Igaz, hogy tanáraid is csak emberek és az ő szívüknek is jól esik ez a meleg érzelem. De ők soha ezért nem dolgoztak, mert magasztosabb, eszményibb jutalmat várnak, mely nem függ gyarló emberi érzelmektől. — Hanem igen is, szólok arról a háláról, amely kell, hogy mindnyájatok szívét eltöltse Te Deum napján. Fiam, arra kérlek, hogy az egész vakáció folyamán ki ne vesszék lelkedből a Te Deum hangulata, a hálás lelkület Isten iránt. Biztos az, hogy könnyebben várhatja az Isten segítségét a következő évre az a fiú, aki nem feledkezik meg a köszönet szaváról sem a vett jókért. Ez legyen az egyik hangja imádságodnak a vakációban.

Hány meg hány fiú jött már vissza a vakációból az iskola falai közé, aki élvezte a szabadság napjait és közben börtönbe zárta a lelkét! A vakáció nagyobb szabadsága, az időhöz nem kötött kötelességteljesítés, a kényelmes élet arra csábította őket, hogy vakációt tartsanak a lelkükben is. Ennek csak bukás lehet a vége. Ezért figyelmeztetlek jó előre, fiam. Fogadd tőlem szeretettel, mint amilyen féltő szeretettel én kötöm a lelkedre: a lélek életének nincs soha vakációja. Megtanítalak erre az igazságra, mert már a pogány bölcs, Seneca megmondotta: «A bűnt megtanulhatjuk magunktól is, de az erénynek és bölcseségnek tanítóra van szüksége.»

Lelkünk munkája nem pihenhet soha, még a vakációban sem. Aki úgy gondolja, hogy a vakációban nem kell megtartani vallásunk parancsait és kötelességeit, nem kell vasárnap templomba menni és egész szentmisét hallgatni, nyugodtan áthághatja az Isten parancsolatait, szóval vakációra küldheti a lelkét, — fiam, ez csak bűn árán lehetséges. Lelkünk nem pihenhet el, csak a halál után, az örök boldogság forrásában, a végtelen Istenben.

Az ellipszisnek két fókusza van, jól tudod. Minél közelebb van ez a két gyújtópont egymáshoz, annál jobban hasonlít az ellipszis a körhöz. Ha pedig e fókuszok egyike a végtelenbe távozik a másiktól, akkor az ellipszis vonala soha vissza nem talál önmagába: a semmibe vesző parabola lesz. Földünk középpontja a Nap. Képzeld el, mi lenne a Földből, ha egyszer elveszítené keringése középpontját és a parabola pályáján a hideg fagyba, a sötétségbe, a semmibe vesznék? — Ne legyen a te életed soha ilyen parabola, mely céltalanul vágtat végig az életen, hanem szabályos kör életünk meleg, éltető középpontja, az Úr Jézus Krisztus körül. Fordulj mindig e Nap felé, soha ne légy hűtelen hozzá, soha ne légy árulója. Jegyezd meg, véd lelkedbe szavait: Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelkének kárát vallja?

Ezzel a Te Deumos lelkülettel és ezzel a bátor hűség-vallással kezdj neki, fiam, a megérdemelt pihenésnek és ebben az értelemben kívánok én neked az Úr Jézus Szíve szerinti jó vakációt!

TÁRGYMUTATÓ.

1. Az egyházi év vasárnapjai.

	Lap
Ádvent I. vasárnapjára	9
Ádvent II. vasárnapjára	12
Ádvent III. vasárnapjára	16
Ádvent IV. vasárnapjára	20
Jézus Szent Nevének ünnepére	24
Vízkereszt ünnepére	28
Szent Család ünnepére	31
Vízkereszt utáni II. vasárnapra	35, 39, 43
Vízkereszt utáni III. vasárnapra	47, 51
Vízkereszt utáni IV. vasárnapra	55
Vízkereszt utáni V. vasárnapra	59
Vízkereszt utáni VI. vasárnapra	64
Hetvened vasárnapra	68, 72
Hatvanad vasárnapra	76
Ötvened vasárnapra	79
Nagyböjt I. vasárnapjára	82, 86
Nagyböjt II. vasárnapjára	90
Nagyböjt III. vasárnapjára	93
Nagyböjt IV. vasárnapjára	98
Feketevasárnapra	103
Fehérvasárnapra	107
Húsvét utáni II. vasárnapra	111
Húsvét utáni III. vasárnapra	114
Húsvét utáni IV. vasárnapra	118
Húsvét utáni V. vasárnapra	122
Áldozcsütörtök ünnepére	126
Áldozcsütörtök nyolcada alatti vasárnapra	129
Pünkösd ünnepére	134
Szentháromság-vasárnapra	138
Úrnapra	142
Úrnap nyolcada alatti vasárnapra	146
Pünkösd utáni III. vasárnapra	151
Pünkösd utáni IV. vasárnapra	155
Pünkösd utáni V. vasárnapra	161
Pünkösd utáni XII. vasárnapra	165
Pünkösd utáni XIII. vasárnapra	170
Pünkösd utáni XIV. vasárnapra	175

Pünkösöd utáni XV. vasárnapra	180
Pünkösöd utáni XVI. vasárnapra	184
Pünkösöd utáni XVII. vasárnapra	189
Pünkösöd utáni XVIII. vasárnapra	193
Pünkösöd utáni XIX. vasárnapra	198
Pünkösöd utáni XX. vasárnapra	202
Pünkösöd utáni XXI. vasárnapra	207
Pünkösöd utáni XXII. vasárnapra	212
Pünkösöd utáni XXIII. vasárnapra	218
Pünkösöd utáni XXIV. vasárnapra	222, 226

II. Az egyházi év ünnepei.

Szeplőtelen Fogantatás ünnepére	230
Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepére.....	233
Szent Benedek ünnepére	237
Májusi ájtatosságra	241
Rózsafűzér Királynéjának ünnepére	247
Krisztus Király ünnepére	252
Mindenszentek ünnepére vagy Halottak napjára	256
Szent Imre ünnepére	260
Szent Erzsébet ünnepére	264

III. Alkalmi beszédek.

Veni Sancte-ra	268
XII. Pius imádság-keresztshadjárata a békéért	272
Missziós vasárnapra	276
Lelkigyakorlat előtt.....	98, 103, 279
A kereszttetésről	283
Év végére vagy Te Deumra	290

U. I. O. G. D.

